ՄԱՆԱՆԱՅ

ՏԱՐԵԳԻՐՔ

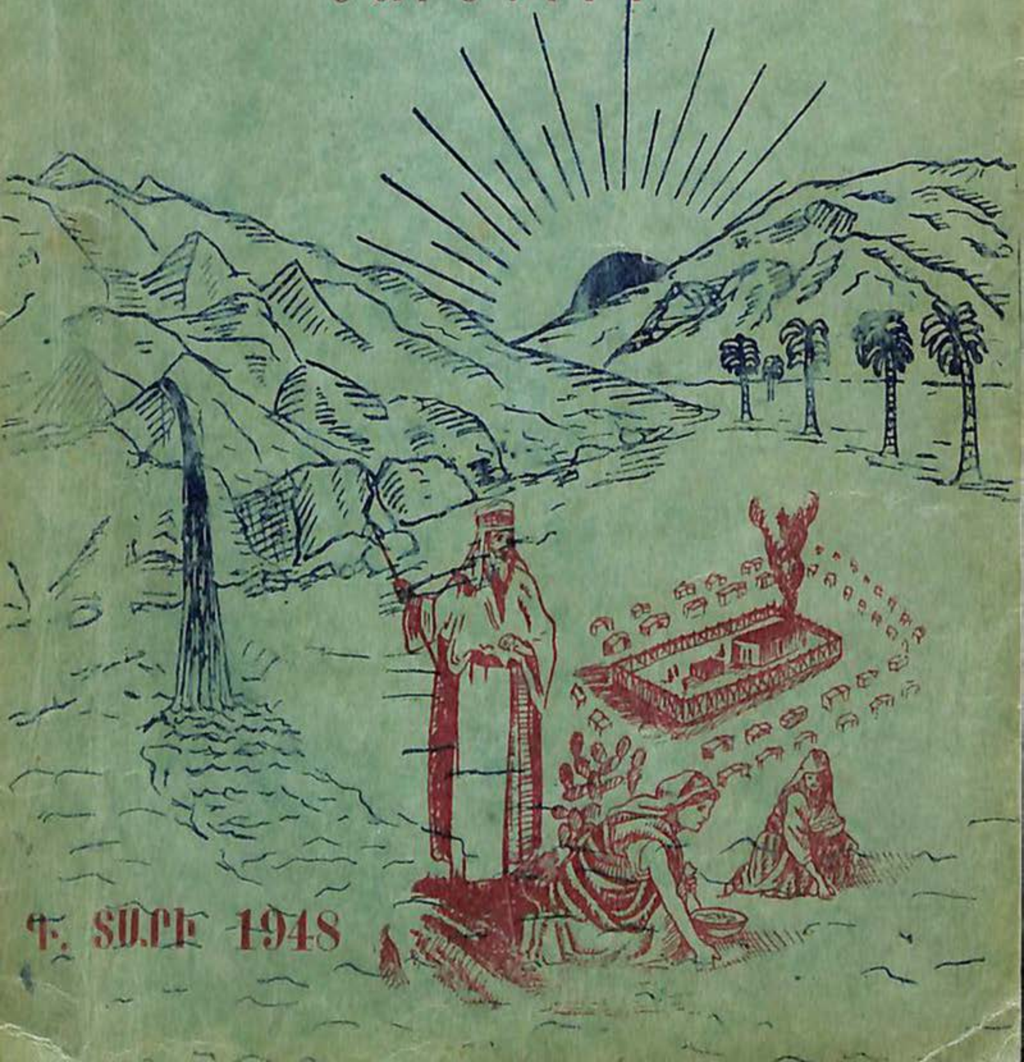

Գ. ՏԱՐԻ 1948

23

058
Մ-24

Մանանայ տարեգիրք

Գ տարի, 1948

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ՝ ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ

058
Մ–24

ՄԱՆԱՆԱՅ

ՏԱՐԵԳԻՐՔ

Գ. ՏԱՐԻ

1948

ՀԱՅԿ.ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Տպ. ՄԱՐԱՆԱԹԱ–ՀԱԼԷՊ

Արդ՝ անսացէք այս կոչին որ կ՚ըսէ. «Ո՜վ բոլոր ծարաւածներ, ջուրերուն եկէք. եւ ստակ չունեցողներ, եկէք, ծախու առէք ու կերէք. եկէք, առանց ստակի և առանց գնոյ, գինի ու կաթ ծախու առէք»։ (Եսա. 55. 1)։

Առանց ստակի ու առանց գնոյ. որովհետեւ՝ աշխարհիս ոչ մէկ հարստութիւնը կարող է վճարել արժէքը հոգեւոր իրողութիւններու և սեպհականացնել զանոնք։ Մի՛ խաբուիր, կեանքիդ համար աշխարհի կորած սակը և վճարած լաւագոյն գինը քեզ կրնան առաջնորդել անձնասպանութեան ճամբով դերեզմանին ու յաւիտենական դժոխքին։ Արդ՝ սթափէ ու խթանէ ախորժակդ հոգեւոր ճշմարտութիւններու, իրականութիւններու, Սր. Գիրքին ու հոգեւոր գրականութեան նկատմամբ։

Գինի ու կաթ ծախու առէք: Գինի՝ Քրիստոսի արիւնը. «Եւ գաւաթը առաւ, գոհացաւ, ու տուաւ անոնց և ըսաւ. «Ամէնքդ ալ խմեցէք ասկէ. վասն զի ասիկա է իմ արիւնս Նոր ուխտի, որ շատերու համար կը թափուի մեղքերու թողութեան համար»։ (Մատթ. 26. 27)։ Կաթ՝ Աստուծոյ Խօսքը. «Նորածին մանուկներու պէս բանական և անխարդախ կաթին փափաքեցէք, որպէսզի անով մեծնաք (մինչեւ փրկութիւնը) (Ա. Պետ. 2. 2)։ Եւ ասոնք ձրի են։ Ձրի է Քրիստոսի արիւնը և ձրի՝ Աստուծոյ Խօսքը, զի Աստուած ինքը վճարած է անոնց գինը։ Միայն Քրիստոսի արիւնով կրնաս մաքրուիլ ահաւոր մեղքերէդ. «Անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ». (Ա. Յովհ. 1. 7)։ Եւ օրէ օր աճիլ ու մեծնալ հոգեւոր կեանքի մէջ միմիայն աղօթքով Աստուծոյ Խօսքը կարդալով, սերտելով ու զայն ապրելով։ «Իր ուզելովը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որպէսզի մենք իր ստեղծածներուն երախայրի մը ըլլանք։ Խօսքը կատարողներ եղէք և ոչ թէ միայն լսողներ»։ (Յակ. 1. 18, 22)։ Բայց կեանքը միայն երախայութեան շրջան մը չէ, որ լոկ կաթով սնանիս, քանի կեանքի մէջ յառաջանաս, պէտք պիտի զգաս այլ սննդեղէններու, քաղցր ուտելիքներու, «Եթէ

Տէրոջը քաղցր ըլլալուն համը առած ես», (Ա. Պետ. 2. 3), իսկ եթէ անտեղեակ ես տակաւին, հնազանդէ Տիրոջ պատուէրին և ճաշակելով տես թէ Տէրը բարի է (Սղմ. 34. 8):

Ահա ճշմարիտ հոգեւոր սնունդը, կեանք ու անմահութիւն պարունակող իրական **Մանանան** որ քաղցր ու բարի է և այն Ինքն է որ ըսաւ. «Ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ», (Յովհ. 6. 51):

Ա.— Տէր Յիսուս Քրիստոս, Ինքն է միակ հացը որ **մեղաւորին** կեանք, յաւիտենական կեանք կրնայ շնորհել: «Վասն զի Աստուծմէ տրուած հացը այն է որ երկինքէն կ'իջնէ, ու աշխարհի կեանք կու տայ»: (Յովհ. 6. 33):

Բ.— Ան ոչ միայն կեանք կու տայ, հապա ամբողջ կեանքի տեւողութեան անօթութենէ կուշտ և ծարաւէ յագեցած կը պահէ. եւ Յիսուս ըսաւ. «Ես եմ կենաց հացը. ան որ ինծի կը հաւատայ բնաւ պիտի պիտի չծարաւի»: (Յովհ. 6. 35):

Եթէ տակաւին այս ըսուածները փորձառաբար չես գիտեր, պատասխանատուն միայն **դուն** ես, որ չես հետաքրքրուիր և բոլորովին անտարբեր կը գտնուիս այս խիստ կենսական, կենաց ու մահու հարց եղող խնդրին նկատմամբ:

Գ.— Հոգեւոր կեանքի մէջ աճելու և զարգանալու համար Քրիստոսի մեր մէջ սկսած կեանքը կրնայ յառաջ տարուիլ Աստուծոյ խօսքին՝ Սուրբ Գիրքի ընթերցումով, սերտողութեամբ և ասոր սատարող հոգեւոր գրականութեամբ, որոնք **նորածինը** կ'առաջնորդեն Աստուծոյ բանական ու անխարդախ կաթին (Ա. Պետ. 2. 2), հոգեւոր կեանքի սկզբունքներուն: **Զգայարանքներ սովորութեամբ կրթուածներ** (չափահասները) հաստատուն կերակուրի, (Եբր. 5. 14) հաւատքին հիմնական վարդապետութիւններուն (Եբր. 6. 1—3):

Աստուծոյ հոգին առնողներ (Ա. Կորն. 2. 12), որոնք կատարելութեան ճամբուն մէջ կը քալեն (Փիլ. 3. 15, 15) և Քրիստոսի միտքը ունին, (Ա. Կոր. 2. 16), Աստուծոյ խորունկ բաները քննելու և հոգեւոր ճշմարտութիւնները

բաղդատելով ու յարմարցնելով (Ա. Կոր. 2. 6—16) այս սքանչելի ու քաղցր կեանքին համը հանելու և քրիստոնէական կեանքին իրականութիւններուն բարձրաբերձ կատարները մագլցելու և վերին ոլորտները սաւառնելու։

Նկատի առնելիք կէտ մըն է որ Իսրայէլացւոց ժամանակ Մանանայէն ձանձրանալով Եգիպտոսի սոխին ու սխտորին ցանկացող ժողովուրդը ամբողջ ազգը չէր ներկայացներ, վասն զի գրուած է թէ այն տեղին անունը Կիբրօթ-Հաթթավա (Ցանկութեան գերեզմաններ) դրուեցաւ, վասնզի հոն թաղեցին ցանկացող ժողովուրդը։ Եւ Կիբրօթհաթթավայէ Ասերովթ չուեց ժողովուրդը, ու Ասերովթի մէջ մնացին (Թուոց 11. 34—35)։ Բացի ասոնցմէ, Մովսէս ինքը իրեններով, Ահարոն իր տունով, եւ Յեսու պատանին որ խորանէն չէր հեռանար, կը վայելէին մանանան իր ընման համովը ու քաղցրութեամբը որոնց համար ոչ մէկ գլութանք ունէր Եգիպտոսի սոխն ու սխտորը։

Ահա առջեւդ է Աստուծոյ խօսքը սերտելով և հոգեւոր դրականութիւններ կարդալով քրիստոնէական կեանքը իր քաղցրութեան և անուշութեան զանազան կողմերովը վայելելու պատեհութիւնը։ Քեզի կը մնայ անսալ անոր ձայնին. «Եկէք իմ հացէս կերէք» (Առակ. 9. 5), «Կերէք, ով բարեկամներ» (Երգ. 5. 1)։

Այս կերպով հասակ առած ու պարարտացած հաւատացեալին սնունդը ոչ միայն Անոր Սբ. Խօսքովը սնանիլն պիտի ըլլայ իր ամենօրեայ կերակուրը, այլ նաեւ ուրախութեամբ անոր կամքը կատարելը (Յովհ. 4. 34), «Որդեակ, գնա՛ այսօր այգիիս մէջ գործէ» (Մատթ. 21. 28)։

Ահա միայն այն ատեն «Առատօրէն պիտի ուտէք ու կշտանաք ու ձեր Տէր Աստուծոյն անունը փառաւորէք, որ ձեզի համար հրաշքներ ըրաւ»։ Յովէլ 2. 26։

Ուրեմն հրամմէ։

Հալէպ

Գ. ՄԱՐԱՆԵԱՆ

Դուն պարգեւ մ'ես ո՛վ Մանանայ,
Վա՛յ անոր որ չունի քեզ,
Ան որ քեզի կ'անօթենայ
Դուն իր քիմքին գաթան ես:

Ո՛վ Մանանայ, գաղտնիք մ'ես դուն,
Երրորդութիւնն՝ հեղինակ.
Վայել է քեզ տալ սուրբերուն
Հաղորդութեան պատարագ:

Գաղտնիք մ'ես դուն ով Մանանայ
Քեզի նման ո՞վ, ո՞ւր կայ.
Դուն երկինքի փառքն ու վարդն ես
Ու մեր կեանքը Եդեմայ:

Եկեղեցիդ կանք մի խորան,
Սրտերն ուխտի տապանակ.
Կ'ուզէ կրել քեզ միաբան
Իջեւաններ շարունակ:

Մինչեւ օր մ'ալ ամպերը սեւ
Այլակերպեն քեզ փառքի,
Եւ մենք ետիդ սաւառնաթեւ
Քաշուինք բարձրերն վայելքի:

Դուն սպիտակ ձիւնէն մաքուր
Արշալոյսի շաղն ես մեզ,
Երկնաբերքի Աստուածատուր
Մեղրէն անուշ Բանն ես հեզ:

Ճաշակեցէք սուրբ Մանանան
Վայելուչ, քաղցր ու բարի
Ան մեր հոգւոյն մարմնին անման
Երկնի հացն է շնորհալի:

Սաղմ. 105. 40:

Հալէպ Ե. ՐԱԳՈՒՊԵԱՆ

առնել անկէ։ Յիսուս շուտով գիտցուող չէ Իր խորքին մէջ. Յիսուսը միայն Հայրը ճանչցեր է Ղկս. 10. 22։ Յաւիտենականութիւն մը պէտք է Յիսուսը սորվելու համար։ Երկրի վրայ Յիսուս պզտիկնալով է որ մարդկութեան կրցաւ ճանչցուիլ եւ ինքզինքը կտրելով է որ մատուց իր աշակերտներուն։ Մատթ. 26. 26։ Յիսուս նախասիրած է կոչուիլ պզտիկ բաներով։ Ան թէպէտ ոչխարի նմանցուած է Եսայ. 53. 7, բայց ոչխար չէ կոչուած, իսկ քանիցս գառ կամ գառնուկ ըսուած է. «Աշխարհի սկիզբէն ի վեր մորթուած «գառնուկ» Յայտ. 13. 8։ «Ահա Աստուծոյ գառը որ աշխարհի մեղքը կը վերցնէ» Յովհ. 1. 29. եւայլն։ Յիսուս որպէս աշխարհակալ կամ մեծագլուխ գիտուն և իմաստասէր մէկը չէ մատուցուած մարդկութեան, այլ մեղաւորներու բարերար և պզտիկներու բարեկամ, խոնարհ մէկը ճանչցուած է։ Որով ինչպէս մանանան նոյնպէս Յիսուս եղած է դիւրամատչելի խոնարհներուն իսկ դժուարագտանելի բարձրերը գտնուողներուն, հպարտներուն։ «Այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն ու գիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր»։ Մտթ. 11. 25։

Երկրորդ, *Մանանան թեփաձեւ էր. Ելից. 16. 14։ Ասիկա մեզի կը յիշեցնէ նախ ցորենի հատիկ մը, որ պարպուած է միջուկէն։ Յիսուս ալ իր անձը ունայնացուցեր է և այդպէս աշխարհ եկեր է. «Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով, յափշտակութիւն մը չսեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը. հապա իր անձը ունայնացուց, ծառայի կերպարանք առնելով՝ մարդոց նման ըլլալով և կերպարանքովը մարդու պէս գտնուելով... Փիլ. 2. 6. 7։ Յիսուս շատ գրաւիչ երեւոյթ մը չունէր, ըսինք թէ թեփաձեւ էր. պարպուած էր հարստութենէն, փառքէն և դիրքէն. «Անիկա կերպարանք կամ վայելչութիւն չունէր որ անոր նայէինք, ոչ ալ այնպիսի երեւոյթ մը՝ որ անկէ ախորժէինք... եւ անկէ երես դարձնելու մարդու պէս եղաւ...» Եսյ. 53. 2—3։ Սակայն երբ փառք ու դիրք ունեցող մարդիկ չկրցան կերակրել մարդուս հոգին, Յի-*

սուս ինք իր անձովը եւ խօսքովը, իր կեանքովը և մահովը կշտացուց. երեւոյթը ի՞նչ կարեւորութիւն ունի երբ էութիւնը անոր այսքա՜ն սննդառատ է։

Ըստ արդի գիտութեան ցորենին կենսանիւթ պարունակող մասը անոր կեղեւին մօտ է։ Յիսուս ալ իր խոնարհութեանը և ինքզինք պարպելուն մէջ է որ աշխարհի կեանք կու տայ. «Ես եկայ որ կեանք ունենան» Յովհ. 10 10։ Յիսուս կեանք տուող է, «Կենաց Հաց»։ «... Եթէ որդւոյ մարդոյ մարմինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն մէջ կեանք չէք ունենար» Յովհ. 6. 54։

Թեփաձեւ բառը մեզի յիշել կու տայ նաեւ, Իսրայէլացւոց արտօնուած ձուկերը։ Անոնք պէտք էին ունենալ թեփ. Ղեւտ. 11. 9։ Եթէ ոչ արգիլեալ էին և պիղծ կը սեպուէին։ Յիսուս «հալալ» կերակուր է. մաքուր, սուրբ, անարատ, օրինաւոր։ Յիսուս Աստուծմէ սրբուած և մատուցուած կերակուր է։ Անիկա միայն կենսանիւթ ունեցող ցորեն չէ. Ան նաեւ «protein» ունեցող ուտելու ձուկ է, համեղ սննդարար և նորոգող։ Յիսուս անձամբ քանիցս հացը և ձուկը օրհնելով մատուց ուրիշներուն որ ուտեն։ Ինք ալ հաց ու ձուկի պէս զօրաւոր կերակուր մըն է, որ կը նորոգէ մեր միտքերն ու հոգին. անկէ ուտողներ ախորժակով կ'ուտեն, աղէկ մը կը կշտանան և կը զօրանան։ Անշուշտ ինչպէս ձուկը նոյնպէս եւ շատ աւելի Յիսուսը մարսելու, զԱյն կեանքի անցընելու եւ Անոր սկզբունքները գործնական կեանքի կիրարկելու համար, զօրաւոր, հոգեւոր ստամոքսներ պէտք են։ «Հաստատուն կերակուրը կատարեալներուն է, որոնց զգայարանքները սովորութեամբ կրթուած են բարին ու չարը զանազանել»։ Եբր. 5. 14։ Շատ խորհրդածութիւն, աղօթք և զգաստ միտք պէտք են Յիսուսը իրապէս ու խորապէս վայելելու համար։

Երրորդ. Մանանան գոյնով «ճերմակ» էր։ Ելք. 16·31։ Ճերմակը նախ նշան է անարատութեան եւ մաքրութեան։ Յիսուսի համար ալ կը կարդանք թէ «Անբիծ ու անարատ» է. Ա. Պետ. 1. 19։ Ան բացայայտ կերպով ըսաւ. «Ով

կրնայ զիս յանդիմանել մեղքի համար։ Յիսուս խիզախօրէն կրցաւ ըսել թէ այս աշխարհի իշխանը (Սատանան) բան մը չունի իր վրայ առնելիք։ Պիղատոսի պէս փառասէր մէկը Յիսուսի համար կրցաւ ըսել թէ արդար էր եւ յանցանք մը չէր գտներ անոր վրայ։ Մատթ. 27. 24. Յովհ. 18. 38. Եւ անոնք որ Կենաց Հաց եղող Յիսուսէն կ՚ուտեն պէտք է ըլլան անարատ և անմեղադրելի։ Սրբարան մատուցած առաջաւորութեան հացէն չսրբուած մէկը չէր կրնար ուտել. հապա Յիսուսը ինչպէս կրնան վայելել պիղծ շրթներ, աղտոտ սրտեր։ «Ձեռքերով սուրբը եւ սրտով մաքուրը» միայն կրնայ ուտել Յիսուսէն և միայն ուտողներն են որ աւելի սուրբ կը դառնան։ «Ան որ իմ մարմինս կ՚ուտէ և իմ արիւնս կը խմէ, անիկա իմ ներսիդիս կը բնակի ու ես անոր ներսիդին» Յովհ. 6. 57։

Ճերմակը նաեւ խաղաղութեան նշանակ է։ Հաշտութեան համար ճերմակ դրօշ կը պարզեն։ Յիսուս խաղաղութեան իշխան է. Ինք է որ հաշտեցուց մեզ Հօրը հետ եւ բաժանող պատը քակեց յոյնի եւ հրեայի, հեթանոսի և իսրայէլացիի միջեւ։ «Վասն զի անիկա է մեր խաղաղութիւնը, որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջտեղի բաժանող պատը... իր մարմինովը քակեց». Եփս. 2. 14։ Իրմէ ուտողներ խաղաղութիւն կ՚ունենան եւ հաշտ կ՚ապրին Աստուծոյ հետ եւ մարդոց հետ։ «Իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի»։ Յովհ. 14. 27։ Խաղաղութեան ետեւէ եղէք ամենուն հետ եւ սրբութեան Եբր. 12. 14։ «Հոգիին պտուղը այս է. սէր, խնդութիւն, խաղաղութիւն... Գղտ. 5. 22։

Մանանայի գոյնը նմանցուած է նաեւ սուտակի Թուց. 11. 7։ Սուտակ կը կարծուի ըլլալ խէժ մը, որ թանկագին է և վառելով անոյշ կը բուրէ. Յիսուս ալ իր անոյշ բոյրը դուրս տուաւ մինչեւ իսկ երբ չարչարանքի կրակէն անցաւ։ Ան որքա՜ն անոյշ բուրեց երբ լուր կեցաւ լուտանքներուն առջեւ եւ ի՜նչ քաղցր հոգի ցոյց տուաւ երբ ըսաւ. «Հայր, թողութիւն տուր ատոնց, վասն զի չեն գիտեր ի՜նչ կ՚ընեն» Ղկս. 23. 34։ Տակաւին կը բուրէ Յիսուսի ծառայութեան

հոգին, սիրող սիրտը եւ գթած նայուածքը։ Հաւատացեալները կոչուած են ըլլալ Քրիստոսի անոյշ հոտը. որով Քրիստոս է աղբիւր եւ ակ անոյշ հոտին։ «Վասն զի մենք.. Քրիստոսի անոյշ հոտն ենք...» Բ. Կորնթ. 2. 15։

Սուտակը սակայն Ս. Գիրքի մէջ յիշուած է թանկագին քարերու կարգին. Ծննդ. 2. 12։ Այս քարը ադամանդէն վերջ ամենէն կարծր քարն է որ անգտանելի է։ Յիսուս իրապէս թանկագին անկիւնաքար է եւ անմաշելի հիմնաքար, որուն վրայ շինուողներ հաստատուն կը մնան։ Անոր գինը մէկը չի կրնար որոշել կամ վճարել. Յիսուս «ստաշխի ծրար» է. «պահուած գանձ» է, երկինքէն տըրուած փառաւոր զարդ է։ Յիսուսը ունեցողներ շատ հարուստ կը զգան իրենք զիրենք ուրիշ բան չունենան իսկ, եւ զԱյն չունեցողներ խիստ աղքատ են բոլոր աշխարհն իսկ վաստկին։ «...Ով որ իր անձը ինծի համար կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա, քանզի ինչ կը շահի մարդ մը՝ եթէ բոլոր աշխարհը վաստկի եւ իր կեանքը կը կորսնցնէ...» Մատթ. 16. 25—26։

Չորրորդ. Մանանայի համը իւղով շինուած գաթայի պէս էր կամ մեղրով գաթայի պէս. Թուոց 11. 8։ Ելից. 16. 31։ Իւղէն ու մեղրէն համեղ ու սննդարար ի՞նչ կայ։ Մարդիկ ընդհանրապէս եւ քաջառողջներ մասնաւորապէս իւղոտ կերակուրներէ կ'ախորժին եւ մեղր ուտել կը փափաքին։ Աստուծոյ խօսքը նմանցուած է մեղրի եւ խորիսխէ կաթած մեղրի։ Սաղմ. 19. 10։ Տէրն ալ մեզի այսպէս եւ աւելի անոյշ է, մեղրէն եւ խորիսխէ կաթած մեղրէն քաղցր է, «Ճաշակեցէք ու տեսէք որ Տէրը բարի է»․ Սաղմ, 34. 8։ «Երբ արթննամ Քու դէմքէդ պիտի կշտանամ». Սաղմ. 17. 15։

«Յիսուս անունն որքան սիրուն,
Աղբիւրն հոգւոյս ցնծման.
Ինծի կ'ըլլայ երգ օրն ի բուն.
Անունն այն պատուական»:

Յիսուս «Կենաց Հաց» մը լեցնելիք եղջիւր (խարնուպ) չէ. ոչ ալ միայն պարզ կերակուր մըն է. անիկա որքան որ կեանք տուող հաց է նորադարձին այնքան ալ ոյժ տուող, ախորժակ բացող եւ վայելք տուող կերակուր է, «հաստատուն կերակուր, կատարեալներուն, որոնց զգայարանքները սովորութեամբ կրթուած են բարին ու չարը զանազանել»։ Եբր. 5. 14։ Անոր քաղցրութիւնը, հմայքը 20 դարերէ ի վեր շարժած է բանաստեղծներու երեւակայութիւնները, զգացումները եւ գրիչները. Թոված է երաժիշտներու սրտերը, երգիչներու ձայները իմաստասէրներու խոկումները։ Հազարաւոր հեղինակներ եւ նկարիչներ ջանացեր են նկարագրել անոր քաղցրութիւնը. տասը հազարաւոր երգեր ներբողած են անոր անուշութիւնը եւ հարիւր հազարաւոր եղանակներ վեր հանած են անոր գովքը եւ տակաւին չեն կրցած լման պատկերացնել Յիսուսի ունեցած բոլոր քաղցրութիւնը։ Հրեշտակները բոլոր եւ երկինք գացող սուրբերը համայն, կը շարունակեն հիւսել նոր երգեր Անոր փառաւոր անուանը։

Յիսուս՝ որպէս «Կենաց Հաց», երկնից Մանանան, իւղէն համեղ եւ խորիսխէ կաթած մեղրէն քաղցր, յագեցում կու տայ մեծի ու պզտիկի, տկարի եւ զօրաւորի հոգւոյն։ Սաղմոսերգուին հետ ըսէինք. «Իբր թէ ճարպով ու պարարտութիւնով պիտի կշտանայ իմ անձս» Սաղմ. 93. 5։ Ի՛նչ անուշ է երգել սապէս.

«Քաղցըր երգն ես դու սրբոց,
Քաղցըր ես դու մեր հոգւոց.
Քաղցրագոյն երգը երգոց,
Յիսուս օրհնեալ Յիսո՛ւս»։

Այսպէս երբ Յիսուսով ապրինք, Յիսուսը վայելենք կեանքի անապատներուն, փորձութեանց փշոտ ու փոշոտ ճամբաներուն, ամէն օր կ'ունենանք թարմ հաց, համեղ սնունդ եւ քաղցր կերակուր մեր հոգւոյն։

Պէյրութ

ԱԲՐԱՀԱՄ Գ. ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ՄԱՆԱՆԱՑ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍ

Ելից. 15. 31—21։

1. Կլոր—անսկիզբ, Աստուածութիւնը։ Յվհ. 1. 1—5։
2. Մանր—լքուած. Եսա. 53. 3։
3. Թեփաձեւ.—Անձը ունայնացնել։ Փլպ. 2. 6—8։
4. Գետնի վրայ—խոնարհութիւնը։ Մտթ. 11. 29։
5. Քաղցր—Քրիստոս քաղցըր ու բարի։ Ա. Պետ. 2. 3։ Սաղմ. 34. 8։
6. Ամենուն յարմար—բոլոր աշխարհի համար։ Ա. Յովհ. 2. 2։
7. Ցօղին հետ եկաւ—Սուրբ Հոգին. Ա. Պետ. 1. 12։
8. Հրաշքով իջաւ—շնորհքի հրաշքը։ Հռվմ. 5.20, 21։
9. Հզօրին հացը—Քրիստոսի մարմինէն ճաշակել։ —Յովհ. 6. 57։
10. Ամէն օր նոր հաւաքել—օրէ օր նորոգուիլ։ Բ. Կորն. 4. 16։

Հետեւողութեամբ՝
(«12 կոյով փcrաճճներ»ու)

ԳԵՐԱՇՐԱՇ ԱԼԻՒՐԸ

ԸՍՏ աւանդութեան, սովի ատեն Աբրահամ իր ծառաները Եգիպտոս, մէկ բարեկամին կը ղրկէ որպէսզի իրեն ցորեն տայ։ Կարծեցեալ բարեկամը Աբրահամի խնդրանքը կը մերժէ, առարկելով թէ իրենց ունեցած աւելորդ ցորենը պէտք գործածեն միմիայն հիւրերու և աղքատներու համար։ Ծառաները վշտացած ու յուսախաբ, իրենց ձախողութիւնը ծածկելու համար, պարկերը ճերմակ ու մանր աւազով լեցնելով կը վերադառնան։ Աբրահամ խնդրին վերահասու ըլլալով շատ նեղուած վիճակի մէջ կը պառկի ու խորունկ քուն մը կը քնանայ։ Իր կինը Սառա՝ բոլորովին անտեղեակ ծառաներուն ձախողութենէն, պարկերէն մէկը բանալով տեսաւ թէ շատ նուրբ և ընտիր ալիւր էր ան, ուստի անկէ առնելով շաղեց ու հաց շինեց։ Աբրահամ երբ արթնցաւ, հարցուց թէ ալիւրը ո՞ւրկէ գըտած էր։ Անիկա ըսաւ. «Եգիպտոսի քու բարեկամդ ղրկած է»։ «Ոչ» պատաս-

խանեց Նահապետը. «Անիկա կրնայ ղրկուած ըլլալ միմիայն իմ ամենազօր Բարեկամէս՝ Աստուծմէ»։

ՆԱԽԱԽՆԱՄԱԿԱՆ ՈՐՍԸ

Վեր. Ր. Մօֆաթ Հարաւային Ափրիկէի մէջ իր միսիոներական հետազօտութեանց ընթացքին տեսաւ թէ իր բոլոր պէտքերը հրաշքով կը լեցուէին։ Անգամ մը անիկա գիշեր մը և ցորեկ մը առանց կերակուրի մնացած էր իր խումբին հետ միասին, բայց անիկա իր ճամբան կը շարունակէր։ Օրը մթննալու վրայ էր, ամէնն ալ չափազանց յոգնած էին և որեւէ տեղէ օգնութեան յոյս ու ակնկալութիւն չունէին։ Մէկէն անոնք տեսան թէ հեռուէն փոշիի սիւն մը կը բարձրանար և ջայլամի մը սրընթաց արշաւանքին արագութեամբը դէպի իրենց կու գար։ Երբ 200 եարտի չափ մօտեցած էր իրենց, տեսան թէ եղնիկ մըն էր, որ խոշոր շան մը մը կողմէ կը հալածուէր։ Շունը վրայ հասնելով եղնիկը սպաննեց։ Միսիոնարն ու ընկերները զայն գոհունակութեամբ ընդունեցին որպէս Աստուծմէ ղրկուած կերակուր։

Եղիայի ժամանակ ագռաւի մը միջոցաւ կերակրող Աստուածը, այս անգամ շան մը միջոցաւ իր ծառաներուն կերակուր կը հասցնէր։

ՋԱՆԱՋԱՆԵԼ

Հայր մը երեք որդի ունէր։ Ան անգամ մը փափաքեցաւ իր զաւակներուն ընտրելու կարողութիւնը փորձել, որով անոնց իւրաքանչիւրին մէյմէկ խնձոր տուաւ, որոնցմէ իւրաքանչիւրին մէկ մասը փտած էր։ Առաջին զաւակը իր խնձորը լման կերաւ, փտածն ու աղէկ մասերը միասին։ Երկրորդը՝ իր խնձորը ամբողջութեամբ նետեց, քանի որ անոր մէկ մասը փտած էր։ Իսկ երրորդը՝ փտած մասը կտրեց ու նետեց, մնացեալ աղէկ մասը կերաւ։ Որով ան փաստեց թէ ինքը ամենէն խելացին է։ Նմանապէս ներկայիս ալ կան մարդիկ որ ուրիշներուն

հաճելի երեւնալու համար ինչ որ իրենց ներկայացուի կը կլլեն, փտած կամ աղէկ, առանց զանազանելու։ Ուրիշներ՝ խորհելով թէ քանի որ իրենց մատուցածին ամէնը ճշմարտութիւն չէ։ բոլորը մէկէն մէկդի կը նետեն։ Բայց անոնք են խելացի, որոնք գիտեն օգտակարը վնասակարէն զանազանել, եւ առնել այն ինչ որ բարի ու շինիչ է, իսկ մերժել ինչ որ ճշմարտութեան հակառակ ու թունաւոր է։

ԱՌԱՋ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անգամ մը երիտասարդ մը երբ հրապարակաւ կը դաւանէր Աւետարանը, իր հայրը շատ նեղուեցաւ եւ անոր ըսաւ. «Յակո՛բ, դուն պէտք է որ նախ լաւ գործ մը ունենաս եւ յետոյ քեզի նիւթ ընես հոգեւոր բաները»։

Տղան ըսաւ. «Հայրի՛կ, բայց Յիսուս տարբեր կերպով կը խրատէ։ Նա կ՚ըսէ, «Առաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ անոր արդարութիւնը ու այդ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուին» Մատթ. 6. 33։ Ուստի պէտք է ալ աւելի Յիսուսին հնազանդիլ։

ԿԱՍԿԱԾՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԻՆՉՊԷՍ ՎԱՐՈՒԻԼ

Կը պատմուի թէ մարդ մը առտու մը բաւական ժամանակ կորսնցուց ինքնիր հետ վիճելով թէ իր օձիքը բաւականաչափ աղտոտած է թէ օր մը եւս կրնայ գործածել։ Ակներեւ է թէ ինքը հարկ եղածէն աւելի խնայասէր կ՚երեւէր, բայց միեւնոյն ատեն չէր ուզեր աղտոտ երեւնալ։ Վերջապէս իր կինը կացութեան վերահասու ըլլալով խնդիրը հետեւեալ կերպով լուծեց. «Եթէ կասկածելի է, աղտոտ է»։ Որպէս կանոն դուն ալ մէկդի ըրէ ամէն ինչ որ մտքիդ մէջ կասկած յառաջ կը բերէ, եւ ապահով պիտի ըլլաս։ Աստուծոյ խօսքը կ՚ըսէ. «Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ»։ Յակ. 1 8։

ԱՆՍԽԱԼ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Տարիներ առաջ, խաղաղականեան ճամբորդատար նաւ մը, Ալասքայի

եկերքները քարտէսին վրայ չնշանակուած ժայռի մը զարնուելով ջարդ ու փշուր եղաւ։ Զորս հարիւր հոգի ծովին մէջ ընկղմելով խեղդուեցան։ Մարդ մը որ լողալ գիտէր, թմռեցնող ու հալած սառոյցներուն մէջէն կրցաւ ինքզինքը և ուրիշ անձ մը ազատելով ծովեզերք ելլել։ Անիկա կը պատմէր թէ արկածէն վերջ ինչպիսի տաք վիճաբանութիւն մը ծայր տուած էր նաւազներուն մէջ թէ այդ տեղերը քարտէսին վրայ չնշանակուած ժայռեր կայի՞ն թէ ոչ։ Բայց վիճաբանութիւնը օգուտ չունէր, պէտք էր իրականութիւնը դիմագրաւել։

Մեր կեանքի ճամբորդութեան ընթացքին չենք հանդիպիր որեւէ ժայռի որ մեր ձեռքը եղած քարտէսին վրայ նշանակուած չըլլայ։ Աստուած պատրաստած է այդ քարտէսը, այն մեր ձեռքը եղած Սբ. Գիրքն է։ Եւ աւելին, մենք կրնանք հանգիստ ու ապահով կենալ նաւուն մէջ, առանց վիճաբանութեան ու երկպառակութեան՝ գիտնալով թէ մեր նաւապետը որ մեզմէ առաջ այս ճամբայէն անցած է, գիտէ մեր ճամբուն վրայ գտնուած բոլոր խարակները, խութերն ու վտանգները։ Աստուած իր կողմէն ամէն բան կատարած է մարդկային հոգիները նաւաբեկութենէ ազատելու համար։ Քեզի կը մնայ ընտրել Անոր առաջնորդութիւնը։

ԱՆՏԵՂԻ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՄԸ

Անգամ մը ջերմեռանդ հաւատացեալ մը անհաւատի մը կողմէ յարձակումի մը ենթարկուեցաւ։ Անհաւատը կը հակառակէր ըսելով. «Չեմ կրնար հասկնալ եւ մանաւանդ չեմ կրնար հաւատալ թէ Յիսուս Քրիստոսի արիւնը կրնայ ամէն մեղք սրբել»։ Հաւատացեալը հանդարտութեամբ պատասխանեց. «Դուն եւ Պօղոս Առաքեալը համաձայն էք այդ կէտին շուրջ»։ «Ի՞նչպէս համաձայն ենք» հարցուց անհաւատը։ Հաւատացեալը ըսաւ. «Բա՛ց Ա. Կորնթացիս առաջին գլուխը և կարդա տասնըութերորդ համարը»։ «Քանզի

խաչին քարոզութիւնը կորսուածներուն յիմարութիւն է բայց մեզի փրկուածներուս Աստուծոյ զօրութիւնն է»:

Անհաւատը ա ր դ է ն զարնուած էր, ան իր գըլուխը կախեց և սկսաւ Աստուծոյ խօսքը լուրջ ուսումնասիրութեան նիւթ ընել և փորձառաբար տեսաւ թէ իրեն համար ալ ան Աստուծոյ զօրութիւնն է, փրկութեան համար։ Երբ անկեղծութեամբ ու բաց սրտով կարդալու և սերտելու ըլլաս Աստուծոյ խօսքը, Սբ. գիրքը, դուն ալ պիտի տեսնես թէ բոլոր առարկութիւններդ պատասխանուած ու չհասկըցած խնդիրներդ լուծուած պիտի ըլլան և պիտի օգտուիս և օրհնուիս։

ԿԵՆԴԱՆԻ ՋՈՒՐԵՐ

Պոմպէի մէջ պեղում կատարած ատեննին, գործաւոր մը հին աղբիւրի մը հանդիպեցաւ, որուն ջուրերը մէկէն սկսան պղպջալ, մաքուր ու վճիտ։ Դարերով ան հրաբուխին մոխիրներուն տակը թաղուած կը մնար, բայց այն վայրկեանին որ անոր ակը բացուեցաւ, առաջուան պէս անկէ յառաջ եկան կենդանի ջուրի գետեր յորդառատ ու զով։ Այսպէս է նաև Աստուծոյ Խօսքը։ Կարելի է որ մէկը զայն պահէ, թաղէ, չկարդայ, որով անկէ ոչ մէկ օրհնութիւն կրնայ առնել։ Բայց այն վայրկեանին որ ան կը բացուի եւ կը կարդացուի, և անոր կենարար խօսքերը մեր սրտերուն կը հասնին, անմիջապէս անոնք կը սկսին մեզ կենդանացնել ու նորոգել։

ՍՐԲ. ԳԻՐՔԸ ԻՐ ՏԵՂԻՆ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

Անգամ մը անճարակ ուղտապան մը, բժշկական միսիոնարութեան մը դեղօրայքի սնտուկը անզգուշութեամբ վար ձգեց և սնտուկին մէջի բոլոր դեղահատները աւազին վրայ ցրուեցան և բոլորովին իրարու հետ խառնուեցան, այնպէս որ կարելի չէր զանոնք իրարմէ զատել, որով գետնի վրայ ձգելով գացին։ Տեղացի փորձարժիշկ մը, այս պարագան իմանալով, գնաց զանոնք հաւաքեց։ Քանի մը տարի յետոյ ան բժիշկ միսիոնարը իր դարմանատունը հրաւիրեց և դարակի մը վրայ ցուցուց չիչ

(Շար.ը տես էջ 19ի տակը)

ՀԱՅԿ.ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ա. ՄԱՍ

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ

ՕՐԱՑՈՅՑ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29						

ՅՈՒԼԻՍ

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ՕԳՈՍՏՈՍ

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ՄԱՐՏ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ԱՊՐԻԼ

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ՄԱՅԻՍ

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ՅՈՒՆԻՍ

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Յունուար — Յուսոյ նաւակով յառա՛ջ թիավար,
Փետրուար — Դէպ՝ նոր հոր՝զոններ քալէ՛ անդադար։
Մարտ — Զգոյշ քայլերուդ, ապրէ՛ անաղարտ,
Ապրիլ — Ջանա՛ չարունակ Յիսուսի փարիլ։
Մայիս — Ոչ մէկ առեն դուն աշխարհին նայիս,
Յունիս — Ու քննէ՛ կեանքըդ ամէն մէկ ամիս,
Յուլիս — Որ աստղերու պէս չարունակ փայլիս։
Օգոստոս — Զոհաբերուած կեանք մ՚ապրէ ընդմիշտ հոս։
Սեպտեմբեր — Առոք հասկերով խուրձեր լի ներս բեր,
Հոկտեմբեր — Շատեր կը սպասեն հունձքիդ անհամբեր։
Նոյեմբեր — Տիրոջ լուծն թեթեւ՝ մի՛ սեպեր ծանր բեռ,
Դեկտեմբեր — Ծառայէ ամէն մարդու անտարբեր։

Հալէպ — Դ. Մ.

լեցուն դեղահատներ, որուն վրայ պիտակուած էր. «Ջանազան դեղեր». «Անոնք» ըսաւ ան, «ամենէն շատ փնտռուած դեղեր են։ Ես զանոնք կու տամ միայն այն հիւանդներուն, որոնց հիւանդութիւնները չեմ հասկնար»։ Ասիկա օրինակ մըն է անոնց, որոնք առանց ծրագրի և որոշ նիւթի Սբ. Գիրքը կը կարդան ըստ բախտի, եւ այս բժիշկին նման անոր կը դիմեն անկէ «Ջանազան դեղեր» առնելու։ Զարմանալի բան մը չէ որ երբ Սբ. Գիրքը այդ կերպով կը գործածուի անոր բժշկարար զօրութիւնը ի յայտ չի գար մեր հոգիներուն վրայ։ Սբ. Գիրքը կատարեալ դեղարան մըն է։ Ան ամէն մէկ հիւանդութեան համար փրկարար դեղ մը ունի, եթէ երբեք գտնանք զայն իր տեղին ու յարմար կերպով գործածել եւ կարդալ աղօթքով որ Տէրը մեր հոգւոյն աչքերը բանայ որպէսզի կարենանք անկէ հրաշքներ տեսնել. «Բաց իմ աչքերս որպէսզի քու օրէնքէդ հրաշքներ տեսնեմ»։ Սաղմ. 119. 18։ «Մ.»

ՏՕՆԵՐ, ՏԱՐԵԴԱՐՁՆԵՐ ԵՒ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

1 Եշ. Տարեմուտ
6 Գշ. Ս. Ծնունդ
30 Ուրբ. (Ախըրը արպաին) Վերջ ձմրան առաջին 40 օրերու։
31 Շբ. (Էվէլ խամսին) Սկիզբ ձմրան երկրորդ 50 օրերու։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

5 Եշ. Վարդանանց
9 Բշ. Ա. օր մեծ պահոց
21 Շբ. (Ճէմրէի էվվէլ) Ջերմութիւն կ'իջնէ օդին մէջ։
27 Ուրբ. (Ճէմրէի սանի) Ջերմութիւն կ'իջնէ ջուրի մէջ։

ՄԱՐՏ

2 Բշ. (Ծառամշակութեան օր Սուրիոյ).— Կը հիմնուի Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը (1816)։
6 Շբ (Ճէմրէի սալիս) Ջերմութիւն կ'իջնէ հողին մէջ։
21 Կիր. ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ.— Գարնանամուտ (Գիշեր ցորեկ հաւասար)։
28 Կիր. ԶԱՏԻԿ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՊՐԻԼ

17 Շբ. Տօն Սուրիոյ ազատագրութեան։
24 Շբ. Ընդհանուր Նահատակաց Հայոց (1915)

ՄԱՅԻՍ

6 Եշ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ.— Յիշատակ ընդհ. Նահատակաց Լիբանանի։
9 Կիր. Վերջ համաշխարհային Բ. պատերազմի (1945)
16 Կիր. ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ

ՅՈՒՆԻՍ

21 Բշ. Տարուան ամենաերկար օրը՝ 16 ժամ, 8 վրկ.։

ՅՈՒԼԻՍ

1 Եշ. Ա. Հայ Աւետ. եկեղեցին կը կազմուի Պոլսոյ մէջ (1846)

ՕԳՈՍՏՈՍ

9 Բշ. Սկիզբ Սուրիոյ և Լիբանանի Հոգ. Եղբայրութիւններու կազմուելուն (1924)
11 Դշ. Տարեգլուխ և Նաւասարդեան տօն հին Հայոց։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

1 Դշ. Անկախութեան տօն Լիբանանի
22 Դշ. Աշնանամուտ (Գիշեր ցորեկ հաւասար)

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
13 Դշ. Աստուածաշունչի հայերէն Ա. տպագրութիւնը (1668)
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
22 Դշ. Անկախութեան տօն Լիբանանի (1944)
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
21 Գշ. (Տարուան ամենակարճ օրը՝ 8 ժամ 11 վայրկեան)։
22 Դշ. Ձմեռնամուտ (Ձէմհէրիր 40 օր), ցորեկը կը սկսի
25 Շբ. Եւրոպական Ծնունդ երկննալ)

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՈՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՊԱԳԱՅԻՆ նայելով շատ բաներ կ՚ակնկալենք եւ թերեւս մեր ակնկալութիւններուն մէջ յաճախ յուսախաբ կ՚ըլլանք։ Սակայն բնաւ տարակոյս չվերցներ թէ տարիները միշտ իրարու կը յաջորդեն, հինը կ՚անցնի, նորը կուգայ։ Անիկա եղանակներու բոլորումով դարձեալ կ՚այցելէ մեզ։ Գալ տարի այս ժամանակ Նոր տարի կ՚ըլլայ, միայն թէ շատեր պատրաստ չեն ըլլար զայն դիմաւորելու։ Անցեալ տարուան ընթացքին քանիներ, նաեւ մեր սիրելիները մեզմէ բաժնուելով հանդերձեալ աշխարհ մեկնեցան, ուր բնաւ գիշեր չկայ, որուն եղանակները երբեք չեն փոխուիր։ Անոնց համար Նոր տարի չկայ, այլ դարագլուխ կայ։ Անոնք Յիսուսի երկրորդ գալստեան ու յարութեան առաւօտեան կը սպասեն, որպէսզի Նոր փոփոխութիւն ունենան։

Նոր տարին հետեւեալ Նոր պատգամները թող ներշնչէ մեզի· (Ա) Եղանակները տարին անգամ մը կը նորոգուին։ Բ. Կորն. 4. 16· (Բ) Ամէն ատեն Նոր տարի չ՚ըսուիր կամ Յունուար չ՚ըլլար, բայց ամէն ատեն կրնանք ըսել, «Ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը»։ Բ. Կորն. 6.2· Ամենուն համար ընդունելի ժամանակ է, մեղաւորին՝ փրկութեան համար, ինկածին՝ վերականգնման համար, տկարին՝ զօրացման համար, հաւատացեալին՝ գործելու համար եւ ամէնուն՝ Տէրոջը գալստեան պատրաստուելու եւ սպասելու համար։

(Գ) Մինչ ժամանակը անդադար դէպի յաւիտենականութիւն կը փութայ ու մենք ալ կեանքի ճամբորդութեան մէջ ամէն օր հսկայաքայլ կը յառաջանանք դէպի հանդերձեալ աշխարհը, ուստի «կեանքի նորոգութեան մէջ պտտինք» (Հռովմ. 6. 4) որպէսզի երբ մեր այս երկրային ընթացքը աւարտի, սա անցաւոր աշխարհէն յաւիտենական աշխարհ փոխադրուինք, նոր երկնից ու նոր Երուսաղէմի մէջ անպատում երջանկութիւն վայելելու։

ԾՆՈՒՆԴԸ

Ծնունդը՝ ոչ թէ նոր մանկան մը ծնունդը կ'աւետէ մեզի, հապա մտաբերել կու տայ մեզի Աստուծոյ Միածին Որդին, զոր մեր երկնաւոր Հայրը մեզի պարգեւած է մեզ սիրելուն համար։ Յովհ. 3. 16։

Ծնունդը մտաբերել կուտայ մեզի երկնից ու երկրի միջեւ կատարուած հաշտութիւնն ու խաղաղութիւնը։ Ղուկաս 2. 13, 14։ Մարդս Աստուծմէ բոլորովին զատուած էր։ Անոր Միածին Որդին մարդու կերպարանակից ըլլալով նոր ազգականութիւն սկսած է։ Արդ ով որ հաւատքով կ'ընդունի Բեթլեհէմի Մանուկը, անիկա Աստուծոյ հետ յարաբերութեան մէջ մտած կ'ըլլայ։ Ա. Յովհ. 4. 15։

Ծնունդը ճշմարիտ սէրը մտաբերել կու տայ մեզի։ Ա. Յովհ. 4. 10, 11։ Աստուած իր մեծ սէրը յայտնեց իր Միածին Որդին ամբարիշտներու համար մահուան մատնելով, երբ բոլոր մարդկութիւնը իրեն թշնամի էր (Հռովմ. 5. 5—10) ու մեզի սորվեցուց մեր անհաշտ թշնամիները սիրել։

Ծնունդը ճշմարիտ երկրպագութիւնը կը սորվեցնէ մեզի։ Մատթ. 2. 11։ Ինչպէս հրեշտակները փառաբանութեան երգով, հովիւները անկեղծութեամբ ու մոգերը խոնարհութեամբ երկրպագեցին Աստուածամարդ եղող Տէր Յիսուսի առջեւ, մենք ալ պարտինք հոգւով ու ճշմարտութեամբ պաշտել զԱյն։

Հալէպ

Ա. Գ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

ՆՈՐ ԾՆՈՒՆԴ ՄԸ

Անօրինակ մէկ գիշեր՝
Երբ հսկէին հովիւներ,
Հրեշտակ մ'վերէն ձայն տուաւ
«Ձեզի փրկիչ մը ծնաւ»:
Նոյն գիշերուան խաւարէն,
Ցոլաց Աստղ մը հրեղէն:
Երեք մոգեր միաբան
Ակընկառոյց այն օրուան
Լըքեցին ինչք, ամէն բան:
Աստղին յառած աչքերնին,
Կարօտակէզ, սրտագին,
Գըտան ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՅՆ ԽՈՐԻ՛Ն,
Մանուկ մը մէջ մսուրին:
Կընդրուկ, զմուռս եւ ոսկի
Նուէր տուին խիստ յարգի,
Յիսուս մանկան այն խոնարհ՝
Որ չունէր նոյնիսկ սնար:
Պատմութիւնն այս է Ծննդեան,
Զոր կրկնէ ամէն բերան,
«Յիսուս ծնաւ, յայտնեցաւ
Մեզի աւետիս բերաւ»:

* * *

Բայց կա՛նգ առ, տես, ո՛վ հոգի
Վերն՝ այդ Աստղը երկինքի,
Տակաւին քեզ կը դիտէ,
Արտօրա՛, ճամբադ շտկէ:
Եթէ այնքան ես գիտուն
Ունկ չես դներ ամէնուն,
Վեր նայէ, փայլուն աստղին
Ան պիտ շտկէ՛ քո ուղին:
Տե՛ս մոգերն այն աստղագէտ,

Որք թըւին կարծես տըգէտ,
Հետեւեցան երբ Անոր՝
Գըտան Մեսիան փառաւոր,
Ու ծընրադիր հեզ, խոնարհ,
Երկրպագուք այդ արդար,
Հասկցան ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՅՆ ԽՈՐԻՆ,
Մըսրին մէջ Աստուածորդին:
Ան, տակաւին մըսրին մէջ
Սիրով մ'անճառ ու անշէջ,
Քեզ կ'սպասէ ամէն օր,
Սիրտըդ կ'ուզե՞ս տալ Անոր:
Ո՛հ, այն ատեն հաւատա՛,
Որ այս ծնունդն պիտ' ըլլայ
Շընորհաւոր, իրական
Նոր ծնունդ մը եզական:
Եթէ չես դուն աստղագէտ,
Եւ կամ գիտուն, այլ տգէտ
Պարզ հովիւ մը, պահապան,
Պէտք է դու եւս անպայման
Փութաս քաղաքն այնտեղ ուր
Պիտ' գտնես անշուք մսուր,
Խանձարուրով փաթթուած՝
Մանուկ մը ՈՐԴԻ ԱՍՏՈՒԱԾ
Ու փրկիչ մը հիանալի,
Քեզ կ'սպասէ սիրով լի:
Դու եւս սիրտդ տուր Անոր
Որ այս ծնունդն ըլլայ նոր,
Շընորհաւոր, իրական
Նոր ծնունդ մը եզական:

Հալէպ (Օր.) Ս. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸ ՍՔԱՆՉԵԼԻ Է*

Վեր. Ա. Ճանկեան
ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած է Զէյթուն, 1885, Ապրիլ 20ին, բարեպաշտ ու քրիստոնեայ ծնողքէ մը։ Տակաւին փոքր, ծնողքը զինք բացօթեայ տեղ մը տանելով իրենց ձեռքերը անոր գլխուն վրայ դրած՝ Տիրոջ կը նուիրեն։ Ապա Մարաշ կը ղրկուի Միսիոնարաց Ակադեմի դպրոցը։ 1902ին կ'երթայ Այնթապու Կեդրոնական

ԱՍՏՈՒԾՈՅ խօսքէն, Դատաւորաց Գիրքին մէջը կը կարդանք, Տէրոջը հրեշտակը այսպէս կ'ըսէ.— «Իմ անունս Սքանչելի է»։ Նաև Եսա. 9րդ Գլուխ 6րդ համարին մէջ այսպէս կը կարդանք։— «Վասնզի մեզի մանուկ մը ծնաւ, մեզի Որդի մը տրուեցաւ... և Անոր անունը պիտի կոչուի Սքանչելի, խորհրդակից, հզօր Աստուած, յաւիտենականութեան հայր, խաղաղութեան իշխան» և «Անոր իշխանութեանը մեծնալուն, ու խաղաղութեանը սահման չկայ»։ Այո՛ մեր Տէր ու փրկիչ Յիսուս Քրիստոսը Սքանչելի է, հիանալի է, զարմանալի է, եզական է, աննման է, չնաշխարհիկ է, մէկ հատիկ է։ Օրհնեա՜լ ըլլայ Անոր փառաւոր և սուրբ անունը։ Ինծի կու գայ թէ, դարեր անվախճան, եթէ պատմենք, գովենք, հռչակենք, տարածենք, վկայենք և քարոզենք Անոր սքանչելիքները՝ կարժէ, և Նորէն քիչ պիտի ըլլայ։

(*) 1947 Հոկտ. 26ին, Պէյրութի ռատիօկայանէն տրուած պատգամ։

Թիւրքիոյ գոլէճը։ Մարաշ գտնուած ատեն, ինքը թէեւ բարոյական տէր և կրօնասէր պատանի մը, իրեն նիւթ կ'ըլլան վերստին ծնունդը ու Սր. Հոգւոյն մկրտութիւնը։ Առ այս հոս ու հոն, իր ուսուցիչներուն եւ եկեղեցիի հովիւին հարց ու փորձ կ'ընէ բայց իր հարցումներուն գոհացում չի գտներ։ 1903, Փետրուար 8ին, իրիկունը, հոգեկան խիստ ծանր մարտնչումներէ և աղօթքներէ վերջ, դարեր առաջ, Գողգոթայի խաչին վրայ, Տիրոջ կատարած փրկութիւնն ու քաւութիւնը հաւատքով ընդունելով, Անոր պարգեւած հոգեկան խաղաղութեամբը, հանգըստութեամբը և ուրախութեամբը կը համակուի և անմիջապէս կը սկսի այս մեծ փոփոխութիւնը վըկայել աշակերտներուն և ուսուցիչներուն առջեւ։ Իր և իրեն նմաններուն պարզ վկայութիւններուն և խոստովանութիւններուն իբր արդիւնք գոլէճին մէջ ծայր կու տայ հոգեւոր արթնութիւն մը որ կը տարածուի ամբողջ քա-

Հոս պիտի յիշենք Անոր սքանչելիութեան մի քանի ըստորաբաժինները միայն։

ԱՌԱՋԻՆ — Մեր Տէր ու փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, Սքանչելի է իր ծնունդը։ Հարիւրաւոր եւ հազարաւոր տարիներ առաջ Աստուծոյ Սուրբ մարգարէները մարգարէացած են Յիսուսի ծընունդին մանրամասն դէպքերուն մասին, և ամէնն ալ կատարուած են։ Իբրեւ օրինակ յիշենք Եսայի մարգարէն, Քրիստոսէ 740 տարի առաջ կը նախագուշակէ Քրիստոսի կոյսէ մը ծնանելուն մասին, և բառ առ բառ կը կատարուի։ Տէր Յիսուս Քրիստոս կոյս Մարիամէն ծնած է։ Ուրեմն անոր ծընունդը Սքանչելի է։ Որեւէ մէկը՝ կոյսէ չի կրնար ծնանիլ, և ծնած չէ։ Միայն Տէր Յիսուս Քրիստոս կոյսէ մը ծնած է, և Սքանչելի է անոր ծնունդը։ Որեւէ իշխանի մը, թագաւորի մը ծընունդին մասին գուշակութիւն մը կամ մարգարէութիւն մը եղած չէ, միայն Տէր Յիսուս Քրիստոսի։ Գործնական, որեւէ արարածի մը ծննդեանը ժամանակը երկինքէն հրեշտակ, կամ հրեշտակներ իջած չեն, և զԱստուած օրհնելով՝ Նորածինը փառաւորած չեն. բայց Յիսու-

գաւթին և երկրին մէջ։ 1904ին գոլէճի տնօրէնութեան կողմէ, Ուրֆայի մօտ, Կարմուճ գիւղը կը ղրկուէր իբր ուսուցիչ, ուր դպրոցական պարտականութիւնները լրացնելէ վերջ, իրիկունները ժողովներ կ'ընէ, որոնց յաճախողներուն թիւը օրէ օր կ'աւելնայ։ Ասիկա պատճառ կ'ըլլայ որ իրեն գործունէութեան նախանձողներ ըլլան, որով իր ազգակիցներուն կողմէ, այս 19 տարեկան նորահաս երիտասարդը, որպէս կուսակցական առաջնորդ, հայերուն զէնք բաշխող և ժողովուրդը ապստամբութեան գրգռող խռովարար Զէյթունցի մը՝ կը մատնուի թիւրքերուն ձեռքը, որոնք զինքը բանտ կ'առաջնորդեն նախ Ուրֆա, ապա Հալէպ, ուր խստիւ հարցաքննուելով, բացարձակապէս նախանձէ դրդեալ մատնուած ըլլալը կը հաստատուի և անպարտ կ'արձակուի։ Կը վերադառնայ Կարմուճ և տարի մը ամբողջ կը գործէ հոն, արթնութիւնը կը շարունակուի, ամբողջ գիւղը նոր շարժման մը ու եռուզեռի մը

սի ծնունդին կը կարդանք որ, երկինքէն հրեշտակ մը կու գայ, և հովիւներուն կ'աւետէ, ըսելով.— «Ձեզի այսօր փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի քաղաքին մէջ, որ Օծեալ Տէր է», և կը կարդանք, «Եւ իսկոյն այն հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք զԱստուած կ'օրհնէին ու կ'ըսէին, այս մանուկին ծնունդովը երկինքի բարձրութեան մէջ Աստուած փառաւորուեցաւ, երկրի վրայ խաղաղութիւն եկաւ, և մարդոց մէջ հաճութիւն, եթէ մարդիկ ընդունին զԱյն իբր իրենց Փրկիչը, Տէրը և Թագաւորը։ Դարձեալ կ'ըսեմ, չէ եղած, և պիտի չըլլայ, որեւէ աշխարհակալի մը, գիտնականի մը, կամ արքայորդիի մը ծնունդը, այսպէս փառքով և երկնային պատուով պսակուած։ Միայն. Տէրերուն Տէրը, Թագաւորներուն Թագաւորը եղող իմ Տէրոջ, Յիսուսի Քրիստոսի կը վայելէ փառքը, պատիւը, և զօրութիւնը, յաւիտեանս։ Դարձեալ, կը կարդանք որ, Յիսուսի ծնունդին ժամանակը հեռու երկիրներէ գիտուններ և մոգեր եկան Յիսուսի երկրպագութիւն ընելու, և գտան Յիսուսը մօրը Մարիամին հետ, և

կ՚ենթարկուի, որուն իբր արդիւնք հարիւրէ աւելի այրեր ու կիներ Տէրոջը կը դառնան, իրենց մեղքերը կը խոստովանին, հաղորդութիւններ կ՚ընեն և կը փրկուին։ Հետեւեալ տարին կը վերադառնայ Այնթապու գոլէճը, իր ուսումը շարունակելու։ 1908ին գոլէճական ուսումը աւարտած, Սեպտ. 11ին Մարաշու Աստուածաբանական ճեմարանը կը յաճախէ, ուրկէ 1911ին ընթացաւարտ ըլլալով Հաճընի Բ. Աւետարանական եկեղեցին կը հրաւիրուի քարոզչութեան։ Հոս, կը կազմէ եղբայրութիւն մը փրկուածներէ բաղկացեալ, «Հոգեսիրաց» անուամբ։ Ապա 1913ին Կեսարիա կը հրաւիրուի, ուր հազիւ թէ տարի մը գործած, համաշխարհային Ա. պատերազմը ծայր կու տայ։ Ասոր վրայ ալ աւելի արթնութեան ժողովներուն կարեւորութիւն կու տայ և եկեղեցիին շուրջ երկու հազար հոգի բազմութեամբ մը կը լեցուի, որ կը շարունակէ ամբողջ չորս ամիս։ Ապաշխարողներ օրէ օր կ՚աւելնան և Տէրոջը անունը կը փառաւորուի՛

իրենց գանձերը բանալով ընծաներ տուին, ոսկի, կնդրուկ և զմուռս։ «Այո, ասոր նման որեւէ յարգանք, կամ երկրպագութիւն չէ եղած թագաւորի մը կամ կուսակալի մը։ Յիսուսի ծնունդը՝ բոլոր աշխարհի տոմարներուն եւ տարեդարձին ուղղութիւն տուած է։ Այսօր, բոլոր աշխարհի, տարիի համար գործածած թուականը յամի Տեառն է, Յիսուսի ծննդեան թուականը։ Յիսուսի ծննդեան տարեդարձին է որ, ամենափառաւոր և շքեղ տօնակատարութիւն կ՚ըլլայ, և երկրի բնակչութեան երեք հինգերորդը Քրիստոսի ծնունդը կը տօնէ։ Աշխարհիս մէջ, Յիսուսի ծննդեան ժամանակն է որ ամենաշատ առուտուր կ՚ըլլայ. և ամենաշատ հագուստեղէն, շաքարեղէն և խաղալիքներ կը սպառին։ Ամենափառաւոր, գեղեցիկ և հիասքանչ մեղեդիներ, երգեր և նուագներ, Քրիստոսի ծննդեան օրը կը լսուին։ Ամենագեղեցիկ բանաստեղծութիւններ քարոզութիւններ և փառաբանութիւններ Քրիստոսի Ծննդեան օրը լոյս կը տեսնեն։ Շատ շատեր որ, եկեղեցի և տաճար չեն երթար, այդ օրը՝ մեծ բազմութեամբ կը խռնուին եկեղեցի և

Բայց տեղահանութեան եւ աքսորը կը մթագնեն հորիզոնը եւ Կեսարիոյ հայութեան միճակւած գաղթականութեան դառնութիւնները, ցմրուրս ճաշակելով կը քամէ։ 1915 Հոկտեմբեր 25—26 մահուան չուքին ձորին մէջ պահ մը դեգերելէ վերջ, Պետրոս Ասաքեայի մաղուած մաղին մէջ, ինքն ալ կը դրուի Սատանայի կողմէն լաւ մը խարբալուելու, որպէս զի հաստատքի փորձառութիւնը, որ կորստական ոսկիէն աւելի պատուական է, կրակով փորձուելէն վերջ, գտնուի գովութիւնով ու պատուով եւ փառքով ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՅԱՅՏՆՈՒԵԼՈՒ ԱՏԵՆԸ։ Ա. Պետ. 1. 7։ Յետոյ 1916, Փետրուարին դարձեալ մատնուելով կը ձերբակալուի եւ զինուորութեան կը բանադատուի մինչեւ 1918ի ամառը, որու ընթացքին յաճախ կ'ապրի դժնդակ օրեր. բայց Տէրը միշտ ալ կ'ողորմի իրեն եւ կը փրկէ իր կեանքը որսորդին որոգայթէն, ապականիչ ժանտամահէն, Անոր փետուրներուն տակ ապաստանարան գտած Սղմ.

առատապէս ալ կու տան Մսուրին մէջ ծնանող փրկչին յիշատակին։ Քրիստոսի ծննդեան օրն է որ, մարդիկ միլիոնաւոր ծնունդի քարթեր, եւ նուէրներ կը փոխարինեն իրարու, որուն նմանը չէ եղած եւ պիտի չըլլայ ալ, ուրիշ որեւէ առաջնորդի մը կամ կրօնապետի մը ծնունդի տարեդարձին։ Այո, Յիսուսի ծնունդը սքանչելի է, եզական է, աննման է, Աստուծոյ մարմնացումն է։ Երանի՛ թէ, բոլոր մարդիկ խոնարհէին, երկրպագէին մոգերուն պէս, եւ ընդունէին Տէր Յիսուս Քրիստոսը, կենաց Իշխանը՝ իբր իրենց անձնական Փրկիչը, եւ վայելէին յաւիտենական կեանքը։

ԵՐԿՐՈՐԴ.— Տէր Յիսուս Քրիստոս սքանչելի է իր հրաշքներովը։ Նա ցամաքին եւ ծովուն Իշխանն է։ Նա ծովուն վըրայ քալեց, իբր թէ ցամաքի վրայ։ Հովը, ծովը, եւ փոթորիկը՝ Անոր կը հնազանդին։ Անիկա՝ ի ծնէ կոյրին տեսութիւն տուաւ։ Անդամալոյծներ, կաղեր, կոյրեր, բորոտներ, եւ չորցածներ Անոր մէկ խօսքովը մաքրուեցան եւ բժշկուեցան։ Տէր Յիսուս Քրիստոս 4 օրուան մեռած Ղազարոսը գերեզմանէն յարուց, եւ փաստեց թէ,

91. 4։ Փա՛ռք Անոր սուրբ անուան։

1918ի վերջերը, պատերազմը լրացած ըլլալով, կուսակցական հրամանով Կեսարիոյ մէջ դարձեալ կը բանայ եկեղեցին եւ կը սկսի թէ բեմէն եւ թէ տուները այցելելով մխիթարել տնազուրկ և ընչազուրկ հայ ժողովուրդը մինչեւ 1920։ Աստուծոյ Նախախնամութեան առաջնորդութեանը ներքեւ 1920, Մայիսին ընտանեօք կը ժամանէ Ամերիկա և կը հաստատուի Քալիֆորնիոյ մէջ։ Ուր 6–7 ամիս Քալիֆորնիոյ Եդեմ Հայ Երիցական եկեղեցիէն, մէկ տարի Փասատինայի եւ տարի մը Սանֆրանսիսքոյի Ե. Ք. ընկերութեան սրահէն կը քարոզէ, ապա որպէս կամաւոր աւետարանիչ կ'այցելէ Ֆիլատէլֆիա, Նիւ Եորք, Պոսթոն, Տիթրոյթ և այլ քաղաքներ, եւ կը վկայէ Քրիստոսի ձրի շնորհքին, քաւչարար արիւնով փրկութեան, կենարար Յարութեան եւ փառաւոր գալստեան։ Ապա տասնեակ մը տարիներ Նիւ Եորքի Եղբայրութեան եկեղեցիին մէջ

ինքն է յարութիւնը և կեանքը։ Ցիրաւի Անիկա արժանի է երկրպագութեան, և փառաբանութեան։ Օրհնեալ է, և յաւիտեան օրհնեա՛լ ըլլայ Անոր Սուրբ անունը։ Օր մըն ալ պիտի ըլլայ, և գիտենք որ անպատճառ պիտի գայ «ժամանակը, որ մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն պիտի ապրին»։ Յովհ. 5. 25. Տէրոջը պատգամը, (136-րդ Սաղմոս, 4րդ համարը) որու կերպով կ'ըսէ թէ, «Մինակ մեծ հրաշքներ ընողը» Տէր Յիսուս Քրիստոսն է. իմ Փրկիչս է, իմ պաշտելիս է, իմ չնաշխարհիկս է, իմ խնկարկուս է, 10 000ի մէջ էն գեղեցիկն է, երեւելին է, նախապատիւն։ Օրհնեա՛լ ըլլայ Անոր փառաւոր և Սուրբ անունը։ Այսօր ալ, Տէր Յիսուս Քրիստոս սքանչելի է իր գործած հրաշքներով։ Բոլորովին ինկած, կորսուած մոլորած եւ վատթարացած մեղաւորները, Տէր Յիսուս Իր արիւնովը կը լուա, կը սրբէ, կը մաքրէ, ձիւնէն ճերմակ կ'ընէ, և Իրեն զաւակ կ'ընէ, Փա՛ռք Անոր Սուրբ անուան։ Տիեզերքի մէջ չկայ ուրիշ զօրութիւն մը։ ոյժ մը որ կարող ըլլայ մեղքին, և իր չար կիրքերուն գերի եղող

գործելէն վերջ կը նշանակուի Ամերիկայի եղբայրութեան եկեղեցիներուն որպէս այցելու հովիւ եւ շրջիկ աւետարանիչ։ Ան 1947ի Յունուարի վերջերը աւետարանչական շրջանի մը կը ձեռնարկէ և Յունաստան ժամանելով ամբողջ ութը ամիս Աթէնքի ու Սելանիկի մէջ կը քարոզէ Աւետարանը, ուր անապաշխարներ դարձի կու գան և հաւատացեալներ կը նորոգուին։ Յունաստանէն Լիբանան ու Սուրիա այցելելով երեք ամիսի չափ ժամանակ մը օրհնութեան միջոց կ՚ըլլայ թէ Պէյրութի թէ ալ Հալէպի մէջ։ Ներկայիս կը գտնուի Եգիպտոս Աւետարանին գործին համար։

Վեր. Ս. Շանլեան, հակառակ իր տարիքին յառաջացեալ տարիքին, բեմի վրայ երիտասարդական կորովով ու եռանդով լեցուն, քաջ մկան ու անվեհեր քաքարոզիչն է Աստուծոյ փրկարար Աւետարանին ու կենարար խօսքին։

Մաղթենք որ Տէրը ամէն օր իր ոյժը նորոգէ որ վազելով չթուլնայ և քալելով չյոգնի։ Եսա. 40: 31։ «Մ.»

մէկը ազատելու, փրկելու եւ վերափոխելու։ Միայն իմ Տէրը, իմ Յիսուսս, իմ խաչեալ և յարուցեալ Քրիստոսս է որ ազատած է. օրհնեա՜լ ըլլայ Անոր փառաւոր անունը։

ԵՐՐՈՐԴ. — Տէր Յիսուս Քրիստոս Անմեղ է, եզական է, անձնման է իր կեանքովը, եւ Սրբութիւնովը։ Նա հրեաներուն հետ ունեցած իր խօսակցութեան ատեն ըսաւ. «Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղքի համար», կամ ո՞վ կրնայ իմ վրաս մեղք մը մատնանշել. Յովհ. 8. 46։ Պիղատոս քանիցս ըսաւ, ես այս մարդուն վրայ յանցանք մը չեմ գտներ։ Յովհաննէս Առաքեալ ըսաւ. «Քրիստոս եկաւ որ մեր մեղքերը վերցնէ, եւ Անոր մէջը մեղք չկայ»։ (Ա. Յովհ. 3. 5)։ Պետրոս առաքեալ ըսաւ. «Քրիստոս մեղք մը չգործեց եւ Անոր բերնին մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ։ Երբ կը նախատուէր՝ փոխարէնը չէր նախատեր. երբ կը չարչարուէր, սպառնալիք չէր ըներ, հապա ինքզինք արդարութեամբ դատողին կը յանձնէր»։ (Ա. Պետ. 2. 22, 23)։ Պօղոս Առաքեալ ըսաւ. «Մեզի ճիշդ այսպիսի քահանայապետ մը կը վայլէր, սուրբ, անմեղ,

անարատ, մեղաւորներէն զատուած եւ երկինքէն վեր բարձրացած»։ Եբր. 7. 26։ Այո, մենք ալ կը կրկնենք. «Ո՞վ Տէր աստուածներուն մէջ քեզի պէս ո՞վ կայ. սրբութեան մէջ փառաւորեալ եւ սքանչելի»։ Ելից. 15. 11։ Տէր Յիսուս Քրիստոս սքանչելի է Իր կենցաղին մէջ, եւ բոլոր յարաբերութեանը մէջ։ Անգամ մը փարիսեցիները եւ քահանայապետներ սպասաւորներ ղրկեցին որ Յիսուսը բռնեն ու բերեն։ Մի քանի ժամ վերջը անոնք ետ եկան միայնակ։ Քահանայապետները հարցուցին. «Ինչո՞ւ զԱնիկա հոս չբերիք»։ Սպասաւորները պատասխան տալով ըսին. «Երբեք մէկը այս մարդուն պէս խօսած չէ»։ Յովհ. 7. 32, 45, 46։ Եւ ուրիշ պարագային., Յիսուսի թշնամիները ստիպուեցան խոստովանելու եւ հռչակելու. «Կը տեսնէք որ օգուտ մը չէք կրնար ընել, ահա բոլոր աշխարհ Անոր ետեւէն գնաց»։ Յովհ. 12. 19։ Մարդիկ դիւրին դիւրին այսպիսի վկայութիւն մը չեն տար իրենց պէս մահկանացու եղողներուն, ուր մնաց որ իրենց թշնամիներուն բարի բաները հռչակեն։ Ակներեւ է որ Անիկա անբասիր եւ անմեղադրելի կեանք մը ապրեցաւ, մարդկութիւնը չէր կրնար զանիկա անտեսել։ Յիրաւի, գործքը եւ մանաւանդ կեանքը՝ աւելի պերճախօս է քան թէ խօսքը։ Այո, Մեր Տէրոջ կեանքը, նկարագիրը. էութիւնը եւ խոկութիւնը սքանչելի է, եզական է, աննման է։ Սիրելի ունկնդի՛ր, եկո՛ւր. այս սքանչելի Փրկիչը՝ դուն ալ Փրկիչդ ըրէ՛ եւ ընդունէ՛։

ՉՈՐՐՈՐԴ.— Տէր Յիսուս Քրիստոս սքանչելի է իր մահովը, խաչովը, արիւնովը: Բոլոր մարդիկ կը ծնանին եւ կը մեռնին, ինչու որ իրենց ժամանակը եկած է։ Մահը աշխարհ մտած է մեղքի պատճառաւ։ Ըսել կ՚ուզենք, մեղքը յղացաւ եւ մահ ծնաւ։ Մեղքին վարձքը՝ մահ է։ Մարդիկ կը մեռնին եւ պիտի մեռնին, ինչու որ մեր մայրը մեզ մեղքի մէջ յղացած է, եւ մէկ արդար մը չկայ, եւ մէկ հատ ալ չկայ։ Վասնզի ամէնը (այսինքն բոլոր մարդիկ, առանց բացառութեան) մեղք գործեցին

եւ Աստուծոյ փառքէն պակսած են»։ Հռովմ. 3. 23. բայց Տէր Յիսուս Քրիստոս անմեղ էր, սուրբ էր, անարատ էր, անբասիր էր, ինչ որ քիչ առաջ տեսանք։ Ուրեմն՝ պէտք չէր որ Յիսուս մեռնէր։ Այո, շիտակ է, Տէր Յիսուս, Իր մեղքին պատճառաւ չմեռաւ, ոչ ալ բնական մահով, հապա, «Անիկա մեր մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ, մեր անօրէնութիւններուն համար ծեծուեցաւ, մեր խաղաղութեան պատիժը Անոր վրայ եղաւ, եւ Անոր վէրքերովը մենք բժշկուեցանք»։ Եսա. 53. 5։ «Տէր Յիսուս մեր մեղքերը Իր մարմինովը խաչափայտին վրայ վերցուց, որպէսզի մենք մեղքերէն ազատինք»։ Ա. Պետ. 2։ 24. Պօղոս առաքեալ Սուրբ Հոգիով կ՚ըսէ. «Եղբայրներ, ամենէն առաջ ես ձեզի աւանդեցի թէ, Քրիստոս, մեր մեղքերուն համար մեռաւ Գիրքերուն ըսածին համեմատ»։ Ա. Կորնթ. 15. 3։ Դարձեալ կը կարդանք որ. «Աստուած՝ զԱնիկա, որ մեղք չէր գիտեր մեզի համար մեղաւոր սեպեց»։ Բ. Կորն. 5. 21։ Այո, Քրիստոս մեռաւ եւ մեռած է մեր մեղքերուն համար եւ մեր տեղը։ Ի՜նչ հիանալի սէր, ի՜նչ սքանչելի մահ. «Երբ դեռ մեղաւոր էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ»։ «Երբ դեռ տկար էինք, Քրիստոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ։ Հռովմ. 5։ 6, 8։

Սիրելի ընթերցող, Քրիստոս քեզի համար ալ մեռաւ։ Ընդունէ Անոր սէրը, ընդունէ՛ Անոր մահը, որ քու տեղդ է, եւ քեզի համար է։ Ալ պէտք չէ որ դուն մեռնիս, կախաղան բարձրանաս, քանի որ Նա ՔՈՒ ՏԵՂԴ մեռած է։ Օրհնեա՛լ ըլլայ Անոր անմահ սէրը։ Քրիստոսի մահուան կերպը, եւ եղանակն ալ սքանչելի է։ Երբ Նա խաչին վըրայ հոգին աւանդեց, կը կարդանք որ, «Տաճարին վարագոյրը վերէն վար երկուքի ճեղքուեցաւ, երկիր շարժեցաւ (երկրաշարժ եղաւ), եւ քարերը պատռեցան, եւ գերեզմանները բացուեցան, ու շատ սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարութիւն առին, եւ գերեզմաններէն ելան Անոր յարութենէն ետեւ, մտան սուրբ քաղաքը ու շատերու ե-

րեւցան»։ Մատթ. 27. 51—53։ Բոլոր դարերու մէջ և բոլոր աշխարհի պատմութեան մէջ ասանկ իրական դէպք մը կրկնուած չէ։ Յիրաւի Յիսուս Քրիստոսի մահը սքանչելի է, եզական է, աննման է. օրհնեա՜լ ըլլայ Անոր պատուական անունը։ Անոր խաչին վրայ արտասանած խօսքը՝ Անոր Աստուածութիւնը ցոյց կու տայ։ Անկարելի է որ մարդիկ զրկանք կրած ատեննին իրենց թշնամիներուն բարիքը խորհին, կամ զանոնք օրհնեն։ Բայց մեր պաշտելի Տէր Յիսուս Քրիստոսը՝ զինքը խաչը հանող թշնամիներուն համար այսպէս աղօթք ըրաւ, «Հա՜յր, թողութիւն տուր անոնց, վասնզի չեն գիտեր ի՛նչ կ՚ընեն»։ Ղուկ. 23. 34։ Այս ի՜նչ հիանալի հոգի, այս ի՜նչ սքանչելի աղօթք։ Ո՜վ սիրելի ունկնդիր, այս աղօթքը քեզի համար ալ է։ Տէր Յիսուս Քրիստոս քու մեղքերդ ալ ներած է խաչին վրայ։ Եկո՛ւր, այսօր ընդունէ՛ այս ձրի փրկութիւնը, եւ յաւիտեան ուրախ պիտի ըլլաս, եւ յաւիտեանս յաւիտենից պիտի վայելես Տէրոջը փառքը՝ արքայութեան մէջ։

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ.— Տէր Յիսուս Քրիստոսի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ սքանչելի է։ Ցարդ որեւէ մեռել մը, մեռած մարդ մը, յարութիւն առած չէ։ Յիրաւի գիտութիւնը շատ մը հրաշալիքներ յառաջ բերած է, բայց տակաւին որեւէ մեռած մարմին մը կենդանացուցած չեն. եւ գիտական միջոցներով որ եւէ մեռած մարդ մը յարութիւն առած չէ։ Տէր Յիսուս Քրիստոս աշխարհի վրայ եղած ատենը երբեմն մեռածները կանգնեցուց և անոնց յարութիւն առնել տուաւ, բայց անոնք դարձեալ մեռան։ Բայց մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն կանգնիլը, եւ անմահ յարութիւնը եզական դէպք մըն է, բացարձակ իրականութիւն մը, եւ յիրաւի, սքանչելի է։ Ինչպէս առաքելական դարերու մէջ, նոյնպէս մինչեւ այսօր եղած են տարակուսողներ եւ թերահաւատներ Յիսուսի մարմինով յարութեան վրայ, բայց Քրիստոսի յարութեան պատմական դէպքը եւ եղելութիւնը տեղը կը մընայ։ Հիմա կ՚ուզեմ գիտական մեթոտներով պարզաբանել

Քրիստոսի մարմինով յարութեան դէպքը եւ եղելութիւնը։ Իրականութիւն մըն է որ, Քրիստոսի յարութեան առաւօտը գերեզմանը գացող կիները, եւ առաքեալները գերեզմանին մէջ Յիսուսի մարմինը չգտան։ Եւ կը կարդանք որ, նոյն իսկ «պահապան զինուորները քաղաքը եկան (Երուսաղէմ եկան) եւ պատմեցին քահանայապետներուն բոլոր եղած բաները. եւ անոնք ծերերուն հետ մէկտեղ ժողվուելով ու խորհուրդ ընելով շատ ստակ տուին զինուորներուն, ու ըսին, ըսէ՛ք թէ, Անոր աշակերտները գիշերով եկան զանիկա գողցան, երբ մենք կը քնանայինք։ Եւ երբ այն բանը կուսակալին ականջը հասնի, մենք զանիկա կը հաճեցնենք, եւ ձեզ ապահով կ'ընենք»։ Մատթ. 28. 11—14. Այս պատմութիւնը որոշ կերպով կը ցուցադրէ որ Քրիստոսի մարմինը գերեզմանին մէջ չէ։ Ուրեմն ուր կրնայ ըլլալ Յիսուսի մարմինը։ Միայն երեք եզրակացութիւն կարելի է. (1) կամ աշակերտները գողցած են (2) կամ թշնամիները վերցուցած եւ պահած են, եւ կամ (3) Տէր Յիսուս Քրիստոս իրապէս մարմինով յարութիւն առած է։ Բացորոշ է որ աշակերտները գողցած չէին, եւ չէին կրնար գողնալ. եւ եթէ երբեք գողցած ըլլային, վերջը այդչափ քաջութեամբ, եւ համարձակ պիտի չկրնային Քրիստոսի յարութիւնը քարոզել, վկայել եւ հռչակել։ Անպատճառ պիտի գտնուէին մատնիչներ եւ վասակներ, եւ պիտի մատնէին զանոնք իրենց թշնամիներուն, եւ Առաքեալները պիտի վախնային այդչափ քաջութեամբ քարոզելէ, մի գուցէ իրենց խարդախութիւնը դուրս ելլէ, եւ իրենք խայտառակ ըլլան։ Երկրորդ, եթէ թշնամիները բռնացուցած ըլլային Յիսուսի մարմինը, չէ՞ որ անոնք դուրս պիտի հանէին զայն, այսինքն Յիսուսի մարմինը, եւ խայտառակ պիտի ընէին պոռոտախօս աշակերտները, եւ լիկապէս անոնց բերանը գոցուած պիտի ըլլար յաւիտեան։ Ո՛չ, քաւ լիցի, այդպէս բան մը երբեք պատահած չէ։ Հիմա կը մնայ երրորդ եզրակացութիւնը, եւ չէ թէ լոկ եզրակացութիւ-

նը, այլ դէպքը, եղելութիւնը, Տէր Յիսուս Քրիստոս իսկապէս, իրապէս, եւ մարմինով յարութիւն առած է, փառք Անոր սուրբ անուան։ Քրիստոսի յարութիւնը՝ բոլոր մեռածներուն յարութեան ապացոյցն է, փաստն է, խորհըրդապատկերն է։ Այսպէս գրուած է, Քրիստոս յարութիւն առած է մեռելներէն, ննջեցեալներուն առաջին պտուղը։ Ա. Կորն. 15 20. Այս իրականութիւն է. եւ հարիւրաւոր վկաներ ունինք, որոնք Անոր յարութենէն վերջը Անոր հետ գտնուեցան, որուն մասին վկայեցին ըսելով, Աստուած Տէր Յիսուս Քրիստոսը յարուց, եւ իրեն հետ կերանք ու խմեցինք ալ Անոր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը»։ Գործ. 10. 41։ Նայէ՛, տե՛ս ինչ կ'ըսէ պատգամը, «Քրիստոս յարութիւն առաւ երրորդ օրը, գիրքերուն ըսածին համեմատ. եւ թէ երեւցաւ Կեփասի (այսինքն Պետրոսի), ու ետքը 12ին, ետքը 500է աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեւցաւ, որոնցմէ շատերը մինչեւ հիմա կան, կ'ապրին, ոմանք ալ ննջեցին»։ Ա. Կորն. 15. 4—6։ Փա՜ռք Անոր Սուրբ անուան։ Այս ինչ հիանալի դէպք է, ինչ սքանչելի իրականութիւն է։ Տէր Յիսուս Քրիստոս իսկապէս յարութիւն առած է, մարմինով յարութիւն առած է, և հիմա Աստուծոյ աջ կողմն է, եւ մեզի համար բարեխօսութիւն կ'ընէ։ Փառք Անոր անուան։

ՎԵՑԵՐՈՐԴ.— Տէր Յիսուս Քրիստոսի երկրորդ Գալուստն ալ սքանչելի պիտի ըլլայ։ Միայն մի քանի համարներ կարդանք Աստուծոյ խօսքէն։ Քրիստոս իր վերջին խօսքերուն մէջ ըսաւ.— «Հիմա կ'երթամ, ու ձեզի տեղ կը պատրաստեմ, եւ եթէ երթամ, ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն կու գամ եւ ձեզ քովս կ'առնեմ, որպէսզի ուր ես եմ, դուք ալ հոն ըլլաք»։ Յովհ. 14. 2, 3։

Քրիստոսի փառաւոր եւ սքանչելի համբարձումէն անմիջապէս վերջը, աշակերտներուն քովը եկող այն երկու ճերմակ հանդերձներով մարդիկը այսպէս ըսին, «Ո՛վ Գալիլիացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայներ դէպի երկինք կը նա-

յին․ այս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինք համբարձաւ, այսպէս պիտի գայ, ինչպէս տեսաք Անոր երկինք երթալը»։ Գործ. 1։ 11. Մտիկ ըրէ՛, տե՛ս, Աստուծոյ Խօսքը աւելի որոշ կերպով կը լուսաբանէ Անոր փառաւոր եւ սքանչելի երկրորդ գալուստը. «Վասնզի Տէրը՝ ինք ազդարարութեան հրամանով, հրեշտակապետին ձայնովը, Աստուծոյ փողովը երկինքէն պիտի իջնէ. եւ Քրիստոսով մեռածները առաջ յարութիւն պիտի առնեն։ Ետքը մենք ալ որ ողջ մնացած ենք, անոնցմով մէկտեղ պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջեւ ելլելու օդին մէջ, եւ այնպէս յաւիտեան Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք»։ Ա. Թես. 4. 15—16։ Յիրաւի, ի՜նչ հրաշալի պիտի ըլլայ մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի երկրորդ գալուստը. որուն մասին պատգամը կը պարզէ այս բառերով, «Երբ Ինքը (Յիսուսը) գայ փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջ, եւ հիանալի ըլլալ բոլոր հաւատացեալներուն մէջ այն օրը»։ Բ. Թես. 1. 10։ Սիրելի՛ ընթերցողներ, այս քարոզը պատրաստելուս եւ խօսելուս մէջ միակ փափաքս եւ տենչս այն է որ, այս սքանչելի Յիսուսը, ծնունդով սքանչելի, հրաշքներով սքանչելի, կեանքով եւ սրբութիւնով սքանչելի, մահով եւ յարութիւնով սքանչելի եղող Յիսուսը՝ քու ալ Յիսուսդ ըլլայ, քու ալ պաշտելիդ ըլլայ, եւ դուն ալ Անոր ըլլաս։ Ամէն ու ամէն։

(Վեր.) Ս. ՇԱՆԼԵԱՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԾԸՆՈՒՆԴԸ

Յիսուս Որդի, Արքայ հըզօր,
Իջար մսուրին մէջ դուն այսօր.
Թողուցիր քու փառաւոր թագ,
Որ մենք վայլենք երկնային փառք

Դուն ո՛վ Յիսուս Բեթլեհեմի,
Խորհրդակից, սքանչելի.
Բերիր մեզի սէր, խնդութիւն
Եւ աշխարհիս խաղաղութիւն։

Յիսուս Փըրկիչ խոնարհ ու հեզ,
Ուզեց մեռցնել քեզ Հերովդէս,
Բայց Տէրն արդար Իր զօրովն մեծ,
Անոր ձեռքէն քեզ ազատեց։

Յիսո՛ւս լոյսը մեր աշխարհին,
Դուն ես արեւ հէք լըքեալին.
Դու բերկրութիւն, զօրով ու սէր,
Սիրով լեցուր սրտերը մեր։

Հալէպ ԳՐԻՍԿԷ Ա. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

ՉԷԶՈՔՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ*

(ՄԱՏԹ. ԻԷ. 11—26, ՅԱԿ. Դ. 1—10)

Վեր. Տ. Ս. Խնդրունի

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած է Մարաշ, 1902ին։ Իր նախնական կրթութիւնը առած է նոյն քաղաքի ազգ. վարժարանի ու որբանոցներուն մէջ, և յետոյ Տէօրթ Եօլի Քէլէկեան արհեստանոց-վարժարանին մէջ։ 1915ին ղրկուած է Հարունիէի գերմանական որբանոցը, ուրկէ եւ Տարսոն ուր ուսած է մինչեւ Կիլիկիոյ պարպումը։ Հարունիէի մէջ է որ առաջին անգամ կը լսէ Աւետարանի փրկու-

«Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ, Բարաբբա՞ն, թէ Յիսուսը որ Քրիստոս կ'ըսուի»։ «Անոնք ըսին, Բարաբբան։ Ըսաւ անոնց Պիղատոս, հապա ի՞նչ ընեմ Յիսուսը, որ Քրիստոս կ'ըսուի։ Ամէնն ալ ըսին անոր, թող խաչուի»։

Պարագան Քրիստոսի դատավարութիւնն ու մահուան դատապարտութիւնն է։ Արարածի կողմէ Արարչին մերժումը. բանաւոր էակի կողմէ Բանին Աստուծոյ ուրացումը։ Ուր որ գիտակցութիւն կայ, հոն կարելի չէ չէզոքութիւն։ Պատերազմ կոչուած դիւային՝ կազմակերպեալ մարդասպանութեան մէջ ալ տեսանք թէ ո՛չ մէկ ազգ կարողացաւ չէզոք դիրք պահել։ Ո՞րքան աւելի դժուար է սկզբունքային հարցերու մէջ չէզոքութիւն պահել, ինչպէս ընկերաբարոյական հարցերու մէջ, կամ գերեվաճառութեան, կամ գինարբեցութեան հարցերուն հանդէպ։ Նմանապէս եւ հոգեւոր հարցերու մէջ, Քրիստոսի հանդէպ։

(*) 1947 Յունուար 26ին, Պէյրութի ռատիօկայանէն տրուած պատգամ։

թեան պատգամը և կ'ընդունի Տէր Յիսուսը իրեն անձնական Փրկիչ։ Կիպրոսի մէջ կ'աւարտէ իր երկրորդական ուսման շրջանը, ու կ'անցնի Պէյրութ՝ աւարտելու իր ուսումը չորս տարի հետեւելով Ամերիկեան համալսարանի քոլէճական դասընթացքներուն։ Իր շրջանաւարտութեան պարագան մատնանշելով ան ըսած է. «1928ին քոլէճական ընթացքը աւարտեցի, հաւատքը պահեցի»։ Ապա կը պաշտօնավարէ կրթական հաստատութիւններու մէջ իբր ուսուցիչ։ Ներկայիս Տէրոջը այգիին մէջ անոր փառքին համար հոգիներու փրկութեան գործին նուիրած է իր կեանքը, իբր կենդանի մի վկայ, թէ համալսարանական դաստիարակութիւն ստացողներ ալ երբ կը խոնարհին Տիրոջ հզօր ձեռացը տակ կըրնան օգտակար հանդիսանալ անոր ու վայելել թէ ներկայ և թէ ապառնի կեանքի խոստումները այս աշխարհի վրայ իսկ։

⁂

1920 տարիներ առաջ Քրիստոսի պատահած ողբերգութիւնը ամէն օր կը կրկնուի այս՝ ատելութիւնով եւ եսամոլութիւնով անիծուած նիւթապաշտ երկրին վրայ։ Եթէ այն ատեն Յիսուս մատնուեցաւ դրամի փոխարէն, այսօր ալ պակաս չեն Անոր անունով յորջորջուողներուն մէջ անանկներ որոնք նիւթական շահի համար նիւթական զբաղմունքի մէջ զայն մոռացութեան սեւ խաւարին անկիւնը կը նետեն։ Լէգէոն է անունը եւ թիւը անոնց որոնք իրենց հացին, գիրքին եւ բրեսթիժին համար կը ծախեն իրենց խիղճը, հոգեւոր սկըզբունքները, Քրիստոսի ձայնը — կը ծախեն Քրիստոսը՝ համբուրելով — դաւանելով, հաւնելով, Ռաբբի, Տէր, Տէր կոչելով։ Յուդա անարգ շահու համար, դրամ ձեռք ձգելու համար «Վարդապե՛տ, Տէ՛ր» կը կոչէ Յիսուսը։ Ո՜րքան կը նմանի շուկայի երդումներուն որոնք Աստուծոյ, մարգարէներուն կամ Ս. Գիրքերուն անունով կ'ըլլան առեւտուրի գործառնութեանց ընթացքին։ Բայց՝ «Ոչ թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր, Տէր, կ'ըսէ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա անիկա որ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կատարէ» կ'ըսէ մատնուող Փրկիչը։

Եթէ անցեալին Յիսուս մատնուեցաւ Իր օրհնութիւնները վայելած աշակերտին կողմէն, այսօր Քրիստոսի անունը կրող ազգեր, եկեղեցիներ, անհատներ, եւ նոյնիսկ երբեմն անկեղծ հաւատացեալներ՝ ներսէն կը մատնեն իրենց Փրկիչը, քննադատելով կամ ուրանալով ամէն. ինչ որ իրենց սահմանափակ գանկին հունաւոր ըմբռնումին կամ գիտութեան համապատասխան չեն գտներ Քրիստոսի անձին կամ Աստուածաշունչի մէջ։ Ըստ Փրոֆ. Շէտօքի՝ անոնցմէ ոմանք կ'ըսեն. «Կամ Աստուածաշունչը կը սխալի, կամ մենք. բայց՝ հետեւեցէք անպայման, Ս. Գիրքէն աւելի մեզի»։ Ուրիշներ համեստաբար կը խոստովանին թէ, թէեւ իրենք ալ Ս. Գիրքի նման սխալած կրնան ըլլալ, սակայն նորէն կ'ուզեն որ իրենց հետեւին։ Աւելի ուրիշներ՝ սոփեստական յաւակնոտութեամբ կը յամառին յայտարարել թէ Ս. Գիրքը սխալական է, բայց իրենք, ո՛չ երբեք, ու կը պնդեն թէ անպայման իրենց հետեւին։ Կան սակայն չորրորդ դասակարգի մը պատկանողներ որոնք երբեք մաս ու բաժին չունին այս խնդրոյն մէջ; սակայն անոնք ալ գործնականապէս կ'ապացուցանեն կեանքով թէ անտարբեր թշնամիներն են իրենք Ս. Գրքին, ընտրած ըլլալով ընթացք մը որ բացարձակօրէն հակառակ է անոր տուած ուսուցման եւ ուղղութիւններուն։ Այո, չէ կարելի չէզոք դիրք բռնել Ս. Գիրքի հանդէպ։ Յիրաւի, շատերու կողմէ մատնուած է Բանն Աստուծոյ, Ս. Գիրքը։ Հապա ի՞նչ ըսել այնպիսիներուն, որոնք հաւատալ ձեւացնելով Ս. Գիրքի լման ներշնչման, անոր մէջի ուսուցումները խեղաթիւրելով կը մոլորեցնեն պարզ ժողովուրդը, կամ թերի կերպով կը վարդապետեն Քրիստոսի Խօսքը որ մեր մէջ բնակելու էր առատապէս։

Դառնանք Պ ղատոսի — Հրէաստանի Հռովմայեցի կառավարիչին. ո՛րքան միջոցներու դիմեց որպէսզի Քրիստոսի մատնութեան մէջ գործ չունենայ։ Նախ՝ բոլորովին չէզոք մնալու յոյսով հրեաներուն ձեռքը յանձնեց զԱյն որ իրենք դատեն ըստ իրենց օրէնքին։ Յետոյ ղըր-

կեց զԱյն Հերովդէսին՝ յուսալով որ մի գուցէ այն վճիռ մը տայ, բայց այս վատազգի ոճրագործը միայն անարգելով ու ծաղր ընելով ետ ղրկեց զԱյն Պիղատոսի։ Հիմա, փորձ մը եւս.— Յիսուսի թեթեւ պատիժ մը տալով արձակել ուզեց, բայց խաժամուժ ամբոխին ու քահանայապետներուն ձայնը խեղդեց չէզոքութեան իր ճղճիմ փորձերը։ Հիմա, փորձ մը եւս, թերեւս կրնար փախչիլ պատասխանատուութենէ։ Հրէական սովորութիւն մը յարգելու համար առաջարկեց որ բանտարկեալ մը արձակէ, ուստի հարցուց. ո՞րը կ'ուզէք, Յիսո՞ւսը թէ Բարաբբան (որ մարդասպան աւազակ էր)։ Անշուշտ մեծ եղաւ իր զարմանքը երբ ոճրագործի մը ազատութիւնը ընտրեցին, իսկ՝ «Յիսուսը խաչը հանէ» պոռացին կղերներէն վարձըւած՝ անբանացած խուժանը։ Երեւակայեցէք կառավարիչ մը, որ իր ստրուկ հպատակներուն քմահաճոյքը կատարելու փորձ կ'ընէ. Նման անողնահար հօր մը որ իր շփացած որդւոյն բռնակալ կամքին տեղի տալով կը ստրկանայ ինքնիսկ։ Ի զուր այն բոլոր ճիգերն ու մեքենայութիւնները, կամ պարտէր հռչակել Յիսուսը անմեղ, ու զԱյն ազատ արձակէր, եւ կամ յանցապարտ՝ ու դատապարտէր զԱյն մահուան։ Վերջապէս յուսահատած՝ ձեռքերը լուաց, որպէս թէ իր անկեղծութեան ու անմեղութեան նշան, ծեծեց Յիսուսը, ու յանձնեց խաչողներուն։ Ի՜նչ հեգնանք, ի՜նչ հակասութիւն, եւ գուցէ ըսէք, ի՜նչ վատութիւն։ Բայց ինչո՞ւ այպանել կռապաշտ, հեթանոս, քարասիրտ հռովմայեցին։ Չէ՞ որ Յիսուսի մարմինով եղբայրներն ալ զինք բռնելու եւ դաւաճանելու փորձը ըրին նոյն ընտանեկան յարկին տակ իսկ։ Չէ՞ որ այսօր ալ մարդոցմէ պատիւ ու դիրք փնտռելով Քրիստոսը կը մատնեն քրիստոնեայ ընտանիքներու մէջ ծնած, քրիստոնեայ քաղաքակրթութեան բարիքները վայելող շատ մը դաւանեալ քրիստոնեաներ։ Չէ՞ որ գիտնականի կամ ուսեալի պատիւ վայելելու համար Քրիստոսի եւ Ս. Գիրքի դէմ դաւաճանելը սովորական պէտք մը, կամ պատիւ կը նկատեն

շատ մը նորելուկ դպրոցականներ։ Զայպանենք Պիղատոսը, որ իր պաշտօնը չկորսնցնելու համար մատնեց Յիսուսը։ Ով սիրելի հայ քրիստոնեայ, ի՞նչ է քու դիրքդ այս Քրիստոսին հանդէպ. որոշ գիտցիր որ չէզոք չես կրնար մնալ. կամ պիտի ուրանաս եւ ատես զԱյն գործքով եւ խօսքովդ, եւ կամ պիտի դաւանիս ու Տէր ճանչնաս զԱյն քու կեանքիդ։

Հապա Պետրո՞սը, դաւանող հաւատարիմ հետեւորդը. ի՞նչքան շուտ մոռցաւ կամ անտեսեց իր մեծխօսիկ դաւանութիւնը։ Չկրցաւ չէզոքութիւն պահել նոյնիսկ հեռուանց հետեւելով։ Իյնալով սխալ ընկերակցութեան մէջ, փորձուեցաւ ուրանալ երդումով ու անէծքներով։ Թանկագին հաւատացեալ, կա՛մ ուրացող, բայց ոչ չէզոք։ Սիրելի ընթերցող, եթէ Պետրոսի դառն փորձառութիւնը ունեցած ես, մի յուսալքուիր, անոր դառն արցունքներուն ալ մասնակից ըլլալով՝ կրնաս Տէրոջ թողութեան ու գթութեան գիրկը նետուիլ։

Նայեցէք իրենց աղաղակներով ականջ խուլցնող սա ամբոխին։ Կրօնաւէ՞ր՝ անշո՛ւշտ. ծէսե՞ր՝ լման։ Զոհե՞ր, խո՞ւնկ, լուացումնե՞ր՝ առատօրէն։ Աստուածապաշտութեան ձեւականութիւնով անիծուած այդ տգէտ ժողովուրդէն եւ ո՛չ մէկը չէզոք էր Յիսուսի հանդէպ, ու խօլական գոչիւններով «Թող խաչուի, թող խաչուի» կը պոռային։

Այսօր ալ, դարերու ընդմէջէն արձագանգող «Հապա ի՞նչ ընեմ Յիսուսը որ Քրիստոս կ՚ըսուի»ն կը լսուի ամէնուրեք։ Սիրելի ազգակից, ի՞նչ է քու պատասխանդ. խա՞չը հանէ, Բարաբբա՞ն արձակէ, Բարաբբան որ ոճրագործ է, կողոպտիչ է, որ կը կողոպտէ քեզ եւ կը մարէ ամէն ուրախութիւն, երջանկութիւն, սրբութիւն, ընտանեկան խաղաղութիւն։ Բարաբբան որ սպաննիչն է քու բոլոր առաքինութիւններուդ, կողոպտիչն է ընկերային բոլոր պատշաճութիւններուն, հրահրելով անօրէն եւ անյագ կիրքեր, եւ փճացնելով ամէն ինչ որ նուիրական է։

Ո՞ր մէկը կ՚ընտրես, ո՞ր մէկը կ՚ուզես արձակել, ո՞ր մէկը կ՚ուզես կապել ու լռեցնել. ոճրագործ Ե՞սդ, հաճո՞յքդ, ըմպելի՞քդ, կասկածելի վարքով ընկերնե՞րդ թէ կենաց Իշխանը, կենաց Ջուրը, կենաց Հացը, Աշխարհի Լոյսը, Յաւիտենականութեան Յոյսը, Բարի Հովիւը։ Պէտք է ընտրես. չէզոք մնալ կարելի չէ։ Չես կրնար երկու մօքի վրայ կաղալ։ Իսրայէլի թշնամիները վախցան Եհովայի մեծագործութենէն, բայց իրենց կռապաշտութենէն ալ ետ չկեցան. «Չես կրնար երկու տիրոջ ծառայութիւն ընել. կա՛մ մէկը պիտի ատես ու միւսը սիրես, կամ մէկը պիտի մեծարես ու միւսը արհամարհես»։ Երրորդ ճամբայ մը չկայ։ Այո՛, կայ, բայց երեսպաշտութիւն, երկերեսութիւն, կեղծաւորութիւն է այդ, գաղջ քրիստոնէութիւն է այդ, Կիրակի ու տօնական օրերու ձեւական քրիստոնէութիւն. ամենէն աւելի արգահատելի կեանք, փոխուելիք բան միայն։

Ուստի՝ ընտրելու ես կռապաշտութեան ու աստուածպաշտութեան միջեւ, ինչպէս ըրաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, պէտք է ընտրես ատելութեան ու սիրոյ միջեւ, եսասիրութեան եւ այլասիրութեան միջեւ, բարոյական մեղկ կեանքի ու ընտանեկան ու անձնական սրբութեան միջեւ։ Արդիական ազատականութեան և ուղղափառ հաւատքի միջեւ։ Ամէն մարդու կամ գաղափարի յարմարելու եւ բարոյական ջիղ եւ ողնահար պահելու միջեւ, նիւթապաշտութեան ու իտէալապաշտութեան միջեւ։ Պէտք է ընտրես մարդապաշտութեան ու քրիստոնէութեան միջեւ; անձնական արդարութեան ու Աստուածային արդարութեան միջեւ։ Աստուծոյ թշնամի մնալու եւ Անոր բարեկամը ըլլալու միջեւ, մարդիկ փառաբանելու եւ զԱստուած փառաւորելու միջեւ, ժամանակաւորին ու յաւիտենականին միջեւ։ Յաւիտենական կորուստի ու յաւիտենական փրկութեան միջեւ։ Ո՞ր մէկը կ՚ընտրես։ Տէր Եհովա կ՚ըսէ. «Դարձի եկէք ու ձեր բոլոր յանցանքներէն դարձէք որպէս զի անօրէնութիւնը ձեր կորուստին պատճառ չըլլայ,

ձեր ըրած բոլոր յանցանքները ձեր վրայէն նետեցէք, ու ձեզի նոր սիրտ ու նոր հոգի ստացէք, քանզի ինչու մեռնիք ով Իսրայէլի տունը։ Վասնզի մեռնողին մեռնիլը չեմ ուզեր, կ'ըսէ Տէր Եհովա, ուստի դարձէք ու ապրեցէք»։ Եզեկ. ԺԸ. 30։

Պէյրութ (Վեր.) Տ. Մ. ԽՆԴՐՈՒՆԻ

ԽԱՉԸ

Լուսնի աղօտ ճառագայթներն կ'երկննան
Գողգոթայի մակերեսը, գիշերուան
Փըչէ զեփիւռն ալ մեղմ սիւքովն իր զարնան,
Շոյէ չորցած մամուռները ձմեռուան։

Լերան գլխուն աղօտ իրեր կ'երերան,
Մութի մէջէն հեծկլտուքներ կը լսուին.
Ես կը վազեմ առանց առջիս նայելու,
Դէպի լոյսին, դէպի լոյսին հասնելու։

Ես խիստ յոգնած եւ երազկոտ քալեցի,
Առջիս փայտէ խաչ մը տեսայ մէջ լոյսի.
Խաչ մը տեսայ ամբողջ ներկուած արիւնով,
Վրան անմեղ անձ մը կախուած տանջանքով։

Ժայռին վրայ երեք կիներ լաչակով,
Խաչին տակ լիճ կը կազմէին արցունքով.
Ու հեռուէն երկու պառաւ գլխիկոր,
Ողջոյն կու տան անտառ ճամբուն մենաւոր։

Տխրութենէս ես յալագին կ'արթննամ.
Անհետացան խաչն ու կիներն ալ միանգամ,
Արդ ես ուրախ, սրտով հանգիստ կը պառկիմ,
Զի ես խաչեալն ու խաչն ունիմ իմ սրտին։

Պէյրութ ՄԻՔԱՅԷԼ Ց. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

ՈՐՊԷՍ ԿԵԱՆՔԻԴ ՆՈՐ ՈՒՂԻ

Ի՞նչպէս դիմագրաւել Նոր տարին։ Եբր. 12.1,2։

Այս ուղին քեզի անծանօթ է։ Յես. 3. 4.

Տէրը միայն կրնայ առաջնորդել քեզ։ Սաղմ. 23. 1—3։

Այս տարուան համար պարտականութիւններդ։ Փիլ. 4. 6—8։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

Տասնըչորս տարեկան դեռատի մը, Նոր տարուան սեմին վրայ կեցած կը խորհէր թէ ինչպէս դիմագրաւելու է ամանորը։

Հայրը կը պատրաստուէր հեռու տեղ մը ճամբորդելու, մայրը տակաւին անկողնի կը ծառայէր եւ ապաքինման ճամբուն մէջ նոր մտած էր, որով ոչ հայրը, ոչ ալ մայրը պիտի կրնային զինք առաջնորդել իր առնելիք քայլերուն մէջ, որոնց առաջնորդութեանը ինք այնքան կը կարօտէր։ Ուստի ան իր յուշատետրը հանելով այսպէս գրեց. «Չեմ գիտեր թէ այս տարի ինծի ինչ կրնայ պատահիլ, բայց ամէն ատեն սա երեք բաներուն ուշադրութիւն պիտի ընեմ.

ա) Որեւէ գործի սկսելէ առաջ, շատ լաւ ու լըրջութեամբ պիտի խորհիմ ու կշռեմ վստահ ըլլալու համար թէ յետոյ պիտի չզղջամ։ բ) Ամենուն հետ բարեկամաբար պիտի վարուիմ, բայց ուշադիր պիտի ըլլամ թէ որո՞նք են իմ բարեկամներս եւ ո՞ր աստիճան անոնց հետ մտերմանալու եմ։ գ) Ամէն բանի մէջ Տիրոջ օգնութիւնը պիտի հայցեմ»։ Ան այս կարեւոր որոշումները գրի առնելէն վերջ հանգիստ էր։

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՆԱՒԱՎԱՐԸ

Նաւու ճամբորդ մը մեծ հետաքրքրութեամբ կը նայէր այն մարդուն որ ղեկը ձեռքին, Նաւուն ուղղութիւն կու տար ծամածուռ նեղուցի մը մանուածապատ դարձուածքներուն մէջէն։ Ճամբորդը խօսքը Նաւավարին ուղղելով ըսաւ. «Պարոն, դուք այս Նաւուն Նաւապե՞տն էք»։ «Այո» ըսաւ Նաւավարը, «երեսուն

տարի է այս ջուրերուն մէջ կը նաւարկեմ»։ «Իրա՞ւ» ըսաւ մարդը, «ուրեմն մինչեւ հիմա շատ լաւ սորված ըլլալու էք այս ջուրերու մէջ գտնուած իւրաքանչիւր ժայռը, խրուտներն ու ծանծաղուտ տեղերը»։ «Ոչ» պատասխանեց նաւավարը, անոնցմէ եւ ոչ մէկին տեղը գիտեմ, «Ո՛չ մէկին տեղը գիտես» ըսաւ ճամբորդը, մեծ զարմացումով, Հապա ի՞նչ գիտես»։ «Ես» պատասխանեց նաւավարը՝ հաստատ շեշտով մը, «Ես միայն գիտեմ թէ, ջուրերուն խորունկ տեղերը ո՛ւր կը գտնուին»։

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԱՐԴԵՂՈՒԹԻՒՆԸ

Բանը մարմին եղաւ։ Յովհ. 1. 14։ Մարմնին ու արեան հաղորդ եղաւ։ Եբր. 2. 14—17։ Կնոջմէ ծնաւ։ Գաղ. 4. 4։

Ծառայի կերպարանք առաւ։ Փիլ. 2. 7։ Մեղանչական մարմնի նմանութեամբ։ Հռոմ. 8. 3։

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԾՆՈՒՆԴԸ

Նշանաւոր արուեստագէտ մը ձմրան մէկ օրուան վերջալոյսին պատկերը գըծեց ուր ծանրօրէն ձիւնով ծածկուած ծառերուն մէջտեղը կը կենար՝ ամայի եւ մթապատ տուն մը առանձին ու լքուած եւ փոթորիկներէ շրջապատուած։ Իսկապէս տխրերեւոյթ տեսարան մը կը ներկայացընէր պատկերը։ Բայց մէկէն ի մէկ, արուեստագէտը ձեռքի արագ շարժումով մը, իր վրձինովը դեղին ճառագայթ մը դրաւ պատուհաններէն մէկուն մէջ, որը դիւթիչ ազդեցութիւն մը տուաւ պատկերին։ Իսկապէս ամբողջ տեսարանը փոխուած էր հանգստաւէտ եւ ուրախ վայրի մը։ Քրիստոսի ծնունդն ալ մեղքով ու անբարշտութեամբ մթագնած աշխարհին ճիշդ այսպիսի լոյս մը եղաւ։ Յովհաննէս Մկրտչի հայրը այս դէպքին ակնարկելով այսպէս կ'ըսէ. «Ծագող արեգակը վերէն մեզի այցելութեան եկաւ՝ խաւարի եւ մահուան ստուերի մէջ նըստողներուն լոյս տալու, ու մեր ոտքերը խաղաղութեան ճամբուն մէջ շտկելու»։ Ղուկ. 1. 78, 79։ Եւ դարձեալ. «Խաւարի մէջ նըստող ժողովուրդը մեծ լոյս

տեսաւ, եւ լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որոնք մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին։ Մատթ. 4. 16։

ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԵՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑԸ

Անձրեւոտ ու փոթորկոտ մութ գիշեր մը, փոքրը տղեկ մը քաղաքին փողոցներուն մէջ կորսուած ըլլալով դառնապէս կու լար։ Ոստիկան մը որ այդ տեղերէն կ'անցնէր, տղուն հանդիպելով զայն հարց ու փորձեց եւ անկէ քաղած տեղեկութիւններէն, անոր տան ո՛ւր ըլլալը ստուգելով, հետեւեալ կերպով անոր հրահանգներ տուաւ. «Շիտակ այս փողոցն ի վար հարիւր մէթրի չափ կ'երթաս, յետոյ աջ կողմդ կը դառնաս եւ գետին ուղղութեամբ քիչ մը վար կ'երթաս եւ կը տեսնես թէ ո՛ւր ես»։ Խեղճ տղեկը ոստիկանին ըսածը կիսկատար հասկցած եւ պաղ քամիէն ցրտահար ու փոթորկին հետ առանձինն ձգուած, երբ հոս ու հոն կը խարխափէր, մէկէն ուրիշ ձայն մը լսեց որ մեղմիւ ու քաղցրութեամբ իրեն կ'ըսէր. «Տղա՛ս, հետս եկուր որ քեզ ձեր տունը տանիմ։ Տղուն փոքր ձեռքը հիմա իրմէ աւելի զօրաւոր ձեռքի մը մէջ էր եւ տաքուկ վերարկուի մը մէկ ծայրը դողդղացող փոքրիկին ուսերուն վրայ ծածկուած ըլլալով, ան դիւրութեամբ ու ապահով դէպի տուն կ'առաջնորդըւէր։ Ոստիկանը տղուն բացատրած էր տան ճամբան իսկ այս անծանօթը բարեհաճած էր անոր հետ ուղեկից ըլլալ առաջնորդելով զայն դէպի տուն տանող ճամբան։ Յիսուս կ'ըսէ. «Ես եմ ճամբան, ու ճշմարտութիւնը եւ կեանքը»։ Յովհ. 14. 6։

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԽԱՉԸ

Ղուկ. 23, 33։

Խաչը բարեխօսութեան տեղ մըն է։ (Ղուկ. 23-34)։

Խաչը երեւութական պարտութեան տեղն է։ (Հմր. 35։)

Խաչը Քրիստոսի թագաւորութեան յայտնուելուն վայրն է։ (Հմր. 42։)

Խաչը դրախտի խոստացման տեղն է։ (Հմր. 43)։

Խաչը քաւութեան տեղըն է։ (Հմր. 45։)

Խաչը Աստուծոյ արդարութեան կատարման տեղն է։ (Հմր. 46։)

Հաւատացեալը Քրիստոսի այս խաչովը պարծենալու է։ (Գաղ. 6. 14։)

ԽԱՉԸ ԱՊԱՍՏԱՆԻ ՎԱՅՐ

Տափաստաններու հրդեհները սոսկալի կ'ըլլան և երբեք չեն մոռցուիր։ Նամանաւանդ երբ հովը շատ զօրաւոր կը փչէ, տափաստանի հրդեհը ձիուն քառասմբակ արշաւէն աւելի արագ կը սուրայ։ Անոնք որ տափաստաններու վրայ կը բնակին, հրդեհի պահուն կը տեսնեն լափող բոցերու սաստիկ յառաջացումը եւ գիտեն թէ անոր ձեռքէն չեն կրնար ազատիլ։ Ի՞նչ կ'ընեն անոնք կը խորհիք։ Անոնք իրենց տան շուրջ գտնուող հողամասէն բաւական մաս մը կ'այրեն։ Կարճ ատենուան մը մէջ գետնէն ընդարձակ մաս մը խոտերէ մաքրուած ու սեւցած կ'ըլլայ։ Անոնք կ'երթան ու հոն կը կենան. այդ մեծ հրդեհին լափող բոցերը երբ հոդ հասնին կը կենան, չեն կրնար յառաջ երթալ, որովհետեւ այրուելիք ոչինչ կայ հոն։ Մեզի համար ալ ապաստանի ապահով մէկ վայր կայ միայն։ Այն հոն է, ուր հրդեհը արդէն այրեր է։ Այն՝ Գողգոթայի խաչն է, մեր Փրկչին Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչը։

«Փրկչիս խաչին ներքեւը
Կ'ուզեմ առնել կայան,
Խիստ ծարաւուտ երկրի մը մէջ՝
Ժայռի շուքի նման.
Ի՞նչ զօվարար ծածկոյթ է ան
Կէսօր տաքութենէն,
Ճամբուն վրայ ալ հանգստարան
Օրուան ծանրութենէն»։

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

1. Լրացած գործին կնիքն է։ Գործ. 13. 29, 30։
2. Փառաւոր յաղթութեան նշանն է։ Եբր. 2. 14։
3. Գալիք յարութեան գրաւականն է։ Ա. Կորն. 15. 20—22։
4. Գալիք դատաստանի ստուգութիւնն է։ Գործ. 17. 31։

ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆՆ Է

Հին ատեններ պարտըւող ազգերու իշխանազունները եւ կամ թագաւորները բերդերու մէջ կը բանտարկէին իբր պատանդ։ Եթէ երբեք այսպիսի բերդարգիլեալ բանտար-

կեալի մը մտերիմ մէկ բարեկամը զայն ազատելու համար գայ կռուելով մեռնի, բանտարկեալը անշուշտ խոր երախտագիտութեամբ պիտի յիշէ անոր քաջ, յանդուգն եւ անձնազոհ արարքը, բայց ան տակաւին իր շղթաներով կապուած պիտի մնայ բերդին մէջ որպէս գերի։ Նոյնը պիտի ըլլար անոնց համար որոնք հիմա Սատանայի ճիրաններէն ու մեղքի գերութենէն ազատուած են, եթէ երբեք Քրիստոս խաչուելով մեռնելէն վերջ, գերեզմանէն յարութիւն առած չըլլար։ Քրիստոս իր հրաշափառ յարութեամբ յաղթած է մեղքին, մահուան եւ գերեզմանին։ Փա՜ռք Անոր Սուրբ անուան։

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ

Երկրի մը մէջ ուր քրիստոնէութիւնն ու եկեղեցին հալածանքի ենթարկըւած էին եւ անհաւատութիւնը հրապարակաւ կը քարոզուէր, Զատկի օր մը, քրիստոնէական հաւատքն ու Քրիստոսի յարութիւնը ջրելու համար հրապարակային ժողով մը սարքըւեցաւ, ուր երեւելի անհաւատ բեմբասաց մը, մէկ ժամէն աւելի աշխատեցաւ ունկնդիրները համոզել թէ Աւետարանի պատմութիւնները շինծու ու սուտ են, եւ թէ Քրիստոսի յարութեան պատմութիւնն ալ հերիւրածոյ ու անհիմն է։ Յետոյ հրապարակաւ ասպարէզ կարդաց թէ՝ եթէ ներկաններուն մէջ կա՞յ մէկը որ կրնայ անոր հակառակը փաստել թող բեմ հրամմէ, ապա թէ ոչ խօսածներուս վաւերականութիւնը հաստատուած կ'ըլլայ եւ դուք ալ գիտցած ըլլաք թէ Քրիստոսի յարութիւնը սուտ է։

Ժողովուրդին ետեւի շարքերուն մէջ կը գտնուէր տարեց եւ խեղճուկ երեւոյթով քահանայ մը, որ այս հրաւէրին վըրայ դանդաղուն քայլերով սկսաւ դէպի բեմ յառաջանալ։ Ժողովուրդին մէջ ծայր տուաւ զարմացումի շշուկ մը, ամէնն ալ հետաքրքիր էին թէ

(Շար.ը կարդալ էջ 51ի տակը)

Բ. ՄԱՍ

ՀՈԳԵՒՈՐ ԿԵԱՆՔ

ՀՈԳԵՒՈՐ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Օրհնեալ է Աստուած եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը որ մեզ օրհնեց հոգեւոր օրհնութիւններով երկնաւորներու մէջ Քրիստոսով: Եփես. 1. 2—14:

Այս համարին մէջ կը տեսնենք օրհնութիւններ երկինքէն, Աստուծմէ, Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով շատ եւ զանազան։

Երկրային օրհնութիւններ աշխատանքով, դրամով ու զօրութիւնով են։ Երկրայինը անցաւոր է ու մինչեւ գերեզման։

Երկնայինը հաւատքով կը ստացուի. միայուն է ու յաւիտենական։

Ո՞րոնք են երկնային օրհնութիւնները

Ա. Փրկութիւն.— Որով փրկութիւն ունինք Իր արեան միջոցաւ։ Եփես. 1. 7։ 2. 6—8։

Ի՞նչ բաներէ փրկեց.— Մեր մեղքերէն։ Ան որ մեղք կը գործէ մեղքի ծառայ է։ Ամէնը մեղք գործեցին ու ծառայ եղան։

Տէր Յիսուս Քրիստոս մեզ ազատել կ'ուզէ և մեր մեղքերէն փրկել կ'ուզէ։ Յովհ. 8. 34—36։ *Ոչ թէ միայն*

արգելօք այս զառամած քահանան ի՛նչպէս պիտի կրնայ հակառակը փաստել։ Քահանան բեմ ելլելով, երեսը խաչակնքելէն վերջ ըսաւ. «Սիրելի հաւատացեալ ժողովուրդ, ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵՑԱՒ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ»։ Անհաւատին զրաբանութիւններէն յուզեալ ժողովուրդը միաբերան պոռթկաց. «ՕՐՀՆԵԱԼ Է ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ»։

«Մ.»

մեղքէ հապա մեծ մահուանէ փրկեց, կը փրկէ ու պիտի փրկէ։ Այսինքն դժոխքէ, զի մեղքին վարձքը մահ է. անկէ ալ փրկեց։ Ամէն օր ալ կը փրկէ երբ յանցանքներ կամ սխալներ կը գործենք։ Սատանային բոլոր յարձակումներէն։ Սիրելի երիտասարդ մի վախնար, երբ կեանքիդ մէջ դժուարութիւններու եւ փորձութիւններու հանդիպիս, յիշէ Սեդրակը, Միսաքը, Յաբեթնագովը, Դանիէլը եւ Յովսէփը որոնք յաղթող հանդիսացան։ Նոյն յաղթութիւնը դուն ալ կրնաս ունենալ Տիրոջմով։

Պիտի փրկէ նաեւ այս մեղսալից աշխարհէ ուր կայ ցաւ, տառապանք, արցունք, աղքատութիւն ու հիւանդութիւն։ Ինք գալով պիտի փրկէ նաեւ գալու բարկութենէն ալ որ պատրաստ է գալու ամբողջ աշխարհին վրայ։

Բ. Մեզի խաղաղութիւն պիտի տայ: Իր խաղաղութիւնը կուտայ, ոչ թէ աշխարհի պէս որ անցաւոր է, այլ խաղաղութիւն մը որ յաւիտենական է։ Եւ ոչ միայն այսքան, հապա մեզ որդի կ'անուանէ։ Յովհ. 1. 12։ Անոնք որ զինք ընդունեցին Աստուծոյ որդի եղան։ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով մեզ որդի ըրաւ։ Եփես. 1. 5։ Ի՜նչ մեծ առանձնաշնորհում. ինկած, դատապարտուած, թըշնամացած մէկ մը որդի ըլլայ։ Ինչպէս որ եղաւ Անառակ Որդին։ Ուրեմն մեզի կը մնայ իբր հաւատացեալ երիտասարդներ որդիէ մը պահանջուած կեանքը ապրիլ։ Հայրը վկայեց երկինքէն Տէր Յիսուսի համար թէ «Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս որու հաւներ եմ», մեզ ալ կը հաւնի՞։ Մատ. 3. 17։

Ի՞նչ կը պահանջուի Աստուծոյ որդիէն.

1. Հնազանդութիւն Ա. Պետ. 1. 14։ Անբիծ ու անարատ կեանք մը ապրիլ այս խոտորեալ աշխարհի մէջ։ Արդեօք մենք մեր տան, դպրոցին, խանութին, եկեղեցիին մէջ կ'ապրի՞նք այն կեանքը որ Աստուծոյ որդիներուն կը վայելէ, թէ ոչ արատներ ունինք, որ ոչ Տէրը կը հաւնի, ոչ ալ մեր շուրջինները։ Ուստի արթննանք կեանքերնիս շտկենք ու որդիէ մը պահանջուած կեանքը ապրինք։

2. Զարդարուիլ կամ հագուիլ

Իր փառաւոր շնորհքին գովութեանը համար որով մեզ զարդարեց սիրելիին ձեռքով։ Եփս. 1. 6։

Երբ Անառակ Որդին դարձաւ հայրը ընդունեց զայն, եւ ցնցոտիներուն տեղ նոր ու զարդարուն պատմուճան հագցուց անոր։ Նոյնն է պարագան մեզի համար ալ, երբ կ՚ընդունինք մեր մեղաւոր ըլլալը ու կը դառնանք իրեն։

Ինչո՞վ կը հագուեցնէ.—

1. *Հինը հանել ու նորը հագուիլ։ Քրիստոսի Արդարութիւնը։ Կող.* 3. 9. 10։ *Ներսէն դրսէն նորոգուիլ, վերըստին ծնիլ։ Յովհ.* 3. 3։ *Շատեր միայն այս վերստին ծընընդեան պատմուճանը հագնելով կը բաւականանան։ Տէր Յիսուս կ՚ըսէ, ես եկայ որ կեանք ունենան ու ալ աւելի ունենան։ Հարուստ թագաւորի մը տղան պէտք չէ աղքատ պըտտի։ Երանի հասկնայիք թէ աւելին հագուիլ ոչ թէ միայն մերկութիւնը ծածկել կը նշանակէ, այլ պաշտպանուելու ու Աստուծոյ առջեւ փառաւոր երեւնալու։*

2.— *Աւելի կեանքին հագուստները.— Կող.* 3. 12—14

Գութը, ողորմութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, երկայնամտութիւնը եւ սէրը։ Աստուծոյ զաւակները շատ պէտք ունին սիրոյ թէ իրարու եւ թէ անմահ հոգիներու հանդէպ. շատ ջուրերը չեն կրնար սիրոյ կրակը մարել ոչ ալ գուրսի պաղը կ՚ազդէ անոր։

Շատ անգամ պզտիկ փորձութեան մը չենք կրնար համբերել, անոր համար երկայնամտութեան պէտք ունինք։

Հեզութիւն, մեր Տէրը որքան հեզ էր։ Շատ անգամ հոգեւոր հպարտութիւն կ՚ունենանք անգիտակցաբար եւ ինքզինքնիս ուրիշներէն լաւ կը տեսնենք ու տկարները դատել կը սկսինք։

«Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց յայտնի ըլլայ» Փիլ. 4. 5։ *Ամէն տեղ, ամէն բանի մէջ ամենուն մեր քաղցրութիւնը կը յայտնե՞նք, թէ ոչ կը վիրաւորենք գիմացինը մեր խօսքերով։ Այս ալ հագնինք։*

Ողորմութիւնը.— անմահ հոգիներուն ողորմիլ զանոնք կրակէ ազատելու պէս ազատել։

Գթալ ամենուն առանց խտրութիւն դնելու եւ օգնել կարօտեալին։

3.— *Աստուծոյ սպառազինութիւնը հագնիլ։ Եփս.* 6։ 12—16։ *Ասկէ առաջուանը պաշտպանուելու համար էր իսկ այս յարձակելու համար. չատեր պատերազմիլ կը փորձեն առանց հոգիին սպառազինութեան ու վիրաւորուած կ՚իյնան։ Պօղոս առաքեալն այսպէս կը գրէ երիտասարդ Տիմոթէոսին, զինուորութեան կանոններուն մասին։ Եթէ յօժար ես կամաւոր զինուոր մը ըլլալ նոյնն են պայմանները քեզի համար.*

ա) Հնազանդիլ զօրավարին։ Բ. Տիմ. 2. 3—5։

բ) Յօժարիլ բոլոր նեղութիւններուն։

գ) Չզբաղիլ այս կեանքի գործառնութիւններով։

դ) Պատրաստ ըլլալ հաճեցնելու Տէրը նոյն իսկ մեռնելու յօժարիլ։

Առաքեալը ինք ալ այդպէս ըրած էր երբ կը գրէ. «Ես զոհ ըլլալու պատրաստ եմ»։ Ու կ՚աւելցնէ. «Բարի պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը (իրեն յանձնուած) կատարեցի, հաւատքը պահեցի, եւ ուստի կ՚արժանանայ արդարութեան պսակին։ Իր անձին օրինակովը կը թելադրէ Տիմոթէոսի ալ բարի պատերազմը պատերազմիլ։

ե) «Ուստի ձեր տեղը կայնեցէք», երկչոտ ու երերուն չըլլալ այլ կենալ այն գործին ու կոչումին մէջ որ Տէրը որոշած է, որը զանց առնել չատ մը դժուարութիւններու պատճառ կ՚ըլլայ, ուրեմն յօժարինք Տէրոջ ծրագրին եւ հաստատ կենանք անոր մէջ։

զ) Մէջքդ ամուրցուր ճշմարտութեամբ ու քու կեանքըդ եւ գործդ Աստուծոյ խօսքին վրայ հիմնուած ըլլայ։

է) Արդարութեան զրահը հագիր։ Մեր արդարութիւնը Յիսուս Քրիստոս ինքն է։

ը) Ոտքերուդ հագցուր խաղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը։ Երթալ ուր Տէրը կը ղրկէ։

թ) Հաւատքին զրահը գործածէ ուր որ երթաս։

ժ) Փրկութեան յոյսին սաղաւարտը ինքնապաշտպանութեան համար։

ժա) Հոգիին սուրը, Աստուծոյ խօսքը միշտ հետդ ըլլայ։ Զայն լաւ գիտնալու եւ սերտելու ես աղօթքով ու աշխատանքով, ահա այն ատեն յաջող զինուոր կ'ըլլաս։

ժբ) Վերջապէս պիտի հագնինք յաւիտենականը Բ. Կորն. 5. 2։ Վասնզի պէտք է որ ապականացուն՝ անապականութիւն եւ այս մահկանացուն՝ անմահութիւն հագնի։

Ո՜հ ինչ օրհնեալ ժամ է այն, այս տառապեալ աշխարհէ փառաւորեալին փոխուիլ։ Մեղքի խայթոցէն ազատուելով Տէրոջ փառքը վայելել։ Միանալ բոլոր սուրբերուն եւ մեր սիրելիներուն հետ վայելելու Տէրը եւ գիրար ուր ալ արցունք ու ցաւ չկայ, այլ ցնծութիւն, խաղաղութիւն ու երջանկութիւն նաեւ վարձատրութիւն ամէն մէկուն գործին համեմատ։

ԳԷՈՐԳ Ց. ՀԱԼԷՊԼԵԱՆ

Պէյրութ

ԲԱՅՑ ԵՐԿԻՆՔԻ ՄԷՋ ԱՍՏՈՒԱԾ ԿԱՅ

Եղբ. Ն. Ց. Թումաեան

Դանիէլ երբ իր աչքերը վեր կը վերցնէր կրնար տեսնել ամենասուրբ հաւատքի աչքերով ամպերէն եւ աստղերէն անդին եղող իր և բովանդակ մարդկութեան ու տիեզերքի մեծ Արարիչը՝ յաւիտենական, ամենակարող, ամենագէտ եւ ամենուրեք Աստուածը։ Որպէս Հին Կտակարանի Ստեփաննոսը կը տեսնէր նաեւ Հինաւուրցը, «Որդւոյ մարդոյ»ն, երկինքի ամպերովը եկած եւ ատեանը բազմած, որուն առջեւ հազարք հազարաց

եւ բիւրք բիւրոց ծառայութիւն կ՚ընէին։ Դանիէլ 7։

Երիտասարդ Դանիէլը իր այս սրբազան հաւատքը պահած էր թէ իր հայրենիքին մէջ եւ թէ ալ գերութեան շրջանին՝ Բաբելոնի պալատին մէջ, ամէն գնով։ Այո, սիրելի ընթերցող բարեկամս, երկինքի մէջ այն հեռաւոր ու փառաւոր յաւիտենականութեան մէջ Մէկը կայ, որ է քու Արարիչդ։ Շատ ակնածութեամբ մտիկ ընենք մեր Աստուծոյն հետեւեալ խօսքերը. «Քանզի այսպէս կ՚ըսէ Բարձրը ու Բարձրեալը որ յաւիտենականութեան մէջ կը բնակի ու Անոր Անունը սուրբ է. Ես բարձր ու սուրբ տեղը կը բնակիմ, բայց կոտրած ու խոնարհ հոգի ունեցողին հետ եմ, որպէսզի խոնարհներուն հոգին կենդանացնեմ եւ կոտրած սիրտերը ապրեցնեմ «Եսայի 57. 15։ «Եւ չկայ արարած մը Անոր դիմաց չերեւցած, հապա ամէն բան բաց ու յայտնի է Անոր աչքերուն առջեւ, որուն պիտի տրուի մեր հաշիւը»։ Եբր. 4.13։ Ուստի ճանչցիր այս Արարիչդ ու Աստուածդ Տէր Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ, քանզի զԱյն ճանչնալ ճշմարտապէս յաւիտենական կեանք է. Յովհ. 17. 3։ Քրիստոս աշխարհ գալով մեզի յայտնեց եւ պատմեց Հօրը՝ Աստուծոյ մասին Յվհ. 1. 18։

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած 1905ին Տարսոն քաղաքը, եւ ապաշխարած 1922ին։

Տարսոն եւ Ատանա Օսմանեան պանգայի մէջ պաշտօնավարած։ 1924ին Եգիպտոս հաստատուելով հոն եւս գերմանական պանգան աշխատած է։ 1941—46 Միջազգային Կարմիր Խաչի հաստատութեան մէջ որպէս հաշուակալ եւ գանձապահ պաշտօնավարած է։ Վեր. Խ. Սարեանի եւ Վեր. Թ. Տաղլեանի հետ հրատարակած է «Աւետարանի Ձայն» ամսաթերթը ինը տարի։ Ներկայիս Վեր. Թ. Տաղլեանի հետ կը հրատարակէ «Բարի Լուր» պարբերագիրքը։ Ան Գահիրէի Հոգեւոր Եղբայրութեան բեմին քարոզիչն է երկար տարիներէ ի վեր, որուն ծառայութեան ի սպաս դրած է իր բոլոր ձիրք ու կարողութիւնները, նամանաւանդ իր հնչեղ ձայնը ի փառս Աստուծոյ եւ Անոր աւետարանին ու թագաւորութեան տարածման։

⁂

Ուրիշ բան մը, սիրելի Դանիէլի համար, Աստուած ոչ միայն երկինքի մէջ, իր սրտին եւ կեանքին մէջ կար եւ կը ներգործէր, այլ իր շրթունքներուն վրայ Անոր (իր Աստուծոյն) անունը եւ խօսքը կը վկայէր եւ կը գրէր։ Դանիէլ ամենայն համարձակութեամբ եւ իմաստութեամբ վկայեց Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին եւ այս չորս երիտասարդները իրենց հաւատարմութեամբ եւ վկայութեամբ ճշմարիտ հաւատքի բերին հեթանոս թագաւորը. ուստի պիտի փայլին նաեւ երկինքի հաստատութեանը մէջ յաւիտեանս յաւիտենից։ Դան. 12. 3։ *Դանիէլ շատ լրջութեամբ յանդիմանեց Բաղդասար անբարտաւան եւ անբարոյական թագաւորը։ Չվախցաւ ըսելու թէ՝ «Կշիռքով կշռուեցար ու պակաս գտնուեցար, քու թագաւորութիւնդ բաժնուեցաւ»* 5. 27—28։ *«Ու դուն ով Բաղդասար, անոր որդին, քու սիրտդ չխոնարհեցուցիր, թէեւ այս ամէնը գիտցար» Հմր.* 22։

Այս Դանիէլը Նոր Կտակարանի խօսքովը «Աստուծոյ առջեւ Քրիստոսի անուշ հոտը եղաւ, փրկուածներուն մէջ եւ կորսուածներուն մէջ, ոմանց մահուան հոտ դէպի մահ, եւ ոմանց կենդանութեան հոտ դէպի կեանք»։ Բ. Կոր. 2. 15—16։

Մեր ալ մեծ առանձնաշնորհն է վկայել Սուրբ Հոգւոյն զօրութեամբը մեր մեծ Արարչին եւ Անոր աջ կողմը բազմող մեր յաւիտենական թագաւոր Տէր Յիսուս Քրիստոսի մասին. եւ անմեղադրելի կեանքով մը ու մեր պաշտօնը կատարած (Կող. 4. 17 *Բ. Տիմ.* 4. 5) *ըլլալով* մինչեւ վախճանը երթանք, քանզի պիտի հանգչինք, եւ օրերուն վերջը մեր վիճակին մէջ պիտի կայնինք, *Դանիէլի պէս՝ Գլխ* 12. 13։

Գահիրէ *Կ. Յ. ԹՈՒՄԱՅԵԱՆ*

ՊՏՂԱԲԵՐ ԸՐԷ ԶԻՍ, ՏԷՐ

Տէր, ես Քու այգիդ եմ։ Դուն տնկեցիր խիստ պտղաբեր բլուրի մը վրայ։ Զիս ցանկով պատեցիր, քարերը հանեցիր մէջէն եւ ընտիր որթեր տնկեցիր, մէջտեղը աշտարակ շինեցիր։ Կը սպասէիր որ խաղող տայի, բայց ազոխ տուի։ Զայս տեսնելով Դուն որոշեցիր ցանկը քակել, անասնոց ճարակ ընել, խոպանացած թողուլ զիս։ Ո՛հ, կը խնդրեմ, տէր, այսպէս մի՛ ըներ զիս, այլ պտղաբեր ըրէ։

Դուն ես Տէր, ցորենի հատը որ հողին մէջ ինկար, թաղուեցար ու մեռար եւ շատ արդիւնք բերիր։ Կը խնդրեմ Տէր, քու սերմդ սրտիս ճամբուն քով չիյնայ, ոտից կոխան չըլլայ, երկինքի թռչունները չուտեն զայն։ Սատանան սրտէս չհանէ խօսքդ։ Անիկա կ'ուզէ շուտ մը խլել Քու խօսքդ սրտէս։ Տէր, փրկէ զիս Սատանայի որոգայթէն։ Կը խնդրեմ Տէր, Քու խօսքիդ սերմը սրտէս ապառաժուտ տեղը չիյնայ։ Եթէ այդպէս ըլլայ՝ արմատ չի բռներ։ Քարերը դուրս հանէ սրտէս։ Զգայթակղիմ, չիյնամ։ Կը խնդրեմ Տէր, քու սերմդ սրտիս փշոտ տեղն ալ չիյնայ։ Աշխարհի զբաղմունքները, հարստութեան խաբէութիւնները եւ այլ բաներու ցանկութիւնները մէջ մտնելով չխեղդեն խօսքդ։ Ո՛հ չ'ըլլամ անպտուղ։ Դուրս հանէ սրտէս աշխարհային հոգերը, հարստութեան խաբէութիւնը, եւայլն։ Ո՛հ լման մաքրէ սիրտս, փուշերս այրէ, Սուրբ Հոգիով մաքրէ էութիւնս։ Կը խնդրեմ Տէր, սրտիս աղէկ հողին վրայ իյնայ Խօսքիդ սերմը։ Բարի եւ յօժար սրտով լսեմ, հասկնամ եւ ընդունիմ Խօսքդ եւ համբերութեամբ պտուղ տամ։ Մեղքերս խոստովանիմ։ Խօսքիդ սերմը արմատ բռնէ սրտիս մէջ, աճի եւ պտուղ բերէ։ Ես չջանամ պտուղ բերել, զիս համբերող ըրէ, ինչպէս երկրագործը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին, ես ալ սպասեմ սրտիս մէջ ցանուած սերմին. ինքնաբերաբար բուսնելուն, աճելուն եւ պտուղ բերելուն։ Առաջ խոտը, ետքը հասկը, անկէ ետեւ լեցուն ցորենը յառաջ գայ հաս-

կին մէջ։ Տէր, սորվեցուր ինծի սպասել։ Դաշտի շուշաններն ինչպէս կ'աճին, ոչ կ'աշխատին, ոչ կը մանեն։ Քու հոգիդ կրնայ օրէ օր զիս աճեցնել, խոտէն հասկ յառաջ բերել եւ հասկէն՝ լեցուն ցորեն։ Ա՛լ հերիք, Տէր, որ կանանչ խոտ մնամ, կամ միայն հասկ, այլ զիս լեցուն ցորեն ըրէ հասկին մէջ։ Ո՜վ Արեգակ արդարութեան, փայլէ սրտիս մէջ, Սուրբ Հոգւոյն անձրեւը տեղայ սըրտիս մէջ, հասկ յառաջ գայ եւ լեցուն ցորեն՝ հասկին մէջ։ Պտուղ բերեմ, մէկուն տեղ երեսուն, վաթսուն եւ հարիւր, հասուն պտուղ յառաջ գայ, մինչեւ որ մանգաղովդ քաղես ու երկնից ամբարին մէջ ժողվես։ Հասկին մէջ լեցուն ցորեն ըրէ զիս, հաւատացեալներու հետ միաբան ու համերաշխ ըլլամ, արեւին ու անձրեւին տակ օրհնեալ կեանք մը ապրիմ, հեռու չարախօսութենէ, աշխարհային հոգերէ, ուրախ հաղորդակցութիւն ունենամ հաւատացեալներու հետ։ Հոգեւոր ժողովներու յաճախեմ, Սուրբ Խօսքդ սերտեմ, երգեմ, աղօթեմ ու քեզ փառաւորեմ։

Սակայն այսչափով չեմ գոհանար Տէր, կ'ուզեմ այլոց ծառայել անձնազոհ կեանքով։ Տէր, մաքուր ցորեն ըրէ զիս եւ շտեմարանդ ժողվէ։ Սատանան կ'ուզէ զիս խարբալել. սակայն դուն մի թողուր զիս որ վար իյնամ· (Ամովս 9. 9։) Ամբարէդ դուրս հանէ, քանզի այդ վիճակով չեմ կրնար հաց ըլլալ, այլոց ծառայել։ Կրկին զիս ցանէ, թաղէ, մեռցուր, որպէսզի ծլիմ, աճիմ ու շատ արդիւնք բերեմ։ Եթէ չմեռնիմ, չեմ կենդանանար (Ա. Կորն. 15. 36)։ Տէր, քու կեանքդ սրտիս մէջ՝ փառքիդ համար գործածուի։ Սրբութեանդ մէջ որպէս հաց ծառայեմ։ (Ղեւտ. 21. 21։) Մէկ հաց ըրէ զիս (Ա. Կորն. 10. 17։) Կրակէն անցուր զիս, Քրիստոս Տէրս գլուխս ըլլայ, Անոր մէջ, Անով Սուրբ տեղը հաց ըլլամ Աստուծոյս, այլոց ծառայելու համար։

Ցանէ զիս Տէր, աշխարհի արտին մէջ, Ովս. 2. 16, 19—20 23։ Սաղմ. 72. 16։ Ամովս 9. 13։

Պտղաբեր ըրէ զիս Տէր, ամէն գնով։ Անպտուղ եմ այն թզենիին պէս զոր անիծեցիր։ Չեմ կշտացներ ուրիշ անօթի հոգիները։ Անձնասէր եմ Տէր, զիս մաքրէ։ Նախանձոտ եմ, Տէր, բամբասող, չարախօսող. փառասէր եւ ինքնահաւան եմ Տէր, ուրեմն չոր եւ անպտուղ, կտրուելու արժանի։ Ներէ ինձ Տէր։ Քանի տարիէ որ կու գաս ինձմէ պտուղ փնտռելու.— սէր, խնդութիւն. խաղաղութիւն, երկայնմտութիւն, հեզութիւն, ժուժկալութիւն սակայն չես գտներ։ Հետեւաբար իրաւունք ունիս զիս կտրելու։ Սակայն ողորմէ ինձ Տէր, թող տուր զիս, բոլորտիքս բրէ, մաքրագործէ զիս, յօտէ, որպէսզի պտուղ բերեմ։

Կ՚աղօթեմ, կը կարդամ, կ՚ապրիմ ինծի համար, անկիւն մը քաշուած ամլութեան մատնուած եմ։ Տէր, անկիւնիս մէջ ծլիմ, ծաղկիմ ու պտուղ բերեմ։ Գործածէ զիս քու փառքիդ համար, Ղրկէ ուր որ կ՚ուզես։ Թաղէ զիս, պահէ զիս, անտես ըրէ զիս, կտրէ ու մեռցուր զիս որպէսզի պտուղ բերեմ, եւ կեանքս թող պահուի քեզի հետ Աստուծոյս քով։ Կող. 3. 3։

Դուն մեռար, թաղուեցար եւ յարութիւն առիր ու երկինք գացիր։ Ես քու ծառադ եմ, դուն խոստացար եւ ըսիր. «Ուր ես եմ, իմ ծառաս հոն պիտի ըլլայ»։ Զիս պտղաբեր ըրէ ու գործածէ, որպէսզի վերջապէս փայլիմ արեգակի պէս երկնաւոր Հօրը թագաւորութեան մէջ։

Հայր փառաւորէ անունդ, (Յովհ. 12. 27, 28)։ Երբ հողին մէջ իյնամ, թաղուիմ, մեռնիմ, անտեսուիմ, այն ատեն անունդ կը փառաւորուի։ Երբ մեռնիմ, այն ատեն կրնամ շատ պտուղ բերել։ Երբ ես մեռնիմ, այն ատեն ուրիշներ կրնան կենդանանալ։ ՊՏՂԱԲԵՐ ԸՐԷ ԶԻՍ, ՏԷՐ։

«Միայն անպէտ տերեւներ, չունիս պտուղ Յիսուսին,
Ո՞ւր են համեղ պտուղներ, չունի՞ս պտուղ Յիսուսին.
Զամբարեցի՞ր պաշարներ, բերելու Փրկչին առջին,
Ձեռնունա՞յն ելլես իր քովն, չունի՞ս պտուղ Յիսուսին»:

*
* *

«Ի՞նչպէս երթամ պարապ ձեռօք
Տեսնել Փրկիչս ո՜հ այսպէս.
Չունիմ ո՜հ, ես իրեն տալու
Պըտուղ օրհնեալ իմ կեանքէս»։

Պտղաբեր կեանքի կարօտ՝
ՍՏԵՓԱՆ Յ. ԹՐԱՇԵԱՆ

Հալէպ

"ՎԵՐԻ ԲԱՆԵՐԸ ՓՆՏՌԵԼ"

«Արդ եթէ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ուրեմն վերի բաները փնտռեցէք, ուր Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը։ Վերի բաները մտածեցէք, ոչ թէ այս երկրին վրայինները» Կող. 3. 12։

Հաճիս կարդա՛ Կող. 3.1—17։

Այս Գլխուն մէջ, ԱՍՏՈՒԱԾ կը խօսի հրամայական կերպով բոլոր հաւատացեալներուն հոգեւոր կեանքի էական եւ կենսական պատուէրները տալով։ Մտիկ ըրէ՛, կարդա՛, եւ տե՛ս թէ ի՛նչ են անոնք։ (1) *«Վերի բաները փնտռեցէ՛ք»։ Գլուխ* 3։ 1. (2) *«Վերի բաները մտածեցէ՛ք»։* 3։ 2. (3) *«Ձեր երկրաւոր անդամները սպաննեցէ՛ք»։* 3։ 5. (4) *«Հիմա մէկդի ձգեցէք դուք ալ այն ամէնը.— բարկութիւնը, սրտմտութիւնը, չարութիւնը, հայհոյութիւնը, անհամեստ խօսքերը ձեր բերաններէն»։* 3. 8։ (5) *«Իրարու սուտ մի զրուցէ՛ք»։* 3. 9։ (6) *«Հին մարդը՝ իր գործերովը ձեր վրայէն հանեցէ՛ք։* (7) *«Եւ հագէ՛ք այն Նորը՝ գիտութիւնով նորոգուածը, իր Ստեղծողին պատկերին պէս»։ Դարձեալ կը պատուիրէ, «Ձեր վրայ հագէք գութը, ողորմութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, երկայնմտութիւնը» «եւ այս*

ամէնուն վրայ սէրը հագէ՛ք որ կատարելութեան կապն է»։ 3. 10, 12. 14։ (8) Իրարու ներեցէք, եթէ մէկը՝ մէկուն դէմ տրտունջ մը ունենայ»։ 3. 13։ (9) «Գոհացող եղէք»։ 3. 15։ (10) Եւ ամէն ինչ որ կ՚ընէք, թէ՛ խօսքով, եւ թէ գործով, բոլորը Տէր Յիսուսի անունովը ըրէ՛ք։» 3. 17։

Թէպէտ այս տասը պատուէրներուն ամէնն ալ իրարմէ գերազաս են բայց մենք պիտի առնենք, առաջին համարին մէջ եղող երկու պատուէրները միայն։ Կող. 3։ 1ին մէջ կը կարդանք.— «Արդ եթէ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ուրեմն վերի բաները փնտռեցէք»։ Այս համարին իմաստն է, եթէ դուն ապաշխարած եւ փրկուած ես, ուրեմն դուն վերի բաները փնտռելու, և վերի բաները մըտածելու ես. ինչու որ դուն այլեւս այս աշխարհին մեռած ես, եւ «Քու կեանքդ պահուած է Աստուծոյ քով»։

Առաքեալը որոշ կերպով կը ցուցնէ թէ, քանի որ մենք մեռած ենք. իրաւցնէ «մեռած» կեանք ապրելու ենք։ «Եթէ դուք Քրիստոսի հետ մեռաք այս աշխարհի սկզբունքներուն, ալ ինչո՞ւ համար աշխարհի մէջ կենդանի եղողներու պէս» կը մտածէք, աշխարհի բաները կը փնտռէք, աշխարհային երգեր կ՚երգէք, աշխարհայիններու պէս կը խօսիք, եւ անոնց պէս կը վարուիք։ Կող. 2. 20։ Յիսուս ըսաւ.— «Անոնք աշխարհէ չեն. ինչպէս ես աշխարհէ չեմ»։ Յովհ. 17. 16. Այդ ըսել է, մենք հաւատացեալներս՝ աշխարհի մէջ օտարներ եւ պանդուխտներ ենք։ Ուրեմն, քանի որ մենք այս աշխարհէն չենք. պէտք չէ որ աշխարհիկ մարդոց հետ գործակցինք, համաձայնինք եւ միանանք անոնց կազմակերպութիւններուն։ Նմանաւանդ իրաւունք ալ չունինք անոնց կուսակցական, քաղաքական եւ ընկերային գործերուն խառնուելու։

Պետրոս Առաքեալ Սուրբ Հոգիով շատ յարմարութեամբ կը խրատէ մեզ, որ հեռու կենանք մարմինի գործերէն եւ գործակցութենէն։ «Սիրելիներ, կ՚աղաչեմ, պանդուխտներու եւ օտարականներու պէս մէկդի կեցէք մարմնաւոր

ցանկութիւններէն (եւ ընկերութիւններէն), որոնք Հոգիի դէմ կը պատերազմին»։ Ա. Պետ. 2. 11։ Ուրեմն, պէտք է կեդրոնացնենք մեր բոլոր միտքը, խորհուրդը, սէրը, մտածմունքը եւ սիրտը վերի բաներուն վրայ, ուր Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը։ Տէր Յիսուս ըսաւ. «Ձեզի գանձեր դիզեցէք երկինքը... քանզի ձեր գանձը ուր որ է, սրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ»։ Եթէ, մեր գանձը Քրիստոս է, եւ քանի որ Քրիստոս ալ երկինքն է, եւ կը կարդանք, «Աստուած յարուց Քրիստոսը մեռելներէն, ու նստեցուց Իր աջ կողմը երկինքի մէջ»։ Եփես. 1. 20։ Ուրեմն մեր սիրտն ալ, խորհուրդն ալ, սէրն ալ, վերը՝ երկինքն ըլլալու է։ Դարձեալ մենք վերի բաները փնտռելու ենք, ինչու որ, «Մեր քաղաքականութիւնը երկինքն է, ուրկէ ալ կը սպասենք Փրկչին, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի»։ Փիլ. 3. 20։ Աշխարհի մարդիկ իրենց քաղաքականութեան վերաբերեալ բաներով կը զբաղին, գիշեր ցորեկ կը խորհին, կը մտածեն, եւ կը փնտռեն։ Մենք ալ քանի որ երկնաքաղաքացի ենք, մեր քաղաքականութիւնը հաստատելու ենք, վկայելու ենք, մտածելու ենք, փնտռելու ենք, եւ ամէն բանէ գերադաս սեպելու ենք։ Պատճառն ալ որոշ գրուած է, «Վասն զի, մենք հոս մնայուն քաղաք չունինք, հապա հանդերձեալը կը փնտռենք»։ Եբր. 13. 14։ Նոյն խօսքերով՝ Առաքեալը ըսել կ'ուզէ իր հայրենակիցներուն, հրեաներուն, Երուսաղէմը ձեր մնայուն հայրենիքը չէ, ոչ ալ Տարսոն քաղաքը՝ իմ մնայուն ծննդավայրս, այլ վերի Երուսաղէմն է ամենուս մայր հայրենիքը։ Գաղ. 4. 26։ Ուրեմն բոլոր հաւատացեալները որ Վերէն ծնած են, հոս մնայուն քաղաք կամ հայրենիք չունին։ Պատճառն ալ Գիրքը որոշ կերպով կ'ըսէ.— «Դուք մեռաք, եւ ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քով, Քրիստոսի հետ։ Երբ Քրիստոս՝ մեր կեանքը յայտնուի, այն ատեն դուք ալ Անոր փառքով պիտի յայտնուիք»։ Կող. 3. 4։ Այն ատեն Տէրը մեզի ալ պիտի ըսէ. «Ապրիս բարի ծառայ», քանի որ դուն վերի բաները փընտ-

ռեցիր ու մտածեցիր, մտի՛ր քու Հօրդ փառքը եւ ժառանգէ։ Ինչու որ, «Ալ ասկէ ետեւ դուք օտար եւ պանդուխտ չէք, հապա սուրբերուն քաղաքակիցները, եւ Աստուծոյ ընտանիքը»։ Եփես. 2։ 19։

Սիրելի ընթերցո՛ղ, քանի որ դուն Վերէն ծնած ես, եւ քու հայրենիքդ երկինքն է, ուրեմն աչքերդ միշտ վերը վերցուր, եւ վերի բաները մտածէ։ «Ինչու որ գիշերը շատ անցած է, եւ ցորեկը մօտեցած»։ Հռովմ. 13. 12։ Քրիստոսի գալուստը շատ մօտ է։ Պատրաստ ըլլանք զինքը դիմաւորելու։ Բայց եթէ երբեք պատրաստ չես, ահաւասիկ քեզի վերջին առիթ մը։ Եկո՛ւր, հիմա սիրտդ Տէրոջը տո՛ւր եւ դուն ալ պիտի ժառանգես «Վերի բաները, ուր Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողը»։ Կող. 3. 1։ Մարգոց մի՛ նայիր, կը շուարիս, վար մի՛ նայիր, կ'իյնաս. ՎԵՐ նայէ՛, ու պիտ՛ ապրիս։

«Վեր նայէ՛, սիրուն եղբայր, վեր.
Օ՜ն, ամենքս յառաջ երթանք,
Քաղցր հանգիստ փնտռենք երկինքը,
Շուտ կ'անցնի սնոտի այս կեանք»:

«Վեր նայէ՛, վեր, սիրելի քոյր,
Քու վերին տունդ բերկրալի.
Հոն ուր կը յուսանք մեկտեղ գալ,
Անվախճան սիրով բնակիլ»:

Տէրոջ անարժան ծառան՝
ՔԵՐՈՎԲԷ ԹԷՐԶԵԱՆ

Քօքինիա, Յունաստան

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՍՔԱՆՉԵԼԻՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՄՏԱԾԵԼ

«Աստուծոյ սքանչելիքները», այս բառը լսելն իսկ անձին ախորժելի է, սակայն մեզի աւելի ախորժելի ու օգտակար թուելու համար կը պատուիրուի կայնիլ ու մըտածել։

Յոբայ 37. 14ին մէջ, Եղիուս այս խօսքերը Յոբի կ'ուղղէր իր խրատականները եւ մխիթարականները խօսած ժամանակ, ըսելով «Կայնէ՛»։ Եթէ հարցնենք Եղիուսի թէ ինչո՞ւ Յոբ Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայով մտածելու» համար պէտք էր կայնիլ, մինչ Յոբ հիւանդ, անշարժ եւ կայուն վիճակով մոխիրի վրայ նստած էր։ Սակայն Եղիուս ոտքի վրայ կայնելուն մասին չէր որ կը խօսէր, այլ կ'ուզէր ըսել թէ Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայով մտածելու համար պէտք է կենաս, վերջ տաս, պարպուիս բոլոր ուրիշ խորհուրդներէ։ Սիրելի ընթերցող, եթէ կ'ուզես իր շնորհքով Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայ մտածել, կայնէ ու յետոյ մտածէ։

Ի՞նչ են Աստուծոյ սքանչելիքները.— Այս հարցման պատասխան գտնելու համար եթէ պատմական աշխարհի հարցնենք, մեզի պիտի պատասխանէ թէ եօթը զանազան սքանչելիքներ կը ճանչնայ, զորոնք իր մէջ կը պարունակէ եւ որոնք մարդուս յաւիտենական հոգիին վրայ որեւէ ազդեցութիւն չունին. ուրեմն դառնանք Սուրբ Գրքին եւ մեզի պիտի յայտնէ Աստուծոյ սքանչելիքները։

Ա. Կայնէ ու Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայով մտածէ։

Ղուկաս 10. 20էն կը հասկնանք, որ մեր ուրախութեան առարկան այն ըլլալու է թէ մեր անունները երկինքը գրուած են։ Ահաւասիկ սքանչելի կէտ մը որ ինծի եւ ամէն հաւատացեալի ուրախութիւն պատճառելու է, մեր փրկութեան վստահութիւնը ունենալն է, որով գիտենք թէ մեր անունները երկինքը գրուած են։ Այդ եօթանասուն աշակերտները եթէ ներկայիս ապրէին, իրենց հրաշքներով բու-

լոր մարդկութիւնը պիտի ապշեցնէին, սակայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը հրաշքներ գործելը ուրախութեան արժանի կէտ մը չսեպելով ըսաւ. «Ուրախացէք որ ձեր անունները երկինքը գրուած են»։ Մարդ արարածը երբ մեղքի մէջ կը թաւալէր, Աստուած Իր Միածինը ղրկեց որ խաչուեցաւ Գողգոթայի վրայ բոլոր մարդկութեան համար ու Իր արիւնով հաշտեցուց մեզ Հօրը հետ եւ ամէն ով որ հաւատայ ու հետեւի անոր անունը երկինքի մէջ պիտի գրուի։ Ահա հաւատացեալները ասոր համար ուրախանալու են։

Բ. Կայնէ ու Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայով մտածէ:

Յովհ. 16. 13ին մէջ կը տեսնենք թէ Յիսուս երկինք ելլելէ վերջ մեզի ղրկեց Սուրբ Հոգին որուն միջոցաւ հաւատացեալը կրնայ հոգեւոր կեանք ապրիլ։ Եթէ վերցնենք հաւատացեալին մէջէն Սուրբ Հոգին ան արժէք մը չկրնար ներկայացնել, չկրնար հոգեւոր կեանքը ապրիլ։ Սուրբ Հոգին որ Տէրը մեզի տուած է, ինք մեզ պիտի առաջնորդէ ճշմարտութեան, մինչեւ մեր վերջին շունչը։

Գ. Կայնէ ու Աստուծոյ սքանչելիքներու վրայով մտածէ:

Յովհ. 14. 1—4 համարներուն մէջ կը կարդանք թէ մեր Տէրը մեզի տեղ պատրաստելու համար երկինք կ'երթայ, եւ երբ տեղ պատրաստէ եւ աշխարհ գալով Իրենները Իր քով պիտի հաւաքէ, բայց մինչ այդ Սուրբ Հոգին տուած է Իր զաւակներուն որպէս անոնց մըխիթարիչն ու առաջնորդը։

Եթէ ուզենք քիչ մը տեղեկութիւն ստանալ երկինքի մասին, Բ. Կոր. 12. 3ին մէջ կը տեսնենք թէ Պօղոս երկինք կ'առնուի եւ կը լսէ այնպիսի բաներ որ մարդուս արժանի չէ. որով Պօղոսի նման մէկը որ փիլիսոփայ էր եւ ունէր ձիրք լսածը բացատրելու, չկրցաւ երկինքի մէջ լսածներն ու տեսածները բացատրել։ Ահաւասիկ այս ալ սքանչելիք մըն է։

Սիրելիներ եթէ սքանչելիքներուն վրայ մտածելու ըլլանք, զանոնք չենք կրնար մի առ մի թուել։ Մենք ալ Դաւիթի հետ կ'ըսենք. «Շատ են սքանչելիքներդ որոնք դուն ըրեր ես ով իմ Տէր Աստուածս, ու մեր վրայ ունեցած խորհուրդներդ մէկը չկրնար կարգաւ պատմել։ Բուռաջնեւդ պիտի պատմէի ու խօսէի, բայց համրանքէն աւելի շատ են։ Սաղմ. 40. 5։

Գաճիրէ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԲԷՕՇԿԷՐԵԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Եղբ. Լ. Ա. Սիմոնեան
կենսագրական գիծերուն համար նայիլ «Մանանայ» Բ. տարի, էջ 140։

Տարիներէ ի վեր Սուրբ Գրային եկեղեցիին նմանելու ջանքին մէջ, եղբայրութիւնները, հոգեւոր ժողովներու տեսակները Ս. Գրքէն սորվելով, խրաքանչիւրը իր նպատակին գործածելու փափաքով լեցուած են։ Թէպէտ տակաւին ամէնն ալ արժանի կարեւորութեամբ, պէտք եղած չափով չեն գործադրուիր, սակայն հաղորդակցական ժողովներու կարեւորութիւնը եւ օգտակարութիւնը լաւ հասկցուած ըլլալով, ամէն շաբաթ, անգամ մը տեղի կ'ունենայ Պէյրութի, ինչպէս ուրիշ տեղի մէջ։ Այս այն ժողովն է ուր ամէն ոք ազատ է իրեն յայտնուած ճշմարտութիւն մը բերելու ու մասնակից ընելու ներկաները, այնպէս որ ոչ թէ բեմէն մէկ պատգամ, հապա զանազաններէ այլեւայլ նիւթեր ու ճշմարտութիւններ կը տրուին,

ժողովքին բուն կառավարը՝ Ս. Հոգին, գիտնալով թէ որո՞ւ ի՛նչ պէտք է, անոր համեմատ մատակարարելով, չսպասուած անհատէ մը կամ անկիւնէ մը։ Որոշ ժամանակի մը մէջ, անձնապէս ինծի օգտակար եղած եւ հաճելի թուած խօսքերը գրի առած եմ, որոնք ինծի համար շատ թանկագին ու անսպառ ճշմարտութիւններ են. միեւնոյն ատեն յիշատակ մը սիրելի եղբայրներու եւ քոյրերու որոնց հետ շատ շատ անգամներ հոգեւորապէս սեղանակից եղած եմ։ Խորհեցայ թէ այս տարուան «Մանանայ»ին ուրիշ որեւէ մասնակցութեամբ աւելի օգտակար ու շինիչ պիտի չկրնամ ըլլալ։ Ուստի ունեցածիս ամէնէն թանկագինն է որ նուէր ընել կ'ուզեմ լաւագոյն փափաքներու հետ միասին, ամէն մէկ հաւատացեալի, ո՛ւր որ ալ գտնուին, Պէյրութի կամ Սուրիոյ առանձնաշնորհը չեն այսպիսի ճշմարտութեանց յայտնուիլը, ամէն ուր որ տեղի ունենան հաղորդակցական ժողովները միեւնոյն Հոգին այն տեղերու մէջ ալ երեւան պիտի բերէ աւելի փառաւոր ճշմարտութիւններ ու օրհնութիւններ, այնպէս որ այս մատուցմանս երկրորդ մեծ նպատակն է փափաք արթընցընել ամէն տեղերու մէջ, հաւատացեալներու ժողվուած պաշտամունքներէն մին յատկացնելու հաղորդակցութեան Հօր, Որդւոյն եւ Սուրբ Հոգւոյն ու միմեանց հետ։ Արթուն ու պատրաստ եկեղեցիի մը յայտնի նշաններէն մէկն ալ հաղորդակցական ժողովներն են, որոնց մէջ հաւատացեալները գործածուին իրենց պարգեւներով, ուր եկեղեցին գեղեցկութեամբ կը յայտնուի ու եկեղեցիին Տէրը կը փառաւորուի(*)։

ԼԵՒՈՆ Ա. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Պէյրութ

ԾԱՆՕԹ.— Հաճոյքն ունինք մեր ընթերցողներուն առջեւ ներկայացնելու Պէյրութի Հոգ. Եղբայրութեան ժողովատեղիին մէջ, հաղորդակցական ժողովներու ընթացքին տարբեր առիթներով հաւատացեալներու յայտնաբերած գոհար խօսքերէն ու ճշմարտութիւններէն միայն մէյ մէկ նմոյշ. որոնք գրութիւն չունին տարեգրքիս մէջ, եւ որոնք մեծ բծախնդրութեամբ գրի առած է մեր սիրելի եղբայրը՝ Լ. Ա. Սիմոնեան։ «Մ.»

ՓԱՆՈՍ ԵՂԲ. ՄԻՐՃԻՆԵԱՆ

Ղուկ. 6. 8։ Եկեղեցիին մէջ օրհնութիւն առնելու միջոցը Յիսուսի այս խօսքին հնազանդիլն է. «Ելիր մէջտեղը կայնէ»։ Մեղաւոր մը եթէ մեղքերէն թողութիւն կ'ուզէ ունենալ, պէտք է կայնի եւ ապաշխարութեան աղօթքը ընէ ու օրհնուի։ Հաւատացեալներուն համար ալ նոյնքան ճշմարիտ է. ժողովի նիւթին համեմատ օրհնուելու կամ ոեւէ կարօտութիւն լեցնելու համար պէտք է համարձակ ըլլալ կայնելով աղօթելու կամ վկայելու։ Յիսուս եւ Ս. Հոգին ժողովներու մէջ շատ անգամ մեզի կը թելադրեն կայնիլ, եթէ հնազանդելով կայնինք կ'օրհնուինք, եթէ չկայնինք կը զրկուինք։

ԹԷՐՎԻԶ ՔՈՅՐ ԴՈՒԶՈՒԵԱՆ

Նոր տարուան առթիւ եղած ուխտերուն եւ որոշումներուն ես թերահաւատութեամբ կ'ունկնդրեմ։ Ամէն օր ալ նախորդ տարուան այս օրուան տարեդարձն է։ Նոր տարուան օրը ուրիշ օրերէ բնաւ տարբեր չէ, մարդ ամէն օր ալ Նոր տարուան պէս կրնայ օրհնուիլ։ Տարուան մը գիտական նշանակութիւնը այս է, երկիրը արեւուն շուրջ շրջան մը ըրած է։ Նոր տարուան հոգեւոր պատգամն ալ այս ըլլալու է։ Յիսուս արեւ է, ուստի հաւատացեալներ մոլորակներու պէս Յիսուսի շուրջ դառնալու, այսինքն Յիսուսը նոր կերպով անգամ մը եւս ճանչնալու փափաքն ու փորձառութիւնը ունենալու են։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՂԲ. ՑՈՒՐՆԱՃԵԱՆ

Ժամանակ մը, երբ ես բանուորութիւն կ'ընէի, կէսօրուան ճաշի պահուն բոլոր աշխատաւորներս միասին կը նստէինք ու ամէն մէկուս պաշարը հասարակաց կը վայելէինք։ Հաղորդակցական ժողովը ճիշդ այդ սեղանին կը նմանի. ամէն մէկերնիս ինչ որ Աստուծմէ առած ենք, մէջտեղ կը դնենք ու բոլորնիս հաւասարապէս իրարու հըրամցուած բաժինէն կը վայելենք։

ՏԻԳՐԱՆ ԵՂԲ. ՄԱԹՈՍԵԱՆ

Յիսուսի ծնողքը օրէնքին տրամադրութեան համաձայն ամէն տարի Զատկի տօնին Երուսաղէմ կ'երթային, երկրպագութիւն ընելու։ Անոնք Յիսուսը (զԱստուած) իրենց տունը ունենալով հանդերձ՝ առարկութիւն չէին ըներ, ըսելով թէ զԱստուած իրենց տունը ունին, ուստի ինչ պէտք ունին Երուսաղէմ ելլելու, որուն մէջ կրնային պաշտել ու վայելել զԱստուած։ Սուրբ ընտանիքին այս օրինակը մեզի կը սորվեցնէ թէ, թէպէտ մենք կրնանք մեր տուներուն մէջ Յիսուսը ունենալ ու զԱյն վայելել, սակայն ասիկա բնաւ պատճառ պէտք չէ ըլլայ ըսելու թէ քանի որ Յիսուսը տան մէջ կը վայելենք, ի՛նչ հարկ կայ եկեղեցի երթալու։ Տան մէջ Յիսուսը վայելել տարբեր, եկեղեցիով միասին զԱստուած պաշտել տարբեր բան է, մանաւանդ օրհնութիւնը տարբեր է։

ՍԱՐԱՊԵՏ ԵՂԲ. ՄԻՐՃԱՆԵԱՆ

Հռութ Բոոսի արտին մէջ երբ բոհրած ցորեն ուտելէն կշտացաւ, աւելցածը պահեց ու կեսուրին տարաւ, անոր ուտելու համար։ Ժողովներու մէջ կամ այցելութիւններու եւ տեսակցութիւններու ատեն, երբ ունէք խօսք կը խօսինք կամ բացատրութիւն մը կու տանք, պէտք է մեր աղէկ սորված, կշտացած ու մեր պահած, այսինքն կատարած Աստուծոյ խօսքերը ըլլան։ Ինչ որ փորձառաբար վայելած ու ճաշակած ենք զայն միայն վկայելու կամ սորվեցնելու ենք։ Մեր կերածը կերցնելու ենք ուրիշներուն ալ, ըլլայ հաւատացեալներուն կամ ոչ ապաշխարողներուն։ Եթէ մեր ըսածը կեանքով չհաստատենք. պիտի նմանինք անօթի թշուառներու որոնք ուրիշները կերակրելու կը ջանան։ Եթէ հարցում մը ըլլայ որուն պատասխանը առաջուընէ լաւ սորված չենք, չգիտնալնիս խոստովանիլը աւելի լաւ է քան պատասխան մը յարմարցնելը։ Կե՛ր, կշտացիր, աւելցածը ուրիշներուն տուր։

ՍԱՐԳԱՊԵՏ ԵՂԲ. ՆԱՃԱՐԵԱՆ

Ամէն առտու երբ Ս. Գիրքս կը կարդամ համար մը խորհրդածութեանս առարկայ կ՚ըլլայ. այն համարը այն օր Աստուծմէ նուէրի պէս կը թուի ինծի. ինչպէս նուէր մը մեր ուրախութեան առարկայ կ՚ըլլայ, այնպէս կ՚ըլլայ այն համարը ինծի։ Բոլոր օրը անով կը զբաղիմ, այս կողմ, այն կողմ, կը դարձնեմ, երբեմն ուրիշներու ալ կը ցուցնեմ, անկէ առած լոյսերս այնքան ուրախութիւն կը պատճառեն ինծի ինչպէս թանկարժէք նուէր մը պիտի պատճառէր. այդ պատճառաւ բոլոր օրն ալ ուրախարար ու հաճոյատար կ՚անցնի։

ՅՈՎՀ. ԵՂԲ. ՋԱՑԼԵԱՆ

Յովհ. 19. 11ի մէջ Յիսուս Պիղատոսի պատասխան տալով կ՚ըսէ. «Դուն իմ վրաս մէկ իշխանութիւն ալ չէիր ունենար եթէ քեզի վերէն տրուած չըլլար»։ Հաւատացեալներուն հասնելիք ամենաբարձր կայանը այս է. ոեւէ դժուարութիւն, ձախողութիւն, վնաս ու վտանգ առանց վերէն թոյլատրուելու չեն գար մեզի մինչեւ իսկ մահուան վտանգի մէջ գտնուինք, այս գիտակցութիւնը մեզի խաղաղ ու հաստատ պիտի պահէ թէ այս կացութիւնը վերէն տրուած ըլլալով մեզի կուգայ. եթէ վերէն տրուած չըլլայ շիւղ մը մեր վրայ չիյնար չնչին վնասի մը համար։ Այս գիտակցութեամբ Յիսուս մահը դիմագրաւեց թէ վերէն հրամայուած է, ու այս գիտակցութեամբ Յիսուսի հետեւողներս ընդունելու ենք մեզի բաժին ինկած դժուարութիւնները։ Միայն թէ ուշադրութիւն ընելու է որ մեր յանցանքի պատճառաւ չըլլայ մեզի ինկած դըժուարութիւնը։ Յանցանքի պատճառով մատնուած վնասին կամ վտանգին համար իրաւունք չունինք այս համարով մխիթարուելու։

ԻՍԿԷՆՏԷՐ ԵՂԲ՝ ՄԸՐԸՇԵԱՆ

Հոգեւոր կեանքը ամփոփենք, զտենք, պզտիկ բանի մը վերածելու կամ մէկ նախադասութեան վերածելու՝

պիտի ընենք զԱստուած փառաւորել։ Ինչ բան որ զԱստուած կը փառաւորէ բուն հոգեւոր կեանքն է։ ԶԱստուած փառաւորելու կէտը հաւատացեալին ամէնէն բարձր նպատակը ըլլալու է։ Նոյն իսկ մեր առօրեայ գործերը որ ապրուստ ճարելու համար կ՚ընենք, պէտք է առաջ Աստուած փառաւորելու ու երկրորդ մեր պէտքերուն համար աշխատինք։ Եղբայր մը պէտք է միշտ նկատի ունենայ թէ իր գործը առաջ զԱստուած փառաւորելու համար պիտի գործէ, երկրորդ իր տան պէտքերուն համար։ Քոյր մը տնական գործերը առաջ զԱստուած փառաւորելու նպատակաւ պէտք է ընէ, ետքը տան անդամներուն բարօրութեան համար,

ՄԻՀՐԱՆ ԵՂԲ. ԶՕՊԱՆԵԱՆ

Զաք. 2. 8։ «Ձեզի դպչողը իմ աչքիս բիբին կը
դպչի» կ՚ըսէ Աստուած։ Եթէ խորհելու ըլլանք, ինչ վեհ
խօսք է ու Աստուած որքան պատուական կը սեպէ հաւա-
տացեալները։ Մարմնի անդամներուն մէջ աչքը ամէնէն
փափուկ, կարեւոր ու պատուականն է։ Մարդու մը աչքը
եթէ այսքան յարգի է, որքան աւելի հապա Աստուծոյ աչ-
քը։ Իմ աչքս իմ շուրջս եղած բաները միայն կը տեսնէ,
Աստուծոյ աչքը բոլոր տիեզերքը կը տեսնէ ու սրտին խո-
րութիւնները։ Ահա այդ աչքին հաւասար կը սեպէ մեզ։
Եթէ Աստուած մեզի այսպէս պատուական կը սեպէ, պէտք
է որ մենք ալ զիրար պատուական սեպենք։

ՎԱՐԴԳԷՍ ԵՂԲ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Յովհանննէս Աւետարանիչ Յիսուսի յարու-
Յովհ. 20. 6։ Յովհաննէս Աւետարանիչ Յիսուսի յարու-
թեան ամենամեծ փաստ կը ներկայացնէ «կտաւները որոնք
հոն կը կենային»։ Սակայն ասոր մէջ ի՞նչ կայ իբր փաստ ըն-
դունելու որ ասիկա «տեսաւ ու հաւատաց» Առաքեալը։ Այս
խօսքերէն հարեւանցիօրէն շատ շատ սա հետեւութիւնը
կ՚ելլէ. Յիսուս փառաւոր մարմնով յարութիւն առնելով
այն կտաւները հոն մնացին. սակայն եթէ ճարպիկ գողու-
թիւն մըն ալ ըլլար իրողութիւնը, կրնային հագուստնե-

րէն մերկացնելով մարմինը գողնալ. սակայն չի փաստեր թէ մարմինը գողցուած չէր։ Սակայն առաքեալները գերեզմանին մէջ կտաւները այն դիրքով տեսան որ հաւատացին թէ մէջի մարմինը յարութիւն առած է։ Կտաւները կը կենային այն դիրքով իբրեւ թէ մարմինը մէջը ըլլար. այսինքն իրենց կլորակ ու մարմին մը ծածկելու համաչափութիւնը կը պահէին։ Օձի շապիկը ինչ դիրքով կը մնայ օձը մէջէն ելլելէն վերջ, ճիշդ այնպէս։ Յիսուս յարութեամբ արթննալով այնպէս ճկուն ելեր էր կտաւներուն մէջէն, որ յարութենէն զատ ուրիշ որեւէ կերպով կարելի չէր որ կտաւները այնպէս մնային։ Այս էր Յովհաննէս Առաքեալի հաւատքին փաստը։

ԱՂԱՒՆԻ ՔՈՅՐ ԹՕՓԱԼԵԱՆ

Երգ. 2. 14։ «Ով իմ աղաւնիս... ինծի երեսդ ցուցուր, ձայնդ ինծի լսելցուր, քանզի ձայնդ քաղցր ու դէմքդ գեղեցիկ է»։ Համարին մէջ աղաւնի հասարակ գոյականը ճիշդ բուն իմ անունս հասկցայ, սակայն կարդալով։ «Ով իմ աղաւնիս, ինծի երեսդ ցուցուր»։ Եւ ես ըղգաստանալով ըսի թէ ո՞ր մէկ երեսս ցուցնեմ Յիսուսի. տրտում, կախ, ընկճուած երե՞սս, թէ աղօթքով ու վստահութեամբ պայծառացած երեսս։ Արդարեւ երբ ես յուսահատութեան եւ յոռետեսութեան ամպերով ընկճուած էի, Տէրը այս համարով, յատուկ իմ անունս տալով իմ ներքին ալեկոծեալ վիճակս բոլորովին նոր ու խաղաղութեան փոխեց։ Հաւատացի թէ Անոր բարի ձեռքն է որ դէպքերը կը տնօրինէ ու մեր հոգեւոր բարիքին համար կը թոյլատրէ որ երբեմն նեղութիւններ մեր վրայ բանին։ Սակայն Անիկա այս ամէն բաներուն մէջ մեր վըրայ կը հսկէ. Անոր միակ նպատակը մեզ հոգեւորապէս բարձրացնել է։ Այս փորձութիւններուն մէջ փայլած Տէրոջս այցելութեան ու սորվեցուցած դասին համար Իր ժողովուրդին մէջ իմ ձայնովս Անոր Սուրբ անունը կը փառաբանեմ։

ՆԱԶԼԸՆՏԷՐ ՔՈՅՐ ՕՀԱՆՆԵԱՆ

Այս ամառ հիւանդութեամբ ստիպուեցայ անկողին մնալ երկար ատեն, այդ պատճառաւ շատ ժամանակ ունեցայ սերտողութիւն ընելու. մկրտութեան մասին ալ սերտեցի ու համոզուեցայ թէ հոգեւոր կեանքի համար կարեւոր է մկրտութիւնը, եւ այսօր այդ իրաւունքը կատարել կ'ուզեմ։ (Շատ յատկանշական է այս քրոջ վկայութիւնը, հիւանդութիւն եւ հոգեւոր կեանք իրարու շատ ներդաշնակ չեն ուստի հաւատացեալներ հիւանդութեան պարագային անձնաքննութիւն ընելու են, եթէ յանցանք մը չունենան ըսել է Տէրը յատուկ նպատակ ունի, ու այդ նպատակը գտնալ աշխատելու է։ Որքա՜ն օրհնաբեր է Տէրոջմէ եկած այն հիւանդութիւնը որ պատճառ կ'ըլլայ մկրտութեան պէս կարեւոր պարտք մը հասկնալու եւ գործադրելու։ Երա՜նի այս տեսակէն ըլլայ ամէն հաւատացեալի հիւանդութիւնը Լ. Ս.)։

ՍԱՐԳԻՍ ԵՂԲ. ՑՍԹԸԳՃԵԱՆ

Գործ. 12. 15։ Հռովդէ աղախինը երբ Պետրոսի բանտէն ազատուելուն լուրը հաղորդեց, եկեղեցին չհաւատաց։ Պատճառն անշուշտ, աղախինը հասարակ մէկն ըլլալուն համար էր։ Եթէ նոյն բանը Յովհաննէս Առաքեալ ըսելու ըլլար կամ տանտիրուհին Մարիամ քոյրը՝ պիտի հաւատային։ Անկէ ես կը սորվիմ թէ, եթէ ամէնէն տկար եւ հասարակ մէկը ժողովներուն մէջ պատգամ մը տալու ըլլայ, ոեւէ եղբայր կամ քոյր մտիկ ընելու եւ սիրով ընդունելու եմ, ինչպէս պիտի ընդունէի գործաւոր եղբօր մը յորդորը։

ՊԵՏՐՈՍ ԵՂԲ. ՆԱՍԱՆԵԱՆ

Յովհ. 21. 10։ Ինծի շատ սիրելի համար մըն է ասիկա. Տէրոջը խօսքը ամէն օր թարմ թարմ վայելելու է. երէկուան, անցեալ ամսուան օրհնութիւնները չէ, հապա ձուկերը զորոնք հիմա բռնեցինք։ Եկեղեցիին մէջ հաւատացեալներուն բերնին պատգամը, վկայութիւնը, նոյն

իսկ աղօթքը նոր ըլլալու են։ Աստուծոյ Խօսքը այն ընդարձակ ծովն է, որուն ամէն համարները նորանոր ձուկեր են, եւ այն բացատրութիւնը որ Տէրը կու տայ համարին նկատմամբ՝ խորովուած, անուշ համարուած ձուկն է։ Հաւատացեալներ ամէն օր թարմ ձուկ բռնելու, ուտելու եւ ուրիշներու կերցնելու են։

ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԲ. ՄԻՍԻՐԵԱՆ

Իմ հայրս մինչեւ հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ», ըսաւ Յիսուս։ Աստուած բոլոր նիւթական տիեզերքը, ամբողջ երկինքը, փառաւորութիւնն ալ մէջը ըլլալով վեց օրուան մէջ ստեղծեց սակայն անկէ ի վեր հազարաւոր տարիներ անցած են ու Յիսուսի խօսքէն կ'իմանանք թէ տակաւին կը գործէ Աստուած։ Եթէ վեց օրուան մէջ այնքան մեծ ու հրաշալի գործեր ըրաւ, հազարաւոր տարուան աշխատութեամբ ինչե՛ր ըրած է Աստուած։ Արդ, Աստուած մարդը ստեղծած օրէն ասդին հոգիներու վրայ կը գործէ, ամէն մէկ հոգիի ապաշխարութիւնը Աստուծոյ գործելուն արդիւնքն է, եւ սակայն Աստուծոյ գործը միայն մարդուս ապաշխարելովը չի բաւականանար. Աստուծոյ բուն գործը մարդու մը ապաշխարելէն յետոյ կը սկսի, որ մինչեւ կատարելութեան հասցնէ։ Մեզմէ ամէն մէկը միշտ Աստուծոյ ձեռքին մէջ գործ է. արդեօք ի՞նչ վիճակի հասած ենք։ Աստուած քեզ եւ զիս ի՞նչ ձեւի բերած է մինչեւ հիմա եւ ինչե՛ր ընել կ'ուզէ տակաւին։ Այնպէս յանձնըւինք Աստուծոյ ձեռքերուն մէջ որ ուզածին պէս գործէ մեր վրայ։

ՍԱՐԳԻՍ ԵՂԲ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ներկայիս, եկեղեցւոյ շրջանին Ս. Հոգւոյն միշտ մեզի հետ ըլլալուն ու մեր մէջ բնակելուն իրողութիւնը օրհնաբեր է։ Հին կտակարանի ժամանակ Աստուած յատուկ պատգամներ ու աղօթքի պատասխաններ հրեշտակներու ձեռքով կը ղրկէ իր սիրելի զաւակներուն, սակայն բուն իսկ հրեշտակին բերած պատգամին մասին աւելի որոշ կէ-

տեր հասկնալու համար պէտք էր դարձեալ եւ երկար ժամանակ սպասել հրեշտակի մը կրկին երեւնալուն որ դիւրին պատահար չէր, ամենապարզ բան մը իմանալու համար պէտք էր դարձեալ եւ երկար ժամանակ սպասել հրեշտակի մը կրկին երեւնալուն, որ ան խօսէր իրենց հետ եւ հասկցնէր պէտք եղածը։ Սակայն հիմա Ս. Հոգին ինչպէս որոշ եւ դիւրին ամէն ճշմարտութիւններու կ'առաջնորդէ մեզ։ Այս Աստուածային Առաջնորդը միշտ մեզի հետ ունենալնուս համար որքան բաղդաւոր ենք։ Հրեշտակ մը երեւնալ մարդու մը, մեծ պատիւ կամ դէպք մը կը կարծենք, սակայն ներկայիս Ս. Հոգիէն առաջնորդուող ամէն հաւատացեալ, հրեշտակ տեսնող նախկին նշանաւոր հաւատացեալներէն աւելի մեծ առանձնաշնորհում կը վայելէ։ Նախկին մարգարէներուն չվայելած արտօնութիւնները կը վայելենք մենք Սուրբ Հոգիով։ Ուստի միշտ ուշադիր ըլլանք որ չարտմեցնենք մեր ներսիդին բնակող Աստուծոյ Սուրբ Հոգին։

ՄՈՎՍԷՍ ԵՂԲ. ՓՕՅԱՃԵԱՆ

Եկեղեցիին սկզբունքներուն հանդէպ թոյլ վերաբերմունք մը Աստուծոյ ալ անհնազանդ ըլլալու միջոց կը դառնայ։ Այս մասին բաւական փորձառուած եմ անձամբ։ Անձնական հոգեւոր կեանքին շատ վնաս կու տայ եկեղեցականներուն հակառակ գործել կամ արտայայտուիլ։ Կը նկատեմ թէ երբոր ես եկեղեցիի պատուէրներուն անհոգ կը գտնուիմ, ու Աստուծոյ անհնազանդ կ'ըլլամ այսպիսով, զաւակներս ալ ինծի անհնազանդ կ'ըլլան. որոշեցի որ եթէ ես կ'ուզեմ որ զաւակներս ինծի հնազանդին, ես ալ իմ ծնողքիս, Աստուծոյ ու եկեղեցիին հնազանդելու եմ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՂԲ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Հաղորդակցան ժողովներուն երբ պատեհութիւնը մեզի կը տրուի, առաջին վայրկեանէն սիրտս կը տրոփէ որ կայնիմ Տէրոջ ինծի տուածները եւ ինծի ըրածները վըկայեմ, սակայն այս եղբօր, այն քրոջ ետեւէն ես ելլեմ,

մտադրութիւններուս հակառակ կը սպասեմ մինչեւ ժողովը փակուելու ատենին. գիտեմ թէ իմ անձկութիւններս շատերն ալ ունին, ատոր համար կ՚ըսեմ որ ամէնքըս ալ համարձակութիւն ունենանք եւ տրուած պատեհութեան առաջին ու լաւագոյն առիթները գործածենք։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՂԲ. ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ

ՅՈՎՀ. 16. 12. «Ձեզի տակաւին շատ բաներ ունիմ ըսելու բայց հիմա չէք կրնար տանիլ»։ Արդարեւ հոգեւոր կեանքը եւ այս համարը իրարու կը նմանին. ճշմարտութիւնները ու կեանքը իրարու համեմատելով կ՚ընթանայ հոգեւոր կեանքը։ Աւելի կարեւոր եւ օրհնեալ ճշմարտութիւններ կեանքին համեմատ կը բացուին, կամ կեանքին համեմատ է որ լսուած ճշմարտութիւնները կը հասկըցուին։ Օրհնեալ ճշմարտութիւնները կամ խորունկ կեանքը, ամէնը մեր գիտցածները ու ապրածները չէ, մեր ունեցած չափին համեմատ է որ գիտենք կամ կ՚ապրինք. միշտ անհամեմատ խորունկը կայ, աւելի Նուիրումով լայնցնենք չափերնիս որ կարենանք տանիլ Յիսուսի ըսածները ու այն ըսածներուն համեմատ եղող կեանքը։

ՅՈՎՀ. ԵՂԲ. ԲԱՆՃԱՐՃԵԱՆ

Յովհ. 3. 16 համարը շատ ծանօթ է եւ շատ անգամ կը խորհինք այնքան ծանօթ որ ալ կարդալու պէտք չի մնար։ Բայց այս վերջերս ինծի մասնաւոր օրհնութեան միջոց եղաւ, մանաւանդ սա խօսքը.— մինչեւ իր Միածին Որդին տուաւ։ Աստուած այնչափ շատ սիրեց մինչեւ յօժարեցաւ իրեն ամենէն անկարելի բանը ընել, կամ ընել բան մը որ ա՛լ անկէ աւելի բան մը չէր կրնար ընել։ Աստուծոյ համար ամենէն զոհողութեան կէտը իր Միածին Որդին տալ էր, ու տուաւ։ Մինչեւ այս վերջին բանը, ըսել կ՚ուզէ Աստուծոյ խօսքը. Եթէ Աստուած մինչեւ իր այս վերջնագոյն զոհողութիւնը բրաւ, իմ ալ պարտականութիւնս մինչեւ վերջին կարելիս ընելս է. ինչ բան որ իմ ձեռքէս կու գայ եւ կարելի է ինծի համար զայն

ընելու պարտական եմ հոգեւոր կեանքիս ու Տէրոջը գոր-
ծին համար։ Կ'ուզեմ որ այս խօսքը ինծի համար ալ ճըշ-
մարտութիւն ըլլայ թէ մինչեւ իմ ամենէն վերջին հնարս
ըրի ու բան մը չխնայեցի Աստուծոյ համար ընելու։ Ինծի
համար Աստուած մինչեւ Իր Միածին Որդին տուաւ, ես
ալ Աստուծոյ տամ մինչեւ այն որ կարելի է։

ԱՐՇԱԿ ԵՂԲ. ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ

Եւ այս օրերուն մտքիս մէջ նիւթ մը ունէի ու
չէի կրնար հասկնալ, համարձակութիւն ալ չունեցայ մէ-
կուն հարցնելու, Աստուծոյ կ'աղօթէի որ ինծի բացատրէ
կերպով մը։ Անցեալ օր, աղօթաժողովին մէջ, եղբօր մը
աղօթքէն այդ խնդրիս պատասխանը առի։ Որչա՜փ ուրախ
եմ այն ժողովին ներկայ գտնուելուս, Եկեղեցիին ժողով-
ները միշտ գործնականօրէն օգտակար կ'ըլլան ինծի։

ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՂԲ. ՍԱՐՐԱՖԵԱՆ

«Եւ քաղաքը տեսնելով լացաւ անոր վրայ»։ Այս
խօսքը միշտ մեղաւորներուն համար հասկցուած է, թէ
Յիսուս անոնց մեղքերուն ու կորուստին վրայ կը ցաւի ու
կու լայ։ Անշուշտ առարկելի ճշմարտութիւն մը չէ այս,
սակայն այս առտու կարդացած ատենս ինծի այնպէս եկաւ
թէ, ա՛լ աւելի հաւատացեալներուն ու ինծի համար կը
յարմարի։ Այնքան պատեհութիւններ, այնքան ճշմարտու-
թիւններ մինչ կը լսենք ու նոյն վիճակի մէջ կը մնանք
մեր ունեցածով բաւականանալով ու հեռու կը մնանք Իր
ուզած վիճակին, զինք գոհացնող կեանքին արժանանալէ,
ա՛լ աւելի յարմարապէս Յիսուս կու լայ այսպէս մեզի
համար ալ, եւ ինծի համար մասնաւորապէս։

ՄԵԼՔՈՆ ԵՂԲԱՅՐ

Նոր տարուան առիթով Աստուծոյ առջեւ ինքնաքըն-
նութեան եւ մտածումի համար մօտեցած ատենս միտքս
դարձաւ պահ մը ապաշխարելէս առջին եղբայրներէս կամ
ուրիշ ծանօթներէն քանի հոգի արդեօք մեռած են ու ես

տակաւին Աստուծոյ շնորհքն ու ողորմութիւնը կը վայելեմ։ Ասիկա միտքս եկաւ, եւ որոնք որ կրցայ յիշել, համրեցի թէ երեսունէն աւելի ինծմէ աղէկ ու արժանաւոր հոգիներ Աստուծոյ ներկայացած են իրենց կեանքի հաշուին համար բայց ես տակաւին շնորհք կը վայելեմ Աստուծոյ առջեւ։ Այս խորհուրդը զիս շատ խոնարհեցուց ու արթնցուց այս մասին ունեցած պարտականութիւններուս համար։

ԿԻՐԱԿՈՍ ԵՂԲ. ԲԱԲԻԿԵԱՆ

Եկեղեցիին մէջ եւ դուրսը աշխարհի մէջ անունի մը տիրացած ենք — Եղբայր։ Սակայն այս անունին ո՞րքան տէր ենք արդեօք։ Ամէն անգամ երբ մէկը մեզի «Եղբայր» կամ «Քոյր» ըսելով անուննիս տալու ըլլայ մեր միտքը սա երկու գաղափարները գալու են. բոլորովին ազատ ուրիշ օրերէ, ես այդ անունին արժանի՞ եմ. կա՞յ մէջս բան մը որ զիս այդ անունին անարժան կ'ընէ, սակայն դիմացինս ատիկա չի գիտեր ու զիս «Եղբայր» կը կոչէ։ Արդեօք զիս «Եղբայր» կոչող մէկը իմ վրաս բուն այդ համարումը ունենալո՞վ եղբայր կ'ըսէ թէ ոչ սովորութեան համար. արդեօք բերնով «Եղբայր» ըսած ատենը սիրտը ատոր հակառակը չի վկայեր ներսիդին գայթակղելի խօսքի կամ արարքի մը համար։

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ՀՈԳԵՒՈՐ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Ինչպէս որ կը ներկայացուի Նախկին եկեղեցիին մէջ)

Յաւելում.— *Երեք հազար հոգիի չափ աւելցան։ Գործ.* 2. 41։

Հանում.— *Երկու հոգի պակսեցան։ Գործ.* 5. 1—10։

Բազմապատկութիւն.— *Այն օրերը երբ աշակերտները շատցան։ Գործ.* 6. 1։

Բաժանում.— *Ցիր ու ցան եղան։ Գործ.* 8. 1։

ՀՈԳԵՒՈՐԱՊԷՍ ԱՊՐԻԼ

Հոգիով քալելու ենք.— Գաղ. 5. 16, 25:

Հոգիով սկսիլ.— Գաղ. 3. 3:

Հոգիով աղօթել.— Եփես. 6. 18:

Հոգիով երկրպագել.— Յովհ. 4, 24:

Հոգիով Հօրը կը մօտենանք.— Եփես. 2. 18:

Հոգիով ապրելու ենք.— Գաղ. 5. 25:

ՃԱՇԱԿԵԼՈՎ ԱՊԱՑՈՒՑՈՒԱԾ

Հնդկական մանրավէպ մը կը պատմէ թագուհիի մը մասին որ ան կերակուրներ ճաշակելով թաքուն գաղտնիքը երեւան հանեց։ Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ անոր թագաւոր ամուսինը ո՛րչափ շատ կը սիրէր զինքը եւ փոխադարձաբար ինքն ալ զայն։ Բայց թէ դժբախտ օր մը, ան ի՛նչպէս կորսնցուց իր թագաւորութիւնը եւ թէ ո՛րչափ երկար ատեն իր կնոջը հետ թափառեցաւ հեռաւոր անտառներու մէջ, բայց օր մը, երբ թագուհին կը քընանար, զայն անտառին մէջ ձգելով հեռացաւ, խորհելով թէ իր անկէ զատուիլը անոր համար աւելի լաւ պիտի ըլլար. բայց ինք շատ ժամանակ վերջը անոր հետքերը փնտռելով, չափազանց հիւծած ու կերպարանափոխուած, իր հօրը պալատը գնաց եւ որպէս հասարակ ծառայ մը խոհարարութիւն ընելու յանձնառու եղաւ։ Այն թուականէն սկսեալ խոհանոցին մէջ մեծ փոփոխութիւն եղաւ եւ կերակուրները բոլորովին նոր համ ու հոտ առին։ Թագուհիին ծառա-

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ՀՈԳԵՒՈՐ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Ինչպէս որ կը ներկայացուի Նախկին Եկեղեցիին մէջ)

Յաւելում.— *Երեք հազար հոգիի չափ աւելցան։ Գործ.* 2. 41։

Հանում.— *Երկու հոգի պակսեցան։ Գործ.* 5. 1—10։

Բազմապատկութիւն.— *Այն օրերը երբ աշակերտները շատցան։ Գործ.* 6. 1։

Բաժանում.— *Ցիր ու ցան եղան.— Գործ.* 8. 1։

ՀՈԳԵՒՈՐԱՊԷՍ ԱՊՐԻԼ

Հոգիով քալելու ենք.— Գաղ. 5. 16, 25:

Հոգիով սկսիլ.— Գաղ. 3. 3:

Հոգիով աղօթել.— Եփես. 6. 18:

Հոգիով երկրպագել.— Յովհ. 4, 24:

Հոգիով Հօրը կը մօտենանք.— Եփես. 2. 18:

Հոգիով ապրելու ենք.— Գաղ. 5. 25:

ՃԱՇԱԿԵԼՈՎ ԱՊԱՑՈՒՑՈՒԱԾ

Հնդկական մանրավէպ մը կը պատմէ թագուհիի մը մասին որ ան կերակուրներ ճաշակելով թաքուն գաղտնիքը երեւան հանեց։ Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ անոր թագաւոր ամուսինը ո՜րչափ շատ կը սիրէր զինքը եւ փոխադարձաբար ինքն ալ զայն։ Բայց թէ դժբախտ օր մը, ան ի՛նչպէս կորսնցուց իր թագաւորութիւնը եւ թէ ո՜րչափ երկար ատեն իր կնոջը հետ թափառեցաւ հեռաւոր անտառներու մէջ, բայց օր մը, երբ թագուհին կը քնանար, զայն անտառին մէջ ձգելով հեռացաւ, խորհելով թէ իր անկէ զատուիլը անոր համար աւելի լաւ պիտի ըլլար. բայց ինք շատ ժամանակ վերջը անոր հետքերը փնտռելով, չափազանց հիւծած ու կերպարանափոխուած, իր հօրը պալատը գնաց եւ որպէս հասարակ ծառայ մը խոհարարութիւն ընելու յանձնառու եղաւ։ Այն թուականէն սկսեալ խոհանոցին մէջ մեծ փոփոխութիւն եղաւ եւ կերակուրները բոլորովին նոր համ ու հոտ առին։ Թագուհիին ծառա-

ները եկան եւ անոր պատմեցին կերակուրներու այս սքանչելի փոփոխութեան, համեղ համին, անուշ հոտին ու պատրաստութեան կերպին մասին։ Անոնք ըսին թէ իրենք վստահ են որ երկար ժամանակէ ի վեր կորսուած թագաւորը ետ եկած է, որովհետեւ միայն ան կրնայ այդպիսի ախորժահամ ու համադամ կերակուրներ պատրաստել, որով ինքը վստահ ըլլալով ուրախանալու եւ ցնծալու է։ Բայց թագուհին կը տարակուսէր թէ անոնք կրնան սխալած ըլլալ, որով ըսաւ թէ պէտք է որ ինք անձամբ հաստատէ իրողութիւնը, պէտք է ինք ճաշակելով համը առնէ կերակուրներուն։ Ուստի անոնք կերակուրներէն մաս մը բերին եւ երբ թագուհին համտեսեց զանոնք, իսկապէս գիտցան թէ անոնք միմիայն իր սիրելի ամուսնոյն կողմէ պատրաստուած կրնան ըլլալ, որով չափ ու սահման չունէր այլեւս իր ուրախութիւնը։ Տէրոջը խօսքը կ՚ըսէ. «Ճաշակեցէք եւ տեսէք թէ բարի է Տէրը»։

ՄԵՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՆԱՅԻԼ

Հնդկաստանի մէջ, տարիներ առաջ, միսիոնար մը առտու մը կանուխ, ժամը երեքին արթնցաւ, ճամբորդութիւն մը ընելու դէպի հիւսիս-արեւմտեան Հնդկաստան։ Ճամբան կ՚անցնէր նախ անապատի մը եւ հնամենի, քանդուած ու փոշիներու տակ թաղուած քաղաքի մը մէջէն։ Օդը շատ մութ էր, եւ առաջնորդն ալ սեւամորթ մարդ մըն էր։ Ան միսիոնարին ըսաւ. «Ինծի շատ մօտ քալէ»։ Երբ անոնք մութին մէջէն խօսակցելով կը յառաջանային, առաջնորդը առջեւէն, միսիոնարը ետեւէն, քիչ յետոյ վերջինս սկսաւ դէպի վար իր քայլերուն նայիլ. տեսաւ թէ իր առջեւը որեւէ ճամբայ չկայ։ Անոնք այս կողմ ու այն կողմ դառնալով կը յառաջանային, միսիոնարը վախցաւ թէ ճամբան կորսնցուցած են, որով մեծ անձկութեամբ գոչեց. «Ճամբան ո՞ւր է»։ Առաջնորդը իրեն դառնալով ըսաւ. «Ես եմ ճամբան։ Չես կրնար ճամբադ տեսնել բացի քովէս։ Քայլ առ քայլ ինծի հետեւէ եւ

ճամբան իր վախճանին պիտի հասնի»։ Եւ այնպէս ալ եղաւ։ Քանի կեանքը յառաջանայ, մենք ալ պէտք է մեր ուշադրութիւնը ետ դարձնենք ճամբայէն եւ ալ աւելի կեդրոնացնենք մեր Առաջնորդին վրայ։

ԻՆՉՈ՞Ւ ՈՄԱՆՔ ԵՏ Կ'ԻՅՆԱՆ

Անգամ մը երկու եղբայրներ միատեղ որսորդութեան գացին։ Երբ գիշեր եղաւ ու պիտի պառկէին, անոնցմէ կրտսերը, որ քսանըվեց տարեկան էր, ըստ իր սովորութեան, ծունկի գալով աղօթեց։ Աղօթքը լրացնելէ վերջ, եղբայրը իրեն ըսաւ. «Տակաւին այդ բաներուն կը հետեւի՞ս»։ Ասոր վրայ այդ օրէն սկսելով ան աղօթելն ու եկեղեցի երթալը ձգեց եւ սկսաւ Աստուծմէ հեռու կեանք մը ապրիլ։ Ասոր բուն պատճառը իր եղբօր հեգնական դիտողութիւնը չէր, հապա որ ինքը արդէն սկսած էր ծանծաղ ու մակերեսային կեանք մը ապրիլ, որով պզտիկ դիտողութիւն մը զինքը կըրցաւ զգետնել։

ԻՆՉՊԷՍ ԿՐՆԱՆՔ ՍՆՈՒՆԴ ՈՒ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆԵԼ

Ոմանք կը խորհին թէ իրենց համար բնական ու ներելի պատճառ մըն է եկեղեցիի ժողովներէն ետ մնալ, քանի որ օրուան գործերով չափազանց զբաղած ըլլալով շատ յոգնած ու խոնջած են։ Սակայն նոյն այդ անհատները կըրնա՞ն ինքզինքնին կերակուրի սեղանէն ալ ետ պահել, քանի որ օրուան զբաղմունքներով խիստ յոգնած են եւ կերակուր ուտելէն վերջն ալ ամանները մաքրելն ալ տաժանելի աշխատանք մըն է։ Ոչ երբեք։ Որքան ալ յոգնած ու զբաղած ըլլան անոնք, դարձեալ մասնաւոր ժամանակ կը յատկացնեն օրը երեք անգամ կերակուր ուտելու։ Նմանապէս հոգեւոր տեսակէտով սընունդ առնելու համար պէտք է ժամանակ տալ Սուրբ Գրքի սերտողութեան, աղօթքի եւ հոգեւոր ժողովներ յաճախելու, ինչ որ է սեղանը մարմինին համար, նոյնն են ասոնք հոգեւոր սնունդ ու զօրութիւն առնելու տեսակէտով։

«Մ.»

Գ. ՄԱՍ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ԿՈՉԸ

Ամէն ժամ. ամէն վայրկեան ու ամէն կողմ պայքար ու կռիւ կայ։ Օդին մէջ պայքար, ցամաքի վրայ կռիւներ եւ ջուրերու տակ խոլ մարտնչումներ եղած են, կ'ըլլան ու պիտի ըլլան։ Բնութեան ամէն մարզերուն մէջ մահու եւ կենաց ոգորումներ եւ փոթորկումներ տեղի կ'ունենան եւ «յարմարագոյնն է որ կ'ապրի» եւ կամ այլ խօսքով յաղթականն է որ կ'ապրի։ Բազէն կը փողոտէ տկար ճնճղուկը. օձը կը կլլէ գորտը. շնաձուկը եւ մեծ ձուկեր կը լափեն մանր ձուկերը, անտեսանելի միքրոպներ կը զգետնեն հսկայ կենդանիներ եւ մարդը, մանր ճըճիներ եւ որդեր կը տապալեն վիթխարի ծառեր, բազմազան մահացնող ազդակներ կը չքացնեն կեանքի նպաստաւոր պայմանները եւ ահա մահ կը յառաջացնեն, մահու եւ կեանքի օրհասական պայքարը շարունակական է։ Այսպէս քայքայիչ ուժեր յարափոփոխ պայմաններ, մահասփիւռ ազդակներ կը ջանան վերջակէտ դնել կեանքին, բայց բարեբախտաբար կեանքը ունի իր անիմանալի եւ զարմանալի պաշտպանողական զէնքերը, միջոցները, պատուաստումները եւ հակազդեցութիւնները որոնցմով կեանքը կը շարունակէ մնալ անսասան ու անխորտակելի։ Թէեւ քանդիչ ուժեր եւ երեւոյթներ մասնակի յաջողութիւնները եւ յաղթանակներ կը տանին բայց վերջնականապէս կեանքն է միշտ յաղթական։

Նոյն այս երեւոյթը տիրական է նաեւ բարոյական եւ հոգեւոր աշխարհի մէջ ալ։ Երկրի կազմաւորուելէն ի վեր Սատանան եւ իր գործակիցները անորոշ ժամանակով կռիւ եւ պատերազմ յայտարարած են բարի ուժերուն դէմ։ Աստուածապաշտ մարդիկ, մարգարէներ, Սուրբ անհատներ, առաքեալներ դարերով պայքար մղած են այս խաւարի եւ մահուան ուժերուն դէմ բայց կռիւը կարելի եղած չէ հաշուեյարդարի ենթարկել։ Մութ եւ ստորին

ուժեր որ ըստ օրէ աւելի կը սաստկացնեն կռիւը։ Զարութիւնը որ ըստ օրէ աւելի կատաղի եւ վտանգաւոր կը դառնայ։ Մարդիկ Աստուծոյ վրայ ունեցած իրենց մանկունակ վաղեմի Սուրբ հաւատքը կորսնցուցած են, անհաւատութիւնը, անկրօնութիւնը, անաստուածութիւնը սանձարձակ կերպով կը յառաջանան։ Անբարոյականութիւնը իր գիշատիչ մագիլները երկարած է մարդկութիւնը բզքտելու համար։ Ընտանեկան սրբութիւնը ոտնակոխուած է։ Մարդիկ անասնական, մոլեգին կիրքերու ենթակայ՝ խոզերու պէս լպիրշ անբարոյականութեանց եւ խենեշութեանց մէջ տղմաթաթաւ կը տապլտկին։ Ստրկացուցիչ մոլութիւններ՝ մարդկային անհամար բազմութիւնները իրենց ճիրաններուն տակ կը գերիվարեն։ Մարդոց անհատական ազատութիւնները անխիղճ բռնապետներու կողմէ բռնաբարուած են։ Մենատիրական դրութիւններ ժողովրդային զանգուածները անբան անասուններու հօտ եւ նախիրներու վերածած են։ Գութը, ողորմութիւնը, սէրը, հա-համագործակցութիւնը. ներողամտութիւնը, զիջողութիւնը, խոնարհութիւնը, իրերօգնութիւնը, կարեկցութիւնը միայն բառարաններու մէջ կը գտնուին։ Ժողովուրդներ դարձած են արծաթասէր, շահասէր անձնասէր, նենգամիտ, դաւադիր, դաւաճան, անգութ, կասկածամիտ, խաբեբայ եւ հրէշատիպ։ Առաքեալին ըսածին պէս «Վերջին օրերու» մէջ կ'ապրինք։ Ամէն կողմ կեղծիքը կը թագաւորէ, ստութիւնը առաքինութիւն կը սեպուի։ Խաբեբայութիւններ, մեքենայութիւններ, փայլուն բայց նենգամիտ յայտարարութիւններ միամիտ բազմութիւններ թշուառութեան գիրկը կը նետեն։ Իրաւունք, արդարութիւն, ճշմարտութիւն լոկ վերացական տարտամ ասացուածքներու վերածուած են։ Մարդիկ ալ կան որ Աստուծոյ Խօսքին բացատրութեան համաձայն «Աստուածպաշտութեան կերպարանքը ունին բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են»։ «Արդիականութիւն» կոչուած քրիստոնէութիւնը նոյն ինքըն քրիստոնէութեան հիմերը խախտել կը նկրտի։ Ընկերային, հասարակական նոր վարդապետութիւններ եւ գա-

ղափարաբանութիւններ քրիստոնէութիւնը փոխարինել կը յաւակնին։ Սուտ մարգարէներ, խաբեբայ բարեկարգիչներ առանց Քրիստոսի աշխարհը բարեկարգել կը խոստանան, հաւասարութիւն եւ եղբայրութիւն կը քարոզեն բայց խորքին մէջ իրենց բոլոր գործերը անարդարութեան վըրայ հիմնուած են։ Վա՜յ այդ տեսակ կեղծաւորներուն, մեր Փրկիչը ամենասոսկալի վայերը այդպիսիներուն վըրայ տեղացուց։ Վերջապէս մեղքը իր խայտաբղէտ ճիւղաւորումներով եւ բազմերանգ ձեւերովը ապականած է մարդկութիւնը։ Աստուծոյ այդ իսկատիպ պատկերը եղծըւած է։ Մարդիկ հոգեկան թշուառութեան մէջ կը տուայտին։

Մեր փրկիչը Յիսուս Քրիստոս եկաւ, Իր արիւնը թափեց ու զոհուեցաւ որպէսզի մարդկութիւնը իր կորսնցուցած Աստուածային պատկերը վերագտնէ եւ փրկուի։ Այս թուականէն սկսեալ քրիստոնեաներ եւ քրիստոնէութիւնը Քրիստոսով նոր եւ յարատեւ պայքար մը բացած են Սատանային, մեղքին եւ անոնց գործակից մեղաւորներուն դէմ եւ այս պայքարը հրամայական անհրաժեշտութիւն մըն է։ Այս մասին անհոգութիւնը կործանարար է, հրամանը ստիպողական է, մահ կը սպառնայ քրիստոնէութեան, ահազանգը կը հնչէ հետեւեալ բառերով. «Արթուն կեցի՛ր եւ հաստատէ՛ մնացած բաները որոնք մեռնելու վրայ են»։ Յայտ. Գ. 2։ Որո՞նք պիտի ըլլան արթուն կեցողները եւ պայքար մղողները, չէ՞ մի որ մենք քրիստոնեաներս փառք կուտանք Աստուծոյ որ մենք մեր այս ահեղ գուպարին մէջ մինակ ձգուած չենք։ Մենք ալ Սաղմոսերգուին պէս կրնանք ըսել. «Օրհնեալ ըլլայ Տէրը, իմ վէմս, որ իմ ձեռքերս մարտնչելու կը վարժէ ու իմ մատներս պատերազմելու. Սաղմոս ՃԽԴ. 1։

Առանց մեր Աստուծոյն եւ Փրկչին չենք կրնար պատերազմ մղել։ Եհովան է մեր պահապանը, Քրիստոս է մեր զօրավարը եւ մարզիկը։ Ինչպէս Իսրայէլի ժողովուրդին զօրաց Տէր Աստուածը կը պատգամէր՝ այսօր ալ նոյն

պատգամը մեզի կու տայ ըսելով. «Մի՛ ելլէք ու մի՛ պատերազմիք, քանզի Ես ձեր մէջը չեմ, չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջեւ ջարդուիք» Բ. Օր. Ա. 42։

Ինչպէս ռազմագիտութեան մէջ մարզիչ, զօրավար, առաջնորդ եւ զինուորական մարզանք հարկաւոր է նոյնքան եւ աւելի հոգեւոր պատերազմին մէջ ալ անհրաժեշտութիւն մըն է։ Իրական կռիւ մղել պէտք է գիտնանք ու սորվինք որ առաքեալին յայտարարածին պէս կրնանք ըսել «Ես այնպէս բռնամարտութիւն կ'ընեմ ոչ թէ որպէս թէ հովը ծեծելով» Ա. Կորնթ. Թ. 26։ Հովը ծեծողներ չըլլա՛նք, այլ իրական ռազմիկներ. ուստի նայինք անշեղ կերպով մեր «Հաւատքի առաջնորդին եւ կատարողին՝ Յիսուս Քրիստոսի։ Թէեւ վտանգներ եւ դժուարութիւններ կը սպառնան շարունակ, բայց մեզի տրուած հրահանգը որոշ է եւ մեկին. «Ջանք ըրէք որ նեղ դռնէն ներս մտնէք» Ղուկ. ԺԳ. 21։

Յաղթութեան համար արքայական պողոտայ չկայ։ Քարքարուտ ճամբայ, փշոտ եւ փոշոտ ճանապարհ, սեպ ժայռեր, վտանգաւոր գառիթափներ, խութ ու խոչեր եւ անհամար դժուարութիւններ մեզի կը սպասեն։ Հեռո՜ւ մեզմէ յուսալքումը, մտիկ ընենք մեր զօրավար Փրկչին ձայնին. «Աշխարհի վրայ նեղութիւններ պիտի ունենաք, բայց քաջասիրտ եղէք, Ես աշխարհի յաղթեցի»։ Յովհ. ԺԶ. 33։ Ուրեմն քաջութեամբ դիմագրաւենք բոլոր խոչընդոտները եւ քաջ վկաներ ըլլանք Քրիստոսի եւ քրիստոնէութեան։ Մեզի պատուէր կը տրուի իբր քրիստոնեայ պայքար մղել։ Ահա հրաման մը եւս Աստուծոյ Խօսքէն. «Պատերազմէ հաւատքին բարի պատերազմը, բռնէ՛ յաւիտենական կեանքը՝ որուն կանչուեցար եւ շատ վկաներուն առջեւ դաւանեցար բարի դաւանութիւնը» Ա. Տիմ. Զ. 12։

Կռիւները թէ անհատական եւ թէ հաւաքական կրնան ըլլալ, վերջին պարագային համագործակցութիւնը

խիստ կարեւոր է։ Պօղոս Առաքեալ այս գործակցութեան անհրաժեշտութիւնը կը շեշտէ երբ կը գրէ. «Ձեզի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով ու Հոգւոյն սիրովը որ ինծի հետ պատերազմակից ըլլաք ձեր աղօթքներուն մէջ առ Աստուած ինծի համար»։ Հռովմ. ԺԵ. 30։ Ամէն քրիստոնեայ անհատ քրիստոնեաներու պայքարը իրը սեպելու է և ըստ այնմ գործակցելու է ըլլայ աղօթքով եւ ըլլայ գործօն մասնակցութեամբ եւ աջակցութեամբ։ Չըլլայ որ թուլնանք, քրիստոնէութեան հասարակաց շահը մեր անհատական եւ հատուածական շահէն վեր բռնենք, մեր պատեանին մէջ քաշուած վախկոտ ու երկչոտ սուրբեր չըլլանք, գիտնալով որ մեր Փրկիչ Առաջնորդին յայտարարած ճշմարտութեան համաձայն «Ով որ իր կեանքը ապրեցնել կ'ուզէ պիտի կորսնցնէ զանիկա եւ ով որ կը կորսնցնէ պիտի ապրեցնէ զանիկա» Ղուկ. ԺԷ. 33։ Ապրելու համար կորսնցնել պէտք է, զոհողութիւն ընելու պատրաստակամ ըլլալու է, կորուստէ վախնալու չէ, քաջութիւնը քրիստոնեային տիրական նկարագիրը ըլլալու է եւ այն ատեն է որ Սաղմոսերգուին պէս վստահօրէն կրնանք ըսել. «Եթէ վրաս զօրքի բանակ ելլէ սիրտս պիտի չվախնայ, եթէ վրաս պատերազմի» պատրաստութիւն ըլլայ անով ալ ես վստահ պիտի ըլլամ Սաղմ. ԻԷ. 3։

Փառք կու տանք որ մեր վերին ղեկավար հզօր Հայր Աստուած մեզ առանց ռազմամթերքի թողուցած չէ։ Հիւլէական ռումբէն եւ նորահնար շատ մը գաղտնի զէնքերէն աւելի զօրաւոր զէնքեր պատրաստած է մեզի համար։ Բռնանք ճոխ մթերքով լեցուն զինամթերանոց Աստուծոյ Խօսքը եւ հրճուանքով կարդանք. «Ալ ասկէ ետեւ, եղբայրներս, զօրացէ՛ք Տէրոջմով եւ Անոր զօրութեան կարողութիւնովը, ձեր վրայ հագէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը որպէս զի կարող ըլլաք սատանայի հնարքներուն դէմ դնել, վասն զի մեր պատերազմը արիւնի եւ մարմինի հետ չէ, հապա իշխանութիւններու եւ պետութիւն-

Եղբ. Մ. Գաբրիէլեան

(Կենսագրական գիծերը կարդալ՝ Մանանայ Բ. տարի էջ 123։

Ահա այսպէս էին անցեալի մէջ Քրիստոնեայ հաւատքի հերոսները, այսօր առաւել եւս պէտք ունինք այս կարգի հերոսներու։ Ուրեմն քրիստոնեաներուս կը մնայ արթննալ մեր խոր թմրիրէն, միացնել մեր ուժերը, ձգել յարանուանական խտրութիւնները. միութիւնը զօրութիւն է, ձեռք ձեռքի տանք, մեզ բաժանող պատերը ուղղափառ հաւատքով քակենք եւ միանանք մեր Փրկչին զօրաւոր բանակին. Իբր մէկ քրիստոնէական եկեղեցի, մէկ արտաքին ճակատ կազմենք. ներքին ճակատները ի մի բերենք, գենք բաժանումները եւ գրոհե՛նք քրիստոնէութեան թշնամիներուն դէմ Յիսուս Քրիստոսով մէկ ճակատով՝ գիտնալով որ մեր փրկչին յայտարարութեան համաձայն՝ «Ամէն Թագաւորութիւն իր դէմ բաժնուած կ'աւերի եւ տուն մը իրեն դէմ բաժնուած կը կործանի» Ղուկ. ԺԱ. 17։ Մէկ նշանակէտ, մէկ նպատակ, ո՜ն, դէպի յաղթանակ։

Դժուարութիւններ մեզի կը սպասեն, լեռնոտ ճամբաներէ պիտի անցնինք, սարսափազդու վտանգեր պիտի դիմագրաւենք, յարատեւութիւն, հաւատք. յամառութիւն եւ համբերութիւն է հարկաւոր։ Լսենք Իրեն, մեր Փրկիչին ձայնն է որ նորէն կը խօսի. «Ով որ մինչեւ վերջը համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի»։ Մատթ. Ժ. 22։ Մեր Տէր Յիսուս Զօրավարին խոստմունքները անփոփոխ են, Իր հրահանգները անվրիպելի, ինք անպարտելի է, վստահ քայլերով հետեւինք Անոր ցուցմունքներուն» մեր մէջքերը գօտեւորուած եւ մեր ճրագները վառուած ըլլան»

Ղուկ. ԺԲ. 35։ Սաղմոսերգուին պէս քաջասրտութեամբ յառաջ վազելով կարենալու ենք վստահօրէն ըսել. «Վասնզի քեզմով գունդի մը վրայ կը վազեմ ու իմ Աստուծմովս պարիսպէ կ'անցնիմ»։ Սաղմ. ԺԸ. 2։

Աներկբայ ըլլալու ենք մեր հզօրագոյն Աստուծոյն ամենազօրութեանը վրայ, քանզի ինչպէս Դաւիթ կ'ըսէ. «Տէրը կը ցրուէ հեթանոսներու խորհուրդները եւ փուճ կը հանէ ժողովուրդներու դժուարութիւնները»։ Սաղմ. ԼԳ. 10։ Մեր ամենազօր հայրը Իր խոստմունքներուն տէրն է, ահա թէ ի՞նչ կը խոստանայ. «Հազար հոգի քու քովէդ ու տասը հազար քու աջ կողմէդ պիտի իյնան՝ բայց քեզի հարուած մը պիտի չմօտենայ»։ Սաղմ. ՂԱ. 7։ Ուստի իբր Քրիստոսի զինուորներ խիստ մեծ ցնծութեամբ գոչենք. «Զօրաց Տէրը մեզի հետ է. Յակոբի Աստուածը մեր ապաւէնն է»։ Սաղմ. ԽԶ. 7։

Մեր պայքարի արդարացի, վսեմ ու երկնային ըլլալու գիտակցութիւնով յառաջ նետուելու ենք։ Վերջնական յաղթանակի վստահութիւնը մեզ գօտեպնդելու է։ Վճռականապէս որոշ է որ «Չարախօս մարդը երկրի վրայ պիտի չհաստատուի, թշուառութիւնը պիտի որսայ բռնաւոր մարդը»։ Սաղմ. ՃԽ. 11։ Չարախօսը, անարդարը, անիրաւը, բռնաւորը թէեւ առժամապէս յաղթողին իսկ անոնց վախճանը փլուզում, կործանում եւ դատապարտութիւն է։ Մարգարէին խօսքը մտիկ ընենք. «Վա՜յ քեզի, ո՛վ կործանող, որ դուն չկործանուեցար ու վա՜յ քեզ, յափշտակող, որ քեզ չյափշտակեցին, երբ դուն կործանելը լմցնես, քեզ պիտի կործանեն, երբ յափշտակելէ դադարիս, քեզ պիտի յափշտակեն»։ Ես. ԼԳ. 1։ Ահա այս պիտի ըլլայ ամէն կարգի մեղաւորներու վերջնական ու եղերական վախճանը եւ նաեւ հաւատքէ ինկած բոլոր ազգերուն։ Մեր հայ ազգին վախճանը այդ պիտի ըլլայ. եթէ ազգովին չապաշխարենք եւ չդառնանք մեր նախնիքներուն պարզ եւ սուրբ հաւատքին։

Մեր ամենազօր Տէրը Իր տիեզերական ծրագիրը կազմած է արդէն եւ մեզ ալ հաւատացեալներուս իրեն գոր-

ծակիցներ ըլլալու առանձնաշնորհումը տուած է։ Իբր քրիստոնեայ մէկ եկեղեցի եւ հաւաքականութիւն՝ մարդկային ազգի փրկութեան սիրովը տոգորուած՝ պարտականութեան գլուխը կենալու ենք։ Թոյլ եւ ծոյլ մնալու ատենը չէ, ընկեր արարածներու փրկութեան սիրովը վառուած գործելու ժամն է հիմա, ասպարէզը երկար ու ընդարձակ է, իբր Աստուծոյ թագաւորութեան հաւատքի, յոյսի եւ սիրոյ զինուորներ՝ մինչեւ վերջին հանգրուանը հասնելու համար զօտեպինդ վազելու ենք որ կարենանք առաքեալին պէս ըսել. «Բարի պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը կատարեցի, հաւատքը պահեցի, ասկէ ետեւ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը, զոր Տէրը, արդար դատաւորը, պիտի հատուցանէ ինծի այն օրը ու ոչ թէ միայն ինծի, հապա այն ամենուն որ անոր յայտնուիլը սիրեցին»։ Բ. Տիմ. Դ. 7։

Մեր աչքերը յառած այն երջանիկ յոյսին՝ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երկրորդ գալստեան՝ Ս. Հոգիի կրակովը եւ եռանդովը վառուած մեր պայքարի տաժանելի բայց երջանկաբեր ճամբան շարունակենք։ Ո՛չ մէկ քայլ ընկրկում, ո՛չ մէկ քայլ նահանջ, ո՛չ մէկ զիջողութիւն եւ ո՛չ մէկ զինադուլ, մեր Փրկչին, Յիսուս Քրիստոսի յաղթանակի սիրոյ դրօշը վեր բռնած յառաջ ընթանանք եւ ահա այն ատեն է որ Իր տիրական քաղցր ձայնը պիտի լսենք եւ երկու հազար տարի առաջ յայտնաբերած խոստմունքին համաձայն պիտի տեսնենք «Որդին մարդոյ ամպի մէջ եկած զօրութիւնով եւ մեծ փառքով։ Ու երբ այս բաները սկսին ըլլալ, ելէ՛ք ու գլուխնիդ վեր բարձրացուցէ՛ք, վասնզի ձեր փրկութիւնը մօտ է»։ Ղուկ. ԻԱ. 27։

Ահա գիշերը կ՚անցնի, արշալոյսը մօտ է։ Քրիստոսի եկեղեցին յաղթութեամբ պիտի պսակուի։ Կազմ ու արթուն ըլլա՛նք դիմաւորելու ամպերուն մէջ Քրիստոս, մեր Տէրը, եկեղեցիի Փեսան եւ գոչե՛նք բոլորս ալ միաբերան. փառք ի բարձունս Աստուծոյ եւ փառք Քրիստոսի մեծ սիրոյն՝ որ է եւ որ պիտի ըլլայ միշտ յաղթական։

Պէյրութ (Դեղագործ) ՄԱՆԱՍԷ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

Պօղոս Տէր Յիսուսի պատուական զաւակը կը գրէ Ա. Տիմ. 4. 15ի մէջ երիտասարդ Տիմէթէոսի. «Որպէսզի քու յառաջդիմութիւնդ ամէնուն յայտնի ըլլայ»։ Ուստի մենք ալ մօտենանք եւ այս օրհնեալ խրատէն օգտուինք։ Նախ, միտք բերենք գրողը՝ Ինք այն օրէն որ Տէրը գտաւ, իրապէս իր յառաջդիմութիւնը ամէնուն յայտնի եղաւ եւ հիմա կը համարձակի այս բանը ուրիշներուն ալ թելադրել որ անոնք ալ նոյնը ունենան։ Ասկէ մեր քաղելիք առաջին դասը այն է թէ, ինչ որ կ'ուզենք ուրիշներուն ըսել, նախ զայն մենք ապրելու ենք։ Ա. Կորն. 9. 26—27։

Բ. կէտը այս է, «Քու»։ Ուրիշներ շատ լաւ կեանք մը կրնան ապրիլ, կրնան նահատակուիլ, Քրիստոսի համար զոհել ամէն բան. դրամ, դիրք, տուն, այգի, արտ, մայր, հայր, քոյր, եղբայր եւայլն, եւ կը յօժարին ծեծերու, բանտերու, նախատինքներու, ծաղրանքի, անարգանքի եւ ամօթի ու առաքեալին խրատը իրենց կեանքին մէջ անձնապէս կը վայելեն եւ կրնան «քու» խօսքին առջեւ ըսել. «Ես» կը յառաջդիմեմ, Բայց դուն կարելի է ուրիշներուն ունեցածովը կ'ուրախանաս, բայց գիտե՞ս թէ ուրիշին ունեցածը քեզի օգուտ մը չ'ըներ։

Գ. կէտը. «Յառաջդիմութիւնդ»։ Ի՞նչ մեծ ու ծանր խօսք, որ մեզ դէպի Քրիստոս կը մօտեցնէ, առանց անոր մենք մեր կեցած տեղը կը մնանք եւ կարելի է որ մեր կեցած տեղէն ալ կրնանք իյնալ եւ աշխարհ մեզ գրաւէ եւ օր մըն ալ յուսախաբ եղած ենք։ Ուստի տեսնենք թէ ի՞նչ բաներու մէջ պէտք է յառաջ երթանք եւ ուրիշներ կը տեսնե՞ն թէ դուն 1) Ս. Գիրք կարդալու մէջ կը յառաջանաս, 2) Աղօթքի, 3) Վկայութեան, 4) Այցելութեան, 5) Թերթիկներ ցրուելու, 6) Ժողովներու գալու եւ 7) Աստուածմէ ու մարդոցմէ շնորհք գտնելու մէջ, կը յառաջանաս ու կրնա՞ն ուրախանալ եւ Տէրոջը առջեւ շնորհակալութեամբ կենալ քեզի եւ քու յառաջդիմութեանդ համար։

Դ. կէտը։ Կրնայ ըլլալ որ քու շրջանակիդ մէջ, քու

ծակլցներ ըլլալու առանձնաշնորհումը տուած է։ Իբր քրիստոնեայ մէկ եկեղեցի եւ հաւաքականութիւն՝ մարդկային ազգի փրկութեան սիրովը տոգորուած՝ պարտականութեան գլուխը կենալու ենք։ Թոյլ եւ ծոյլ մնալու ատենը չէ, ընկեր արարածներու փրկութեան սիրովը վառուած գործելու ժամն է հիմա, ասպարէզը երկար ու ընդարձակ է, իբր Աստուծոյ թագաւորութեան հաւատքի, յոյսի եւ սիրոյ զինուորներ՝ մինչեւ վերջին հանգրուանը հասնելու համար զօտեպինդ վազելու ենք որ կարենանք առաքեալին պէս ըսել. «Բարի պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը կատարեցի, հաւատքը պահեցի, ասկէ ետեւ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը, զոր Տէրը, արդար դատաւորը, պիտի հատուցանէ ինծի այն օրը ու ոչ թէ միայն ինծի, հապա այն ամենուն որ անոր յայտնուիլը սիրեցին»։ Բ. Տիմ. Դ. 7։

Մեր աչքերը յառած այն երջանիկ յոյսին՝ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երկրորդ գալստեան՝ Ս. Հոգիի կրակովը եւ եռանդովը վառուած մեր պայքարի տաժանելի բայց երջանկաբեր ճամբան շարունակենք։ Ո՛չ մէկ քայլ ընկրկում, ո՛չ մէկ քայլ նահանջ, ո՛չ մէկ զիջողութիւն եւ ո՛չ մէկ զինադուլ, մեր Փրկչին, Յիսուս Քրիստոսի յաղթանակի սիրոյ դրօշը վեր բռնած յառաջ ընթանանք եւ ահա այն ատեն է որ Իր տիրական քաղցր ձայնը պիտի լսենք եւ երկու հազար տարի առաջ յայտնաբերած խոստումունքին համաձայն պիտի տեսնենք «Որդին մարդոյ ամպի մէջ եկած զօրութիւնով եւ մեծ փառքով։ Ու երբ այս բաները սկսին ըլլալ, ելէ՛ք ու գլուխնիդ վեր բարձրացուցէ՛ք, վասնզի ձեր փրկութիւնը մօտ է»։ Ղուկ. ԻԱ. 27։

Ահա գիշերը կ'անցնի, արշալոյսը մօտ է։ Քրիստոսի եկեղեցին յաղթութեամբ պիտի պսակուի։ Կազմ ու արթուն ըլլա՛նք դիմաւորելու ամպերուն մէջ Քրիստոս, մեր Տէրը, եկեղեցիի Փեսան եւ գոչե՛նք բոլորս ալ միաբերան. փառք ի բարձունս Աստուծոյ եւ փառք Քրիստոսի մեծ սիրոյն՝ որ է եւ որ պիտի ըլլայ միշտ յաղթական։

(Դեղագործ) ՄԱՆԱՍԷ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Պէյրութ

ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

Պօղոս Տէր Յիսուսի պատուական զաւակը կը գրէ Ա. Տիմ. 4. 15ի մէջ երիտասարդ Տիմոթէոսի. «Որպէսզի քու յառաջդիմութիւնդ ամէնուն յայտնի ըլլայ»։ Ուստի մենք ալ մօտենանք եւ այս օրհնեալ խրատէն օգտուինք։ Նախ, միտք բերենք գրողը։ Ինք այն օրէն որ Տէրը գտաւ, իրապէս իր յառաջդիմութիւնը ամէնուն յայտնի եղաւ եւ հիմա կը համարձակի այս բանը ուրիշներուն ալ թելադրել որ անոնք ալ նոյնը ունենան։ Ասկէ մեր քաղելիք առաջին դասը այն է թէ, ինչ որ կ'ուզենք ուրիշներուն ըսել, նախ զայն մենք ապրելու ենք։ Ա. Կորն. 9. 26—27։

Բ. կէտը այս է, «Քու»։ Ուրիշներ շատ չաւ կեանք մը կրնան ապրիլ, կրնան նահատակուիլ, Քրիստոսի համար զոհել ամէն բան. դրամ, գիրք, տուն, այգի, արտ, մայր, հայր, քոյր, եղբայր եւայլն, եւ կը յօժարին ծեծերու, բանտերու, նախատինքներու, ծաղրանքի, անարգանքի եւ ամօթի ու առաքեալին խրատը իրենց կեանքին մէջ անձնապէս կը վայելեն եւ կրնան «քու» խօսքին առջեւ ըսել. «Ես» կը յառաջդիմեմ, Բայց դուն կարելի է —ուրիշներուն ունեցածովը կ'ուրախանաս, բայց գիտե՞ս թէ ուրիշին ունեցածը քեզի օգուտ մը չ'ըներ։

Գ. կէտը. «Յառաջդիմութիւնդ»։ Ի՜նչ մեծ ու ծանր խօսք, որ մեզ դէպի Քրիստոս կը մօտեցնէ, առանց անոր մենք մեր կեցած տեղը կը մնանք եւ կարելի է որ մեր կեցած տեղէն ալ կրնանք իյնալ եւ աշխարհ մեզ գրաւէ եւ օր մըն ալ յուսախաբ եղած ենք։ Ուստի տեսնենք թէ ի՞նչ բաներու մէջ պէտք է յառաջ երթանք եւ ուրիշներ կը տեսնե՞ն թէ դուն 1) Ս. Գիրք կարդալու մէջ կը յառաջանաս, 2) Աղօթքի, 3) Վկայութեան, 4) Այցելութեան, 5) Թերթիկներ ցրուելու, 6) Ժողովներու գալու եւ 7) Աստուածմէ ու մարդոցմէ շնորհք գտնելու մէջ, կը յառաջանաս ու կրնա՞ն ուրախանալ եւ Տէրոջը առջեւ շնորհակալութեամբ կենալ քեզի եւ fու յառաջդիմութեանդ համար։

Դ. կէտը։ Կրնայ ըլլալ որ քու շրջանակիդ մէջ, քու

մտերիմներդ, կամ աւելի ճիշդը քեզ նախապէս գիտցողներ, այսինքն մեղաւոր կեանք ունեցած ատենդ քեզ ճանչցողներ, տեսան թէ դուն յառաջ գացած ես եւ կեանքիդ մէջ փոփոխութիւն մը տեղի ունեցած է, բայց քանի որ քեզ մօտէն չեն ճանչնար, աւելին չեն գիտեր։ Հիմա գանք տեսնելու թէ որո՞նք գիտնալու են քու յառաջդիմութիւնդ։ Առաքեալը կ'ըսէ. «Ամէնուն» ա) Նախ վերը Սրբութեան մէջ Բնակողը կրնա՞յ ըսել թէ Իմ զաւակս ամէն օր կը յառաջդիմէ։ բ) Քու տանդ մէջ եղողները, գ) Քեզ շատ մօտէն ճանչցողները, 4) Շուկայի մէջ անծանօթներ, ե) Նոյնիսկ քու թշնամիներդ, զ) Քեզ չսիրողներ իսկ, կրնա՞ն վկայել թէ դուն կը յառաջդիմես եւ այս բանը քու մէջդ յայտնի՞ է։ Եթէ այդպէս է փառք ըլլայ մեր Տիրոջը Ս. Անուանը որ քեզի պէս զաւակ մը ունի որպէս օրինակ ուրիշներուն որոնք չեն կրնար յառաջդիմել եւ անոնց յառաջդիմութիւնը ամէնուն յայտնի չէ։

Ե. «Յայտնի ըլլայ»։ Ամէն մարդի մէջ յայտնի ըլլալու համար շատ զոհողութեան, եւ շատ ջանքի ու աշխատանքի պէտք կայ։ Չկայ մէկը որ յայտնի ըլլալ ուզէ եւ կարեւոր քայլեր չառնէ եւ չզոհէ։ Եգիպտոսի մէջ բուրգեր կան (Les Pyramides), որոնցմէ մէկուն վրայ մէկը ելած է օր մը եւ ըսած է թէ ինք կ'ուզէ յայտնի մէկը ըլլալ։ Ան կը խորհի թէ անոր գագաթը ելլել եւ իջնելը ոչինչ բան է, քանզի շատեր ելած եւ իջած են ու յայտնի չեն, ուստի կ'որոշէ ինքզինքը այս բարձրութենէն վար նետել, որպէսզի իր այդ արարքը թերթերու մէջ գրուելով ինք երեւելի մէկը ըլլայ, եւ այդպէս ալ կ'ընէ։ Ան իր կեանքը զոհելով յայտնի եղաւ։ Մեր Տէրը Իր անձը տուաւ խաչին վրայ, վասն մարդկանց եւ Իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ է մեր հոգիներուն փրկութեան համար։ Պօղոս եւ ուրիշ շատ մը սուրբեր ապրեցան եւ յայտնի եղան։ Ով ընթերցող, հիմա խօսքս քեզի է. արդէօք քեզի ալ կը խօսի այս համարը. «Որպէս զի քու յառաջդիմութիւնդ ամենուն յայտնի ըլլայ»։ Ա. Տիմ. 4. 15։ Միտք առ զայն, մտածէ անոր վրայ, աղօթէ ու կեանքիդ անցուր եւ մինչեւ ի մահ հաւատարիմ եղիր։

Գահիրէ ԿԱՐԱՊԵՏ ԹՕՓԱԼԵԱՆ

1500 ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂՆԵՐ

Վարի շարք, ձախէն աջ.— 1. Յարութիւն վարդ. Մուշեան, (Երուսաղէմ) 2. Ժիրայր Այնթապլեան (Պէյրութ). 1001 հարցումներուն ալ պատասխանած է. 3. Մովսէս Գօյաճեան (Պէյրութ) 4. Մարիամ Մ. Գօյաճեան (Պէյրութ). Բ. շարք.— 1. Լուսիա Թրաշեան (Հալէպ) 2. Երանուհի Փաչաճեան (Պէյրութ) 3. Հելէն Սասուն (Հալէպ) 4. Արշալոյս Գուզուեան (Պէյրութ). Գ. շարք.— Նուէր Թրաշեան (Հալէպ 2. Մաքրուհի Տանկուրեան (Հալէպ), 1001 հարցումներուն ալ պատասխանած է, 3. Գրիսկէ Սէֆէրեան (Հալէպ).

ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂՆԵՐ

Անցեալ տարուայ «Մանանայ» Տարեգրքին մէջ հանելուկներ հրատարակած էինք եւ խոստացած՝ նուէր տալ բոլոր անոնց որոնք յաջողապէս կը պատասխանեն։ Այդ հանելուկներուն մինչեւ հիմա մասնակցած են եօթ անձինք, որոնք ստացած են իրենց խոստացուած նուէրը։

Ստորեւ կը դնենք անոնց անունները.

	Մարիամ Գազանճեան
Հալէպէն	*Մաքրուհի Տանկուրեան*
	Սրբուհի Մագսուտեան
Արժանթինէն Հրւ. Ամերիկա	*Սելլա Պալիկեան*
	Վիքթորիա Պետրոսեան
Պէյրութէն	*Լուսնթագ Զօրպաճեան*
	Սարգիս Զօպանեան

Վերոյիշեալ անձինք բոլորն ալ վերջին հանելուկին մէջ «Կիլիկիա»ին տեղ Պիսիթիա կամ Մելիտոս գրած էին։

Որպէսզի ամէնն ալ գիտնան երկու հանելուկներուն պատասխանները կը դնենք։

Ա. հանելուկին պատասխանը.

ա.

Ն

Ա Ս Ա

Թ Է Բ Է Թ

Ա Բ Ի Ս Ո Ի Ա

բ. Ն Ե Ղ Ո Ս, Ս Ի Ո Ն գ.

Ս Ո Ղ Ո Մ Ո Ն

գ. Ն Ա Ց Ի Դ, Ա Մ Ո Ն ե.

Ա Ր, Բ Ե Ր Ի Ա

Թ Ո Ի Ղ Թ

Ա Ն Ա

Ն

դ.

Ա—Բ՝ Բ—Ա, Ա—Զ՝ Զ—Ա, Գ—Դ. Դ—Գ, Ե—Դ՝ Դ—Ե. ամէնն ալ ՆԱԹԱՆ մարգարէին անունը կը կարդացուին։

Բ. ՀԱՆԵԼՈՒԿԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

դ	ի	ո	ն	Ե	ս	ի	ո	ս
	ե	զ	ե	Կ	ի	է	լ	
	ռ	ո	բ	Ո	վ	ա	մ	
	ս	կ	ո	Ւ	տ	ե	ղ	
	ա	ն	դ	Ր	է	ա	ս	
	կ	ի	լ	Ի	կ	ի	ա	
		ս	ա	Մ	ո	ս		
			ն	Ե	ռ			
			ո	Տ	ք			
			ն	Ե	տ			
		յ	ո	Ւ	դ	ա		
		ա	բ	Է	ն	ք		
	ե	ր	ա	Ս	տ	ո	ս	

Մեջտեղի գագաթնաձայնաց սիւնը վերէն վար կը կարդացուի. «Եկուր իմ ետեւէս», որը Քրիստոսի մէկ ճրաւէրն է։

ՀԱՆԵԼՈՒԿ Ա. ԳՐՔԷՆ

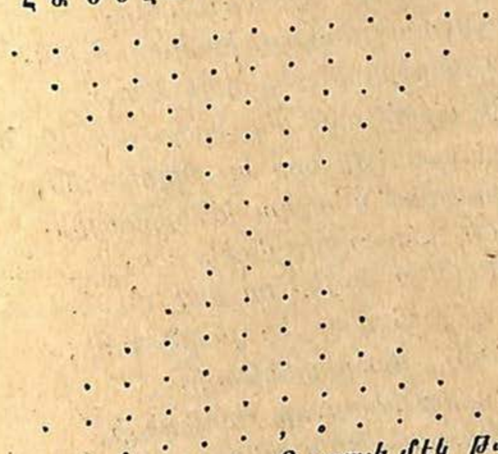

1. Մարգարէուհի մը եւ Յուդայի մէկ թագաւորը։
2. Փոքր մարգարէներէն մէկը եւ նշանաւոր լեռ մը։
3. Երեւելի քաղաք մը։

4. Առաջ իմաստուն, յետոյ յիմար։
5. Քրիստոսի նախահայրերէն մին։
6. Աստուածապաշտ թագաւոր մը։
7. Հայերէն տառ մը։
8. Որսի կենդանի
9. Քաղաքզոր Դաւիթ ազատեց Փղշտացւոց ձեռքէն։
10. «Օձեալ իշխանը»։
11. Երախտիք ճանչցող։
12. Յիսուսի բարեկամներէն մին։ Երկու ձկնորս եղբ.

Պէյրութ, 3 Նոյեմ. 1947 Ս. Ց. ՓԱՇԿԵԱՆ

ԿՈՉ ԽՐԱԽՈՅՍԻ

Թէ մութ ամպեր հոգւոյդ վերեւ
Գան կուտակուին, ծածկեն արեւ.
Մի՛ վհատիր, ո՛վ հէք հոգի,
Փրկչիդ նայէ, դուն ուղղակի։
Մի սպասեր աշխարհէ դուն,
Տանջուած հոգւոյդ խաղաղութիւն.
Սրտիդ դուռը բաց դուն Անոր,
Զի պիտ՚ տայ քեզ պատգամ մը նոր։
Պատգամ մը նոր ու թանկագին,
Պատգամ մ'ազդու եւ երկնային.
Մի՛ անտեսեր, մտիկ ըրէ,
Մեղմիկ ձայնը որ քեզ կ'ըսէ.
«Քեզի համար ես յանձն առի,
Խաչի մահը ամօթալի.
Ուստի եկուր որ տամ քեզի,
Խաղաղութիւն անպատմելի»։

Հետեւողաբար՝

Հալէպ (Օր.) Մ. ՏԱՆԿՈՒՐԵԱՆ

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԸԼԼԱԼԻՔ ԲԱՆԵՐԸ

1.— Երիտասարդ մը ուժով ու քաջասիրտ ըլլալու է։ Գ. Թագ. 2. 2։

2.— Ան առաջ կինայ հասնիլ առաջ Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ արդարութիւնը խնդրելով (աշխատելով)։ Մտթ. 6. 33։

3.— Անիկա մտիկ ընելու է Տիրոջ խօսքերը եւ իր ականջները անոնց տալու է։ Առակ. 4. 20—22։

4.— Իր սիրտը ամէն ըզգուշութիւնով պահելու է։ Առակ. 4. 23.։

5.— Ծուռ բերան եւ անիրաւ շրթունք ունենալու չէ։ Առակ. 4. 24։

6.— Անոր աչքերը ուղիղ նայելու են։ Առակ. 4. 25։

7.— Ոտքերուն շաւիղները շտկելու է։ Առակ. 4. 26։

ԽՈՍՏՄՆԱԼԻՑ ԲԱՑՑ ԱՌԱՆՑ ԱՐԴԻՒՆՔԻ

Օր մը տարիքոտ մարդ մը ներկայացաւ Ռոսէթթիի աշխատանոցը, իր հետ բերելով նմոյշներ իր գծած պատկերներէն ու նկարներէն։ Անիկա անոնցմէ շարք մը նկարներ հանելով Ռոսէթթիի ներկայացուց խնդրելով որ իր անկեղծ գաղափարը յայտնէ անոնց մասին։ Ռոսէթթի երբ ակնարկը սեւեռեց անոր վրայ տեսաւ թէ ոչինչ կար անոնց մէջ արժէք ներկայացնող եւ այնպիսի բարեկիրթ արտայայտութիւն մը ունեցաւ որ մարդուն արժանապատուութիւնը չվիրաւորուեցաւ։

Յետոյ մարդը իր վերարկուին տակէն ուրիշ շարք մը նկարներ հանեց եւ տարածեց Ռոսէթթիի առջեւ։ Ծերուկը ըսաւ թէ ասոնք երիտասարդ ուսանողի մը գործերն են։ Ռոսէթթի երբ անոնց նայեցաւ տեսաւ թէ իրապէս անոնք ապագային տաղանդ կը խոստանային։ Ան շատ գնահատեց զանոնք եւ ըսաւ թէ անկասկած երիտասարդ ուսանողը երեւելի նկարիչ մը պիտի ըլլայ։ Ասոր վրայ ծերուկը ըսաւ. «Պարոն այդ երիտասարդ ուսանողը ես էի»։ Այս է բարոյական ողբերգութիւնը ամէն երիտասարդ կեանքի։ Կարելիութիւնները բան մըն են, իրողութիւնները՝ ու-

րիշ բան. ընդունակութիւնը տարբեր, անոր իսկ իրագործումը մի այլ բան է։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԺԵՑՆԵԼ

Սըր Փիթ քսանչորս տարեկան էր երբ Անգլիոյ վարչապետը եղաւ։ Տարիքոտ ժողովականներէն մին, անգամ մը անոր պաշտօնին նկատմամբ չափազանց երիտասարդ ըլլալը մատնանշելով, արհամարական ակնարկութիւն մը ըրաւ։ «Պաշտօնիս համաձայն երիտասարդ ըլլալուս անագորոյն ոճիրը սքօղելու կամ ուրանալու պիտի չջանամ», ըսաւ ան, «Բայց ուրախ եմ խորհելով թէ, ես կրնամ ըլլալ անոնցմէ մին, որոնց ամտութիւնները կը դադրին իրենց երիտասարդութեան ատենն իսկ եւ ոչ անոնցմէ, որոնք հակառակ իրենց փորձառութեան տակաւին տգէտ են»։ Ուստի թող այն ամէնը ուրախանան իրենց երիտասարդութեան ատեն որոնք իրենց անաղարտ կեանքը առջեւնին ունին։ Ուրիշներ ալ երիտասարդութիւնը արհամարելով թող չկողոպտեն զայն իր գլխաւոր հըմայքէն։

Պօղոս առաքեալ երիտասարդ Տէմոթէոսի կը յորդորէ թէ չըլլայ որ մէկը իր մանկութիւնը (իմա երիտասարդութիւնը, վասըն զի այլ թարգմանութեանց մէջ երիտասարդութիւն գրուած է, եւ արդէն Ե. գլխուն համարները կը յայտնեն թէ անիկա երիտասարդ մըն էր) անարգէ, «հապա» կ'ըսէ ան. «Դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, գարմանքով, սիրով, հաւատքով եւ մաքրութեամբ»։ Ա. Տիմ. 4. 12։

Ո՛վ երիտասարդ, դուն ալ աշխատէ օրինակ ըլլալ մեծերուն ու պզտիկներուն, ապրելով ամբասիր ու անմեղադրելի կեանք մը Աստուծոյ ու մարդոց առջեւ։

«Մ.»

Դ. ՄԱՍ

ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԱՏԸ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

«ՈՎ ՏԷՐ, Ո՛ՐՔԱՆ ՇԱՏ ԵՆ ՔՈՒ ԳՈՐԾԵՐԴ. ԱՆՈՆՑ ԲՈԼՈՐԸ ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆՈՎ ԸՐԻՐ»
Սաղմ. ՃԴ. 24։

Պ. Յ. Յ. Պուճիգանեան

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Որդին է երբեմնի Եփրատ գոլէճի ականաւոր բրօֆէսէօրներէն Յովհ. Պուճիգանեանի, որ ը մեծ եղեռնի սպանդին, հայութեան տուած անփոխարինելի զոհերէն մին եղաւ։

Մեծցած որբութեան մէջ, ի գին բիւր դըժուարութիւններու հետեւած է իր հօրը ճանապարհին եւ կտրած անոր քարքարուտ ու տաժանելի ճամբան։ Ան ժառանգորդն է ոչ միայն իր բարեյիշատակ հօր գիտական ու դաստիարակչական մտքին, այլ նաեւ վկան է անոր ունեցած քրիստոնէական սուրբ հաւատքին եւ հոգեւոր կեանքի ամբասիր փորձառութեան։

Ո՛րքան վերացում ու յառաջացում գիտական աշխարհի ու դաստիարակչական ասպարէզին մէջ, ա՛յնքան խորացում եղած է ներք-

Մեծ գիտնականներ բնութեան զանազան երեւոյթներուն մէջ տեսած են խորհող, հաշուող մտքի մը սքանչելի կարգադրութիւնները։

Թիէռ կ'ըսէ. «Աշխարհ հաշիւի մը արդիւնքն է, ուստի հաշուող մը պէտք է»։

Պէյքըն սա եզրակացութեան յանգած է. «Քիչ գիտութիւնը Աստուծմէ կը հեռացնէ. շատը Անոր կը բերէ»։

Ֆրանսայի հիւսիս-արեւմըտեան կողմը Պըլթանեը անունով գաւառ մը կայ, որուն բնակիչները շատ բարեպաշտ հաւատացեալներ են, մանաւանդ կիները։ Բասթէօռ՝ այդ անխոնջ հետախուզող գիտնականը, որուն ըրած մանրազննին փորձերը ամբողջ բժշկութիւնը յեղաշրջեցին եւ զայն դրին գիտական ամուր հիմերու վրայ ու մարդկութեան մատուցին անհուն ծառայութիւն, ան կ'ըսէ. «Երբ բնութիւնը ուսումնասիրենք Պըլթանիացիին հաւատքը կ'ունենանք, իսկ

Նաշխարհի հոգեւոր իրականութեանց առնչութեամբ, իր կեանքին ու կենցաղին շրջագիծը՝ Մեծ ուրախութիւն է հաւատացեալներուս համար տեսնել նման տիպար օրինակներ, որոնք կ՚ընթանան միեւնոյն ա՛յս ուղիով ու ճանապարհով, «Պատերազմելով հաւատքին բարի պատերազմը եւ անբիծ ու անարատ պահելով ամենասուրբ հաւատքը մինչեւ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը»։ Աստուծոյ հզօր ձեռքին տակ խոնարհ, պատրաստ կատարելու Անոր բարի ու սուրբ կամքը՝ «Մ.»

եթէ աւելի ուսումնասիրենք Պը-ըլթանիացի կնոջ հաւատքին կը հասնինք»։

Զոր օրինակ առնենք ջուրը եւ տեսնենք թէ ո՛րչափ իմաստութեամբ Ստեղծիչը անոր յատկութիւններ տուած է։

Բոլորիս ալ ծանօթ է ջուրին խիստ կարեւոր ըլլալը. մարդ ի՜նչ տաժանելի, անհնարին աշխատանքի պիտի լծուէր, եթէ ինք հարկադրուած ըլլար ծովուն ջուրը զտելու եւ փոխադրելու հեռաւոր հովիտներուն մէջ ու լեռներուն վրայ։ Նախախնամութիւնը մեզի խնայած է այս չարչարանքը ջուրին տալով երկու պարզ յատկութիւններ։

Առաջինը ջրաշոգին աւելի թեթեւ ըլլած է քան օդը, որպէսզի ան կարենայ ծովէն վեր բարձրանալ։ Երկրորդը՝ ջուրին տեսակարար ջերմութիւնը բոլոր մարմիններէն ամենաբարձրը ըլլած է, որպէս զի երբ արեւուն ճառագայթները ջուրին եւ ցամաքին զարնեն, ցամաքը աւելի շատ տաքնայ ու իր հետ շփման մէջ եղող օդը վեր բարձրանալով ծովուն վրայի աւելի պաղ օդը ներխուժէ դէպի երկիր իր հետ տանելով բարերար շոգին, որ անձրեւի վերածուելով Աստուծոյ օրհնութիւնը սփռէ մինչեւ հեռաւոր անկիւնները։

Ո՜րչափ պարզ, աննշմարելի յատկութիւն, որուն արդիւնքը սակայն շատ մեծ է։ Ասոր կարեւորութիւնը մանաւանդ կը հասկնան երկրագործները երբ երաշտ տարիներուն քիչ մը ջուրին կարօտը կը քաշեն եւ աչքերնին

ըլլալու վիճակն է, բացառութիւն մը որ իսկապէս մտածել կու տայ թէ հաշուող միտք մը այս իմաստուն կարգադրութիւնը ըրած է։ Արդարեւ մարմինները որքան պաղին, այնքան կը խտանան եւ սակայն ջուրին բարեխառնութիւնը երբ 4 աստիճանի իջնէ, խտանալէ կը դադրի, ընդհակառակը իր ծաւալը կը սկսի ընդլայնիլ։ Ի՞նչ բարերար արդիւնք կրնայ ունենալ այս սքանչելի զարտուղութիւնը։ Ենթադրենք վայրկեան մը, որ ջուրն ալ միւս մարմիններու պէս որչափ պաղէր այնքան կը խտանար, ծաւալը կը պզտիկնար։ Զէրօ աստիճանին երբ սառէր, աւելի խտանալով, աւելի ծանրանալով պիտի իջնէր ծովուն յատակը։ Արեւուն ճառագայթները ի զօրու պիտի չըլլային մինչեւ ծովուն խորը զայն հալեցնելու։ Ապա ուրիշ սառի խաւ մը պիտի գար նախկինին վրայ բարդըւելու, յետոյ ուրիշ մը եւ ուրիշ մը ու վերջապէս ծովը պիտի սառէր ձմրան ընթացքին՝ սպաննելով իր մէջ գըտնուող կենդանիները ու արգիլելով ամէն նաւագնացութիւն։

Ա՛լ պիտի չկրնայինք արտասանել հետեւեալ համարները՝

«Այս ծովը մեծ ու լայն է,
Հոն անթիւ սողացողներ,
Պզտիկ ու մեծ կենդանիներ կան,
Հոն նաւերը կը քալեն,

Ու լուխթան՝ զոր անոնց մէջ խաղալու համար ըստեղծեցիր»։ Յետոյ՝ մանաւանդ ծովեզերեայ բնակիչներուն ապրուստի գլխաւոր մասը պիտի կորսուէր։ Սակայն մեծագոյն չարիքը հետեւեալը պիտի ըլլար. արեւին ճառագայթները սառած ծովուն մակերեսը գտնուող սառը նախ ստիպուած պիտի ըլլային հալեցնել, իսկ յետոյ շոգիացնել, որով շոգիացումի դանդաղումը պատճառ պիտի ըլլար անձրեւի նուազումին, այսինքն բնութեան չորացումին՝ երբ նկատի առնենք թէ մէկ կրամ ջուրը զէրօ աստիճանէն մէկ աստիճան տաքցնելու համար մէկ քալօրի պէտք է, այսինքն ջերմութեան մէկ միութիւն (թէեւ ասիկա մա-

նանըն ձիւնահալքի եւ սառնալեռներու տուած ջուրերէն։ Օրինակ Հռենոս գետը։ Եթէ պատահէր որ սառի հալման ջերմութիւնը փոխանակ 80ի միայն մէկ քալօրի ըլլար, գարնան արեւուն ճառագայթներուն տակ ութսուն անգամ աւելի պիտի յորդէր Հռենոս գետը եւ ողողէր Զուիցերիոյ, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Պելճիգայի եւ Հոլանտայի մէկ մասը։ Բայց խնդիրը տասնկով չէր վերջանար։ Այս գետը ոռոգող սառնահալքի ջուրը որ քիչ շատ կանոնաւոր կերպով օրէ օր կու գար, ըսենք մօտ երկու հարիւր քառասուն օր շարունակաբար, ութսուն անգամ շուտ պիտի հալէր, այսինքն երեք օրուան ընթացքը եւ ապա երկու հարիւր երեսունըեօթը օր չորութիւն պիտի տիրէր, որուն ստեղծած անտանելի վիճակը շեշտել հարկ չկայ։

Շոգիացման Ջերմութիւն.— Միայն մէկ կրամ ջուրը շոգիացնելու համար հինգհարիւր երեսունըեօթը քալօրի պէտք է, փոխանակ ասոր եթէ միայն մէկ քալօրի ըլլար, 537 անգամ օդը խոնաւ պիտի ըլլար — ահռելի կացութիւն — եւ 537 անգամ աւելի անձրեւ պիտի ունենայինք, այսինքն յարատեւ ջրհեղեղ...։ Դարձեալ շոգիացման ջերմութեան մեծութեան օգուտը հոն է որ ջուրը շատ տաքութիւնը ծծելով, օդը կը զովանայ, իսկ երբ այդ մեծ քանակութեամբ տաքութեան շնորհիւ գոյացած շոգիները երթան հեռուները ու խտանալով անձրեւի վերածուին, այդ ամբողջ ջերմութիւնը դուրս կու տան ու տեղւոյն կլիման կը բարեխառնեն, այս է պատճառը որ անձրեւոտ օրեր կլիման համեմատաբար աւելի մեղմ կ'ըլլայ։

Վերասառեցում.— Բոլոր մարմինները ալ որքան ճնշուին, այնքան դժուար կը հալին. բայց զարմանալի է որ սառին համար ասոր ներհակը կը պատահի։ Մանաւանդ բարձրաբերձ լեռներուն վրայ երբ ձիւնը կը կուտակուի, վերի խաւերուն ճնշման տակ ներքին խաւերը աւելի դիւրաւ կը հալին։ Բայց հալելով իրենց ծաւալը կը պըզտիկնայ եւ ուստի պարապութիւն մը կը գոյանայ, այսինքն

այդ ներքեւը ճնշումը կը քիչնայ, ուստի գոյացած ջուրը վերստին կը սառի։ Այսպիսով կազմուած սառնալեռներուն յատակը ձեւընկալ վիճակ մը կը ստանայ, այսինքն իր ծածկած սարերուն բոլոր ճեղքերն ու փոսերը լեցնելով ու ցցուածքներուն կառչելով շատ դանդաղ վայրէջք մը կ'ունենայ։ «Աստուած մի արասցէ» եթէ միւս մարմիններու նման, գիզուած ձիւներու յատակի ճնշուած խաւերն ալ աւելի դժուարաւ հալէին, ու միշտ փխրուն ձիւն մնային, վրայի խաւերը արեւոտ ցերեկներ հալիլ ու գիշերները դարձեալ սառիլ, որով աւազի վրայ շինուած տուներու նման, մակերեսը կազմուած այդ հսկայ սառի զանգուածները ներքեւի ձիւներուն վրայէն արագօրէն սահելով մեծ աղէտներ պիտի պատճառէին թէ սրարշաւ սահանքին պատճառաւ եւ թէ սառի եւ ձիւնի մեծ զանգուածներ՝ փոխանակ կամաց կամաց իջնելու աւելի տաք հովիտներ ու դաշտեր՝ արագօրէն պիտի կուտակուէին հոն, աւելի շուտ պիտի հալէին քան բարձր լեռներուն վրայ եւ այսպիսով անհաշուելի փլատակներ յառաջ բերէին։ Փա՜ռք Ամենակարողին, որ Իր խորաթափանց իմաստութեամբ այս աղէտներուն ալ առաջքը առած է։

Կը կարծենք թէ այս բոլոր թուումները արդէն երակար եղան. չխօսեցանք դեռ դաշտերուն վրայ կակուղ վերմակի մը նման բոյսերը պաշտպանող ձիւնին մասին, որը նաեւ անոնց կու տայ աւելի կենսունակութիւն։ Պայծառ գիշերներուն երբ մթնոլորտը բաղդատաբար աւելի չոր է, առաւօտեան մարգերուն վրայ փայլփլող ու զանոնք թրջող ցօղին կազմութիւնն ալ ուրիշ գաղտնիք մ'է։ Դեռ պէտք էր խօսիլ խաղաղ կերպով իջնող ձիւնի փաթիլներուն՝ թէեւ այլազան սքանչելի նկարներով եւ սակայն միշտ ալ վեցանկիւն կազմուող այդ ակնապարար բիւրեղներու մասին։ Հապա՛ ամպերու գիւթանքը ոսկեզօծ վերջալոյսներուն եւ կամ սպիտակաթոյր շղարշներու տարածւիլը երկնակամարին վրայ՝ թուխպ ամպերով մեր մթագնած հոգիները պայծառացնո՞ղ...։ Այո՛, այս բոլոր սքան-

ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած եմ 1888 Փետրուար 6ին, Թուրքիոյ Մարաշ քաղաքը, Լուսաւորչական ընտանիքի մը մէջ եւ մկրտուած եմ Փետր. 14ին Սարգիս անուանակոչութեամբ։ Մօրմէս լսածիս համաձայն իր զաւակները չապրելուն համար, ես չծնած, ուխտ ըրած է որ եթէ զաւակ մ'ալ ունենայ, եօթը տարի ամէն առտու քահանայ մը պիտի կանչէ և անոր գլխուն կարդալ պիտի տայ։ Լաւ կը յիշեմ թէ երբ փոքր էի, Տէր Ասատուրեան ծերունի քահանայ մը ամէն օր գլխուս կը կարդար։

— 1895ի հայոց մեծ ջարդէն քիչ վերջը, մայրս մեռաւ եւ ես խորթ մօրս խնամքին մնացի։ Հայրս իմ հարազատ մօրմէս, առաջուան կընոջմէն, երեք աղջիկ ու մէկ մանչ զաւակներ ունենալով՝ տան մէջ ներդաշնակութիւն չըկար։ Ինծմէ երկու տարի պզտիկ եղբայր մըն ալ ունէի եւ մենք միշտ անմիաբան կ'ապրէինք իրարու հետ։ Արդ խորթ մօր մը, անհարազատ եղբօր մը եւ անկիրթ ու

յաւիտենական, երկրաւոր ու երկնաւոր, հողեղէն եւ սակայն ընդունքներուն մէջ կենդանութեան շունչ փչելով աստուածային հոգի ունեցող բանական էակ մը։ Որպէսզի մարդս իր այս երկու տարրերը ճիշդ նպատակին ծառայել տայ, եւ զանոնք կառավարելով կատարեալին հասցնէ, Աստուած խիղճ տուած է անոր։

Ինչպէս յիշուեցաւ, այս երկու տարրերը իրենց ուրոյն կեանքը պահելու եւ աստուածային նպատակը իրագործելու համար տրուած է խիղճը եւ այդ խիղճը կառավարելու եւ կատարելագործելու համար ալ Աստուած իր Խօսքին միջոցաւ պէտք եղած լոյսը, գիտութիւնը եւ օգնութիւնը պարգեւած է մարդուն։ Նաեւ մարդուս տուած է ազատ կամք մը եւ մարդուս ընտրութեան ձգած է իր բախտը որոշելու արտօնութիւնը։ Բ. Օրինաց 30. 15, 19։ Ուրեմն, յիշուածին պէս թէ անցաւոր եւ յաւիտենական կեանքին պատասխանատուն մարդս ինքն է։

1.— Ի՞նչ է մարմնական խիղճը եւ ո՞ւր է ան:

Մարմնական խիղճը մարդուս գլխուն, ուղեղին մէջ է, որ մարդուս տրուած է երկրիս

ցընել։ Սատանան թանկագին եւ անզուգական գոհար եղող այս խելքն է որ կուրցուցած ու գերեվարած է։ Եւ փրկութիւնը կամ յաւիտենական կեանքը՝ հոգւոյն մէջ եղող այս խելքին Սատանայի իշխանութենէն ազատիլն է, զգաստանալն ու բաժնուիլն է, որ կարելի է Աստուծոյ խօսքին միջոցաւ, Սուրբ Հոգւոյն մարդուս հոգիին մէջ եղող խելքին հետ շփման գալովը, միանալովը։ Հռովմ. 8. 16։ Պօղոս առաքեալ զգաստութեան հոգի կը կոչէ հոգիին մէջ եղող խելքին արթնութիւնը։ Զգաստութեան հոգին՝ հոգեկան ու կենսական կամ իրական խելքին միացումն է մարմնական խելքին հետ։ Բ. Տիմ. 1. 7։ Սատանան միշտ մարդուս մարմնական խելքը գործածելով ու գործածել տալով՝ անոր հոգեկան խելքը սքողած է։

3.— Մարմնական խելքին գործը կամ յայտնութիւնը դուրսի մարդուն մէջ:

Գիտենք թէ աշխարհ եկող ամէն մարդ խելք ունի։ Միայն թէ մարմնաւոր եղողները մարմնին բաները կը մտածեն (Հռովմ. 8. 5), իրենց խելքը կը գործածեն մարմնաւոր հաճոյքին, ցանկութիւններուն, առողջութեան, հարստութեան, քաղաքական խնդիրներու համար, եւ իրենց խելքին համաձայն դիրք ու պաշտօն կը գրաւեն։

Մարդիկ իրենց դիրքին համեմատ փառք ու պատիւ

Ներկայիս ինչ որ եմ եւ ուր որ հասեր եմ, ինքնազարգացումով եւ Աստուածաշունչի ուսումնասիրութեամբ է։ Մանուկ հասակէս ի վեր մասնաւոր հետաքրքրութիւն ու ճաշակ արթընցած է մէջս գիտութեան, փիլիսոփայութեան, հոգեկան աշխարհի, մարդիկ ճանչնալու, իմաստութեան, հանճարի ու խոհեմութեան, վայելչութեան ու գեղեցկութեան հանդէպ։ Միշտ նոր բաներ սորվելու եւ հետազօտելու անմար մարմաջ ունեցած եմ ներսիդիս, մանաւանդ արդարութեան ու իրաւունքի ջատագով ու նախանձաւոր պաշտպան եղած եմ։ Անիրաւութեան երբեք չեմ կրնար հանդուրժել։ Աստուած արդար ու ճշմարիտ է, փառք Անոր յաւիտեանս յաւիտենից, Ամէն։

ձայն կատարեալին հասնի։ Հոգիէն ծնած կամ հոգեկան կեանք ունեցող ամէն անհատ արդարութեան խօսքին անհմուտ ըլլալու չէ. Եբր. 5. 13։ Գիտնալու է թէ ուրկէ՛ եկած է եւ ո՛ւր կ'երթայ։ Յովհ. 8. 14։ Իր գործը գիտնալու է։ Առակ. 13. 16։

Ուրիշ բան մը. մարմնական խելքը որքան զարգանայ, հոգեկան խելքին կարեւորութիւն չընծայելու չափ կը զոռոզանայ եւ անհաւատութեան ու անհոգութեան տիղմին մէջ կը թաղուի։ Քանզի աշխարհիս ամենամեծ անհաւատները բարձր դեր ու պաշտօն ունեցողներ եւ մեծ գիտուն ու իմաստուն կարծուած յիմարներ եղած են. սակայն քանի հոգեկան խելքը զօրանայ եւ տեսութեան, իրերու զանազանութեան ու հասկացողութեան մէջ զարգանայ, այնքան կրնայ իր մարմնական խելքին ձեւ ու ներդաշնակութիւն տալ եւ մարդս իրական իմաստուն, օգտակար ու նշանաւոր ընել։

Ի՜նչ երանելի վիճակ է մարդուս Աստուծոյ տրուելը եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ եղած հաւատքով՝ Սատանայի իշխանութեան տակ քունէն արթննալով իր հոգեկան խելքին բացուիլը, քանզի այս սքանչելի հաւատքին միջոցաւ մարդուս հոգիին աչքը եղող խելքը կամ միտքը բացուելով՝ ամենաչար մարդ մը կրնայ ամենաբարի մէկը ըլլալ, ամենատգէտը կրնայ ամենաիմաստուն ըլլալ եւ ամենավատը կրնայ ամենէն ազնիւ մէկը ըլլալ՝ փառք Աստուծոյ։ Մարդս՝ իր հոգեկան խելքին Աստուծոյ շնորհքով նորոգուելովը, ազնուանալովը ու զարգանալովը նիւթական ու բարոյական, նաեւ հոգեկան ի՜նչ մեծ օրհնութիւններ կրնայ ստանալ։ Այսպիսի խելք ունեցող մէկը՝ թէ այս աշխարհի մէջ իմաստուն, յարգելի ու սիրելի պիտի ըլլայ անձամբ եւ ընտանեօք, եւ թէ հանդերձեալ աշխարհի մէջ յաւիտենական խաղաղութիւն ու երջանկութիւն պիտի վայելէ։

Արդ ո՛վ երիտասարդ բարեկամս, արթնցիր, թող հոգեկան խելքդ զօրանայ Տէրոջը շնորհքով, աճէ ու զար-

գացիր աստուածահաճոյ կեանքի մէջ օրէ օր։ Աստուած քեզի հետ ըլլայ։

5.— Մարմնական խելքին վախճանը:

Ինչպէս յիշեցինք, հոգեկան ու մարմնական խելքեր կը նմանին գաւաթի մը։ Եթէ գաւաթին միայն դուրսի կողմը մաքրես, ներսի կողմը աղտոտ կը մնայ։ Կարեւորը ներսի կողմը մաքրելն է։ Նախ պէտք է ներսը մաքրել եւ ապա դուրսը, այն ատեն թափանցիկ վիճակ մը կը ստանայ։ Մատթ. 23. 25, 26։ Խելքի դրսի՝ այսինքն մարմնական մասին տրուած կարեւորութիւնը, պտուղի կեղեւին տրուած զարդարանքին կը նմանի, որ վերջապէս հանուելով մէկդի կը նետուի, կամ թէ կը նմանի հաւկիթի մը կճեպին վրայ քսուած ներկին, որ օր մը կոտրուելով դուրս կը նետուի։ Նոյնպէս մարմնական խելքին տրուած խնամքները մարմնին մահով վերջ կը գտնեն օր մը։

Մարմնական խելքին՝ աշխարհիս պատճառած վնասը.—

Ներկայիս խիստ զարգացած է մարմնական ու երկրային խելքը, եւ սակայն աշխարհս փոխանակ աւելի երջանիկ ըլլալու, դէպի կորուստ ու կործանում կ'երթայ օրէ օր։ Մեր ականատես ու ականջալուր եղած նորանոր զարմանալի հնարքներն ու գիւտերը փոխանակ աշխարհիս օրհնութիւն պատճառելու, անդարմանելի վնաս ու կործանում պատճառած են։ Քանզի մարմնական խելքը Սատանային ձեռքն ըլլալով՝ մարդկութեան կործանման կը ձգտի միշտ։ Աշխարհիս մեծամեծներն ու իշխանները իրենց մարմնական ցանկութիւններն ու կիրքերը յագեցնելու համար, իրենց խելքն ու միտքը առ այդ կը գործածեն եւ աշխարհէս խաղաղութեան ու անդորրութեան վերցուելուն համար կ'աշխատին։ Մէկ խօսքով՝ ներկայիս մարդիկ իրենց մարմնական խելքը գործածելով՝ չարը բարիին կ'իշխէ եւ արդարութիւնն ու իրաւունքը աշխարհէս կը ջնջուին։

Սակայն քիչ ատենէն բարին ու բարութեան ակնաղբիւրը Տէր Յիսուս Քրիստոս գալով՝ իշխաններուն ու

առաջնորդներուն խորհուրդն ու ծրագիրները պիտի խափանէ, չարը պիտի բնաջնջէ եւ երկնային Թագաւորութիւնը պիտի հաստատէ երկրիս վրայ։ Այն ատեն երկիր Տէրոջը փառքով ու գիտութիւնով պիտի լեցուի, մարդոց հոգեկան խելքը բացուելով Տէրը պիտի գիտնան կատարեալ գիտակցութեամբ եւ մարդ մը իր ընկերոջ պիտի չսորվեցնէ թէ Տէրը ճանչցիր։ Երեմ. 31. 34։ Ամէն մարդ իր որթին ու թզենիին տակ նստած յաւիտենական հանգիստ ու խաղաղութիւն պիտի վայելէ։ Եսա. 25. 7, 8։ Այլեւս վախ տուող պիտի չըլլայ, քանզի մարմնական խելքը պիտի ծառայէ հոգեկան խելքին։ Եսա. 35. 4-10։

Սիրելի երիտասարդներ, հանդերձեալ աշխարհին անպատմելի աստուածային փառքն ու օրհնութիւնները աշխարհիս ցուցնելու, Քրիստոսի առաքինութիւնները քարոզելու արտօնութիւնը տրուած է աշխարհէս Քրիստոսի արեամբը ծախու առնուած հաւատացեալներու մէջէն ըզգաստութեան հոգի, հոգեկան միտք ու տեսութիւն ունեցող եւ անոր համեմատ ապրող ու կատարեալին հասնող անհատներու։ Ա Պետ. 2. 9։ Սաղմ. 92. 13—15։ Եփս. 2. 7, Յայտ. 5. 10։ Վստահ գիտցիր թէ Աստուծոյ Թագաւոր ու քահանայ եղողներ պիտի կառավարեն հանդերձեալ աշխարհը։ Թագաւորը կը կառավարէ եւ քահանան Աստուծոյ կամքը կը սորվեցնէ։ Ուրեմն սորվէ որ կարենաս սորվեցնել։

Սիրելի ընթերցող, ես երիտասարդները եւ երիտասարդութիւնը կը սիրեմ, քանզի ես երիտասարդութիւնս պարապի անցուցի, դուն այդպէս չընես։ Հաւատքով արթնցիր ու զգաստացիր։

Ձեզ սիրող, Ձեզի համար աղօթող, երիտասարդութեան օրերը պարապի անցընելուն համար լացող ու ողբացող, Տէրոջ գալստեան սպասող, Ձեր եղբայրը՝

Պէյրութ ՍԱՐԳԻՍ ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ

"ԿԻԲՐՕԹ-ՀԱԹԹԱՎԱ„

«Եւ այն տեղին անունը Կիբրօթ-Հաթթաւա դրուեցաւ, վասնզի հոն թաղեցին ցանկացող ժողովուրդը»: Թու. 11. 34: — Եւ անոնց մէջի խառնիճաղանճ բազմութիւնը, շատ ցանկացան, ու Իսրայէլի որդիներն ալ դարձեալ լացին, եւ ըսին, Ո՞վ մեզի ուտելու միս պիտի տայ... Եգիպտոսի մէջ մեր ձրի կերած ձուկերը. վարունգները ու սեխերը, պրասները ու սոխերը եւ սխտորները միտքերնիս կու գան: Եւ հիմա մեր անձը չորցաւ, ՄԱՆԱՆԱՅԷՆ զատ, ուրիշ բան մը չկայ աչքերնուս առջեւ: (Թու. 11. 4-7 — «Եւ ժողովուրդը, Աստուծոյ դէմ ու Մովսէսի դէմ խօսեցան ըսելով՝ ինչո՞ւ մեզ Եգիպտոսէ հանեցիք՝ որ անապատի մէջ մեռնինք. քանզի հաց չկայ, ջուր չկայ, եւ այս չնչին հացէն (Մեզ ա՜) Մեր սիրտը զզուեր է»: (Թու. 21. 5.):

Եղբ. Տ. Ե. Մկրտիչեան
ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ ՈՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Անունն ու արտաքին երեւոյթը խորհիլ կու տան թէ Տիգրանակերտցի է Տիգրան եղբայր, բայց իրողութիւնը կը հաս-

Ու այսպէս կը հաստատուի, այն խառնիճաղանճ ցանկացողներուն վրայ, առակին ճշմարիտ բանը թէ, կուշտ մարդը խորիսխը կ'արհամարհէ»: (Առակ. 27. 7):

Պիտի փափաքէի այսօր, սիրելի երիտասարդ բարեկամներս, ձեզի հետ միասին այցելել «ԿԻԲՐՕԹ-ՀԱԹԹԱՎԱ» Մեծ-ընդարձակածաւալ գերեզմանոցը, ոգեկոչելով շատ մը պատանիներ ու երիտասարդներ, որոնք ատեն մը երկրի վրայ համակ կեանք ու շարժում էին: Եւ սակայն պզտիկ *անհոգութիւն մը,* պզտիկ *անձնավստահութիւն մը,* պզտիկ *յանդգնութիւն մը, եւ* պզտիկ *տոլփ*

տատէ թէ ինք Խարբերդի Շրջանէն ըլլալով ծնած է 1905 թուականներուն եւ փոքր տարիքին տակաւին մանուկ, հետամուտ եղած է հոգեւոր կեանքին եւ առ այդ պահք բռնած է եւ մինչեւ երկուք ու կէս օր ծոմ բռնած եւ հետեւեալով պառաւ մամիկներու խրատին, Աստուծոյ ընդունելի ըլլալու համար, իր թեւերուն վրայ քըսանի չափ այրուածքներ բացած է։ Տասը տարեկան եղած ատեն վրայ կը հասնի Հայոց տեղահանութիւնը եւ ինք անտէր ու որբ ծառայութեան կ'ընդունուի քիւրտ ցեղապետի մը տունը, ուր չարունակ կ'ողբայ դառն կորուստը իր ծնողաց ու կ'աղօթէ անդադար։ Բայց քիւրտերու քով ժամանակ մը կը հմայուի անոնց կրօնքէն, արեւապաշտութեամբ և սրբապաշտութեամբ ու որպէսզի քիւրտերէն աւելի հաւատաւոր մէկը ըլլայ այս նոր կրօնքին մէջ, գիշեր ատենէն կը բարձրանայ լեռներու գագաթները որ ամենէն առաջ ինքը տեսնէ արեւուն ծագիլը։ Ասոր վըրայ իր աչքերը կը վընասուին ու նոյնիսկ պահ մը կը կորսնցնէ իր

մը, ու պզտիկ մեղկութիւն մը, զիրենք դանդա՜ղ, բայց հաստատուն քայլերով առաջնորդեցին ցանկութեան ականաւոր գահավէժները եւ անկէ ալ վա՜ր զարհուրելի անկումներով դժոխակուլ «Կիբրօթ-Հաթթավա» գերեզմաննոցը — Պզտիկ, բառերը նպատակով ընդգծեցի — զի, «Պզտիկ աղուեսները որ այգիներ կ'աւրեն (Երգ, 2. 15)։ Քիչ մը անմտութիւնը (Ժող. 10. 1)։ Քիչ մը խմորը (Ա. Կորն. 5. 6)։ Քիչ մը քնանալը, Քիչ մը նիրհելը, Քիչ մը ննջելը (Առակ. 6. 10։ 24. 33)։ Ի՜նչ անդարմանելի աւերներ բերած են, եւ թագաւորներ ու ազգեր կործանած են։

Քիչ մը այլաբանօրէն պատկերացնել այդ գերեզմաննոցը — սոսկատեսիլ գերեզմաննոցը, որ իր մահաբոյր սոճիները կը ներկայացնեն անսփոփ թախիծի, ու անամոք վիշտերու, եւ յաւիտենական սուգի մի ահաւոր խորհրդապատկերը։ — Անոնց ներքեւ պառկող հազարաւոր երիտասարդները (ու ամէն տարիքէ եղողներուն հետ) անոնք են որ յանդգնեցան արհամարհելու, երկինքէն, Աստուծմէ իրենց համար իջած Կենաց Հացը, ՄԱՆԱՆԱՆ, Ինքը՝ Յիսուս Քրիստոս,

տեսողութիւնը։ Յետոյ անոնց քովէն ելլելով իսլամներու քով ծառայութեան կը մտնէ եւ մահմետականութիւնը աւելի շիտակ կը գտնէ քան արեւապաշտութիւնը։

1918ին, համաշխարհային Ա. պատերազմի վախճանին, ամերիկացի միսիոնարներ երբ Խարբերդ գալով որբեր կը հաւաքեն, ինքն ալ անոնց մէջ կ'ըլլայ եւ հոս կը սորվի թէ ինք ոչ կռապաշտ եւ ոչ ալ մահմետական է, հապա հայ քրիստոնեայի զաւակ մը։ Հոս կը յաճախէ Վեր. Ա. Ջ. Եղոյեանի արթնութեան ժողովներուն եւ 1922ին, Յովհ. 3. 36, «Ան որ Որդւոյն կը հաւատայ յաւիտենական կեանք ունի» համարով կ'ապաշխարէ։ Նոյն տարին Խարբերդէն Հալէպ կու գայ եւ հոս շատ մը ուրիշ հաւատացեալներ գտնելով ժողովներուն կը յաճախէ եւ Ս. Գրքի սերտողութեամբ աւելի կը լուսաւորուի։ Բայց այս շրջանին կը սկսին Սատանայի յարձակումները ներսէն ու դրսէն, ու անոր հետ ունեցած գոտեմարտութեան մէջ

եւ միսի, ցանկալով, հեշտասիրութեամբ մարմնի ու մարմնաւոր բաներու ետեւէ գացին.— «Երիտասարդական ցանկութիւններէն ալ փախիր» կ'ըսէ Առաքեալը։

Արդարեւ, կորսուած երիտասարդական կեանքի մը արժէքը անսահման է — կը ճանչնամ, երկու որդեկորոյս ծանօթ ու բարեկամ մայրեր, որոնք տարուան ամէն օրը անգամ մը անպատճառ այցելած պիտի ըլլան իրենց երիտասարդ զաւակներուն վրայ լալու եւ ողբալու։ Որեւէ ոյժ ու միջոց չկրցաւ եւ չի կրնար զանոնք այս կարգի ամէնօրեայ ողբագնացութենէ հրաժարեցնել, եթէ ո՛չ միայն Աստուած, երբ անոնք ապաշխարեն։— Ու այսպէս, ես ալ երբեմն, կ'երթամ «Կիբրօթ-Հաթթավա» գերեզմանոցը, հառաչելու, խոկալու եւ քիչ մ'ալ արտասուելու այն սիրելի պատանիներուն ու երիտասարդներուն համար, որոնց անմեղուկ եւ քաղցրաժպիտ դէմքերը կարծես փորագրուած ըլլային սրտիս վրայ, եւ անոնցմէ, շա՛տ անոյշ ու կենդանի յիշատակներ ունիմ սրտիս մէջ։ Ու երբ ասոնք, հասակ նետեցին եւ աջ ու ձախ նայիլ սկսան, մէկէն այլափոխ-

անգամ մը կը զգետնուի բայց հոն պառկած չըմընալով, Պետրոսի նման դառն արցունքներով կը վերականգնի ու կը շարունակէ հոգեւոր կեանքի մէջ յառաջանալ՝ 1924ին երբ Հոգ. Եղբայրութեան Ս. Գրոց դըպրոցը կը բացուի, ինք ալ մեծ փափաք ունենալով Տէրոջ այգիին մէջ օգտակար մշակ մ'ըլլալու, հոն կը մտնէ ուսանելու համար եւ իր շըրջանաւարտութեան վերջին տարին դէպի Ֆրանսա ճամբան կը բացուի ու այս անգամ կը գաղթէ Ֆրանսա։ Հոս կ'ունենայ բեղուն գործունէութիւն մը հոգեւորապէս եւ կը կազմէ եղբայրութիւն մը։ Ցորեկները կ'աշխատի գործատեղիներու մէջ, եւ գիշերները ինքզինք կը նըւիրէ ժողովներու, աղօթքի ու սերտողութեան։ Տիգրան եղբայր՝ ի ծնէ ունեցած է յառաջդիմելու եւ զարգանալու ընդունակութիւն եւ եղած է ուսումնասիրող ու պրպտող, միշտ Տիրոջ համար գործելու եւ հոգիներու ծառայելու վառ մարմաջով տոգորուն։ «Մ.»

ւեցան, ամէն կերպով։ Դէմքերնին կարմիր ու կայտառ, բայց օտար եւ խորթ գոյներ ալ կը նշմարուէին։ Առաջուան պէս, թէեւ ուրախ ու ժպտուն, բայց սիրտ հրճուեցնող անմեղուկ եւ մաքուր սրտի ուրախութիւնները ու ժպիտները չէին անոնք։ Անոնց մէջ կեանքէ աւելի մեղքի ու մահուան բոյրը կը զգացուէր։ Ու այսպէս, անոնք օր մըն ալ եղան ճիշդ նմանը, մորթուելու տարուող ոչխարի ու արջառի։ Գլխիկոր ու տխուր, վհատ եւ մեղկոտ, անյուսօրէն անձնատուր պէսպիսի ցանկութիւններու ու հաճոյքներու մինչեւ թունաւոր գեղարդը թափանցեց անոնց լեարդն ու սիրտը, եւ ապա՝ կմախքացա՛ծ դիակներով գետարուեցան ցանկացողներու գերեզմանոցը — «ԿԻԲՐՕԹ-ՀԱԹԹԱՎԱ»ն։

Նայեցէք, սիրելի երիտասարդներ, մեր առջեւի սա զոյգ մամռապատ եւ չոքած հողաթումբերին։ Անոնք երկու եղբայրներ են. Գրիգոր եւ Լեւոն։ Առաջինը իմ պատանեկութեան դպրոցի ընկերս, ու ապա հայկական կոտորածէն յետոյ, իմ տառապակից ընկերս։ — Շատ լուրջ եւ բարեմոյն պատանի մը՝ Բայց «Խառնիճաղանճ»էն շուտ

կորսուեցաւ, մանաւանդ արհամարհելով, միւսի ետեւէ գնաց. եւ ո՜հ ինչպէս ալ արագօրէն բնակիչը եղաւ Նշանաւոր Գերեզմանին — «Կիբ-օր Հաքքավօ»ին: Ա՜խ, անուշի՜կ Գրիգոր, դեռ այս գիշեր, գքեզ Խորէնին հետ, եւ երկու ուրիշ երիտասարդներով. երազիս մէջ տեսայ, եւ կարօտով կուշտ մը համբուրուեցանք: Ո՜հ, թէ, Փըրկչին քով, կրնայինք գիրար ողջունել...:

Քիչ մը անդին, սա ծաղկազարդ զոյգ թարմ թումբերը, դարձեալ զոյգ մը սիրելի նորահաս եղբայրներուն շիրիմներ են: Որոնց ողջ մայրը եւ ննջած մեծ մայրերնին կրնան կոչուիլ մի մօտիկ տիպարը Տիմոթէոսի մօր՝ Եւնիկէի ու Մեծ մօր՝ Լաւոդիայի: Ու իրենք ալ մանկութենէ, Սուրբ Գրքին ու Աստուածպաշտութեան վարժըւած: Երկուքին ալ դէմքերը գեղով ու խունկով օծուածներ, եւ որոնց բարքն ու վարքը, հիացում կը պատճառէր տեսնողին: Սակայն, այն վերջին աշխարհաւեր պատերազմը, եկաւ խլեց այս երկու սիրելի եղբայրները, անծանօթ ուղղութեամբ քշելով ու հեռացնելով իրենց բընակարանէն, ի խնդիր կեանքի ազատութեան: Երկուքն ալ ստոյգ մահերու յորձանուտներէն շատ անգամ կ՛ազատին: Մեծը, հերոսի մը նման շատ մը ոգորումներէ յետոյ, պլպլացող հաւատքով վերստին իր սիրելիներուն կը միանայ, բայց ա՛լ վրան ունենալով մահուան վճիռը: Իսկ կրտսերը, մարմնին հետ. վաղուց հաւատքն ալ կորսնցուցած, տուն կու գայ: Սակայն իբրեւ աղօթքի պատասխան. վերջին վայրկեաններուն հոգին Փրկչին կը յանձնէ, մարմինն ալ «Կիբրօթ - Հաթթավա»ի: 40 օր վերջը, իր մեծ եղբայրը, անոր ետեւէն կ՛երթայ նոյն անկուշտ գերեզմաննոցը, բազմահազար հայ բարեկամներ եւ օտարազգիներ, մինչեւ բարձր դասու մարդիկ խոր սուգի մատնելով: — Չուզեցի անունները տալ, մեր այս սիրելի Կիր. դպրոցի անդրանիկ եղբայրներուն, չի քրքրելու համար վերստին, անոնց ի խորոց սրտի խոցոտուած ծնողացը վէրքերը:

Հապա, այս փոքրիկ թմբիկը: Ասոր ներքեւ ալ կը պառկի, կրակ ու բոց 14 տարեկան Վարդանը: Չի կըր-

ցաւ տուկալ «խառնիճաղանճ»ին, աճուրդի համար, սոխին եւ պրասին ու սխտորին հոտին խնկ։ Եւ ոչ ալ կրցաւ մարսել ցանկացած միսը։ Ծրագի պէս շիջեցաւ։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ որ, հոգին Փրկչին ձեռքը յանձնելով, ու Անոր մարմինը ու արիւնը ճաշակելէ յետոյ, հրաժեշտ տըւաւ այս կեանքին եւ ննջեց։ Ալ տեղ չկայ, սիրելի երիտասարդներ, որ շարունակենք ոգեկոչելու ուրիշ շատ մը ծանօթ ու սիրելի երիտասարդներ ալ. որոնց ամէնն ալ իրենց գարուն հասակին մէջ, բեղմնաւոր ապագայի փայլուն խոստումներու գոյնզգոյն ծաղիկներովը, սակայն աւա՜ղ որ դալար վիճակի մէջ իրարու ետեւէ կործանեցան (ծաղիկներ չթափած դեռ) ցանկութեան խորշակահար ծովերուն ինքզինքնին տալով։

Դուրս ելլենք ա՛լ, այս տխրատեսիլ գերեզմանոցէն, քիչ մըն ալ ողբալու ողջ երիտասարդներու վրայ, որոնք այս ահաւոր եւ յաւէտ ողբալի երեւոյթին անտարբեր, նոյն շաւիղներէն ու ճամբաներէն կը քալեն, բազմապատկելու իրենց մահերովը, «Կիբրօթ-Հաթթավա»ի գերեզմանները։ Սոսկալի յիմարութիւն, իր անդրանկութեան իրաւունքը ոսպէ ապուրի մը ծախողը, այնքան եպերելի չէ, որքան այն երիտասարդը ու մարդը, որ իր խոստմնալից կեանքը, ու Քրիստոսով ընդունած փրկութիւնը, ու հապա՝ Անով ժառանգելիք յաւիտենական փառքով եղած փրկութիւնը, կը յանդգնի ծախելու քիչ մը միսի, ձուկի, վարունգի, սեխի ու պրասի, սոխի ու սխտորի — վեցեակ թուովը գլխային մահառիթ կերակուրի, արհամարհելով ազնուականներու հացը, երկինքէն իջած Մանանան։ Նաեւ Քանանու, եօթեակ Աստուածային համադամ կերակուրը.— «արտերու պտուղ, Վէմի մեղր». «Ապառաժ վէմի իւղ», «Կովերու իւղ եւ ոչխարներու կաթ»։ «Գառներու, խոյերու եւ նոխազներու ճարպ». Ցորենի ընտիր ալիւր, եւ խաղողի արիւն։ (Բ. Օրնց. 32. 13–14) Սղմ. 104. 15)։ Ու հապա թաւալգլոր, Կիբրօթ-Հաթավա» երթա՜լ։ — Սիրելի երիտասարդ, քանի ուշ չէ, փախի՜ր, փախի՜ր խառնիճաղանճ»էն եւ անոնց քաղցկեղէնի զրոյցնե-

րէն։ Որպէսզի քու վերջին ատենդ չհառաչես, երբ քու մարմինդ ու անդամներդ մաշին, ու ըսես, «Ես ինչպէ՞ս խրատը ատեցի, ու իմ սիրտս յանդիմանութիւնը անարգեց» Առակ.11—17)։

Ձեր՝ Աստուծոյ բոլոր կամքին մէջ կատարեալ ու լման կենալուն համար, ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընող երէց եղբայրնիդ։

Ֆրանսա — Տ. Ց. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Պենտեկոստէի առթիւ, Երկուշաբթի օր, Մարսիլիոյ եւ Սէն Լուի հաւատացեալներէն դաշտ բացօթեայ ժողովի հաւաքուողներուն խմբանկարը։

Բ. ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏՐՈՒԱԾ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Մարդիկ ընդհանրապէս մէկ անունով կը կոչուին։ Աշխարհի վրայ չէ եղած մարդ մը որ շատ անուններ ունենայ։ Միայն մեր Տիրոջ, Յիսուս Քրիստոսի շատ անուններ (365 անուն) տրուած են։ Անոր տրուած իւրաքանչիւր անուն իր ուրոյն տեղն ու նշանակութիւնը ունի, եւ ամէն մէկ անուն ծածկուած գանձ մը, մեծ խորհուրդ մըն է, ու շարան մը հոգեւոր վայելքներու։ Այդ անուններու ծալքերուն շարունակական յայտնութիւնները հոգեւոր մեծ հարստութիւններու դուռ կը բանան։ Մարդոց կողմէ Յիսուսի տրուած անուններու մասին չէ մեր ըսել ուզածը։ Անոնք որքան կրցան զԱյն ճանչնալ, անոր համեմատ ալ անուն տուին Անոր։ Ոմանք Եղիան է, Երեմիան է, Յովհաննէս Մկրտիչն է, կամ թէ Մարգարէներէն մէկը ըսին։ Յիսուս ասոնցմէ եւ ո՛չ մէկն էր։ «Ռաբբի, Վարդապետ» կոչեցին զԱյն. ինչպէս ներկայիս արդիականներ ալ զԱյն կը կոչեն «Մեծ Վարդապետը», «Մեծ Ուսուցիչը»։ Ինչպէս որ մանուկի մը համար բոլոր աշխարհ իր տեսած հորիզոնն է, այսպիսի մարդոց համար ալ Յիսուս այսչափ է միայն։

Եթէ մէկը իբր մարգարէ կ՚ընդունի զԱյն, մարգարէի վարձք կ՚առնէ (Մատթ. 10. 41), ուրեմն մէկը ի՛նչ անունով որ ընդունի Յիսուսը, այն անուան վարձքը պիտի տրուի անոր։ Ուրեմն պէտք է երկինքէն տրուած անուններով ճանչնալ Յիսուսը, այն անուններն են որ միայն ճշգրիտ իմաստը կը յայտնեն Անոր առաքելութեան։

Պետրոս Առաքեալի վերէն յայտնուեցաւ թէ Անիկա ո՛վ էր.— «Կենդանի Աստուծոյ Որդին»։ Մատթ. 16. 16, 17։

Աստուած երբ Մովսէսը Իսրայէլի պիտի ղրկէր, զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար, պատուիրեց անոր թէ. «Զիս Որ Էն» ղրկեց ըսէ։ Այսինքն Ան Որ Էր,

եւ որ ։ Ան որ անոնց հայրերուն Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի Եհովա Աստուածն էր, Իսրայէլի ժողովուրդին Որ է անունով ճանչցուեցաւ։ Դարձեալ Մովսէս երբ Փարաւոնի քովէն յուսահատ վերադարձաւ եւ իր անյաջողութեան համար Աստուծոյ կը գանգատէր, ըսելով թէ Դուն այս ժողովուրդը բնաւ չփրկեցիր. Աստուած Անոր պատասխան տուաւ ըսելով թէ ես եմ Եհովա. Ես Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի ամենակարող Աստուծոյ անունովը երեւցայ, բայց իմ Եհովա անունովս չյայտնուեցայ։ Ել. 6. 3։ Արդ՝ երկրորդ անգամ Ան Իր «Եհովա» անունովը անոնց յայտնուեցաւ։

Հոս յիշենք Յիսուսի մի քանի անունները որ Անոր ծնանելէն առաջ երկինքէն տրուեցաւ։ Եսա. 7. 14ին մէջ «Էմմանուէլ պիտի կոչուի» ըսուած է, որ ըսել է Աստուած մեզի հետ, Աստուած մեր մէջ, մարդոց մէջ, այսինքն Աստուած երկրէ վրայ։

Երբեմն թերթերու մէջ կը կարդանք թէ այսինչ մեծ մարդը մեր երկիրը պիտի գայ, կամ այնինչ նշանաւոր անձնաւորութիւնը մեր մէջն է եւ կամ այսինչ երկրի թագաւորը այնինչ երկիրը պիտի այցելէ։ Ծիշդ այս իմաստով կը հասկնամ. «Էմմանուէլ», «Աստուած մեր հետ», երկինքի Թագաւորը Յիսուս մեր հետ, մեր մէջ։ Աստուած մարգարէին միջոցաւ, իր անսխալ խօսքով առաջուց լուր տուաւ, թէ Աստուած երկիր պիտի գայ, եւ Անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչուի։ Ուրեմն այս անունը ինքնին կը յայտնէ թէ Անիկա Աստուած է։

Դուն կրնաս զԱյն տարբեր անուններով կոչել, բայց Սբ. Գրքին մէջ Անոր Աստուած անունը տրուած է։ Այդպէս հաւատալ եւ ընդունիլ շահաբեր է ու օգտակար։ Թովմաս զԱյն ընդունեց ըսելով. «Իմ Տէրս եւ իմ Աստուածս»։ Դուն ալ զԱյն այդպէս կ՚ընդունի՞ս, քեզի ալ այսպէս յայտնուա՞ծ է։

Եսա. 9. 6ի մէջ Յիսուսի հինգ անուններ տրուած են. ա) Սքանչելի։ Մարդ երբ գեղեցիկ տեսարանի մը առջեւ կը

գտնուի, կամ գերմարդկային բաներու կը հանդիպի, կը սքանչանայ։ Արձանագործ մը գաղտուկ տեղ մը աշխատելով իր բոլոր կարողութիւնները կը տրամադրէ եւ կ՚աշխատի գեղեցիկ գործ մը մէջտեղ բերել, եւ երբ իր գործը կատարելապէս կը լրացնէ, ցուցադրութեան համար օր կ՚որոշէ եւ այն ատեն միայն, իր քանդակած արձանին վրայէն քօղը կը վերցնէ որպէս զի հանդիսականներ զայն դիտեն։ Անոնք դիտելով զայն, կը զմայլին ու կը սքանչանան այդ հրաշակերտին առջեւ եւ ինքնաբերաբար կը գոչեն. «Ի՜նչ նուրբ արուեստ եւ ի՜նչ սքանչելի գործ»։

Այսպէս է նաեւ Յիսուսի սքանչելի անունին յայտնութիւնը, երբ Ան մէկուն այս նշանակութեամբ կը յայտնուի, անիկա այլեւս չի կրնար զԱյն «Ռաբբի» կամ «Վարդապետ» կոչել։ Սքանչելի է Յիսուս զինք մօտէն ճանչցողներուն ու վայելողներուն համար. որոնք Անոր այս կերպ յայտնութեան առջեւ իրենց անձն իսկ արհամարհած են։

Միւս չորս անունները ալ կը փաստեն Անոր Աստուածութիւնը, որոնք են Բ) Խորհրդակից, այսինքն Աստուծոյ Խորհրդակիցը. Աստուծոյ հաւասարը։ Գ) Հզօր Աստուած, Դ) Յաւիտենականութեան Հայր, Ե) Խաղաղութեան Իշխան։

Ո՞ր մարդկային արարածի այսպիսի անուններ կրնայ տրուիլ։ Միայն Աստուծոյ յատուկ ու վայել են այս անունները։

Յիսուս Յովհ. 14. 21ին մէջ խոստացած է Ինքզինքը յայտնել բոլոր անոնց որ Անոր պատուիրանքները կը բռնեն, կը պահեն ու կը սիրեն զինք։

Սիրելի ընթերցող, այսպէս հաւատայ ու ընդունէ Յիսուսը։ Թող նախ ան քու անձնական Փրկիչդ ըլլայ, յետոյ Ան Ինքզինքը քեզի պիտի յայտնէ։

Աթէնք, Յունաստան — ԼԵՒՈՆ ՍԱՐԱՊԵԱՆ

ԱՂՕԹՔԸ

Աղօթքը Աստուծոյ եւ հաւատացեալին միջեւ հեռաձայն մըն է, նաեւ Աստուծոյ հետ մեր ունեցած խօսակցութեան ձեւին տրուած անունն է։

Առանձնական սենեակին մէջ է որ, հարուստ, աղքատ, ծեր, մանկամարդ, մեծ կամ փոքր, կ՚արտայայտեն իրենց խնդրանքները, պակասները, կարօտը եւ կը սպասեն իրենց անկեղծ խնդրանքներուն պատասխանին։

Սակայն երբեմն մարդիկ, յուսահատութեան պատճառաւ կը շուարին թէ ինչո՞ւ իրենց աղօթքին պատասխանը չընդունեցին։ Խնդրանքներուն պէտք է յարակից ըլլայ նուիրումը եւ առանց զոհողութեանց յօժարելու պէտք չէ ակնկալել եղած աղօթքին պատասխանը։

Երբ քննենք Աստուածաշունչը ծայրէ ի ծայր, պիտի զարմանանք տեսնելով աղօթքի դերը։

Աղօթել.— Աստուծոյ հետ խօսակցիլ, խնդրել, հաղորդակցիլ, ստանալ ու վայելել ըսել է։

Աղօթքը յարատեւ ջանք եւ վարժութիւն կ՚ուզէ. անոնք որ ինքզինքնին կրթած չեն աղօթքով՝ անօգուտ ջանք մը կը կորսնցնեն։ Նախ մեզի դժուար եւ շատ խորթին պիտի գայ աղօթել, բայց շարունակելով պիտի հաստատուինք անկիւնաքարին քով եւ պիտի համոզուինք թէ իսկապէս չկայ քրիստոնեայի մը համար քաղցրագոյն ու հանգստաւէտ վայր ու պահ՝ քան այն զոր կ՚անցընէ աղօթքի ատեն երկնաւոր Հօրը հետ։

Մեր ազգին, մեր եկեղեցիին, եւ մեր կեանքին բարօրութեան համար, աղօթքները կրկնապէս օգտակար կ՚ըլլան եւ կ՚օժանդակեն մեր կենցաղին ու վարուելակերպին շարժման՝ հակառակ այլոց ծաղրանքին։

Աղօթքի վրայով մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի ըրած յայտնութիւնը այնքան պարզ, այնքան հեշտիւ եւ միան-

գամայն այնքան խորունկ է որ, անոնց նշանակութիւնն ու մեկնութիւնը յաճախ մեր ուշադրութենէն կը վրիպի։

Հոգեւոր կեանքի սնունդը «աղօթք»ն է։

Աղօթքով հոգին կը սկսի մարմինը կառավարել, երբ զայն քեզի դաշնակից կ'ընես, կարելի կ'ըլլայ հոգեւորապէս աճիլ։

Անհատական վսեմ պատեհութիւն մը քեզ համար ալ, աղօթէ ուրիշներուն համար, առանձնական սենեակիդ մէջ, գործատեղւոյդ մէջ, եկեղեցիին մէջ՝ ուրիշներու առջեւ։ Պատանի թէ ալեւոր հասակիդ մէջ, աղօթէ քեզի եւ ուրիշներու համար։ Գիտե՞ս թէ Աստուած աղօթքները կը լսէ։ Ուրեմն այսօրուընէ սկսէ աղօթելու ու շարունակէ զայն մինչեւ վերջին շունչդ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՓԻԿԵԱՆ

ԱՂՕԹՔԸ

Աղօթքը Աստուծոյ եւ հաւատացեալին միջեւ հեռաձայն մըն է, նաեւ Աստուծոյ հետ մեր ունեցած խօսակցութեան ձեւին տրուած անունն է։

Առանձնական սենեակին մէջ է որ, հարուստ, աղքատ, ծեր, մանկամարդ, մեծ կամ փոքր, կ'արտայայտեն իրենց խնդրանքները, պակասները, կարօտը եւ կը սպասեն իրենց անկեղծ խնդրանքներուն պատասխանին։

Սակայն երբեմն մարդիկ, յուսահատութեան պատճառաւ կը շուարին թէ ինչո՞ւ իրենց աղօթքին պատասխանը չընդունեցին։ Խնդրանքներուն պէտք է յարակից ըլլայ նուիրումը եւ առանց զոհողութեանց յօժարելու պէտք չէ ակնկալել եղած աղօթքին պատասխանը։

Երբ քննենք Աստուածաշունչը ծայրէ ի ծայր, պիտի զարմանանք տեսնելով աղօթքի դերը։

Աղօթել.— Աստուծոյ հետ խօսակցիլ, խնդրել, հաղորդակցիլ, ստանալ ու վայելել ըսել է։

Աղօթքը յարատեւ ջանք եւ վարժութիւն կ'ուզէ. անոնք որ ինքզինքնին կրթած չեն աղօթքով՝ անօգուտ գանձ մը կը կորսնցնեն։ Նախ մեզի դժուար եւ շատ խրթին պիտի գայ աղօթել, բայց շարունակելով պիտի հաստատուինք անկիւնաքարին քով եւ պիտի համոզուինք թէ իսկապէս չկայ քրիստոնեայի մը համար քաղցրագոյն ու հանգստաւէտ վայր ու պահ՝ քան այն զոր կ'անցընէ աղօթքի ատեն երկնաւոր Հօրը հետ։

Մեր ազգին, մեր եկեղեցիին, եւ մեր կեանքին բարօրութեան համար. աղօթքները կրկնապէս օգտակար կ'ըլլան եւ կ'օժանդակեն մեր կենցաղին ու վարուելակերպին շարժման՝ հակառակ այլոց ծաղրանքին։

Աղօթքի վրայով մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի ըրած յայտնութիւնը այնքան պարզ, այնքան հեշտիւ եւ միան-

գամայն այնքան խորունկ է որ, անոնց նշանակութիւնն ու մեկնութիւնը յաճախ մեր ուշադրութենէն կը վրիպի։

Հոգեւոր կեանքի սնունդը «աղօթք»ն է։

Աղօթքով հոգին կը սկսի մարմինը կառավարել, երբ զայն քեզի դաշնակից կ'ընես, կարելի կ'ըլլայ հոգեւորապէս աճիլ։

Ահաւասիկ վսեմ պատեհութիւն մը քեզ համար ալ, աղօթէ ուրիշներուն համար, առանձնական սենեակիդ մէջ, գործատեղւոյդ մէջ, եկեղեցիին մէջ՝ ուրիշներու առջեւ։ Պատանի թէ ալեւոր հասակիդ մէջ, աղօթէ քեզի եւ ուրիշներու համար։ Գիտե՞ս թէ Աստուած աղօթքները կը լսէ։ Ուրեմն այսօրուընէ սկսէ աղօթելու ու շարունակէ զայն մինչեւ վերջին շունչդ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՓԻԿԵԱՆ

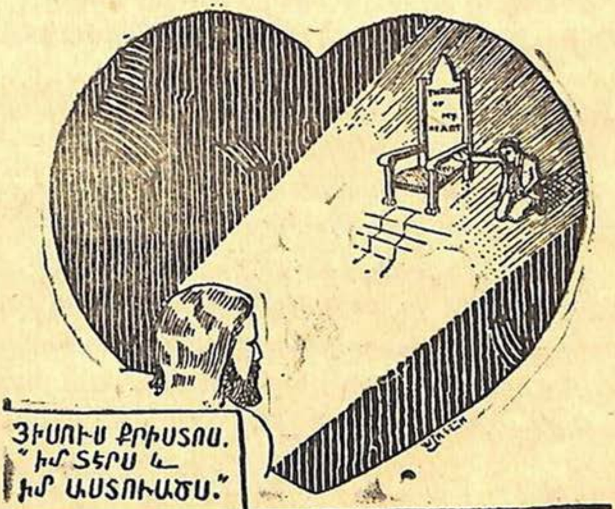

ԱՂՕԹՔՍ

Կ'ուզեմ քալել շաւիղներէդ ո՜հ փշապատ,
Թէեւ փորձանք ու միշտ պատեն զիս անընդհատ.
Հոգ չէ եթէ հանդիպին ինծ փորձանք չարիք,
Նպատակս է Քեզ հետեւիլ մինչեւ երկինք:

Կ'ըղձամ ապրիլ այն կեանքը սուրբ, անբիծ, մաքուր,
Պաշտելի Տէր, ինծի ոյժ եւ յաղթութիւն տուր.
Միշտ անձնուէր սրտով, հոգւով պիտի ապրիմ,
Քու սուրբ Խօսքիդ մնալով միշտ հաւատարիմ:

Կը տենչամ Տէր սիրել Խօսքըդ հոգւովըս հեզ,
Ո՜հ թէ շատեր քեզի գալով ընդունին քեզ:
Աղբիւր կենաց ո՜վ իմ Փրկիչս ամենակալ,
Կ'ուզեմ յաւէտ քու սիրոյդ մէջ թաղուած մնալ:

Կը փափաքիմ միշտ ծառայել հէք մարդկութեան,
Որ հոգիներ երկնից փառքին ժառանգ ըլլան.
Հոգւով լեցուած՝ ես գործածուիմ քեզի համար,
Խոնարհ սրտով օգնեմ մարդոց, ո՜հ անհամար:

Կը բաղձամ Տէ՛ր, որ սպասեմ Քո գալստեան
Դիմաւորել բիւր սուրբերըդ ամպերուն վրան.
Քալեմ Քեզ հետ, ապրիմ սուրբ կեանք միշտ ծառայեմ,
Եւ սպասեմ այն մեծ փառքին, Տէր իմ վսեմ:

Հալէպ — ԼԻՏԻԱ Ս. ԹՐՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՅՆԻՆ ՄՏԻԿ ԸՐԷ

Երբ երկինքդ մթագնի ու մռայլ ամպեր պատեն երկնակամարդ, գոռան ամպեր ու փայլակներ սարսափ ազդեն չորս դին եւ ամէն ոք ահ ու դողի մատնուի, լո՛ւռ, ականջդ լարած, խաղաղ ու անդորր, վերին ձայնին մօտիկ ըրէ դուն միայն։

Երբ գործերդ ձախողին եւ ամէն ինչ անյաջող ընթանայ, մի՛ կանչ տար բամբասողին, այլ ուղղակի վերին ձայնին մօտիկ ըրէ դուն միայն։

Երբ բարեկամներդ քեզ լքեն ու դուն մնաս միայնակ, մի՛ ընկրկիր անյուսութեամբ այլ՝ սփոփանքի աղբիւր եղող վերին ձայնին մօտիկ ըրէ դուն միայն։

Երբ ճամբաներդ մութ ըլլան, ու դուն շուարած, կարող չըլլաս գտնելու ելքի մի ճամբայ, յայնժամ վերին ձայնին ականջդ տուր, որ ուղղէ նա քեզ շիտակ ճամբան անայլայլ։

«Ու երբ աջ կողմը կամ ձախ կողմը խոտորելու ըլլաս, քու ականջներդ ետեւէդ խօսք մը պիտի լսեն, որ կ'ըսէ ասիկա է ճամբան, ատոր մէջ քալեցէք: Եսա. 30. 21:

Հալէպ ԼՈՒՍԻԱ Ա. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

ՊԷՏՔ Է ՁԵԶԻ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԲՐ. 10. 36.

Եղբ. Իսկ. Սարաճեան

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Իսահակ եղբօր ծնողքը բնիկ Գաղչէցի են, Ատանայի շրջանէն, բայց գաղթականութեան բերումով ինք ծնած է 1925ին Գանեաս, որ Լաթաքիայէն 55 քիլոմէթր հեռու ծովեզերեայ քաղաք մըն է։ 1935ին կը փոխադրուին Լաթաքիա, ուր իր նախնական ու երկրորդական ուսումը կ'առնէ Պետական Գոլէճին մէջ, հոն կը յաճախէ եղբայրութեան ժողովներուն եւ Տէրոջ կողմէ այցելուելով կ'ապաշխարէ։ Ներկայիս Քեսապի մէջ, կառավարութեան կողմէ նշանակուած ուսուցիչ է, ուր հայ դպրոցներու

Համբերութիւնը այնպիսի առաքինութիւն մըն է որ ամէն մէկ անհատ ունենալու է։ Համբերել ո՛րքան լաւ բան մըն է։ Համբերել երբ վիշտեր մեզ պատեն, երբ հիւանդութիւնը մեր անհանգստութեան պատճառ ըլլայ, ու երբ նեղութեան մէջ, մեր երջանկութիւնը երազի պէս անցնի, ահա այն ժամանակ համբերել։

Ճշմարիտ քրիստոնեայ մը, երբ կը տառապի զանազան պարագաներու տակ, ընտանեկան կամ Յիսուսի անուան համար դժուարութիւններ կ'ունենայ, համբերութիւնը անոր զէնք ըլլալու է եւ շարունակ Աստուծմէ օգնութիւն եւ մխիթարութիւն խնդրելու է. ինչպէս որ Դաւիթ կ'ըսէր Սաղմոս 18. 6ին մէջ։

«Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը կանչեցի ու իմ Աստուծոյս աղաղակեցի, Անիկա իր տաճարէն իմ ձայնս լսեց ու իմ աղաղակս անոր առջեւ անոր ականջը հասաւ»։

Պօղոս առաքեալին այս կարճ նախադասութիւնը թէեւ ամէնուն ալ անհրաժեշտ է, յիշուած պարագաներու տակ, բայց

մէջ կ'ուսուցանէ Արաբերէն եւ Ֆրանսերէն լեզուները։ Ան միեւնոյն ատեն մեծ եռանդով կը գործէ կիրակնօրեայ դպրոցի և պատանիներու մէջ, փառք բերելով իր պաշտած ու սիրած Փրկչին։

* * *

ալ աւելի կարեւոր ու անբաժանելի առաքինութիւն մըն է երիտասարդութեան շրջանին համար, քանզի ամենագերազանց դեր խաղցող վարքերէն մէկն է։ Առաքեալը իր Նամակին մէջ կը պնդէ ու կը շեշտէ որ համբերեն, ... բայց քեզի համար ով մեղաւոր հոգի եւ կամ ո՛վ երիտասարդ, որ երիտասարդութեան շրջանը կը վայելես ու այս աշխարհային ժամանակաւոր հաճոյքներուն ետեւէն ինկած ես ու ալ աւելի կը նախընտրես նիւթական բաները եւ կ'անտեսես հոգիիդ արժէքը ... կը փափաքիս աշխարհային եւ ունայն ուրախութիւն ու երես կը դարձնես հոգեկան ու յաւիտենական երջանկութենէ, փրկութեանդ համար համբերութիւնը բոլորովին վտանգաւոր բան մըն է։ Արթնցիր, ու աճապարէ, շուտ եւ աւելի շուտ եկուր ու քու Փրկչիդ բաց բազուկներուն մէջ նետուէ... Յիսուս քեզ կը սպասէ... քեզ կը կանչէ... լսէ, ականջ դիր այդ անոյշ ձայնին որ քեզ կը հրաւիրէ ... խորհէ, քու հոգիիդ անմահութիւնը քեզի նիւթ թող ըլլայ. մի՛ յապաղիր, շուտ մը քու մեղքերուդ համար թողութիւն խնդրէ, մեր մեղքերուն համար խաչուած Փրկչէն։

Մի վստահիր քու ուսումիդ, դիրքիդ... բոլորն ալ կ'անցնին ու օր մը, ինչ սարսափելի օր, պիտի ներկայանաս հաշիւ տալու համար։ Մի ամչնար բարեկամներէդ, ազգականներէդ, հօրմէդ, մօրմէդ, եղբօրմէդ, քըրոջմէդ, քանի որ ասոնք քեզ փրկելու կարողութիւն պիտի չունենան... մի խաբուիր այդ հաճելի բայց մահացու գաղափարներէն, այդ անուշ եւ գրաւիչ բայց թունաւոր խրատներէն։ Մի՛ յետաձգեր, մի՛ համբերեր, այս րոպէին պայքարէ որ յաւիտենական ու անհուն ցնծութիւն ունենաս։

Հին Ուխտին մէջ Նոյի պատմութիւնը անպատճառ ծանօթ ըլլալու է քեզի։ Տէրը անոր ըսաւ, դուն ու քու բոլոր տունովդ տապանը մտի՛ր ... եթէ Նոյ կամ իրեններէն մէկը հրամանին, անհնազանդ գտնուելու ըլլար, ի՞նչ պիտի ըլլար անոր վիճակը...

«Քաղաքին մէջ ով որ ունիս այս տեղէն հանէ» (Ծննդ. 19. 12)։ Այս խօսքը ուղղուած էր Ղովտին, Սոդոմի ու Գոմորի վրայ ծծումբ ու կրակ տեղալէն առաջ, արդ՝ դուն ըսէ, Ղովտ ըսելո՞ւ էր թէ ինչ որ ալ ըլլայ հոս կենամ։

Այդ չորս մարդիկը որ անդամալոյծ մը բերին Յիսուսի առջեւ, տանը յարկը քակելով ու ծակ մը բանալով։ Արդեօք ոեւէ պատճառով, կրնայի՞ն յետաձգել այս գործը, հարկաւ «ոչ», ըլլալու է պատասխանդ. քանզի այդ խեղճ անդամալոյծը բժշկութեան չափազանց կարօտ էր։

Դարձեալ կը պատմուի թէ մարդ մը առանձին պըտըտելու ատեն, յանկարծ, անօթութենէն մռնչող ու գլուխը բզքտելու համար վրան յարձակող առիւծի մը կը հանդիպի, ով բարեկամ, այս դժբախտ մարդը հոն կենալու եւ համբերելո՞ւ էր. անշուշտ երբե՛ք։

Ով անմահ ու մեղաւոր հոգի նոյնպէս դուն ալ փըրկութեանդ համար համբերելու չես. քանզի Սատանան մռնչող առիւծի մը պէս քեզ բզքտելու համար կը ջանայ։

Արդեօք խորհա՞ծ ես յաւիտենական կեանքիդ մասին։ Յիսուսը իբր անձնական Փրկիչդ ընդունած ես։ Քու սրտիդ մէջ այդ տեւական ու երկնային ուրախութիւնը կը տիրէ՞. եթէ ոչ, աճապարէ, հիմա է փրկութեան առիթը ... Թոյլ մի կենար, ուրիշներուն ծաղրանքին ականջ մի դներ, այս երիտասարդութեանդ շրջանին յանձնուէ Անոր (Յիսուսին) այն համոզումով որ «քու մեղքերդ որքան որ կարմիր ըլլան ձիւնի պէս ճերմըկնան»։ Քու սիրտդ բերրի հող թող ըլլայ ուր երբ սերմը ցանուի, առատութեամբ արդիւնք տայ։ Կեանքըդ պա-

ըապ եւ ունայն ուրախութիւնով մը անցնէր եւ գիտ-ցէր որ ապաշխարութենէն առաջ ինչ բարի բան ալ մէջտեղ բերես, երբեք ընդունելի պիտի չըլլայ:

Հաւատարիմ ու ճշմարիտ քրիստոնեան, համբերելով Աստուծոյ խոստումնքը պիտի վայելէ, բայց մեղաւորին փրկութեան համար ունեցած անհոգութիւնն ու համբերու-թիւնը վերջ պիտի գտնէ յաւիտենական կործանումով:

«Փառք ու դիրք թողուցի քեզ համար,
Ցանձն առի ցաւեր անհամար
Խաչ ու մահ սիրով կրեցի,
Եկուր դուն ինձի:

Եկուր, մ'ուշանար,
Հիմա՝ շատ յարմար
Ո՛հ եկուր հիմա,
Ո՛վ հոգի անմահ»:

Տէրոջմով ձեր եղբայրը

Քեսապ, Սուրիա ԻՍԱՀԱԿ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Կ՚ԱՆՑՆԻ

Կ'անցնի աշխարհ, կ'անցնին ցաւե՛ր ամէնի,
Եւ տրտմութեան խոր թախիծներն վըշտով լի.
Սեւ ամպերու խոյանքները մըթագին,
Կ'անցնի՛ն, կ'երթան՝ սաւառնելով կ'անհետին:

Կ'անցնի՛ն մարդոց փառքն ու դիրքը աշխարհի,
Ինչպէս նաեւ հարըստութիւնն սխրալի.
Ու կը մեկնին այս անիծեալ աշխարհէն,
Կ'երթան տանջուիլ՝ այդ ահարկու կըրակէն:

Բայց, երանի՜ այն ճամբորդին արիենի,
Որ ամէն ինչ համբերութեամբ կը տանի.
Կ'անցնի մէջէն այն փորձութեանց ահարկու,
Թողլով ետին փայլուն հետք մը աչքառու:

Կ'անցնի՛ս դուն ալ, ո՛վ խեղճ հոգի աշխարհէն,
Բայց գիտես ո՞ւր, պիտ' ըլլայ կեանքդ վերջ մահէն,
Ուստի խորհէ՛, զննէ՛, տե՛ս եւ մտածէ,
Որ չըլլայ թէ առնես բաժին դժոխքէ:

Դարձի եկուր, ապաշխարէ ա՛հ, հիմա՛,
Որ դատաստանն վրադ մէկէն չտեղայ.
Ու ապրէ՛ դուն, կեանք մը հեզ եւ միշտ հըլու,
Որ Հայրն Աստուած՝ տա՛յ բաժինդ հետ սուրբերու:

Դամասկոս — Յ. ՉՈՒԽԱՏԱՐԵԱՆ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ճշմարիտ քրիստոնէական կեանքի ակն ու աղբիւրը եւ արմատը Քրիստոս է։ Որեւէ անձ որ այս անունը կը կրէ իր վրայ, կը նշանակէ թէ Քրիստոսը ունի։ Եւ Անոր խօսքերը, կեանքն ու գործերը իր մէջ կենդանի ու գործօն են, ներքին հոգեկան վայելքներով, որոնք կ'արտացոլան նաեւ իր արտաքին երեւոյթներուն վրայ։

Այս կեանքը, իր իրական առումով խորհուրդով ու նշանակութեամբ ապրողներ, իրենց մէջ կը մշակեն, գեղեցիկ, խոնարհ, քաղցր, շնորհալի, ազնիւ ու վեհ հոգի մը, որ անմահ է եւ յաւիտենական։ Անոնց մէջ չի կրնար

գոյութիւն ունենալ ինչ որ բարի չէ, նախանձ, ատելութիւն, չարութիւն եւայլն... Այլ Քրիստոսի վրայ հաստատուած, անոնք ունին կատարեալ սիրոյ հոգին, նաեւ զոհուող ու ծառայող կեանք մը։ Անոնց հոգիին աչքերը իրենց խորքին մէջ կը ցոլացնեն ամէն ինչ որ աստուածային է, աւելի մեծ փափկութիւն, անուշ համբերութիւն, լաւ հասկացողութիւն, հաստատ հաւատք, խորունկ խաղաղութիւն եւ ջերմ սէր, որոնք իրենց հետ կ'երթան դէպի կատարելութիւն եւ յաւիտենականութիւն։

Հովեր կը փչեն, ալիքներ կը գոռան, բայց չեն կրնար վրդովել այս իրականութեան վրայ հաստատուած կեանքերը։ Փորձութիւններ կու գան ու կ'երթան, բայց անոնք անխախտ ու անվրդով կը մնան։ Զանազան պարագաներու մէջ սուտն ու կեղծիքը կ'ուզեն վախցնել զանոնք։ Դրամ շահելու դիւրին կերպերը կ'ուզեն շլացնել անոնց աչքերը։ Եւ դեռ ասոնց նման ուրիշ բաներ... Բայց ամէնն ալ ետ կը մղուին ու կը փշրուին քրիստոնէական վեհ նկարագրի սրբութեան եւ արդարութեան առջեւ։

Այս կեանքին մէջ ահ ու սարսափ, անորոշութիւն, երկմտութիւն գոյութիւն չունին։ Քանի որ ամենազօր ու ամենակարող Աստուածը անոնց հետ է, եւ Անոր ցուպն ու գաւազանը կ'առաջնորդեն զանոնք։ Տեւական խաղաղութիւն, ուրախութիւն եւ յաջողութիւն, նաեւ բարձր նկարագիր մը միմիայն այս ճշմարտութեան վրայ կրնան հաստատ կենալ։ Եւ վերջապէս այս ընթացքին փառաւոր յաղթանակէն վերջն ալ, անոնց համար վերապահուած է յաւիտենական փառք մը խոստմնալից վայելքներով, որուն նմանը այս աշխարհի մէջ չկայ ու պիտի չըլլայ ալ։

Ո՞վ քրիստոնեայ, արդեօք Քրիստոս այս առումով քու մէջդ ալ կ'ապրի՞։ Եթէ այո՛, երանելի ես։ Իսկ եթէ ոչ, ի՞նչ արժանաւորութիւն ունիս այդ սուրբ Անունը վրադ կրելու. կրնա՞ս ըսել։

Հալէպ — Յ. ՏԷՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ

ԵՐԳՆ ՈՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Որքա՜ն վերացական ու տարտամ է գաղափարը երգին ու երաժշտութեան անոնց համար որոնք զուրկ են զայն ըմբռշխնելու ամենադոյզն կարողութենէն իսկ։ Նոյնն է պարագան նաեւ անոնց համար որոնք աւիթ ու պատեհութիւն չեն գտած իրենց այդ ուղղութեամբ ունեցած թաքուն կարողութիւնները մշակելու եւ զարգացնելու միայն սա տարբերութեամբ որ, արեւածաղիկին նման որ արեւուն ճառագայթներուն իր վրայ ծագած ատեն միայն կը սկսի բացուիլ դէպի անոր շողերուն ցոլացած կողմը ըմպելով կեանք ու կենսունակութիւն, նմանապէս ասոնք ալ երգի ու երաժշտութեան առինքնող թրթռացումներուն ներքեւ կը սկսին հոգիով վերանալ ու բացուիլ դէպի հմայքն անոր յանկուցիչ ներգործութեան։

Եւ ինչո՜ւ չըլլայ երգն ու երաժըշտութիւնը այսքան էական մարդուս համար, քանի որ իր ապրած մոլորակին հիմերը Աստուծոյ կողմէն դըրուած ատեն, առաւօտեան աստղերն իրենց փառաբանական երգերով եւ Աստուծոյ բոլոր որդիները իրենց ցընծութեան աղաղակներով օծեցին զԱյն գերթ մելանոյշ օրօր, տիեզերքի այս նորածին մանկիկին պարանոցին վըրայ, իբրեւ մանեակ, արշալոյսի երկունքին զմրուխտ շիթերուն։

Եւ մարդ արարածս Աստուծմէ իրեն տրուած այս կարողութիւնը սկիզբէն ի վեր մշակած ու զարգացուցած է իր կարելի բոլոր միջոցներով։

Ան միշտ ալ հիացած է սոխակին գեղգեղումին ու արտոյտին դայլայլումին վրայ, թէեւ անոնց եղանակները սկիզբէն ի վեր եղած են միօրինակ եւ անփոփոխ։

Բայց կարելի է մի՞թէ երեւակայել, հրեշտակաց դասուն սրբազան երգերն ու եղանակները որոնք մեր մարմնական ականջներուն լսելի ըլլալէ շատ հեռու են։ Անգամ մը միայն Փրկչի ծննդեան ատեն, սրտով պարզ ու մտքով արթուն մարդիկ ականջալուր եղան անոնց եղանակին ու երգեցողութեան, ապշահար ու հիացած։ Իսկ Յովհաննէս առաքեալ, վերացած հոգիով միայն կը լսէ անոնց երկնային պաշտամունքին սրբազան երգեցողութիւնը որոնք Աստուծոյ գահին շուրջ կը թեւածեն երգելով, «Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ Տէր Զօրութեանց...»։

Երգն է որ մեր սրտերը կ'ազնուացնէ եւ մեր զգացումները կը դաշնաւորէ։

Կրնանք ներկայ դարը կոչել երգի դար։ Ոչ մէկ ատեն այսքան դիւրին չէ եղած աշխարհի որեւէ մէկ անկիւնը տեղի ունեցող երաժշտութիւնը մտիկ ընել ուզած պահուդ։ Ներկայիս մարդիկ այդ դիւրութիւնը ունին շնորհիւ ռատիոյի, եւ ի՜նչ եղանակներ ու երգեր, երանի թէ Աստուծմէ մարդուս շնորհուած այս ձիրքը չարաչար չգործածուէր, այլ բուն իր նպատակին ծառայէր։

Տարուան եղանակներուն հանգոյն, մարդուս զգացումներն ալ յաճախ կը փոխուին, երբեմն ուրախ, երբեմն տխուր, երբեմն զուարթ, երբեմն ալ մելամաղձոտ հանգամանք կը ստանան։ Ուստի ժամանակին համեմատ գիտնանք երգել յարմարագոյն կերպով։ Երգելու վայելքը ունենանք եւ յառաջ տանինք երգն ու երաժշտութիւնը, հաւատարիմ մնալով քրիստոնէական վայելչութեան սահմանին։ Թող երգը ըլլայ մեր շրթներուն անբաժան ընկերը, մինչեւ մեր կեանքին վերջին շունչը։

Հալէպ

ՍԷԼԱ Ա. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի»: (Յովհ. 14 27):

Եղբ. Յակոբ Էքմէքճեան

ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած եմ 1905ին, Խարբերդի Հապուսի գիւղը, բողոքական ընտանիքի մը մէջ։ 1915ի աղէտներէն Տէրը փրկեց զիս որպէսզի մեղաւոր վիճակով չկորսուիմ։ Փոքր տարիքէս մայրս ինծի սորվեցուցած էր հոգեւոր երգեր և Սուրբ Գիրքէն համարներ, որոնց միջոցաւ Սուրբ Հոգին յաճախ ինծի կը հասկցնէր թէ ես մեղաւոր մըն եմ եւ պէտք է ապաշխարեմ։ 1925ի, Օգոստոս ամսուան վեր-

Ճշմարիտ խաղաղութիւնը Քրիստոս կու տայ։ Երջանկութեան ակն ու աղբիւրը, ա՛հ Յիսուս Քրիստոս Ինքն է։ Բոլոր հաւատացեալներուն խաղաղութիւնը, երջանկութիւնը, ցնծութիւնը, յաւիտենական կեանքը, երջանիկ Յոյսը, եւ յաղթութիւնը Յիսուս Ինքն է։ Ասոր համար Յիսուս, մեզի հաւատացեալներուս կը պատուիրէ. «Սրտերնիդ չխռովի ու չը վախնայ»։ Յովհ. 14. 28։ Ո՛վ թուլասիրտ հաւատացեալներ, Աստուծոյ տկար եւ գաղջ զաւակները, քաջալերուեցէք այս կենդանի եւ հոգեշունչ խօսքերէն եւ ցնծութիւն ու խաղաղութիւն ստացէք։ Այս կենդանի Աղբիւրի ջուրերէն լեցուցէք ձեր ամանները եւ կուժերը։ Հաւատքով ընդունեցէք Քրիստոսի խօսքը եղող այս ճշմարտութիւնը որ երկինքէն ու երկրէն աւելի հաստատուն է։ Առանց Քրիստոսի կարելի չէ խաղաղութիւն, ուրախութիւն, յաղթութիւն եւ յաւիտենական կեանք ունենալ։ «Ան Որ Որդին ընդունած է յաւիտենական կեանք ունի»։ Այս կեանքը Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիս-

ջերը Տէրոջը հոգին զիս խորապէս յանդիմանած էր թէ մեղաւոր մըն եմ։ Այդ օրերուն մեր տունը ժողովներ կ'ըլլային, եւ Տէրը ինծի համար հանգուցեալ Արմենակ եղբ. Իլանճեանը գործածեց որպէսզի ապաշխարեմ, ու ես անհնազանդ չըգրտնուելով սիրտս Տէրոջ տուի, եւ ան որոշ կերպով ինծի յայտնեց թէ մեղքերս ներուած են։ Ասկէ վերջ Խարբերդէն Հալէպ փոխադրուեցանք. հոս եղբայրութեան ժողովներուն յաճախելով հոգեւոր ճըշմարտութիւններու վըրայով աւելի լոյս առի։ Ատեն մը այս կեանքին մէջ տկարութիւններ ու փորձութիւններ ունեցայ թէեւ, բայց Տէրը Զ ի ս վերականգնելով ոտքերս ամուր ժայռին վրայ հաստատեց։ Փառք Անոր Սուրբ Անուան։ Հիմա իր շնորհքովը կ'ապրիմ ու կը վկայեմ այս օրհնեալ կեանքը ամենուն։

տոսի մէջ է։ Հիմա հարց կու գայ թէ մենք Աստուծոյ Որդին մեր սրտերուն մէջ ընդունա՞ծ ենք, եթէ Քրիստոսով այս վստահութիւնը ունիս եւ «Այո» կրնաս ըսել. Աստուծոյ փառք տուր ի բոլոր սրտէ ըսելով. «Փառաբանութիւն ու գոհութիւն ու պատիւ եւ օրհնութիւն Քեզի կը վայելէ, ո՜վ Փառաց Աստուած, յաւիտենականութեան Հայր, մեր արքայ Հայրը. Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը քեզի միայն փառք կու տամ, ամէն»։ Վստահ ըլլանք որ ամէնինչ որ Իր կամքին համեմատ խնդրենք պիտի տայ մեզի, քանզի Անիկա ինչ որ մեզի խոստացեր է ընաւ երբեք չի կրնար մերժել։ Արդեօք կը մոռնա՞նք թէ քանի՜ քանի անգամներ երբ Իրմէ խնդրած ենք Անիկա ուշ կամ կանուխ պատասխանած է։ Եթէ հիմա մեր աղօթքի պատասխանները կ'ուշանան. յուսահատի՞նք, տկարանա՞նք միթէ, ո՛չ երբեք։ «Եթէ ուշանայ, Անոր սպասէ քանզի անշուշտ պիտի պատասխանէ»։ Յիսուս կ'ըսէ. «Ձեզի կ'ըսեմ որ շուտով իրաւունք պիտի ընէ»։

Հաւատքով ընդունինք այս ճշմարտութիւնները եւ Աստուծոյ խոստումներուն վստահելով լման կռթնինք Անոր եւ այն ատեն մենք կատարեալ խաղաղութիւն կ'ունենանք։ «Հաստատ սիրտը կատարեալ խաղաղութեան մէջ կը պահես, վասնզի քեզի կը յուսայ»։ Եսայի 26.3։

Հալէպ

ՅԱԿՈԲ Ա. ԷՔՄԷՔՃԵԱՆ

Հիմա իսկ կը յիշեմ գրեթէ նոյնութեամբ ասկէ 37 տարի առաջ 1910ին, իր բերնէն լսած մէկ քարոզը ամբողջութեամբ։ Քարոզը Երրորդ եկեղեցիի մէջ լսած եմ եւ իր շատ սիրելի բարեկամը Պետրոս եւ Յովհաննէս Առաքեալին միջեւ եղող վիճաբանութիւն մըն էր, գանգատներու տեղատարափ մը Յիսուսի մասին։ Բան մը միայն չեմ յիշեր թէ այդ սուր հանգամանք առնող վիճաբանութիւնը ո՞ւր յանգեցաւ կամ ինչպէս վերջացաւ։ Սա ալ խոստովանելու եմ որ այնչափ շատ կրկնելովս իր բառերն ու ոճերը, ձայնս ու ոճերս թէ խօսքով եւ թէ գրչովս նոյնութեամբ իրենինին նմանելով արժանացած էի ընկերներու կողմէն ալ երկրորդ Սանատրուկ մակդիրը ստանալու, սաչափն ալ լաւ կը յիշեմ որ ընդհանուր քարոզներն ու բանախօսութիւնները պարզ, ամէն դասակարգին հասկնալի բացատրութիւնները կուռ եւ կենդանի, ձայնը իգական սեռի մը ձայնէն աւելի քնքուշ ու եղանակաւոր, իսկ բանաստեղծական ոճերը խիստ գրաւիչ կը պարուրէր ունկնդրին սիրտն ու հոգին եւ կամայ ակամայ կը տպաւորուէր ամէն լսողին ոչ միայն ականջն ու միտքը, այլ՝ աւելի հոգիներ տեսնելով իրենց մեղսալից կեանքը, Փրկչին կ'առաջնորդուէին։ Այսօր մեր մէջ ունինք նոյն անձնաւորութիւնը, նոյն կորովով ու եռանդով առանց նշան մը իսկ ունենալու 38 երկար տարիներու բոլորումի, աւելցնելով անոր վրայ Ամերիկայի եռանդն ու կայտառութիւնը։ Ինչ փոյթ մեզի որ Ամերիկայի բարեկամներ այս շատ պատուական եղբօր Յոբելեանը տօնեցին եւ կամպիտի տօնեն, մենք չենք գիտեր այդ, բայց ունենալով մեր ձեռքը յարմարագոյն առիթը այս աննշան հանդէսով կուզանք շնորհաւորել ձերին արժանավայել Յոբելեանը, մաղթելով կրկին տարիներու բոլորում ձեր կեանքի օրերուն եւ կամ միանալ Փրկիչ Փեսային ձեր կենդանութեան օրերուն մէջ։

Ո՜վ եղբայր մեր պատուական, Հովիւ մեր իրական, շաբաթներէ ի վեր անխոնջ եռանդով, հոգեշունչ քարոզ-

ներուժդ ցոյց տուիր մեղաւորին ինկած, պիղծ վիճակը՝ մեղքին քարշութիւնն ու յաւիտենական դատապարտութիւնը, ցոյց տուիր կենդանի օրինակներով ու վկայութիւններովդ Տէր Յիսուս Քրիստոսի քաւչարար արեան զօրութիւնը եւ ձրի փրկութիւնը, կոչ տուիր բազում մեղաւորներուն առաջնորդելու համար զանոնք հոգիներու Փրկչին, պարզեցիր մեր առջեւը Յիսուսի աննման եւ եզական սէրը, աստուածային նկարագիրը, կենդանի ըրիր մեր աչքերուն խաչեալ ու տառապեալ եւ սակայն յաղթող Յիսուսը, սիրել տալու ջանացիր այն Փրկիչը. Անոր կենարար Խօսքը՝ Աստուածաշունչը, ինչպէս դուն կը սիրես ու կը պաշտես զԱյն կեանքիդ բոլոր օրերուն մէջ։ Երբեք պիտի չմոռնանք քու ժպտուն դէմքդ, աղաչող եւ լացող սիրտդ, բարձրագոչ վկայութիւններդ. «Յիսուս իմ սիրելիս է. չնաշխարհիկս է, խնկարկուս է եւ հազարաց մէջ է՛ն գեղեցիկս է»։ Անկասկած միթէ կարելի՞ է մոռնալ «Բրէյզ թը Լօրտը» ու անվախ վկայութիւններդ։ Չպիտի մոռնանք նաեւ անձնուրացութեամբ Փրկչին հետեւող պարզուկ կեանքդ, մերժելով աշխարհը, անոր ունայն ցանկութիւնները եւ խաբեբայ հարստութիւնները։ 27 երկար տարիներ այն հարուստ երկրին մէջ մերժեցիր անոր սուտ ու փուճ հարստութիւնները եւ հետեւելով Փրկչին օրինակին թէ աղուէսները որջեր ունին եւ երկինքի թռչունները բոյներ բայց Որդին Մարդոյ տեղ չունի գլուխը դնելու։ Այս նոյնը ըրիր դուն, երբ ուրիշներ տուներու, խանութներու բիւրաւոր կանանչ տոլարներով պանքաներ կը լեցնէին, դուն հրճուանք միայն կ'ունենայիր հոգիները Փրկչին առաջնորդելու մէջ, գիշերը քունդ կը զոհէիր եւ ցերեկը հանգիստդ մէկ մեղաւորին փրկութեան համար։ Այո՛, այս բոլորը նախ ականջի լուր էր մեզի ձեր մասին, սակայն հիմա մեր աչքերը տեսան, քեզի համար պատմուածներն ալ տակաւին կէսը իսկ չեն եղած, ինչ որ իրականին մէջ տեսանք ու վայելեցինք։ Արդ մենք ալ ի նշան մեր անկեղծ սիրոյն, կ'ուխտենք Հօրը եւ քու առջեւդ, մնալ միշտ հաւա-

տարիմ հետեւող եւ գործակից մեր Տիրոջ, կը մաղթենք քեզի ի բոլոր սրտէ ողջերթ մը. ամէն անգամ որ ծնկաչոք.բազկատարած կ՚աղօթես յիշես մեր եղբայրութեան ամէն մէկ անդամը նաեւ քոյրերու ժողովը որ մենք ալ քեզի նման հաւատարիմ մնանք Տէրոջը գործին մէջ աւելնալով։ Երթաս բարով սիրելի եղբայր. Տէրն ընդ քեզ մինչեւ հանդիս սիրելեացդ եւ անկէ քու շատ սիրած ու պաշտած սիրելի Փրկչիդ, բոլորելով բազում դարուններ, ի վերջոյ դիմաւորես պաշտելի Փեսադ Իր հանդիսաւոր փառքին մէջ։

Արժանանաս այն անպատում փառաւոր վարձքին, որ արդար դատաւորը այն օրը պիտի շնորհէ զինք սիրող եւ յաղթողներուն։ Ունենաս կենաց պսակը, որ զարդարուած ըլլայ այն հոգիներուն թիւով աստղերով որոնց փրկութեան միջոց եղեր ես։ Վերջապէս լսես այն քաղցր ձայնը Փրկչիդ սուրբ բերնէն. «Դուն որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ գտնուեցար, քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ, մտիր քու Հօրդ ուրախութեանը մէջ»։ Երթաք բարեաւ, Տէրն ընդ ձեզ մինչեւ զիրար տեսնենք։

Հալէպ (Տիկ.) ԽԱԹՈՒՆ ՍԱՆԿԻԿԵԱՆ

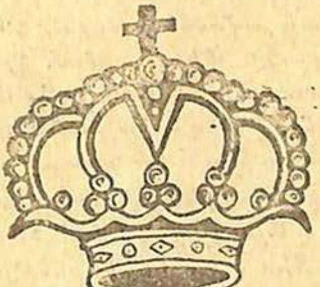

ԼՈՒԾ ԿՐԵԼ

«Աղէկ է մարդուս որ իր երիտասարդութեան ատենը լուծը կրէ»: Ողբ. 3. 27:

Այսպիսի նիւթի մը շուրջ խօսիլ կամ գրել շատ հաճելի չի թուիր, մանաւանդ երիտասարդներու ականջին խորթ կը հնչէ, միեւնոյն ատեն գործնական եւ անհրաժեշտ նիւթ մըն է, որովհետեւ.

Ա. Ամեն մարդ իրեն յատուկ լուծեր ունի, *կամ ոչ ոք կայ առանց լուծի: Երիտասա՛րդ թէ ծեր, այր թէ կին, հարուստ թէ աղքատ, գիտուն թէ տգէտ, հաւատացեալ թէ մեղաւոր, ամէն կարգի մարդիկ երկրիս վրայ անպատճառ լուծ, բեռ կամ ծանրութիւն պիտի կրեն: Միայն թէ, լուծերը այլազան են:*

1. Բնական բաներն *իսկ մարդուս լուծ կը թուին յաճախ. ձմրան ցուրտը, ամրան տաքը անտանելի լուծ կամ բեռ կ'ըլլան երբեմն: Ցաւեր, հիւանդութիւններ ու նեղութիւններ մարմնական ծանր լուծեր են: Օրապահիկը ճարել, արհեստ կամ պարտաւորիչ լուծեր զորս պարտինք կրել: Ասոնց կարգին կրնայ յիշուիլ ամուսնութեան կամ ընտանեկան լուծը որ յարմարագոյն պարագայի մէջ իսկ մարդս այր եւ կնոջ, զաւակներու եւ ընտանիքի յատուկ կարգ մը պարտականութեանց ներքեւ մտնելով՝ սիրայօժար լուծ կը կրէ եւ պարտի կրել: Իսկ ոմանք օտարախառն կամ անյարմար ամուսնութիւն կամ լծակցութիւն ընելով՝ կը հարկադրուին մինչեւ մահ կրել:*

2. Մարդոցմէ դրուած լուծեր ալ կան: *Մարդ իր ընտրութեամբը յօժարակամ ըրած-գործը կամ ծառայութիւնը լուծ չհամարեր, կամ ծանրութիւն չի զգար, սակայն ակամայ այլոց կամքին ներքեւ հարկադրուած ամէն ինչ ծանր լուծ է իրեն համար: Այս կարգէն են՝ ծառայութիւն կամ ստրուկութիւն: Ա. Տիմ. 6. 1: Գերութիւն. «Ըլլայ որ անկէ մոլորած ատենդ անոր լուծը քու պարանոցէդ կոտրես»: Ծննդ. 27. 40: Եսա. 9. 4:*

3. Մեղքը ու անոր արդիւնքը ծանր լուծ են:

Այս ալ բազմատեսակ է։

Շատեր նախ հաճոյքի կամ զուարճութեան համար կը ծխեն, ոգելից ըմպելի կը գործածեն, սինեմա, թատրոն և այլ զբօսավայրեր կը յաճախեն, կամ կարգ մը աշխարհիկ գէշ ունակութեանց ու մոլութեանց կը հետեւին։ Թերեւս սկիզբը կամաց կամաց կը վարժուին եւ մերթ ընդ մերթ խղճահարուելով կը շարունակեն իրենց յոււի ընթացքը սակայն շատ չանցած երբ իրենք կը տեսնեն մարդկութենէ դուրս ելած ու չար կիրքերու եւ մոլութեանց գերի եղած, այն ատեն կը զգան թէ իրենց պարանոցէն երկաթէ լուծ անցուցած են, զոր անկարելի է կոտրել։

Եւ այդ ծանր լուծին տակ ճնշուած կը հառաչեն ու կ'ըսեն. «Ի՞նչ ընենք, գերի եղած ենք, չենք կրնար ազատիլ»։ Շատեր իրենց թեւերէն, ոտքերէն, մինչեւ իսկ պարանոցներէն ամրապէս կապուած ու արգելափակուած են, իրենց գործած մեղքերուն լուծին տակ ճնշուած։

Գ. Տիրոջ լուծը եւ անոր կանոնները: Մատթ. 11. 29, 30։

Այս համարէն կը հասկնանք թէ Յիսուս ալ լուծ ունի եւ կ'ուզէ որ Իրեն եկողներ Իր լուծը իրենց վրայ առնեն։ Սակայն քանի որ արդէն լուծեր ունինք, ի՞նչպէս անոնց վրայ լուծ մը եւս աւելցնենք։ Յիսուս զայս գիտնալով կ'ըսէ. «Իմ լուծս քաղցր է եւ իմ բեռս թեթեւ»։ Ասոր գաղտնիքը հասկնանք։

1. Յիսուս նախ ինք մեր լուծերը իր վրան առնելով մեզ կը թեթեւցնէ:

(ա) Մեր մեղքերը կրելով՝ մեզ կ'ազատէ։ Ա. Պետ. 2. 24։ (Այլոց կամքէն իշխանութենէն քակելով՝ Իրեն կը կապէ ու խաղաղութիւն կը պարգեւէ։ «Եկէք ինծի... ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ»։ (գ) Բնական բեռներն ու լուծերն ալ Ինք վրան կ'առնէ։ Անիկա մեր հիւանդութիւնները կը վերցնէ եւ մեր ցաւերը կը կրէ։ Մատթ. 8. 17։ Մեր ուտելու եւ հագուելու հոգը մեզմէ կը վերցնէ։ «Հոգ մի ընէք՝ ըսելով, ի՞նչ պիտի ուտենք, կամ ի՞նչ պիտի խմենք... վասնզի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝ թէ այդ բոլոր բաները ձեզի պէտք են»։ Մատթ. 6. 8, 25—34։ Արհեստի կամ զբաղմունքի լուծը իր վը-

րան կ՚առնէ ու մեզ կը թեթեւցնէ։ «Ո՜վ Տէր, մեզի խաղաղութիւն պիտի տաս, վասնզի մեր ամէն գործերն ալ դուն մեզի համար գործեցիր»։ Եսա. 26. 12։ Մեր ընտանեկան կամ տնական ծանրութիւնները Տէրը Իր վրան կ՚առնէ ու մեր լուծը կը թեթեւցնէ։

Ամուսնութեան առթիւ Իր հաւատացեալները չիտակ ընտրութեան կ՚առաջնորդէ։ Տէրը Ինք կը նախապատրաստէ Ռեբեկան Իսահակի համար (Ծննդ. 24. 1-47) եւ Մարիամը՝ Յովսէփի համար. (Մատթ. 1. 20—25) Այրն ու կինը Տէրը Ինք կը միացնէ եւ մարդ չի կրնար զատել՝ Մատթ. 19. 6։ Տէրը ոչ միայն մեր բեռն ու լուծը կը կրէ, այլ նաեւ մեզ՝ մինչեւ մեր ալեւորութիւնը։ «Մինչեւ ձեր ծերութիւնը անգամ ես նոյնն եմ, ու մինչեւ ձեր ալեւորութիւնը ես ձեզ պիտի կրեմ. ես ստեղծեցի ու ես պիտի վերցնեմ, ես պիտի կրեմ ու պիտի ազատեմ»։ Եսա. 46. 4։ Արդ որքան լուծը թեթեւ կ՚ըլլայ անոնց՝ որոնք Տէրոջը կու գան ու կը տրուին. քանզի ամէն բեռը Տէրը Ինք վրան կ՚առնէ։

2. Տէրը կ՚ուզէ որ Իր լուծն ալ մենք մեր վրայ առնենք ու թեթեւնանք: «Իմ լուծս ձեր վրայ առէք»։ Լուծ կրելով կարելի՞ է թեթեւնալ. տեսնենք։

ա) Նախ առնենք Տէր Յիսուսը, Իր անձը։ Եթէ Ան մեզի Տէր ու պաշտպան ըլլայ, այն ատեն մենք առանձնութենէ, անտէր ու անօգնական վիճակէն կ՚ազատինք ու կը թեթեւնանք։ Այլեւս ուրիշներ չեն կրնար մեր վրայ տիրել։ «Ո՜վ Տէր Աստուած մեր, Քեզմէ ուրիշ տէրեր մեր վրայ տիրեցին, բայց Քու անունդ, մինակ Քուկդ, կը յիշենք»։ Եսա. 26. 13։ Խաւարի մէջ խարխափած ատեննիս, մեր վրայ փայլող արեգակը կամ ելեքտրական լոյսը բեռ կամ ծանրութիւն չէ, այլ խաւարը ցրուելով՝ մեզի լոյս եւ խրախոյս կու տայ։ Նոյնպէս Տէրը, Անոր օրհնեալ ներկայութիւնը, լոյսն ու շնորհքը մեր վրայ առնել ոչ թէ բեռ է, այլ քաղցր ու թեթեւ լուծ։

բ) Տիրոջ լուծէն ծանրագոյնը թերեւս ոսկիէ շինուած Տապանակ Ուխտին էր, զոր քահանաներ ուսամբարձ պիտի

կրէին։ Սակայն անով ճամբորդելու ատեն գետը կը ճեղքուի եւ ճամբայ կը բացուի։ Աստուծոյ ներկայութեամբ, գիշերը կրակի իսկ ցորեկը ամպի սիւնի ներքեւ աստուածային առաջնորդութեամբ եւ ընկերակցութեամբ մեր կեանքը կ'ապահովէ ու կը փայլեցնէ։ Ուրեմն ի՜նչ քաղցր ու հաճելի է Տիրոջ լուծը մեր վրայ առնել։

Դ. Լուծ կրելու օրէնքները.— Լուծ կրելու օրէնքներ կան զորս կատարելով կամ անտեսելով մարդ ծանրութիւն կամ թեթեւութիւն կը զգայ։

1. Մարդ պէտք է գիտնայ թէ որուն լուծը կը կրէ: Դուն քո՞ւ լուծդ կը կրես, այլո՞ց լուծը թէ ոչ Սատանայի՞ն լուծը։ Ասոնք ծանր են բնականաբար, սակայն հաւատացեալը եթէ գիտնայ թէ իր կրած ցաւը, վիշտը կամ որեւէ տեսակ բեռը Տէրը իր վրայ դրած է, այն ատեն կը թեթեւնայ։ Ուրեմն գիտցիր թէ որո՛ւն լուծին տակ ես եւ ըզգուշութիւն ըրէ որ միայն Տէրոջը լուծը կրես։

2. Լուծ կրելու համար լծակից պէտք է: Որեւէ գործի կամ մարզի մէջ եթէ յարմար գործակիցներ կամ գաղափարակիցներ չըլլան. բեռը կը ծանրանայ։ Սատանան լուծ կը դնէ, սակայն լծակից չ'ըլլար, եթէ երբեք ըլլայ իսկ, աւելի գէշ ու սխալ տեղ կ'առաջնորդէ։ Նոյնպէս մեղաւորներու ընկերակցութիւնը վտանգաւոր է։ «Որդեակ իմ, եթէ մեղաւորները քեզ գլխէ հանել ուզեն, դուն անոնց հաւանութիւն մի տար»։ Առակ. 1. 10։ Սաղմ. 1. 1։ «Անհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից մի ըլլաք»։ Բ. Կորնթ. 6. 14։ Պաշտօնական կամ աստուածպաշտութեան կերպարանքը ցուցնող գործաւորներուն համար իսկ Յիսուս կ'ըսէ. «Ծանր եւ տանելու դժուար բեռներ կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, եւ իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել»։ Մատթ. 23. 1—4։ Ուրեմն ապրելու եւ գործելու համար յարմարագոյն լծակիցներ ընտրէ որպէսզի բեռդ թեթեւ ըլլայ։ Յիսուս յօժար է քեզի լծակից ըլլալ։

3. Լուծը ծանրացնելու եւ թեթեւցնելու օրէնք կայ: Եթէ արօրը լուծին մէջտեղն է, երկու կողմը հաւասարապէս

ծանրութիւն կ՚իյնայ իսկ եթէ մէջտեղէն անդին մէկ կամ միւս կողմի եզին մօտ դրուի, միւս կողմը թեթեւ կ՚ըլլայ։ Յիսուս լուծին ծանր կողմը կրելով մերինը թեթեւցուցած է։

4. Լուծ կրելու ատենը կայ: *Ինչպէս մեր երկրային կեանքի ընթացքին միշտ լուծ պիտի կրենք, սակայն ամէն լուծ իրեն յատուկ ժամանակ կամ եղանակ ունի։ Հերկելու լուծը՝ վարուցանի ատեն, ցորեն կամնելու լուծը՝ հունձքի ժամանակ, բեռ կրելու լուծն ալ իր ատենին ըլլալու է։ Մարդուս տարիքը նկատելով գրուած է թէ. «Աղէկ է մարդուս որ իր երիտասարդութեան ատենը լուծը կրէ... քանզի լուծը անոր վրայ դրուեցաւ (Աստուծոյ կողմէն)»։ Ողբ. 3. 27։*

Մարդ շատ բաներ կրնայ կատարել երիտասարդութեան շրջանին։ Մարմնով առողջ, մտքով զօրաւոր, երիտասարդ ու կորովի եղած ատենը դիւրին է լուծ կրել։ Ասոր համար է որ երիտասարդները կը զինուորագրուին։ Նոյնպէս Սատանան երիտասարդաց վրայ կը բեռցնէ իր մեղսալից ու դժոխային լուծը։ Երիտասարդները զանազան կերպերով կաշկանդած ու գերեվարած ըլլալով՝ մերթ խնդացնելով, մերթ լացնելով, իր քմահաճոյքին կը ծառայեցնէ։ Երիտասարդութիւնը կեանքի լաւագոյն եւ յարմարագոյն շրջանն է։ Ուսման, արհեստի, ամուսնութեան եւ կեանքի համար անհրաժեշտ բաներու յարմարագոյն շրջանը երիտասարդութեան շրջանն է։

Նոյնպէս եթէ կ՚ուզես Տիրոջ համար ապրիլ եւ գործել, երիտասարդութեանդ շրջանին ինքզինքդ Տէրոջ լուծին տակ դիր։ Ժողով. 12. 1։

5. Պէտք է լուծին յօժարիլ ու վարժուիլ։

«Զիս խրատեցիր ու խրատուեցայ լուծի չվարժուած զուարակի պէս»։ Երեմ. 31. 18։ Կարգ մը զուարակներ որ լուծի նոր կը վարժեցուին, շատ դժուարութիւն կը քաշեն եւ իրենց տէրերուն ալ շատ դժուարութիւն կը պատճառեն։ (ա) Վիզը երբեք լուծ դնել տալ չ՚ուզեր,

անոր համար ալ կը պատժուի։ (բ) Աջ կամ ձախ խոտորելով ծեծ կ'ուտէ։ գ) Կամ ետ-ետ կը քաշուի, կամ ալ դէպի յառաջ վազելով փախչիլ կ'ուզէ մինչեւ իսկ իր լուծին ծայրը կրող եզին վիզը դարձնելով կ'ոլորէ ու անոր համար ալ ծեծ կ'ուտէ։ ( ) Երբեմն ալ կը պառկի եւ ելլել չ'ուզեր, անոր համար ծեծ կ'ուտէ։ (ե) Մինչեւ իսկ իր վիզը դարձնելով լուծը կը կոտրէ ու անոր համար կը պատժուի։ Վերջապէս մինչեւ որ վարժուի, դժուարութիւն կը քաշէ եւ նեղութիւն կը պատճառէ։ Բայց կարգ մը զուարակներ, սկիզբէն բնաւ դժուարութիւն չը կրելով ամէն բանի կը յօժարին եւ լուծը կը սիրեն։ Եւ զարմանալի է որ կարգ մը լուծի վարժուած եզներ, երբ արտ տարուելու ըլլան, ինքնիրեննին արօրին ու լուծին գտնուած տեղը կ'երթան ու կը կենան որպէսզի լուծը իրենց վիզը դրուի։ Յիսուս ալ այս վերջին դասակարգէն եղող լուծ կրողներ կ'ուզէ։ Ան կ'ըսէ. «Ինձմէ սորվեցէք»։ Մատթ. 11. 29։ Հաւատացեալներ գիտնալու են թէ լուծին մէկ ծայրը իրենք՝ միւս ծայրն ալ Յիսուս կը կենայ։ Ուրեմն, անոնք զգուշանալու են փախչելէ կամ ետ քաշուելէ, աջ ու ձախ խոտորելէ, պառկելէ ու վիզ դարձնելէ որպէսզի Յիսուսի դժուարութիւն չտան։ Հապա, լուծը թեթեւ կամ ծանր իսկ ըլլայ, անոնք Յիսուսի նայելով անկէ սորվելու են եւ լուծ կրելու յօժարելու են։

6. Լուծ կրելու մէջ նպատակներ.— Ընդհանրապէս լուծ կրելու նպատակը, (ա) Արտի մէջ արօրով գետին հերկելու եւ սերմ ցանելու համար կ'ըլլայ։ Բ. Օր. 22. 9, 10։ Ղուկ. 9. 62։ (բ) Կալին մէջ, կամնասայլով ցորենը յարդէն զատելու համար։ Ա. Կորն. 9. 9։ (գ) Ճամբան սայլով բեռ կրելու համար։ Ա. Թագ. 6. 7—14։ Ուստի Տիրոջ տրուած հաւատացեալներ, Անոր արտին, կալին եւ ճամբուն մէջ ամէն տեսակ գործի ծառայելու համար Անոր լուծը կրելու յօժարելու են եւ եթէ հարկը պահանջէ այն եզներուն նման, մինչեւ իսկ բառաչելով չիտակ ճամբայէն երթալու եւ ողջակիզուելու ալ յօժարելու են։

7. Լուծ կրելուն արդիւնքը կամ արգասիքը: *ա) Լուծ կրող եզը իր տիրոջ քով արժեքաւոր է։ բ) Իր տէրը անոր միւսներէն աւելի կեր կու տայ։ գ) Անով շատ գործ տեսնելով ստացուածք ու հարստութիւն կը դիզէ։ Այսպէս ալ անոնք որ Տիրոջ համար լուծ կը կրեն, Անոր կողմէն աւելի պիտի սիրուին ու հոգացուին եւ ի վերջոյ իրենց վզին վրայէն լուծը վերցնելով անոր փոխարէն մանեակ, հատուցում, վարձք եւ թագեր առնելով պիտի փառաւորուին։*

Ուստի ո՛վ երիտասարդ, երիտասարդութեանդ ատեն Յիսուսի լուծը վրադ առնելով, Յիսուսի հետ քով քովի բոլոր բեռները միասնաբար ու զոյգ կրելը սորվէ։

Հալէպ *Ա. Գ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ*

ԻՆՉՈ՞Ւ ՎԿԱՅԵԼՈՒ Է ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ

Եղբ. Յ. Ս. Գասարճեան
(Կենսագրական գիծերուն համար նայիլ «Մանանայ» Բ. Տարի, էջ 105)

Ի՞նչ է վկայութիւնը.— *Մարդու մը արտայայտութիւնը յաճախ կ'ըլլայ արդիւնքը իր անցած պարագաներուն։*

Ուրախ կ'ըլլայ երբ իր ներքին հոգեկան ու մտային կեանքը խաղաղ կ'ընթանայ. եթէ որեւէ ատեն իր տրամադրութիւնը խանգարուի կամ ներքին պայքար ունենայ իր արտայայտութիւնը կ'ըլլայ տխուր, դէմքը խոժոր. խօսակցութեան մէջ ոչ մէկ ուրախութեան նշոյլ կ'ունենայ։ Արտաքին դէպքերու ձգած ազդեցութիւններն ալ իր արտայայտութեան վրայ մեծապէս կ'ազդեն. երբ մէկը հիւանդ

է, խօսակցութիւնը կամ արտայայտութիւնը միշտ իր այդ վիճակին մասին կ՚ըլլայ։ Մասնագէտ մը երբ նոր գիւտ մը հնարէ, իր հոգեկան ու մտային խորհուրդները անով կը զբաղին եւ իր խօսքերը առաւելապէս անոր շուրջ կը դառնան։ Պարագան նոյնն է նորադարձ մեղաւորին համար։ Ան ատեն մը մեղքին մէջ ընկղմած ըլլալով իր ուրախութիւնը կորսնցուցած էր եւ իր մեղապարտութեան անձկալիութիւնը կը զգար։ Գիտէր թէ իր վախճանը պիտի ըլլար դժոխքի մէջ յաւիտենապէս տանջուիլ։ Բայց ահա ապաշխարելով, նոր կեանք, նոր ուրախութիւն, երկնային յոյս եւ սքանչելի յեղաշրջում ունեցաւ։ Ահա նոր արտայայտութիւն մը։ Առաջ ան կը խօսէր ու կը պատմէր իր անառակ կեանքին մասին։ Հիմա ան նոր կեանք ստացած է եւ նոր պատմութիւն մը, վկայութիւն մը ունի։ Երկնային ուրախութիւնն ու սէրը զինք կը ստիպեն որ միշտ անոր վրայով խօսի, մտածէ եւ ուրիշներուն հաղորդէ իր գտած Փրկիչն ու խաղաղութիւնը։ Իրապէս կրնանք ըսել թէ վկայութիւնը անհատին ներքին աշխարհին հայելին է

Բ.— Ինչո՞ւ վկայելու ենք.— Անհատը երբ ապաշխարելով փրկութիւն ստանայ, գիտակից է իր նախորդ մեղսալից կեանքին ու դժոխքի դատապարտութեան եւ նոր կեանքի մը տիրացած ըլլալով չի կրնար անտարբեր գտնուիլ մեղաւորներու հանդէպ այս կենաց ու մահու խնդրին շուրջ։ Երբ տեսնէ իր բարեկամները, սիրելիները, դրացիներն ու ազգականները որոնք դէպի դժոխք կը խուժեն, կը սկսի իր մէջ անմար կրակ մը անոնց փրկութեան նկատմամբ եւ զգաստացնելու համար զանոնք իր անձնական վկայութիւնը կու տայ, կը թախանձէ ու կ՚աղաչէ որ դարձի գան, կը յայտնէ անոնց իր նախկին վիճակը եւ ներկայ վայելած կեանքը եւ իր միակ փափաքը կ՚ըլլայ անոնց փրկութիւնը։

Ատեն մը կու գայ որ այլեւս այս վկայութիւնը կը փոխուի, անոր քայլերու, աւելի կեանքի կը փափաքի եւ երբ գտնէ զայն ու անոր մէջ արմատանալով կը սկսի

նորանոր ճշմարտութիւններ, գործեր, յայտնութիւններ ու պատգամներ ունենալ, որով զանոնք իր հաւատակիցներուն հաղորդելու եւ զանոնք ալ անոնց մասնակից ընելու համար կը սկսի վկայել։

Ո՞ւր է վկայութեան պակասը։ Ինչո՞ւ շատ մը երիտասարդ կամ տարեց հաւատացեալներու վկայութիւնը պակաս է. կամ աւելի ճիշդը ինչո՞ւ մէկ տեսակ է. փրկութեան վկայութիւնը եւ ոչ աւելի։ Անոր պատճառը իմ մէջս սա կէտերուն մէջ գտած եմ։

1.— Միօրինակ կեանքը միօրինակ վկայութիւն առաջ կը բերէ. եթէ փրկութենէ ետք աւելի նոր ու խոր կեանքի մը չի տենչամ այլ բաւականանամ իմ վիճակովս յայտնի է թէ նոր լոյսեր ու վայելքներ պիտի չ'ունենամ որու պակասը պիտի ըլլայ իմ հին վկայութեանս կրկնումը որմէ ես ալ համ պիտի չ'առնեմ։

2. Նուիրման պակասը։ Փրկութենէ ետքը երբ նոր քայլեր չ'առնուիր արդիւնքը կ'ըլլայ լճացած կեանք մը։ Վտանգաւոր է կենալ մէկ ճիւղին վրայ եթէ աւելի հաստ ու հաստատ ճիւղերու վրայ չհանգչին մեր ոտքերը։ Աշխարհի հետ դեռ կապ ունենալ, կէս աշխարհիկ ու կէս հոգեւոր կեանք մը ապրիլը կապէ լեզուս վկայելէ. վկայութեան զօրութիւնը կը կայանայ կեանքի ու ալ աւելի կեանքի մէջ։

3.— Ամչնալ։ Այս յատկութիւնը մարդու մէջ կայ։ Աստուած զանիկա զետեղած է մարդուն մէջ զայն զգաստութեան ու շիտակ ճամբու բերելու համար երբ նա կը շեղի։ Ամչնալու է անհատը չար խորհուրդներէ ու խօսակցութիւններէ, չար գործերէ, ամօթալի ամէն բաներէ, բայց ցաւալին հոս չէ՞ թէ որչափ հաւատացեալ երիտասարդներ կ'ամչնան ու գետնէ գետին կ'անցնին, երբ հարցուի թէ «ապաշխարա՞ծ են», հոգեւոր եղած են կ'ամչնայ դաւանիլ եւ վկայել իրենց Փրկիչը շատերուն առջեւ որոնց պատիւ պիտի ընէ Յիսուս Իր հրեշտակներուն առջեւ։

4.— Անհոգ գտնուիլ: Շատ մը երիտասարդներու մէջ սա գաղափարը կարելի է գտնել. Աւելի կեանք, Սուրբ կեանք, Տէրոջ համար աշխատիլ, բոլոր ժողովներու ներկայ ըլլալ, ամէն ատեն եւ ամէն պարագայի մէջ վըկայել, տարեց եղբայրներու համար, իբր թէ մեր ծնողքը ու եկեղեցին չեն ակնկալեր որ մենք երիտասարդներս նոյն գործունէութիւնն ու կեանքը ունենանք ինչ որ մեծերը ունին, որուն հետեւանքը կ'ըլլայ անհոգ գտնուիլ, ապագային ձգել. կամ ալ խորհիլ թէ տարիքի յառաջացումով մեր հոգեկան կեանքն ալ կը զօրանայ. սին ակընկալութիւններ, պարապ մտայնութիւն, աւելի ճիշդը Սատանայի փսփսուքներ, յառաջխաղացքը ընդհատելու համար ճամբուն վրայ փռուած փուշեր: Ո՛չ, կարելի է մեր երիտասարդներուն աւելի կեանքի տիրանալ սոյն խորհուրդները փարատելով, աւելին պահանջելով եւ Տէրոջ յայտնած բոլոր ճշմարտութիւններուն հնազանդելով: Սուրբ Գրքի մէջ յիշուած երիտասարդներուն կեանքը կը փաստէ զայս:

5. Փրկութեամբ բաւականանալ: Երանի թէ գիտնայինք ու հասկնայինք թէ փրկութենէ ետք ալ աւելի կեանք մը կայ: Նուիրման, սրբագործման ու կատարելութեան կեանքը գոյութիւն ունի, բայց դժբախտաբար շատեր խորհելով թէ դրախտը ապահոված են այլեւս փոյթ չեն ըներ աւելիին, կը բաւականան լոկ փրկութեամբ. որուն վախճանը եղած աղէտալի շատ մը նորադարձներու համար: Աշխարհը, շահը նաեւ պզտիկ յանցանքները ժամանակի ընթացքին մուտք գործած ըլլալով իրենց մէջ, զիրենք տապալած ու անկումի առաջնորդած են:

6. Աշխարհի մեռած չըլլալ: Վկայութեան մէկ պակասն ալ կարելի է այս ճշմարտութեան մէջ գտնել. փրկութեան վստահութիւնը ունենալով հանդերձ իր հին բարեկամներուն հետ կապը բոլորովին չէ կտրած, անոնց ընկերակցութիւնը տակաւին կ'ուրախացնէ զինք, կ'ուզէ երկու տէրերու ծառայութիւն ընել, թէ ժողովներու յաճախելով

հաղորդակցութիւն ունենալ հաւատացեալներու հետ եւ թէ իր հին բարեկամներուն հետ յաճախ շարունակել հին ընթացքը, բայց եթէ մէկը առելով միւսին չփարի. վախճանը յայտնի է. Տէրոջ խօսքին համեմատ մէկը միւսին զոհելու է. կամ աշխարհի կատարեալ մեռնելու է, եւ կամ հոգեւոր կեանքը ձգելով աշխարհի յարելու է որ ո՛րչափ ողբալի արարք մը պիտի ըլլայ։

Ուստի ինչպէս կարենալ դարմանել այս պակասը եւ ինչպէս զօրանալ ու յառաջանալ վկայութեան մէջ։

ա) Հոգեւոր կեանքի մէջ խորանալ։ *Պէտքը զգալ թէ Տէրը Իր բաժինը կը կատարէ ամէնուն հաւասար կերպով, հաւատացեալին պէտք եղած լոյսը կու տայ եւ կը ձգէ որ ան իր բաժինն ալ բերէ։ Հաւատք ու հնազանդութիւն երկու մեծ ուժեր են մղելու եւ խորացնելու հաւատացեալը հոգեւոր կեանքի մէջ։*

բ) Փնտռել ու պրպտել։ *Կեանքի մէջ յառաջանալու, նոր ճշմարտութիւններ վայելելու, իր վկայութիւնը միշտ թարմ պահելու համար կը սկսի փնտռել ու պրպտել եւ ահա ինքնաբերաբար կ՚ուղղուի այն միջոցին որ է Սուրբ Գիրքը սերտելով ու անոր վրայ խորհրդածելով նոր քայլեր առնել։ Ժողովներու յաճախելով այդ տեղ պիտի գտնէ երկնային մթնոլորտ մը, աղօթքներ, վկայութիւններ, որոնց անդրադարձումը պիտի ունենայ իր կեանքին յեղաշրջման մէջ եւ ապա նոր քայլեր ու որոշումներ առնելով նոր վկայութիւններ պիտի տայ։*

գ) Աղօթքի սեղան ունենալ։ *Որչափ կարեւոր է հաւատացեալին աղօթքի սեղան մը ունենալ։ Առտու կանուխ որոշուած ժամանակին ներկայանալն Աստուծոյ առջեւ, ի՜նչ մեծ առանձնաշնորհում մըն է։ Հոն է որ պիտի կարենայ զօրութիւն իջեցնել երկինքէն։ Հոն՝ իր սիրտը եւ այդ տեղ թաքուն պահուած բոլոր խնդրուածքները կը բացուին ու կը տարածուին Տէրոջ առջեւ։ Ան Տէրոջ ներկայութիւնը վայելելով, այդ Սուրբ հանդիպումին մէջ կը տեսնէ ինքզինքը եւ ականջը սեւեռած Տէրոջ ձայնին, իրեն*

հաղորդած պատգամը կ'առնէ։ Այդ տեղ է որ իր բոլոր թերութիւններն ու սխալները կը տեսնէ եւ կը խոստովանի։ Տէրոջ յայտնած նոր ճշմարտութիւնները, առնուելիք նոր քայլերը հոն կը տրուին իրեն։ Ի՜նչ մեծ երանութիւն հաւատացեալին։ Հոգեւոր կեանքին հիմը կը նկատուի Աղօթքի Սեղանը։ Յորդահոս գետերը այս ակէն կը բղխին. եւ հոս է որ Տէրը քու կոչումդ ու առաքելութիւնդ յայտնելէ յետոյ, կը ղրկէ քեզ վկայելու, գործելու եւ ահա մէջդ կ'արթննայ սոյն փափաքը ու կեանքը որ է.—

դ) Տէրոջը համար զատուիլ։ Ինքզինքդ միշտ յառաջանալու մէջ զգալով ալ Տէրոջ ներկայութիւնը կը ստիպէ քեզ բոլորովին զոհողութեան կեանք մը ապրիլ։ Առաջեան բնաւորութիւններդ որոնք արգելք կը հանդիսանային էութիւնդ Տէրոջ նուիրելէ, բոլորովին կ'ոչնչանան։ Տէրոջ ըլլալ, Տէրը վայելել ու զԱյն մտիկ ընել, Անոր հաճոյ եղածը կատարելու վառ փափաքը կը մղէ քեզ Տէրոջ ուզածին համեմատ կեանք մը ապրիլ որուն մէջ միայն կը գտնես ներքին հանգստութիւն մը, եւ երկնային ուրախութիւն մը սրտիդ մէջ։ Փորձանքներու եւ դժուարութիւններու մէջէն յաղթական անցնիլդ այս նուիրմանդ մէջ կը կայանայ։

ե) Տէրոջ համար գործել։ Երկրին վրայ ունեցած անցաւոր կեանքդ տեսնելով, աւելի մաքուր կեանք ապրելու տենչալու ես։ Կեանքը լոկ շոգի մը սեպելով Տէրոջ համար գործելու առիթներ պէտք է փնտռես. երկինքի մէջ վարձատրութիւն ու պսակ տեսնելով անոնց տիրանալու համար որեւէ ջանք խնայելու չես։ Յաւիտենական կեանքի մէջ ունենալիք փառքդ այս տեղէն ղրկած ատաղձէդ պիտի ըլլայ։ Ուստի պիտի փափաքիս մինչեւ իսկ բոլոր գործերդ ձգելով Տէրոջը դաշտին մէջ գործելու նետուիլ եւ Տէրը քու այս յօժարութիւնդ տեսնելով պիտի օգնէ ու վարձահատոյց ըլլայ քեզի եւ պտղաբեր պիտի ընէ քեզ ամենուրեք։

Թէ ինչ բաներ կ'ընէ վկայութիւնը երիտասարդին մէջ, հետեւեալ մի քանի ճշմարտութիւնները պարզեմ Տէրոջ իմ վրաս կատարածն ալ յայտնելով.

1. Վկայութիւնը համարձակութիւն կու տայ: *Հաւատացեալ ծնողքի տէր պատանի ու երիտասարդներ մեծցած ըլլալով քրիստոնեայ մթնոլորտի մէջ, յաճախ ամչկոտ ու վախկոտ կ'ըլլան. կը վկայեմ Տէրոջ փառքին համար որ շատ ամչկոտ մէկն էի. խումբ մը երիտասարդներու մէջ աղօթել, վկայել կամ խօսիլ մեծ բեռ մըն էր ինծի համար. կը նախընտրէի գումար մը դրամ կորսնցնել քան ելլել ու աղօթել ժողովներու մէջ, կամ վկայել երիտասարդ բարեկամներու առջեւ: Ապաշխարութիւն մը ունէի բայց կ'ուզէի որ ան ծածուկ մնայ աշխարհայիններէ, բայց Տէրը օր ըստ օրէ աղօթքով ու աղաչանքով խնդրած համարձակութիւնս վկայութեան ժողովներուն մէջ աղօթելու միջոցաւ տուաւ. փա՛ռք Իր անուան. հիմա վկայութիւնը ինծի համար ուրախութիւն է:*

2. Վկայութեամբ կը մղուի իր վկայածը ապրիլ: *Վըկայութեան կեանքին մէջ մեծ զօրութիւն կայ երիտասարդը աւելի կեանքի մղելու: Երբ ան վկայէ Տէրոջմէ առած փրկութեան մասին, կը զգուշանայ կեանքէ իյնալէ. եւ կամ վկայէ մաքուր կեանքի մասին. բնականաբար իր լաւագոյնը պիտի ընէ Տէրոջ օգնութեամբ մաքուր կեանք մը ապրելու համար: Այսպիսով ժամանակի ընթացքին կեանքը աւելի մաքուր, աւելի զօրաւոր եւ Քրիստոսի ամէն կերպով փառք բերող զաւակ մը պիտի ըլլայ:*

3. Վկայութեամբ իր մէջ թաքուն պահուած տաղանդները ի յայտ կու գան: *Վկայելէ քաշուող երիտասարդ մը, ինք իսկ պիտի չկրնայ գիտնալ թէ ինչպիսի տաղանդներ ունի: Օրինակ առնենք թոթով Մովսէս մարգարէն. Տէրոջը գործէն փախչիլ կ'ուզէր իր լեզուին պատրուակ բռնելով: Շիտակ է, բայց տես թէ բոլոր Իսրայէլի առաջնորդը եղաւ: Պետրոս, որ թէեւ աշակերտներուն մէջ առաջնոր-*

դող դիրք մը ունի, աղախինէ մը վախնալով Տէրը ուրացաւ։ Բայց Տէրոջը Հոգին գալն մկրտելէ յետոյ մէկ վկայութեամբ, մէկ քարոզով երեք հազարներու փրկութեան միջոց եղաւ։ Միթէ հիմա ալ մեր մէջ չկա՞ն տաղանդաւոր երիտասարդներ որոնք գոցուած են. համարձակութեամբ կ'ըսեմ, թէ շատ մը անտեսուած երիտասարդներ ունինք, որոնք եթէ կատարելապէս Տէրոջը ձեռքը տրուէին անոնցմէ պիտի ելլեն աւետարանիչներ, քարոզիչներ, հեղինակներ ու վարդապետներ։ Բայց լուռ մնալով, այսպիսի թանկագին տաղանդներ անգործածելի կը դառնան։ Ով երիտասարդ եղբայրս, վկայութիւնը քեզ ալ յառաջացնելու լաւագոյն միջոցն է։ Վկայելու կերպն ալ Տէրոջը նուիրուելով ու Անկէ վայելածդ ուրիշներուն հաղորդելով կ'ըլլայ։

ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ.—

1.— Խօսքով: Լաւ է խօսքով վկայել, բայց եթէ վըկայածդ կեանքիդ մէջ չի յայտնուիր, նախ սուտ եղած կ'ըլլայ եւ ապա ուրիշներուն գայթակղութեան պատճառ կը դառնայ։ Լոկ խօսքով վկայութիւնը շատ վտանգաւոր բան մըն է, Տէրոջ գործին մէջ։ Տէրոջ մասին միշտ կը կարդանք սա անուշ խօսքը թէ՝ Ան կ'ընէր ու կը սորվեցնէր:

2. Կեանքով: Այս է ընդունելին. խօսքի վկայութիւնը համընթաց ըլլալու է կեանքի վկայութեան։ Անձամբ պիտի նախընտրէի աւելի կեանքով խօսիլ քան խօսքով։ Թող ուրիշներ մեր կեանքը տեսնելով վկայեն եւ այն ատեն մեր խօսքը ազդու եւ արդիւնաբեր կ'ըլլայ, ապա թէ ոչ կ'ըլլանք «Ձայն տուող պղինձներ կամ հնչեցնող ծնծղաներ»։

3. Գործով: Թէպէտ կեանքով եղած վկայութիւնը անբաժան մէկ մասը կը կազմէ գործքով վկայութեան։ Ինչպէս մեր Տէրն ալ ըսաւ Իր աշակերտներուն թէ Իմ կերակուրս այն է որ ես զիս ղրկողին կամքը ընեմ եւ Անոր գործը կատարեմ, նոյնպէս ալ հ գեւոր կեանքը կը պահանջէ որ մեր վկայութիւնը ոչ թէ միայն խօսքով ըլ-

լայ, այլ՝ կեանքով եւ գործքով։ Կեանքը կ՚ազդէ բայց գործնականապէս եղած վկայութիւնը բուն հոգեւոր կեանքը կը յայտնէ ուրիշներուն։

ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ. Ինչպէս որ յիշուեցաւ վըկայութեան նպատակն է.—

1. Ուրիշներու փրկութիւնը: *Մեր վայելածը եւ Փրկչին միջոցաւ մեր ունեցած առանձնաշնորհումը ուրիշներուն հաղորդել։*

2. Անձնական կեանքի մէջ յառաջանալ: *Թէպէտ վկայութեամբ ուրիշներու փրկութիւնը կը փնտռենք, նոյնպէս ալ մեր կեանքը զօրացնելու միջոց մը եղած կ՚ըլլայ։*

3. Տէրոջ զօրութիւնը հռչակել: *Վկայութեան բուն նըպատակը այս ըլլալու է հաւատացեալին համար. Կեանքիդ մէջ ունեցած սքանչելի յեղաշրջումը Տէրոջ զօրութեամբ ու շնորհքովը եղած ըլլալը յայտնել է եւ ոչ թէ անձնական արժանիքդ։*

4. Հաւատացեալներու շինութիւնը: *Ժողովներու ընթացքին Աստուծոյ զաւակներուն մէջ Տէրը փառաբանել. Քու վրադ ու միջոցովդ կատարածները պատմել, Տէրոջ այցելութիւնները հռչակել, Տէրոջ ներկայութեան մէջ Անկէ առած պարգեւներդ տալ. այս բոլորը հաւատացեալներու շինութեան համար կ՚ըլլան վկայութեամբ.*

Այս եւ ասոր նման վկայութեան միջոցաւ Տէրը կը փառաւորենք եւ մենք ալ կ՚օրհնուինք. Տէրը տայ որ մեր բոլոր պատանի ու երիտասարդները Տէրոջը յանձնուելով Անոր իրենց յանձնած երկնային պարգեւներն ու ճըշմարտութիւնները վկայութեամբ իրենց շուրջիններուն սփռէին։

Պէյրութ *ՅԱԿՈԲ ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ*

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ՊՏՈՒՂ ՉՏԱԼՈՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

1.— *Արմատ չ'ունենալ — Առանց Քրիստոսի ըլլալ։ Մատթ.* 13. 6։

2.— *Հիւթ չ'ունենալ— Առանց Հոգիի ըլլալ։ Ղուկ.* 8. 6։

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԵՐ ՀՈՎԻՒԸ

1.— *Ան որպէս Բարի Հովիւ մեռաւ որ մեզ փրկէ։ Յովհ.* 10. 11։

2.— *Ան որպէս Մեծ Հովիւը՝ կ'ապրի մեզ առաջնորդելու համար։ Եբր.* 13. 20։

3.— *Ան որպէս Հովուապետ՝ պիտի գայ մեզ փառքին հասցնելու։ Ա. Պետ.* 5. 4։

ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՐԵՍԸ.

1. Հաստատուն երես.— Ղուկ. 9. 51:

2. Խոնարհած երես.— Մատթ. 26. 39:

3. Նախատուած երես.— Մատթ. 26. 67:

4. Ծածկուած երես.— Մարկ. 14. 65:

5. Զարնուած երես.— Ղուկ. 22. 64:

5. Փայլուն երես.— Մատթ. 17. 2:

7. Փառաւոր երես.— Բ. Կորնթ. 3. 18: 4. 6:

8. Ահ ազդող երես.— Յայտ. 6. 16: 20. 11:

9. Ուրախացնող երես.— Յայտ. 22. 4:

Եւ այս բոլորը քեզի եւ ինծի համար ով հոգի պատուական:

ՈՒ՞ՐԻ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

1. *Տէրունական աղօթքը.* (*Մատթ.* 6. 1—19։)

2. *Տասը պատուիրանքները.* (*Ելից* 20. 1—17։)

3. *Երանիները.* (*Մտթ.* 5)

4. *Ամենէն երկայն համարը.* (*Եսթեր.* 8. 9։)

5. *Ամենէն կարճ համարը.* (*Յովհ.* 11. 35։)

6. *Մեծագոյն համարը.* (*Յովհ.* 3. 16։)

7. *Սիրոյ գլուխը.* (*Ա. Կորն.* 13։)

8. *Տիրոջ մէջ կենալու գլուխը.* (*Յովհ.* 15։)

9. *Յարութեան գլուխը.* (*Ա. Կորն.* 15։)

10. *Ոսկեղէն կանոնը.* (*Ղուկ.* 6. 31։)

ՍԲ. ԳՐՈՑ ՆԵՐՇՆՉՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՈՒԷՍԼԻԻ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ճան Ուէսլի աշխարհահըռչակ քարոզիչը հետեւեալ տրամաբանական եզրակացութեան կու գայ Ս. Գրոց Աստուծոյ կողմէն ներշնչեալ ըլլալուն մասին։

Ան կ՚ըսէ թէ Սուրբ Գիրքը հեղինակութիւնը ըլլալու է (ա) Բարի մարդոց կամ հրեշտակներու, (բ) Գէշ մարդոց կամ Սատանայի, (գ) եւ կամ Աստուծոյ։

1. Ան չի կրնար բարի մարդոց կամ հրեշտակներու հեղինակութիւնը ըլլալ, որովհետեւ անոնք ոչ պիտի ուզէին եւ ոչ ալ կրնային այսպիսի Գիրք մը գրել եւ տեւականօրէն սուտ խօսիլ ըսելով թէ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ, երբ անոնք ոչ թէ Տիրոջ, այլ՝ իրենց խօսքերն էին։

2. Ան չի կրնար նաեւ ըլլալ գէշ մարդոց կամ Սատանայի հեղինակութիւնը, որովհետեւ անոնք ալ պիտի չկրնային այսպիսի Գիրք մը հեղինակել, որուն մէջ մարդուս բոլոր պարտաւորութիւնները գրուած ըլլան, մեղքը բացարձակապէս արգիլուած ըլլայ եւ բուն իսկ իրենց հոգիները յաւիտեանս յաւիտենից դըժոխքի կրակին դատապարտուած ըլլան։

3. Ուստի կը մնայ երրորդ եւ միակ եզրակացութիւնը թէ, Սուրբ Գիրքը տրուած ըլլալու Աստուածային ներշնչութեամբ որով ան Աստուծոյ Գիրքն է ու միայն Աստուածաշունչ Մատեանը։

ԽՂՃԻ ԽԱՅԹ ՏՈՒՈՂ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

Անգամ մը քահանայ մը կանչուեցաւ մեռնելու վրայ եղող մարդու մը քով։ Քահանան անոր խոստովանութիւնը մտիկ ընելէ վերջ ջանաց անոր միտքը պատրաստել մահուան իրականութեան վրայ, բայց մահամերձը տխրօրէն յարեց. «Կեանքիս մէջ գործած շատ մը մեծ մեղքերէս աւելի սրտիս ցաւ պատճառող բանը տակաւին նորահաս երիտասարդ եղած ատենս, չարաճճիօրէն խաղցած մէկ խաղս է, որ տակաւին խըղճիս խայթ կու տայ։ Մեր

տան մօտերը հրապարակ մը կար ուր ճամբաները զիրար կը խաչաձեւէին եւ ուր խաչաձեւ ծռած ձող մը տնկուած էր, որուն երկու թեւերը ճամբաներուն ո՛ւր տանիլը անծանօթ ճամբորդին ցոյց կու տային։ Օտարականներ հոն հասնելնուն, այդ ցուցատախտակին վրայի գրութիւնը կարդալով իրենց երթալիք ճամբան կ'ընտրէին։ Ցուցատախտակին թեւերը խարխլած էին, եւ ես դժբախտ օր մը, խաղի համար անոր թեւերը վար առնելով անոնց ուղղութիւնը փոխեցի, այնպէս որ անոնք այլեւս շիտակ ճամբան ցոյց չէին տար ճամբորդին. եւ հիմա որ այսքան երկար տարիներ անցած են ու ես մեռնելու վրայ եմ, ինծի խիստ մեծ վիշտ ու հոգ կը պատճառէ իմ այդ յիմար արարքս թէ արդեօք. քանի՜ քանի՜ յոգնած ու պարտասան ուղեւորներ սխալ ճամբու առաջնորդած եմ, հաւանաբար արժանանալով անոնց նողկանքին ու անէծքին։ Ով պատուական բարեկամս, երիտասարդ կամ չափահաս, ուշադրութիւն ըրէ ապրած կեանքիդ, շատերուն աչքին առջեւ այդ ցուցատախտակը դուն ես, քու կենցաղավարութիւնդ է, անոնք քեզի նայելով իրենց կեանքին ուղղութիւն կու տան։ Այնպէս ապրէ որ դուն ալ Առաքեալին հետ կարենաս ըսել. «Ես բոլորովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ մինչեւ այսօր»։ Գոր. 23. 1։

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կը պատմուի թէ Քլէմէնթ Կանկանէլլի ԺԴ. Պապը երբ պապական աթոռը բարձրացաւ, շատ մը նահանգներու եւ երկիրներու ներկայացուցիչներն ու դեսպանները ներկայացան իր պալատը եւ երբ անոնք իրենց շնորհաւորութիւնները ներկայացուցած ատեն երբ ծռելով անոնց շնորհաւորութիւնները կը փոխադարձնէր։ Ասոր վրայ արարողութեանց հսկող գըլխաւոր կարտինալը մատնանըշեց թէ ինք պէտք չէ փոխադարձէ անոնց բարեւները։ «Ո՛հ, ձեր ներո-

ղամտութիւնը կը հայցեմ» ըսաւ բարեսիրտ պապը, «Ես երկար ատենէ ի վեր պապ չեմ եղած որ քաղաքավարական բարի սովորութիւնները մոռցած ըլլամ»։

ՋՈ՞Վ ԿԸ ՀԱՃԵՑՆԵՍ, ՄԱՐԴԻ՞Կ ԹԷ ՔՐԻՍՏՈՍ

Կայարանի մը դռնապանը, ցուրտ գիշեր մը ճամբորդներու իւրաքանչիւրէն պահանջեց որ իրենց տոմսակները ցոյց տալէ վերջ դռնէն ներս անցնին, այնպէս որ խռնուած բազմութիւնը սկսաւ բողոքել անոր ըսելով թէ ան այս գիշեր չափազանց անտանելի մարդ մը դարձած է։ Դռնապանը ըսաւ. «Ես կ՚աշխատիմ միայն մէկ մարդու տանելի ու հաճոյ ըլլալ, եւ անիկա իմ վերակացուս է»։ Անիկա կրնար ճամբորդներուն հաճոյ ըլլալու համար տրուած հրահանգները չկատարել եւ իր գործն ալ կորսնցնել, բայց ան բաւականաչափ խելացի էր, գիտնալու համար թէ իր գործն էր միայն մէկ մարդ հաճեցնել, այն մարդը որ զինք այդ պաշտօնին կանչած էր եւ իրեն հրահանգներ տըւած էր եւ իր հաւատարմութեանը համար զինքը պիտի վարձատրէր ու հակառակ պարագային, եթէ հրամանները չկատարէր զինքը գործէն կրնար վտարել։

Նմանապէս ալ Քրիստոսի ծառան յաճախ մարդոց անհաճոյ կրնայ թըւիլ։ Եթէ ինքը քիչ մը իր սկզբունքներուն ու հաւատալիքներուն վերաբերութեամբ թոյլ գտնուելու ըլլայ շատ մը մարդիկ գոհ պիտի ըլլան իր այդ ընթացքէն, իսկ եթէ իր սկզբունքներուն ու կանոններուն ամուր փարի, անոնք իրմէ պիտի խորշին։ Եթէ ան կ՚ուզէ մարդիկ հաճեցնել անոնց փափաքները պիտի կատարէ, թոյլ տալով որ աշխարհիկ սովորութիւններ ու ընթացքներ մուտ գտնեն եւ ինքը յաչս աշխարհի արտաքոյ մէկը չերեւի, բայց այն ատեն որոշ գիտնալու է թէ ինք Տիրոջ չի կրնար ծառայել՝ Մեր Տէրը ըսաւ. «Մարդ մը չի կրնար երկու տիրոջ ծառայել»։ Ան որ մարդոց

(Շար․ը տեսնել էջ 164ի տակը)

Ե. ՄԱՍ

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՆՆՋԵՑԵԱԼՆԵՐ, ՆԱՄԱԿՆԵՐ, ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա. ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՍ - ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Մարկոս Եղբ. Ստեփանեան

Ծնած եմ 1899, Դեկտ. 14ին, Գոնիա նահանգին Սպարթա քաղաքին մէջ։ Ծնողքս բարեպաշտ ըլլալով՝ մեծ ազդեցութիւն ձգած են իմ վրաս։ 1915ին մեր ազգակիցներուն հետ մենք ալ տեղահան եղանք։ Մեր ընտանիքին 11 անդամներէն միայն ես ազատեցայ Տէր Զօրի անապատէն եւ Հալէպ եկայ։ 1916-ին որբանոց ընդունուեցայ եւ ապա Հոգետուն *կոչուած տեղ մը տարուեցայ աշխատելու համար։ Հոն կիրակի եւ լուռ օրեր հոգեւոր ժողովներ կ՚ըլլային։ Որբանոցին մայրիկը, Տուտու Մարգարեան, ամէն գիշեր աղօթաժողովներ կ՚ընէր որբերուն համար եւ աղօթքի պատեհութիւն կու տար։ Մինչեւ կը չհասկնայի* Փրկիչ, մեղաւոր, փրկութիւն, քաւութիւն, սէր *բառերը։ 1917ին, օր մը Տուտու մայրիկին ընթերցանը սա համարն էր. «Անոր Որդւոյն Յիսուսի Քրիստոսի արիւնը*

մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ»։ Յովհ. 1. 7։ Ամիսներէ ի վեր Աստուծոյ խօսքը կը լսէի եւ Սուրբ Հոգին վրաս կը գործէր։ Երբ այդ գիշեր աղօթքի պատեհութիւն տրուեցաւ, չկրցայ տեղս նստիլ, մեղքի ծանր բեռէն ազատելու համար դողդոջ ծունկերով ոտքի ելայ եւ սապէս աղօթեցի. «Յիսուս Փրկիչ, ողորմէ ինծի, մեղաւորիս, մաքրէ զիս Քու սուրբ արիւնովդ»։ Յայնժամ մեղքերս ներուեցան եւ երկնային ուրախութեամբ ու խաղաղութեամբ լեցուեցաւ սիրտս։ Անմոռանալի օրհնեալ դէպք մըն է ատիկա ինծի համար, 30 տարիներ անցած են, բայց միշտ նոր է ինծի համար։ Վստահ եմ թէ Աստուծոյ զաւակ եմ։ Այս երկար տարիներու ընթացքին Տէրս ինծի հետ եղաւ ու զիս չթողուց. «Յիսուս է իմ բարեկամս, խիստ թանկագին ինծի, հազարաց մէջ էն գեղեցիկն իմ հոգւոյս»։

1919ին Հալէպէն Իզմիր մեկնեցայ։ Հոն Աստուծոյ զաւակներուն հետ Տէրը փառաբանեցինք ժողովներու մէջ նաեւ դուրսը Անոր անունը վկայելով ու հռչակելով մինչեւ Իզմիրի պարպումը։ Իզմիրէն Սելանիկ մեկնեցայ եւ հոն 6 ամիս կենալէ վերջ, 1923ին Աղեքսանդրիա մեկնեցայ Տիրոջ առաջնորդութեամբ եւ անմիջապէս սկսայ եղբայրութեան ժողովը որ մինչեւ այսօր կը շարունակէ եղբայրութիւնը ու հոգեւոր ժողովները։ Երբ եկայ. տուներու մէջ կ՚ըլլային ժողովները։ Կարգ մը ընտանիքներ Գահիրէ գացին, սակայն մենք սակաւաթիւ

հաճելի ըլլալու կ՚աշխատի չի կրնար Տիրոջ հաճելի ըլլալ։ Ան մարդոց փափաքածը ընելով կրնայ անոնց բարեկամութիւնը շահիլ, բայց կը կորսնցնէ իր միակ Բարեկամը որ միւսներէն գերիվեր կը կենայ։ Մարդիկ կրնան զինք ծափահարել, բայց երբեք պիտի չկրնայ լսել այն քաղցր ձայնը որ կ՚ըսէ. «Ապրի՛ս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ, մտի՛ր քու Տէրոջդ ուրախութեանը մէջ»։

«Մ.»

անձերով դարձեալ շարունակեցինք ժողովները անընդհատ։ 1925—1927 տարիներուն բաւական դարձի եկողներ եղան։ Սողոմոն եղբայր Սիմոնեան եւ կինը Ռահէլ քոյրը իրենց տունը սիրով տրամադրեցին ժողովներու համար, Տէրը պիտի վարձատրէ զիրենք։ Մասնաւոր հովիւ չունենալնուս ժողովներուն կ՛առաջնորդէին Սողոմոն եղբայր Սիմոնեան, Եուսուֆ եղբայր Նորատունկեան եւ Մարկոս եղբայր Ստեփանեան։ Կանանց ժողովներուն կ՛առաջնորդէր Ռահէլ քոյր Սիմոնեան։ Ատեն մը այս ժողովները կ՛ըլլային Սամուէլ եղբայր Խունկանեանի տունը։

1932ին Վեր. Պետրոս Ակիւլեան քաղաքս այցելեց եւ շատ օրհնաբեր ժողովներ ունեցանք, մկրտուողներ ալ եղան։

Ապա քաղաքիս Մուհարրէմ Պէյ կոչուած վայրը սենեակ մը վարձեցինք, ուր կատարեցինք մեր պաշտամունքը։ Հոս շատեր ապաշխարեցին եւ ոմանք Գահիրէ մեկնեցան։ Ներկայիս ժողովներուն կ՛առաջնորդեն Սամուէլ եղբայր Խունկանեան, Նիկողոս եղբայր Մարանճեան եւ Մարկոս եղբայր Ստեփանեան։

1933ին Աբրահամ եղբայր Սէֆէրեան քաղաքս այցելեց եւ շատ օգտակար եղաւ ամէնուս։ 1936ին Վեր. Ա. Ջ. Եղոյեան, Գէորգ եղբայր Պալիկեան, Տիմոթէոս եղբայր Ջօրպաճեան եւ այլ աւետարանիչներ մեզ այցելեցին եւ մեծ օրհնութիւն եղան։

1941ին մեր ժողովարանը ռմբակոծութեան պատճառաւ վնասուեցաւ, այժմ մեր ժողովները կ՛ըլլան Սքօչ Սքուլ կոչուած վարժարանի սրահին մէջ։ Կիրակի օրեր պաշտամունքի եկողներուն թիւը կ՛ըլլայ 30— 40 հոգի։ Լուր օրեր աղօթաժողով կ՛ունենանք Ռահէլ քրոջ տունը։

1942 Օգոստ. 12ին մեր սիրելի եղբայրը Սողոմոն Սիմոնեան Տէրոջմով ննջեց։ Անոր տեղը բաց է։ Հեզաբարոյ ու խաղաղասէր եղբայր մըն էր։ Ներկայիս եղբայրութեանս վարչական անդամներն են.— Յակոբ եղբայր

Սիմոնեան, Ծօրճ եղբայր Գաս, Մարկոս եղբայր Ստեփանեան. Նիկողոս եղբայր Մարանճեան եւ Վահրամ եղբայր Խունկանեան։ Եուսուֆ եղբայր Նորատունկեան ֆիզիքապէս տկար ըլլալուն համար չի կրնար ժողովներուն գալ։ Ռահել քոյր Սիմոնեան հակառակ իր ծանր տառապանքներուն ու վիշտերուն, Տէրոջ գործին համար կը զոհուի։ Ուրախ ենք որ Տիմոթէոս եղբօր այս վերջին այցելութեամբ իրենց նուիրումը նորոգողներ եւ դարձի եկողներ ալ եղան, փառք Տէրոջ։ Ինչպէս Կայսրին տունը հաւատացեալներ կային Հռովմի մէջ, նոյնպէս Տէրը Եգիպտոսի Աղեքսանդրիա քաղաքին մէջ փոքր հօտ մը պահած է իրեն համար։ Ներկայիս ժողովներուն կ'առաջնորդեն Օննիկ եղբայր Թապագեան, Նիկողոս եղբայր Մարանճեան եւ Մարկոս եղբայր Ստեփանեան։ Մեր միակ փափաքն է Տէրոջը հաճելի կեանք մը ապրիլ, իր փառաւոր գալստեան պատրաստուիլ եւ շատ հոգիներ պատրաստել։

Անոնք որ կը փափաքին թղթակցիլ ինծի կամ Աղեքսանդրիոյ եղբայրութեան հետ, կրնան հետեւեալ հասցէով գրել.

Mr. Margos Stépanian
Rue Trieste N° 2
Alexandrie, Egypte

Ձեր եղբայրը Տէրոջմով

Աղեքսանդրիա, Եգիպտոս

ՄԱՐԿՈՍ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԵԱՆՔԻ ՃԱՄԲԱՆ

(ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆՍ ՆՄԱՆՈՂԱԿԱՆ ԲԱՆԱՁԵՒԸ)

Աստուածային անհուն սիրոյն եւ արդարութեան ըսկըզբունքներուն անեղ ոյժէն մղուած, տենչանքով կը դեգերէի կեանքի գուհններուն մէջ քայլամոլոր, մերթ բըլուրներու վրայ, մերթ հովիտներու մէջ, երբեմն դաշտերու մէջ, երբեմն լեռներու վրայ, շատ անգամ արցունքով ու երեւակայական դառն կսկիծներով, փողոցէ փողոց ման կու գայի ուղեկորոյս, գտնելու համար այն ճշմարիտ կեանքի ճամբան որ պիտի տանէր իմ հէք հոգիս այս աշխարհի ունայն կեանքէն դէպի երկնային կեանքին եւ իրական վայելքին։

Բայց ո՞վ, ո՞վ էր որ զիս պիտի առաջնորդէր հոն և ո՞վ ինծի ցոյց պիտի տար կեանքի ճամբան, զի կեանքս էր խաւար, մթնոլորտն ամպոտ, մէգ ու մառախուղ եւ աղջամղջային մռայլ սօսկում մը պատած էր ամէն կողմ ու այս ամէնուն հետ, գազաններուն ահարեկիչ մռնչիւններէն ահ ու դողի մատնուած ու անձնական բոլոր ճիգ ու ջանքերէ յուսալքուած, ինքզինքս կը զգայի յուսահատութեան ձորին մէջ։ Ո՛չ հայր, ոչ մայր, ոչ քոյր, ոչ եղբայր. ոչ թագաւոր, ոչ իշխան եւ ոչ մի արարած կա՛ր աշխարհի մէջ, որ կարող ըլլար օգնել վիճակիս։ Ժանտատեսիլ մահը սարսուռ կ'ազդէր հէք հոգւոյս։ Կարծես գժոխքը բերանը բացած, ժամ առաջ կլլել կ'ուզէր զիս, որուն հրկիզող բոցերուն ճարճատիւնը գուցէ լսելի թուէր ականջիս։ Մարդկային սահմանափակ օժանդակութիւնը անբաւարար էր կազդուրելու հոգեկան տագնապս։ Գերմարդկային էակի մը գերբնական հրաշքին կը կարօտէր հոգիս ու ես յոգնած, մեռելատիպ թմրութեամբ երեսս ի վար երկրպագած ու թեւաբաց. Նախախնամութեան հզօր Ձեռքէն կորուսեալ հոգւոյս ազատութիւն կը հայցեմ։

Յանժամ զով զեփիւռին մէջէն խօսող մեղմ ձայն

մը, հազիւ լսելի եղաւ ականջիս, որ կ՚ըսէր. «Ո՛վ պատանի, քեզի կ՚ըսեմ, ելի՛ր»։

Ո՜հ, ի՜նչ հրաշք, ի՜նչ անուշ ձայն, քաղցրահնչիւն ու ներդաշնակ, եղբայրական գորովագութ թրթռացումներով լի, որ կարծես մեռած հոգւոյս կենդանութիւն շնորհեց ու փարատեց աղջամուղջի մռայլ քօղը իմ մահացու աչքերէս եւ ես կիսաբաց աչքերով, հազիւ կրցայ տեսնել դէմք մը, որուն քաղցր նայուածքն ու աստուածային արտայայտութիւնը զիս բոլորովին սթափեցուցին ու ապշած կանգնեցայ տեսնելու համար այն հրաշալեղ Անձը որ կեցած էր ցուպը ձեռքին, հովիւի մը նմանութեամբ, որ կարծես երկար ատենէ ի վեր փնտռելով գտած ըլլար իր մէկ կորուսեալ ոչխարը։

Գերմարդկային տիպար անձի մը երեւոյթն ունէր Ան, որուն երեսը կը փայլէր արդարութեան արեգակին հանգոյն ու Անոր դէմքէն երկնային ժպիտներ կը ցոլային առաւօտեան պայծառ աստղին ցոլքերուն նման։ Գովասանքի վայել շքեղ բառեր կը պակսին բացատրելու համար Անոր աննման գեղեցկութիւնը ու մարդկային տկար լեզուս անկարող է արտայայտել Անոր վեհութիւնը։ Զընաշխարհիկ էակի մը կենդանի պատկերն էր Ան ու Աստուածային անհուն սիրոյն կատարեալ մարմնացումը։ Մինչ ես հիացած ու զմայլած այս փառայեղ տեսիլքէն, իսկոյն նոյն ինքն մօտեցաւ ինծի ու Իր աստուածային աջ ձեռքը դրաւ իմ ուսիս եւ քաղցրահնչիւն ու սիրալիր շեշտով մը խօսեցաւ ինծի ու ըսաւ.— «Իմ ետեւէս եկուր զի ես եմ ճամբան, ճշմարտութիւնը, եւ կեանքը։

Աստուածային անգին զոհողութեամբ ի յայտ եկած այս հրաւէրին կենսատու բառերը յեղաշրջեցին իմ համակ էութիւնս ու բոլորովին բարեփոխեցին կեանքիս ընթացքը, ցոյց տալով ինծի այն ճշմարիտ ուղին որուն մէջ քալելով պիտի կատարէի կեանքիս ճամբորդութիւնը, ու նաեւ ներշնչեցին ինծի ապագայ հանդերձեալ երկնային կեանքի լիայոյս վստահութիւնը ու ճիշդ նոյն րոպէէն սկսեալ

տրտմութենէ ուրախութեան ու մահէն կեանքի փոխուեցայ. ուրախութեան ու հրճուանքի ծով մը պատեց հոգիս, մահն ու դժոխքը այլեւս կորսնցուցած էին իրենց ահն ու սարսափի ազդեցութիւնը իմ վրաս, հորիզոնական բարձրակուտակ ամպերը անհետացած էին երկինքի երեսէն, ամէն բան պարզ եւ յստակ կը տեսնուէր։ Յուսահատութեան մահաշուք ձորէն ելած ու երկնքի երկնաբերձ կատարները թռչող արծիւի մը նման կը սաւառնէի Սարոնի բարձունքներուն վրայ, վախ ու կասկած գոյութիւն չունէին այլեւս ինծի համար. զի ես քաջարի զինուորի մը նման, հագած զրահն արդարութեան. գլխուս դրած սաղաւարտը փրկութեան, մէջքիս կապած զօրեղ սուրը երկբերան. զէնքը ուսիս, ջահ ի ձեռին անկէ ի վեր կը հետեւիմ հաւատարիմ Առաջնորդիս, յառաջ կ'երթամ անվարան այն ճշմարիտ կեանքի ճամբայէն, մինչեւ հասնիմ այս աշխարհի ունայն կեանքէն դէպի երկիրն հանգստեան, ուր պիտի վայելեմ բիւր սրբոց հետ երկնի փառքը յաւիտեանս անվերջ։

Հալէպ ԵՍԱՅԻ Մ. ԳԱՐԱԿԻՕԶԵԱՆ

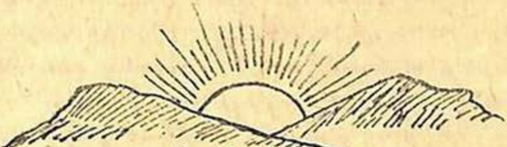

ՏԷՐՈՋԸ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

«Պիտի չմեռնիմ հապա պիտի ապրիմ ու Տէրոջը գործերը պատմեմ»: Սաղմ. 118. 17: «Որ այնպիսի մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ. որու կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ»: Բ. Կոր. 1. 10—11:

Եղբայր
Սեդրակ Գ. Արփինեան

Ծնած եմ Էվէրէկ, լուսաւորչական ընտանիքի մը մէջ։ Տասնըերեք տարեկան էի երբ հայրս զիս Պոլիս տարաւ. տարի մը Ճէննանեան գոլէճին մէջ իբրեւ աշակերտ Աստուծոյ Խօսքը լսեցի, երանի թէ այն ատեն ապաշխարած ըլլալով դրամովս եւ երիտասարդութեամբս քան հինգ տարի Սատանային գերի եղած չըլլայի։

Աստուած զիս եօթը ստոյգ մահերէ ազատեց։ Կը յիշեմ որ անգամ մը. աղետապ. ուղեղատապ եւ կողատապ (Թիֆօ, հումմա եւ սաթլիճան) երեքը միասին եօթանասուն օր անկողին պահեցին զիս։ Երանի թէ գիտցած ըլլայի Տէրոջը այս այցելութիւնը։ 1914ի հայկական եղեռնի ատեն երեք անգամ ջարդէ ազատեց զիս Տէրը։ Նաեւ օթոյի արկածէ մը եւ Բագդայի Արաբներէն, երբ արաբերէն թերթիկներ կը ցրուէի, անձնասպանութենէ եւ երկրորդ մահուանէ՝ ապաշխարհութեամբ։ 1920ին Կիլիկիոյ մէջ ընտանեկան դժուարութեան մը մատնուելով ուզեցի կեանքիս վերջ տալ. երկաթեայ կամուրջին մէջտեղը գացի որ ջուրը նետուիմ. այդ վայրկեանին սրտէս մեղմ ձայն մը ինծի կ'ըսէր. «Եթէ հիմա ջուրը նետուիս, պիտի ըսեն թէ Սեդրակը խենթեցեր է, եկուր համբերէ ու տես թէ ինչ պիտի պատահի քեզի ասկէ վերջը...»։

Չկրցայ այս մեղմ ձայնին դէմ կենալ եւ չէի գիտեր որ Աստուած մարդուս խղճովը կը խօսի։ 1922ին Պուլկարիա գացինք, հոն ազատ երկիր մը ըլլալով. Սատանան շուտով զիս ուզած տեղը հասցուց. «Ոչ Աստուած, ոչ Քրիստոս, ոչ երկինք եւ ոչ դժոխք կայ հապա ամէն բան հոս է» ըսել տալով. մեղաց ամենախորունկ տիղմին մէջ խորասուզեց զիս... Գաղ. 5. 19–21։

1928, կէս գիշերին, երբ անկողնիս մէջ էի յանկարծ աչքերուս երկնային լոյս մը փայլեցաւ, երազ չէի տեսներ, գիտակցութիւնս վրաս էր, յետոյ ներսէն ձայն մը կ'ըսէր. «Ինչու Զիս մոռացար»։ Մանկութենէս ի վեր ըրած մեղքերս աչքիս առջեւը պատկերացան, այս մեղաց ծանր բեռան տակ ճնշուած, աչքերէս զղջման արցունքներ կը յորդէին ու ես ազատութեան միջոց մը կը փնտռէի, նոյն ատեն Ս. Հոգին օգնութեան հասնելով, զիս խաչին առաջնորդեց։ Մեղքերս խոստովանելով թողութիւն խնդրեցի պաշտելի Փրկչէս եւ ուխտեցի որ անգամ մըն ալ Զինքը պիտի չմոռնամ։ Յայնժամ սիրտս խաղաղութեամբ եւ ցնծութեամբ լեցուեցաւ ու ես Նոր մարդ մը եղած էի։ Յովհ. 3. 3–6։ Բիւր փառք Անոր հրաշալի եւ Սուրբ Անուանը։ Առաւօտուն կանուխ անկողնէս ելած, սաղմոս կարդալ սկսայ։ Աղօթքի պատասխան ըլլալով, Տէրը կերպով մը զիս առաջնորդեց Հոգեւոր Եղբայրութեան ժողովներուն եւ ան եղաւ իմ Աստուածաբանական դպրոցս։ Միշտ երիտասարդաց ժողովներուն ներկայ ըլլալով կ'օրհնուէի, փառք տալով Անոր սքանչելիքներուն։ Քսան տարուան հոգեւոր կեանքիս մէջ Տէրոջը հրաշքները, տեսիլքները եւ յայտնութիւնները շատ եղած են։ Կ'ուզեմ յիշել անոնցմէ վերջինը, Տէրոջը փառքին ու հաւատացեալներուն պատրաստ ըլլալուն համար։ 1947ին Նոր տարուան առաջին տասնըհինգ օրերը հիւանդութեամբ անցնելով, զայն Տէրոջմէ իբրեւ պարգեւ ընդունեցի։ Յունուար 14ին, կէս գիշերէն վերջ, ժամը մէկին անկողնոյս մէջ արթննալով. «Երբ այն խաչին ես կը նայիմ» երգը կ'երգէի,

յանկարծ տեսիլք մը յայտնուեցաւ։ Ցիսուս ամպերուն վըրայ ճերմակ դրօշակը պարզած, որուն վրայ կարմիր խաչ մը ու գառնուկի մը նկարները կային եւ գառնուկին վըրայ գրուած էր. «Ես եմ»։ Գառնուկին ներքեւի կողմին վրայ գրուած էր. «Ահա շուտով կու գամ ես»։ Ս. Հոգին աղաւնակերպ կրակի երեւոյթով, անդադար կը շարժէր դէպի վար եւ դէպի վեր։ Հիացած այս տեսիլքէն, Աստուծոյ փառք տուի յիշելով Փիլ. 3. 20ը՝ Անոր փառքով գալըստեանը սպասող, Ջինուոր մը Քրիստոսի։

Պէյրութ — ՍԵԴՐԱԿ Գ. ԱՐՓԻԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍՈՎ Կ՚ԱՊՐԻՄ

Եղբայր Ժանօ Թովմասեան

Ծնած եմ 1932ին, Գահիրէի մէջ, մայրս ապաշխարած է, սակայն հայրս անապաշխար։ Փոքր տարիքէս շատ չար ու անհնազանդ էի, սակայն կը յաճախէի Կիրակնօրեայ դպրոց եւ երբեմն ալ ժողովներու։ Բայց, երբ քիչ մը մեծցայ, դպրոցին մէջ չար ընկերակցութեանց հետ շփման մէջ մտնելով, հետզհետէ վարակուեցայ մեղքէն եւ սկսայ մեղքին գերութեան ներքեւ ըլլալ, յաճախելով շարժապատկերներու եւ այլեւայլ տեղեր։ Գողութիւն կ՚ընէի եւ այլեւայլ մեղքերու գերին էի։ Այսպէս գրեթէ երեք տարի շարունակեցի որոնց ընթացքին շատ անգամ լալով կ՚ուխտէի Տէրոջ յանձնուելով մեղք չգործել, սակայն արմատ չունենալուս համար, միւս օրը աւելի գէշ կ՚ըլլայի՝ Կը հաւատայի Աստուծոյ, Քրիստոսի, երկնքի եւ դժոխքի գո-

յութեան. Նաեւ գիտէի թէ մեղք գործողը դժոխք կ'երթայ։ Բայց մեղքին գերի եղած էի։

Երբ ժողովի կ'երթայի ու քարոզները կը լսէի, կարծես թէ դժոխքի կրակը սրտիս մէջ կը վառէր։ Սակայն Սատանան խօսքը կը լսէր ինծմէ որ չ'ապաշխարեմ։ Շատ կերպերով Աստուած ինծի հետ խօսեցաւ, սակայն ի զուր, հոգւոյս վրայ խաւար մը կար։

Կիրակի օր մը, երբ շարժապատկերի գացի, ներկայացման ընթացքին արեգակը խաւարեցաւ ու ես չէի զգար։ Երբ դուրս ելլելով տուն եկայ, լսեցի որ կ'ըսէին թէ արեգակը խաւարեր է. սակայն ես յանդուգն անհաւատութեամբս իրենց խօսքերը կը նկատէի սնոտի խօսքեր։ Երբ մայրս ինծի հարցուց թէ ո՞ւր էիր, ես սուտ խօսքերով խաբելով լռեցուցի։

Սակայն... չկրցայ լռեցնել այն օրհնեալ ձայնը որ Սուրբ Հոգիէն կու գար եւ զիս կը խղճահարէր ըսելով. «Եթէ Յիսուս այսօր գար, դուն ի՞նչ պիտի ընէիր»։

Այս խորհուրդով շատ օրեր տանջուելէ վերջ, սկսայ ժողովներու յաճախել եւ քանի մը օր վերջ արդէն կը զգայի թէ մեղքի ծանր բեռը ծանրօրէն վրաս կը ճնշէր։

Երբ այսպէս պայքարի մէջ էի, Յիսուս յաղթեց Սատանային, զիս յօժարեցուց խոնարհիլ իմ ամբարտաւան եւ յանդուգն հոգիովս Իր առջեւ եւ ես լալով աղօթեցի Իրեն որ զիս ազատէ այս մեղսալից կեանքէն։ Այն վայրկեանէն սկսեալ անհուն ուրախութիւն մը եւ խաղաղութիւն մը հոգիս պատեց, ինծի շնորհելով յաւիտենական կեանքի երջանիկ յոյսը։

Փա՜ռք յաւիտենական Աստուծոյն որ զիս սիրեց եւ Իր Միածին Որդին տուաւ։ Փառք Փրկչին, Տէր Յիսուս Քրիստոսի, որ ինծի համար թողուց Հօրը փառքն ու հրեշտակներուն փառաբանութիւնը եւ սուրբ մեղեդիները ու այս ապականած աշխարհը գալով ինծի համար Գողգոթայի խաչափայտին վրայ մեռաւ։

«Ո՞հ գոր անճպացմելի իրա՛ւ»։ Առաջ միայն դժոխքէն վախնալուս համար Աստուծոյ կը հաւատայի, սակայն հիմա կը հաւատամ Անոր Իր անհուն սիրոյն համար որ ինծի համար Իր Որդին տուաւ։ Առաջ չէի կրնար մեղք չգործել, սակայն այժմ չեմ կրնար մեղք գործել։ Հիմա մեղքը ինծի թշնամի եղած է, ուր որ տեսնեմ կ'ատեմ զայն։ Երբոր մեղքը իմ մէջս մտնել ուզէ, Սուրբ Հոգին զօրաւոր ախոյեանի մը պէս դուրս կը վռնտէ զայն իմ սահմանէս։

Փառք Տէրոջս որ ամէնը նոր ըրաւ իմ մէջս։ Այսօր մէկ տարիէ ի վեր Տէրոջը Շնորհքովը կ'ապրիմ։ Ո՛չ թէ ես կ'ապրիմ, հապա Քրիստոս կ'ապրի իմ մէջս։ Գաղ. 2. 20։

Փա՜ռք Անոր։

Գահիրէ — ԺԱՆՕ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՏԷՐՆ Է ԻՄ «ԱԲԵՆԵԶԵՐՍ»

Ա. ԹԱԳ. 7. 12։

Ծնած եմ Հաճնոյ Շար գիւղին մէջ։ Փոքր տարիքիս պատահեցաւ մեր ազգին տեղահանութիւնը։ Մենք ալ մեր կարգին տեղահանուեցանք եւ շատ մը տառապանքներէ վերջ հասանք Հալէպ, ուրկէ մեզ բաժնեցին Հալէպի շրջակայ գիւղերը։ Ժամանակ մը հոն մնալէ յետոյ, դարձեալ անկէ ալ ժողվելով քշեցին դէպի Տէր-զօրի անապատները։ Շատ մը նեղութիւններէ վերջ, հասանք Ռագգա ըսուած տեղ մը, ուր մեռան մեծ հայրս (հօրս հայրը), քիչ վերջն ալ մայրս։ Երբ Ռագգայէն չուեցինք ճամբան, ողջ ողջ թողուցինք մեծ մայրս (հօրս մայրը. հօրաքոյրս իր տղան եւ պզտիկ եղբայրս, հայրս ու հօրեղբայրս) իյնալով իրենց մօր պարանոցին, զայն համբուրելէ վերջ լալով ճամբայ ինկան։ Այսպիսով շատ մը թշուառութենէ վերջ հասանք Տէր-զօր, ուր թիւրքեր, մանուկները եւ պատանիները ժողվելով խանի մը մէջ լեցուցին, իսկ տղամարդիկն ալ զատեցին

եւ ճամբաներ պիտի չինէք ըսելով տարին ու ջարդեցին։ Մեզ ալ քանի մը ամիսներ խանին մէջ պահեցին, ուր եւ մեռաւ մեծ եղբայրս ալ ու ես մնացի միայնակ։ Քիչ յետոյ բոլորս միասին սայլերու մէջ լեցնելով փոխադրեցին «Շէտատիէ» ըսուած տեղը, Խապուր գետի վրայ, ուր բոլոր այդ անմեղ հայորդիները այդտեղի աւերակներուն մէջ կրակով այրեցին. Իսկ Տէրը զիս հրաշալի կերպով ազատեց։

Հետիոտն անապատները թափառելով, գիշերները անհամար հայերու դիակներու մէջ պառկելով, ցերեկները անոնց վրայէն քալելով, վերջապէս հասայ Տէր Զօր եւ ծարաւս հագեցուցի Եփրատ գետէն առատօրէն խմելով։ Հոն արաբ մը զիս առնելով տարաւ անապատ վրանները ուր մնացի տասնըմէկ երկար տարիներ, անապատները ուղտ արածելով թափառեցայ անօթի ու ծարաւ, մերկ ու բոպիկ։ Սակայն այս բոլորին մէջ հզօր բազուկ մը բռնած էր զիս ու պահած նպատակի մը համար բայց ես չէի գիտեր։ Հիմա կը հասկնամ թէ Անոր նպատակն է եղեր յաւիտենական փրկութիւնով մը փրկել. բիւր փա՛ռք. Սուրբ Երրորդութեան։ Երբ անապատի կեանքիս շրջանը վերջացաւ, Տէրը անտեսանելի կերպով եւ հզօր բազուկով, 1926ին Պաղտատ առաջնորդեց զիս։ Հոն գտայ թէ հայեր եւ թէ հայրենակիցներ ու սկսայ սափրիչութեան արհեստին հետեւիլ։ 1927ին յարմար օրիորդի մը հետ ամուսնացայ։ 1929ին վերստին ծնունդի մեծ հրաշքին արժանացուց Տէրը զիս. «Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ», սրբեց, բիւր փառք Անոր Սուրբ Անուան։ Ա. Յովհ. 1. 7։ Եփես. 1. 7։ «Սփոփանաց ժամանակներ եկան Տէրոջը երեսէն», որովհետեւ ապաշխարեցի ու դարձի եկայ։ Գործ. 3. 19, 20։ Ամէն բան նոր եղաւ ինծի համար. որովհետեւ «մահուանէ կեանքի փոխուած» էի. Ա. Յովհ. 3. 14 Սկսայ «Տօն կատարել անխմոր հացով»։ Ա. Կորնթ. 5. 8։ Ալէլուիա.... Ժողովներուն երթալով Տէրը «լուսաւորեց սրտիս աչքերը» Եփ. 1. 18։ Սաղմ. 19. 8։ Հետզհետէ սկսայ հասկնալ ճշմարտութիւնները։

անմիջապէս անդամակցեցայ Հոգեւոր Եղբայրութեան։ Յետոյ ինծի լսուեցաւ թէ «Մարանաթա» անունով հոգեւոր թերթ մը կայ, այն ատենէն ի վեր բաժանորդագրուեցայ եւ մինչեւ հիմա կանոնաւորապէս կը ստանամ ու կարդալով կ'օրհնուիմ եւ կը դաստիարակուիմ, որովհետեւ «Մարանաթա»ն դպրոցի մը պէս է որ կը դաստիարակէ կարդացող հաւատացեալները ու օրհնութեան միջոց կ'ըլլայ։ Անոր համար այսքան տարուան «Մարանաթա»ները խնամքով կազմելով գրադարանիս մէջ պահած եմ, իբրեւ ժառանգ զաւակներուս եւ կը թելադրեմ որ ամէն հաւատացեալ առնէ ու կարդայ «Մարանաթա»ն։

Եղբայր
Գրիգոր Ց. Մուրաճեան

1935, Մարտ 20ին, 1500 հարցումներու դասընթացքին հետեւեցանք մի քանի եղբայրներով եւ աւարտելով, 7 Յունուար, 1937ին առինք վկայականնիս։ Այս դասընթացքի միջոցին շատ մը օրհնութիւններ վայելեցի Աստուծոյ խօսքէն, որովհետեւ Ս. Գիրքին ամէն կողմերը փնտռելով ու սերտելով ամէն մասէն բազմաթիւ օրհնութիւններ առի, զորոնք կեանքիս անցուց Տէրը՝ Հզօր Տեսուչը՝ Ս. Հոգին, զիս կրթեց դպրոցին մէջ։ Բիւր փառք ըլլայ Իր սուրբ Ներկայութեանը եւ առաջնորդութեանը։

«Տէրոջը վկայութիւնը ճշմարիտ է, տգէտը իմաստուն կ'ընէ»։ Այո՛, ես տգէտ էի եւ ինծի երկնային իմաստութիւն տուաւ. անցեալը, ներկան ու ապագան հասկը-

ցուց, եւ «Երջանիկ լոյս» պարգեւեց այս ակար ծառային, բիւր փառք Ս. Երրորդութեան։ «Տէրոջը օրէնքը կատարեալ է, հոգին կը նորոգէ» Սաղմ. 19. 7—12։ «Տէրը իմ հովիւս է. ես (Գրիգոր) բանի մը կարօտութիւն պիտի չունենամ»։ Սաղմ. 23։

1933ին հրաւիրուեցայ Կիրակնօրեայ Դասատուութեան եւ հրաւէրը ընդունելով հաւատարմաբար ծառայեցի. քանի մը եղբայրներու հետ մինչեւ 1937։ 1933 Յունիս 30ին մեր Տէրոջը պատուիրած արդարութիւնն ալ կատարելով ջրով մկրտուեցանք. մեծ հանդէսով, 116 անձերով. Կարդացուեցաւ Եղբ. Ա. Գ. Սէֆէրեանի մկրտութեան մասին գրած մասնաւոր գրքոյկը, որպէսզի ճշմարտութիւնը լման հասկցուի։ Անկէ յետոյ բաւական խօսուեցաւ օրուան նիւթին շուրջ եւ այսպիսով պարտէզէն ելանք եւ ուղղուեցանք դէպի Տիգրիս գետը ու կարգաւ ջուրին մէջ մտնելով ճիշդ Տէրոջը պատուիրածին համաձայն Ս. Երրորդութեան անունովը մկրտուեցանք, իսկ Գետին եզերքը հաւատացեալները գովաբանական երգեր կը բարձրացնէին դէպի երկինք. յետոյ մկրտուողներու խումբը եւ մկրտող քարոզիչները միասին նկարուեցանք եւ այսպիսով վերջացաւ մկրտութեան արարողութիւնը եւ ապա պատրաստ նաւակները մտանք եւ «Ալէլուիա, փառք, փառք Ալէլուիա, երգելով ու Տէրը փառաբանելով վերադարձանք մեր տուները։ Այն օրը ինծի համար ամէնէն օրհնեալ եւ անմոռանալի օր մը եղած է։

Հաւատացեալներուն մասնաւոր աղօթքներուն կը կարօտիմ որ Տէրը աւելի օրհնէ այս տկարս իր փառքին համար։

1939ին Պաղտատէն մի քիչ հեռու հիմնուեցաւ «Նորուչէն» անունով արուարձան մը զուտ հայերէ բաղկացեալ. ես ալ Տէրոջը օգնութեամբը պզտիկ տուն մը շինեցի. եւ տանս հիւրանոցը Տէրոջը գործին յատկացուցի, ժողովները միշտ հոն կ'ընենք եւ Տէրը զիս Իր ձեռքին մէջ կը գործածէ բիւր փառք Հայր Աստուծոյ։ 1947ին դարձեալ հր-

բաւէրուեցայ Կիրակնօրեայ դպրոցը կառավարելու, եւ աւելի սիրայօժար ընդունեցի. թէ ինքզինքս թէ ալ Կիրակնօրեայ դպրոցը յանձնեցի Անոր եւ Իր շնորհաց Խօսքին։ Կը հաւատամ որ Տէրը պիտի օրհնէ Իր գործը ու գործաւորները. հիմա ալ աչքերս դէպի վեր վերցուցած կը սպասեմ այն «երջանիկ յոյսին», որովհետեւ «Մեր կեանքը եղող Յիսուս Քրիստոս» Տէրը շուտով պիտի յայտնուի, այն ատեն մենք ալ փառքով պիտի յայտնուինք. Ալէլուիա՛։ «Վիճակներ ելան ինծի զուարճալի տեղերու մէջ իրաւ իմ ժառանգութիւնս ինծի գեղեցիկ եղաւ»։ «Դուն պիտի առաջնորդես ինծի քու խորհուրդովդ, ու վերջը փառքով զիս պիտի ընդունիս»։ «Բայց Աստուծոյ մօտենալս բարի է ինծի»։ «Ով ունիմ ես երկինքի մէջ, երկրի վրայ ալ քեզմէ ուրիշը չեմ ուզեր»։

«Ահա ես շուտով կու գամ եւ իմ վարձքս ինծի հետ է. ամէն մէկուն իր գործին համեմատ հատուցանելու»։ Հովին ու հարսը կ՚ըսեն՝ եկուր։

«Տէր տարածէ թեւերդ իմ վրան,
Անոնք ըլլան թող ինձ վրան.
Մինչեւ վերջին րոպէն կեանքիս,
Թեւերուդ տակ հանգչի հոգիս»։

Տէրոջը տկար ծառան

Պալսաs, ԳՐԻԳՈՐ Յ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

ԿՈՅՐ ԷԻ ԲԱՅՑ ՀԻՄԱ ԿԸ ՏԵՍՆԵՄ

Ծնած եմ Զահլէ 1928ին։ Մասամբ ներկայ հոգեւոր կեանքս կը պարտիմ հոգեւոր մայր մը ունենալուս որ պզտիկ տարիքիս գիս առաջնորդած է եկեղեցի եւ մանաւանդ կիրակնօրեայ դպրոց։

Մօրս միակ բաղձանքը եղած է իմ ապաշխարելս։ Ան միշտ կը ջանար ու գիս կը խրատէր որ չար ընկերներ չունենամ։

1945ին, հոգեւոր երկու եղբայրներ գիս այցելեցին եւ խօսեցան իմ փրկութեանս մասին որոնց խօսակցութեան կը մասնակցէր նաեւ մայրս։ Նոյն օրը համոզուելով ապաշխարեցի։ Սակայն ապաշխարած ըլլալս վկայելու կ'ամըչնայի եւ ծածուկ պահելուս համար իմ նախկին ընկերներէս լման չկրցայ զատուիլ։ Թէեւ ժողովներու կը յաճախէի ու ի պահանջել հարկին կ'աղօթէի ալ, սակայն ոչ հաստատ հաւատքով։ Թէեւ այսպէս շարունակեցի սակայն սրտով ու մտքով երբեք հանգիստ չէի, եւ միշտ ես ինծի հարց կու տայի ըսելով թէ, հարցնողներուն ինչո՞ւ չէի կրնար Աստուծոյ փառք տալով վկայել թէ փրկուած եմ։ Այս ընթացքովս Աստուծոյ անուան ալ արատ կը բերէի։ Սակայն, գիշեր մը անկողնիս մէջ Տէրոջ հոգին գիս անհանգիստ ըրաւ, ինծի ցուցնելով մեղքերուս ծանրութիւնը որուն տակ կը հեծէի եւ կուրաբար խարխափելով կը քալէի. ու մանաւանդ ինծի զգացնել տուաւ վերստին ծնընդեան եւ Ս. Հոգին ընդունելու կարեւորութիւնը։ Յաջորդ օր, 22 Յուլիս 1947ին, Երիտասարդաց երեկոյեան պաշտամունքին կրկին ու բոլոր սրտով ինքզինքս Տէրոջ յանձնեցի ապաշխարելով ու վերջնական եւ կտրուկ կերպով հրաժեշտ տալով Սատանային։ Փառք Տէրոջ. «Կոյր էի ու հիմա կը տեսնեմ», (Յովհ. 9. 25) Տէրոջս Յիսուս Քրիստոսի շնորհքով։ Բիւր փառք Իր սուրբ անուան։

ՄՈՎՍԷՍ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Պէյրութ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՑԱՅ

Եղբայր Կարապետ Խավլեճեան

Ծնած եմ Հալէպ, 1927ին, Սակայն մանկութեանս ատեն փոխադրուած ենք Պէյրութ։

Մեծցած եմ հոգեւոր միջավայրի մէջ եւ յաճախած եմ Կիրակնօրեայ Դպրոց եւ Եկեղեցի։ Թէեւ ապաշխարած չէի, բայց բարոյական կեանք մը կ'ապրէի․ Ծնողքս ապաշխարելու մասին շատ անգամ կը խօսէին, բայց ես կը գոհանայի եղածովս ու ինքզինքս կը համոզէի թէ արդէն բարի եմ ու գ շ ընթացք մը չունիմ։ Սակայն քանի ժողովներուն կը յաճախէի, կը զգայի թէ ներքին խաղաղութիւնը ինծմէ կը պակսէր, անհանգիստ կ'ըլլայի ու վիճակս Աստուծոյ խօսքին ըսածին պէս էր․ «Երանի թէ կամ տաք ըլլայիր եւ կամ ալ պաղ…»։

Ես ալ գաղջ վիճակ մը ունէի որն անհանգիստ կ'ընէր զիս։

Կը յաճախէի Երիտասարդաց ժողովներուն։ 13 Յունվար, 1947, Երեքշաբթի գիշեր Գէորգ եղբ. Հալէպլեանը Երիտասարդաց ժողովին կը խօսէր Յիսուսի Երկրորդ Գալստեան մասին. մինչ ինք կը խօսէր, Տէրը սկսաւ վրաս գործել եւ երբ աղօթքի պատեհութիւն տրուեցաւ, ապաշխարեցի ու սիրտս լման Յիսուսին տուի. փա՜ռք անուան։ Երբ այս քաղցր կեանքը սկսայ, Սատանան ալ սկսաւ կատաղի կերպով վրաս յարձակիլ. բայց փառք Տէրոջս որ Իրմով միշտ յաղթող եղած եմ։ Նախկին ընկերներս ինծմէ պաղեցան ու հեռացան, սակայն փառք Տէրոջ որ Յիսուս իմ մտերիմ բարեկամս եղաւ ու մինչեւ այսօր Իրմով կ'ապրիմ։ Ալէլուիա։

Անոր տկար ծառան
ԿԱՐԱՊԵՏ ԽԱՎԼԵՃԵԱՆ

Պէյրութ

ԽՌՈՎԵԱԼ ՍՐՏԻՍ ՀԱՆԳԻՍՏԸ

Եղբայր
Արամ Սիւլահեան

Ծնած եմ Հալէպ 1928ին. ոչ հոգեւոր ընտանիքի մը մէջ եւ ուսումս առած եմ Ուսումնասիրաց վարժարանը։ Հոն պատանեկան ապաշխարութիւն ունեցայ բայց իմաստը լաւ չհասկնալուս շուտով զայն կորսնցուցի։

Երբ դպրոցէն ելայ, նետուեցայ գործի ասպարէզը, յուսալով որ ապագային մեծ եւ հարուստ մարդ մը կ'ըլլամ։ Կ'աշխատէի դրամ շահելով սրտի և մտքի հանգստութիւն գտնել բայց չէի ունենար։ Կը փնտռէի ուրախութեան վայրեր, սինեմա, ընկերային պըտոյտներ, երգեցողութիւններ բայց ի զուր, հանգիստ չունէի։

Օր մը մեր եղբայրներէն մէկը զիս ժողովի հրաւիրեց, չէի ուզեր երթալ բայց առ ի քաղաքավարութիւն զինք չմերժեցի։ Երբ ժողովատեղին եկանք, երիտասարդները ինծի մեծ համակրանք ցոյց տուին։ Ժողովի ընթացքին չկրցայ համբերել, բոլոր խօսքերը սրտիս խորերը կը թափանցէին. հասկցայ մեղաւոր ըլլալս, խորհեցայ թէ. եթէ այսօր մեռնիմ ո՞ւր պիտի երթամ։ Սիրտս կը տրոփէր, կ'ուզէի անմիջապէս Տէրոջը յանձնուիլ, բայց չէի համարձակեր։

Փառք կու տամ Աստուծոյ որ 1946, Օգոստ. 1ին Երիտասարդաց ժողովին մէջ սիրտս Տէրոջ տուի, ահա այն վայրկեանէն սկսեալ անպատմելի ուրախութեամբ սիրտս կը հրճուէր. ալ աչքէս ելած էին աշխարհ եւ իր բոլոր ցանկութիւնները, այլեւս Տէրոջը կը պատկանէի եւ ոչ Սատանային։

Ունեցայ կարգ մը դժուարութիւններ տունէն, խանութէն եւ բարեկամներէն։ Անոնք չէին ուզեր որ այս

մաքուր կեանքը ապրիմ, Սատանան զօրաւոր կերպով սկսաւ յարձակիլ։

Որքան դժուարութիւններ կ'ունենայի. այդքան աւելի Տէրոջը կը մօտենայի աղօթքով, նուիրումով եւ խոնարհութեամբ եւ Տէրը անպատմելի կերպով կը գործէր իմ վրաս։

Ներկայիս ալ միակ փափաքս այն է որ զինք աւելի վայելեմ, Իր կամքը կատարեմ եւ Իրեն համար գործեմ որ կարենամ այն երկնային «Ապրիս»ի ուրախութեան մասնակից ըլլալ։ Փա՜ռք Իր սուրբ անուան։

Հալէպ — *ԱՐԱՄ ՍԻՒԼԱՀԵԱՆ*

ՄԱՀՈՒԱՆԷ ԴԷՊԻ ԿԵԱՆՔ

ՀԻՆ ԱՊՏԱԼԼԱՆ

Երբ Տէրն ջրէ տատասկները կը ծաղկին,
Ու կը բացուին կոկոնները փուշ վարդին,
Լերկ շերամներ կը վերածուին թիթեռի,
Ճպուռներու երգն ալ անուշ սոխակի։

Երբ տէրն եղաւ ինծ՝ բարեկամ, հովատար,
Ի՜նչ շուտ ցրուեց վշտի ամպերս ու խաւար,
Եւ ինք եղաւ կեանքիս գարունն, հայր որբիս,
Մխիթարիչ սգաւորիս, պանդուխտիս։

«Առաջուան օրերը կը յիշեմ, Քու բոլոր գործերուդ վրայ կը մտածեմ, Քու ձեռքերուդ լրածներուն վրայ կը խորհիմ։ (Սաղմ. 143. 5։) Անոր համար փառքիդ մեծութեանը վայելչութիւնը ու քու հրաշալի Գործերդ պիտի զրուցեմ»։ Սաղմ. 145. 5։

Ինչ որ եմ, Տէրոջը շնորհքովն եմ։ Իրեն փառք դարեր անվախճան։

Ծնած եմ Սեբաստիա, եւ ապրած եմ Մանճըլըգ Գիւղը։ Մանկութեան օրերուս, հակառակ հօրս գինեմոլ վարքին, խնամուած եմ մօրս հոգեւոր կրթութեան տակ երեք եղբայրներուս եւ քրոջս հետ։ Մայրս մեզ յաճախ տան անկիւնները ծունկի բերած, միատեղ աղօթած ենք մեր գինեմոլ հօրը դարձի ու զղջումի գալուն եւ մեր թշուառ կեանքի վերահաստատմանը համար։

Հայրս օր մը մեզ լքելով վերջնականապէս կը բաժնուի ու կը հեռանայ մեզմէ։ Մենք ալ հինգ որբուկներ մեր մօրեղբօրը եւ իր երկու քոյրերուն քով Սեբաստիա վերադարձանք։ Հոն մայրս զիս դպրոց մը դրաւ, սակայն այս երկար չտեւեց. համաշխարհային պատերազմը սկսաւ, երբ ես հազիւ 8 տարեկան էի, եւ մենք բոլոր ընտանեօք աքսորուեցանք։ Ճանապարհը անտանելի էր։ Խիստ նեղութիւններու մատնուելէ յետոյ զիրար կորսնցուցինք. ոմանք մեռան, իսկ ես ու մայրս Համըչէի մօտակայ վրանաբնակ արաբներուն քով. Խապուռ (Գաբար) կոչուած գետին մէկ եզերքը ապահովելով, արաբներու քով ընդունուեցանք։ Քիչ յետոյ մօրմէս ալ զրկուեցայ։ Անոր վերջին կտակը սա խօսքերը եղան ինծի.— «Որդեա՛կս, (իր վիրաւոր բազուկները վիզս փաթթելով) այսուհետեւ արաբներն են ծնողքդ, եւ դուն անոնց զաւակը, կտրէ յոյսդ ինծմէ քանզի իմ կեանքս կը վերջանայ. սակայն մի՛ յուսահատիր, քու տեղդ լաւ է. ու երբ մեծնաս դարձեալ քու հայրենիքդ վերադարձիր»։ Անկէ վերջ այլեւս չտեսայ զայն, սակայն մօտեցած եմ իրեն վերին հայրենիքին մէջ զինք գտնելու։

Արաբները անունս փոխելով Ապտալլա դրին, որը Աստուծոյ ծառայ ըսել է։ Գործս նախ իրենց կովերն ու գառնուկները արածել էր, երբ քիչ մը մեծցայ, զիս ոչխարներու հովիւ ըրին։ Անօթութիւնը, ծարաւը, մերկութիւնը, աղտոտութիւնը, հիւանդութիւնը, յոգնութիւնը, ցուրտը, տաքը, ծեծերը, ցաւերը, վախերը, կշտամ-

Եղբ. Եդուարդ Բագուպեան նախկին Ապտալլայի տարազով

բանքները, անքուն ըլլալը, անտուն մնալը, բոկոտն քալելը. բնական դարձաւ ինծի։ 18 տարի այսպէս անցուցի։ Մայրենի լեզուս մոռցայ, նաեւ գիտցածս քիչ մը գրելն ու կարդալը։ Այսքան տարիներուն ընթացքին ոչ թուղթ, ոչ ալ մատիտ կրցայ տեսնել, երբեմն անունս մատովս հողին վրայ կը գրէի։ Քրիստոնէութիւնը մոռնալով իսլամութիւնը ընդունեցի. 30էն աւելի անձնական ոչխարներ ունեցայ. իրենց նման զէնք, թուր, նիզակ եւայլն կը կրէի, եւ կոշտ ու կոպիտ ընկերներուս հետ բոլոր կեանքս վատնեցի ունայնութեամբ, անուս, տգէտ եւ վայրենի արաբներուն մէջ։

Այս ատենները հայրենակիցի մը միջոցաւ երկու մօրաքոյրներս գտայ, մին Ամերիկա, իսկ միւսը Գահիրէ, եւ անմիջապէս սկսայ անոնց հետ թղթակցիլ։ Գիտէի որ ես մեղաւոր մըն եմ։ Անգամ մը Գահիրէ գտնուող մօրաքոյրս ինծի բարի խրատներ գրած էր, որոնց ի պատասխան հետեւեալ տողերը գրեցի.

Չեն դադարիր ցաւերս նման մի գետակ,
Երանի քեզ սիրուն անմեղ աղաւնի.
Ո՜հ չի զարթիր կեանքս փլում, աւերակ,
Երանի քեզ սիրուն անմեղ պատանի։

Վա՜յ ձեռքերուս որ չեն կապուեր թելերով,
Եւ վա՜յ բերնիս որ չէ կերեր մի ապտակ...
Ո՜հ, ի՜նչ ընեմ, ես մայր... գրէ ինձ շուտով,
Որ չմեռնիմ ես, մեղաւոր, անառակ։

Տակաւին չէի գիտեր թէ ինչ է ապաշխարել։ Մօրաքոյրս հաւատացեալ մը ըլլալով՝ իբր պատասխան նամակիս հետեւեալը կը գրէր. «Տէր Յիսուս բոլոր աշխարհի մեղքը վերցնելու համար եկաւ, խաչուեցաւ, չարչարուեցաւ նոյնպէս քեզի համար։ Ան պիտի ներէ քեզի, եթէ Անոր գաս։ Աստուծոյ վրայ իր յոյսը դնողը բնաւ պարապ ու յուսախաբ չ'ըլլար։ Ան միայն կրնայ ցոյց տալ ճամբան ու վերցնել բոլոր դժուարութիւնները»։ Փա՜ռք Փրկչիս, որ նոյնը ըրաւ, փրկութեան ճամբան ցուցուց ինծի ու վերցուց բոլոր իմ մեղքերս ու դժուարութիւններս։ Ինչպէս որ սովի պատճառաւ իմ ոչխարներուս մահուը Տէրը գիս արաբներուն մէջէն ազատեց, նոյնպէս կը վկայեմ թէ Ան գիս հիւանդութիւնով առաջնորդեց երջանիկ կեանքին, կրկին ու կրկին հիւանդ եղայ, բժիշկներ ըսին թէ քեզի օդափոխութիւն պէտք է, եւ Տէրոջը առաջնորդութեամբ 1933 Օգոստոս 2ին, Աթըրգ գիւղը ղրկուեցայ Action Chrétienne en Orient ի միջոցաւ, ուրիշ 60է աւելի պատանի եւ երիտասարդներու հետ։ Մեր այն տարուան հայրիկը Միհրան Եղբ. Գասարճեանն էր։ Ան՝ Կիրակի օր մը, երբ մեզ քաղցրութեամբ Փրկչին կը հրաւիրէր. կոտրած սրտով ու դողդոջ ծունկերով ոտքի ելայ ամբոխին մէջէն եւ ինքզինքս Տէրոջը յանձնեցի ըսելով. «Ով Յիսուս, ես մեղաւոր ու անարժան մէկն եմ։ Այսօր քու վրայովդ կը լսեմ որ մեղքերու թողութիւն կու տաս, այս վայրկեանիս քեզի կը յանձնուիմ, կը խնդրեմ ներէ ինծի, այսուհետեւ Քեզի համար պիտի ապրիմ. Ամէն»։ Զարմանք եւ հիացում... կարծես առաջ ուսերուս վրայ ծանր բեռ մը դրուած էր ու վերցուեցաւ։ Նոյն վայրկեանին յորդառատ ուրախութիւն մը պատեց գիս. սիրտս խաղա-

ղութիւնով լեցուեցաւ. հոգիս կը ցնծար, դէմքս կը ժըպտէր. զօրութիւն մը կը զգայի վրաս եւ յաճախ մեր շուրջը գտնուող խիտ ծառերուն մէջ կը վազէի ու ծնրադրելով շնորհակալութիւններ կ'ուղղէի առ Աստուած, քանզի գիտէի որ այս շնորհքը Իրմէ էր։ Երանի՜ թէ ծառերը խօսէին եւ դուք անոնցմէ լսէիք թէ որքան արցունք թափած եմ այդ թուփերուն տակ։ Այն օրէն մինչեւ այսօր, մեծ օրհնութեամբ օրհնուած եմ Իրմէ։ Երբ այն վայրէն վերադարձանք, եղբայրութեանս ժողովներուն առաջնորդուեցայ՝ Մէկ կողմէն հոգիս կը հրճուէր, իսկ միւս կողմէն բարիք կը վայելէի ամէն տեսակէտէ։ Յետոյ Օրդ. Հետվիկ Պիւլի (Միս Պիւլ) քով A. C. O. ի իբր որբ խնամուեցայ եւ մինչեւ այսօր իրենց խնամքին տակ եմ։ Այսպէս ամէն բան բարի գործակից եղաւ ինծի։ Աստուծոյ խօսքը իմ ամէն օրուան կերակուրս եւ ոտքերուս առջեւ ճրագ է, առանց անոր չեմ կրնար ապրիլ։

1935 Յունիս 30ին, Տէրոջմէն առաջնորդուելով, Եղբայրութեան ժողովատեղիին մէջ թէ մկրտուեցայ, և թէ հաղորդութիւն առի։ Սակայն մկրտուելէս ի վեր սոսկալի փորձութիւններով փորձուեցայ, ինչպէս Յիսուս փորձուեցաւ Սատանայէն, բայց ինքզինքս Ամենահզօրին յանձնելով ազատուեցայ այդ դէպքերէն։ Անկէ յետոյ Ս. Հոգին զիս առաջնորդեց դէպի Հասըչէ. արաբներուն մէջ գործելու՝ Այս քայլը նախ դժուար եկաւ ինծի, շատեր չ'ուզեցին որ երթամ, բայց ուրիշ կերպ չկար, Տէրը կը ղրկէր զիս, ուշանալուս մահիճս փուշի ու տատասկի փոխուեցաւ, եւ գիշերներ անքուն կը մնայի, բայց Ինք ալ զիս բնաւ չլքեց։ Այսօր Իր շնորհացը տակ կ'ապրիմ եւ քիչով կամ շատով կը ծառայեմ Իր փառքին համար։

Ճէզիրէի մեր դաշտը ընդարձակ է ու գործ շատ կայ բայց մշակները ո՞ւր են։ Հոս փողոցներէն տղաքներ հաւաքելով Կիրակնօրեայ դպրոց մը սկսած ենք, որ մինչեւ այսօր կը շարունակուի, եւ մեծ օրհնութիւն կ'ըլլայ՝

Գտնուած սենեակնիս Տէրոջը նուիրած ենք, հոն տեղի կ'ունենան մեր աղօթաժողովները մի քանի հոգիներու հետ։ Երբեմն արաբներու այցելութիւններ ըրած եմ որ օրհնութիւն եղած է, երբեմն ալ անոնք մեր քովը կու գան ու Աստուծոյ խօսքը կը լսեն։

Տէրոջը սիրելի զաւակները, եկէք սթափինք մեր թմրած վիճակէն. անմահ հոգիները նիւթ ընենք։ Անոնք փրկութիւնը աւետարանողներու կը սպասեն։ Երբ ես դեռ անոնց մէջն էի, 18 տարուան ընթացքին ոչ մի օր Քրիստոսի վրայ բան մը լսեցի։ «Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր որու չհաւատացին. կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր որուն վրայով չլսեցին, կամ ինչպէս պիտի լսեն առանց մէկուն քարոզելուն։ Կամ ի՞նչպէս պիտի քարոզեն եթէ չղրկուին»։ (Հռովմ. 10. 14—15)։

Հասիչէ

Անոր անարժան ծառան

Ե. ՐԱԳՈՒՊԵԱՆ

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՍ

Կեանքի մէջ երբեմն ձախողութիւններու զուգընթաց բարեբախտութիւններ ալ կ'ունենանք։ Այդ բարեբախտութիւններէն ամենամեծը ինծի համար եղած է, 1923ին, Աթէնքի մէջ, հոգեւոր ընտանիքի մը մէջ ծնիլս։ Հետեւաբար հոգեւոր միջավայրի մը մէջ մեծցած եւ Ս. Գիրքի ողջամիտ վարդապետութեամբ դաստիարակուած եմ։ Մարդուս միտքը զբաղեցնող ամենալուրջ հոգեւոր նիւթերու շուրջ կրնայի խօսիլ կամ վիճաբանիլ որեւէ մէկուն հետ։

Գալով անձնական ներքին կեանքիս, ամէնուն կողմէ իբր բարի, բարոյականի տէր եւ քրիստոնեայ մէկը վկայուած ըլլալով հանդերձ, իմ մէջս այդ որոշ վկայութիւնը չունէի թէ ես Աստուծոյ զաւակ եմ, թէպէտեւ պատանեկութեանս ժամանակ, շատ անգամներ հոգեւորապէս կ'արթըննայի։ Դպրոցին մէջ գրօսանքներու պահուն քանի մը դասընկերներով մօտակայ դաշտ մը առանձնանալով կ'աղօթէինք եւ Ս. Գիրք կը կարդայինք։ Երբ նախակրթարանը աւարտեցի եւ գործի ասպարէզ նետուեցայ, ժամանակ մը թէեւ բարոյական շրջանակի սահմաններուն մէջ սակայն աշխարհային կեանք կ'ապրէի, եւ երբ ինծի կը հարցնէին թէ փրկուա՞ծ ես, չէի կրնար «այո» ըսել։ Այս վիճակին մէջ էի, երբ 1939ին, Աթէնք եկաւ Տիմոթէոս եղբայր Զօրպաճեան աւետարանչութեան համար։ Ես ամէն իրիկուն շարունակաբար տեղի ունեցող ժողովներէն մէկուն մէջ, (թէպէտ որոշ թուականը եւ այդ օրուան քարոզին նիւթը չեմ յիշեր, որովհետեւ անտարբերութեամբ հետեւած էի քարոզին), երբ աղօթելու եւ ապաշխարութեան ժամանակ տրուեցաւ, եւ քանի մը հոգիներ իրենք զիրենք Յիսուսի յանձնեցին, յանկարծ վրաս ծանրութիւն մը ճնշեց. կարծեցի թէ բոլոր արիւնս գլուխս հաւաքուեցաւ, սրտիս մէջ ճնշում մը զգացի եւ հասկցայ թէ մեղքերու ծանրութիւնն է։ Յանկարծ իմ մեղաւոր ըլլալս գիտնալով, ոտքի ելայ ու քանի մը խօսքերով ինքզինքս Փրկչին յանձնեցի, փառք կու տամ Աստուծոյ որ Ս. Հոգւոյն այցելութեանը անհնազանդ չեղայ, եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ, կրնամ վստահաբար ըսել թէ, Յիսուս իմ Փրկիչս է։ Մինչեւ այն ատեն աշխարհային բարեկամներս աւելի մտերիմ էին ինծի քան հաւատացեալ բարեկամներս, սակայն այդ օրուընէ ի վեր հաւատացեալները աւելի մտերիմ եղան ինծի եւ աշխարհայիններու մտերմութենէն եւ անոնց միջավայրէն զատուեցայ եւ այսպիսով կարելի եղաւ ինծի, այդ նորածինի մը պէս եղած ժամանակամիջոցիս, նոր ուխտիս մէջ հաւատարիմ մնալ։ Օրհնեալ ըլլայ Իր փառաւոր սուրբ անունը։

Ով ընթերցող։ Այս համառօտ վկայութեամբս կ'ուզեմ քու ուշադրութիւնդ հրաւիրել հետեւեալ կէտերուն, եւ կ'աղօթեմ որ անոնց մասին լրջօրէն խորհիս, որովհետեւ այդ հարցումներուն տալիք պատասխանէդ կախում ունի ներկայ ու ապագայ կեանքիդ երջանկութիւնը եւ ապահովութիւնը

1) Եթէ հաւատացեալ ծնողք ունիս, անոնց յարգը գիտցիր։

2) Եթէ ամէնուն կողմէ բարի վկայուած ես, ինքզինքդ ներքնապէս քննէ, թէ ներսիդիդ Ս. Հոգւոյն վկայութիւնն ալ ունի՞ս, եթէ չունիս, ուրիշներուն վկայութեամբ մի բաւականանար։

3) Եթէ փրկութեանդ փորձառութիւնը ունեցար, բաժնուէ այն բոլոր բարեկամներէդ որոնք հոգեւոր կեանքդ ապրելու արգելք ու ծուղակ կ'ըլլան։ Եւ միացիր Աստուծոյ կենդանի զաւակներուն խումբին։

Աստուծոյ շնորհքովը փրկուած,

Աթէնք, Յունաստան ՃԷՅՄՍ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

ՈՐԲՈՒԹԵՆԷ ՈՐԴԵԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծնած եմ Հալէպ 1926ին, Այնթապցի անապաշխար ընտանիքի մը մէջ։

Երկրորդ ծնունդս տեղի ունեցաւ 1946ին, Հոգեւոր Եղբայրութեան Երիտասարդաց ժողովին մէջ։

Հազիւ հինգ տարեկան էի, կորսնցուցի հայրս արկածով մը, եւ երեք ամիս վերջն ալ մայրս՝ հօրս ետեւէն։

Որբ մնալով տարուեցայ Քեսապի որբանոցը իբր թէ կարդալու եւ ուսում ստանալու համար։ Բայց հինգ երկար տարիներ խոզարածութիւն ընել տուին։ Այսպէս հինգ տարի որբանոցին մէջ տաժանելի կեանք մը վարելէ վերջ, փեսայիս եւ մեծ եղբօրս միջոցաւ Հալէպ վերադարձայ, ուր գժբա՛խտ տղայ, միմիայն եղբօրս գագաղը կրցայ տեսնել։

Հոգատարի մը միջոցաւ, Ջաւարեան վարժարանը դրուեցայ մինչեւ շրջանաւարտ ելլելս ես գիտեմ քաշածներս։ Վերջապէս մեծ յոյսերով գործի ասպարէզ նետուեցայ այն ակնկալութեամբ ու փափաքով թէ այլեւս կեանքը պիտի փոխուէր ինծի համար, սակայն սին յոյս, սին երազ ու սին փափաք։ Հոգեր ապագայի մասին, կու գային կրծել կեանքս ու խափանել երազներս։

Փորձեցի կուսակցական շարքերը մտնելով երազներուս ու տենչանքներուս գոհացում գտնել եւ այսպէս չորս տարի հաւատարմաբար հետեւեցայ անոնց, անդամակցելով պատանեկան միութեան մը. բայց ոչ մէկ փոփոխութիւն. կուսակցութիւնը չէր կրնար ու չկրցաւ երիտասարդ հասակիս մէջ յոգնած ու ծանր բեռներով բեռնաւորուած որբիս հանգստութիւն պարգեւել։ Ինծի պաղ կու գար կուսակցական գործունէութիւնը, որովհետեւ կը փորձէի վիշտերս ու տարտերս մոռնալ գործելով ու անխոնջ ծառայելով այդ անցաւոր գաղափարներուն։

Վերջապէս 1946ին, Ամենակարողը խղճաց թափառական պանդուխտիս եւ կերպով մը վերջապէս զիս այցելեց, ու ես զգացի մեղաւոր ըլլալս, արդէն վաղուց պէտքն ունէի սէր եղող Փրկչի մը եւ Անոր զաւակ ըլլալու։ Փրկութեան արժանանալու պատեհութիւնը ինծի շնորհուած էր եւ ես այդ պատեհութիւնը լաւ գործածելով ապաշխարեցի։

Ապաշխարելէ վերջ մեծ փոփոխութիւն տեղի ունեցաւ իմ մէջս։ Կեանքս բոլորովին յեղաշրջուեցաւ, Նախկին հպարտ ու սնապարծ երիտասարդը գոյութիւն չունէր այլեւս։ Այժմ ունիմ այդ մեծ յոյսը, որ օր մը իմ Փրկչիս հետ պիտի միանամ սրբոց հետը Նոր Երուսաղէմի մէջ... Իր սուրբ անուան բիւր փառք ասկէ մինչեւ յաւիտեանս. ամէն։

Հալէպ

ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

Բ — ՆԱՄԱԿՆԵՐ. —

Շրջաբերական նամակ, թիւ 2 (*)

«Երանի այն մարդոց, որոնց *զօրութիւնը* Քեզմէ է ու *իրենց սրտին մէջ տանդ ճամբաները* կան։ Արտասուաց *հովտէն* անցնելով *աղբիւրի* պէս կ՚ընեն զանիկա...»։ Սաղմ. ՁԴ. 5—6։

10 *Նոյեմբեր*, 1947

Յարգելի Պրն. Ս. Փաշկեան

Պէյրութ

Սիրելի՛ եղբայր ի Տէր,

Վերջերս՝ Սաղմոսները ինծի համար զարմանալիօրէն օրհնութեանց անսպառ գանձարան մը եղած են։ Այն սաղմոսները՝ որոնք մանկութեանս օրերէն ի վեր արտասանած էի, ու տարիներով աշակերտներուս սորվեցուցած, այս օրերուն բոլորովին նո՛ր լոյսով ու նո՛ր նշանակութեամբ կը խօսին իմ սրտիս։ Հիմա, շա՜տ լաւ կը հասկնամ Սաղմոսերգուին նեղ անցքերը, տառապանքները, արտասուքը ու այն ամէնուն մէջ Աստուծոյ անտեսանելի մատը տեսնող հաւատքը ու զԱստուած բարձրացնող հոգին։ Վերոյիշեալ ՁԴ. Սաղմոսը այն անզուգական կտորներէն մին է, խորութեանը կը թափանցեմ հիացումով։ Երանելեաց խում*բին* բաժինը *խորապէս կը բաղձամ վայելել յաւիտենական դարերու մէջ։ Այո՛, անոնք ալ միեւնոյն շաւղէն անցան, սակայն իրենց տկարութեան մէջ Տէրոջ զօրութիւնը բաւարար գտան. հակառակ արտաքին բոլոր արգելքներու ու կաշկանդումներու, անոնք Տէրոջը* տանը *նախանձը վառ պահեցին իրենց սրտին մէջ։ Ամենազարմանալի մասը հոն է, թէ անոնք թէեւ* ջուրի աղբիւրի *վերածեցին, փոխանակ*

(*) *Այս շրջաբերական երկու նամակները շարունակութիւնն են անցեալ տարուան նամակներուն, որոնք տարի մը ամբողջ, շրջան ընելով, ետ մեզի հասած են հրատարակուելու համար։*

յուսախաբութեան արտասուքներով ընկճուելու, այն աղէ ծիրերն ծիածաններ գոյացնելով այլոց օրհնութեան ու մըխիթարութեան համար գործածեցին։ Դարերէ ի վեր այն օրհնեալ կաթիլները՝ կը ծառայեն իբրեւ դեղթափ պանդուխտներու ու կը բուժեն անթիւ վիրաւոր սրտերը ու կը մտանանչեն անոնց Ամենագէտ ու Ամենակարող զԱստուածը, որուն կը վայելէ փա՛ռք ու գոհութիւն։ Ի՜նչ սփոփարար շնորհ մըն է կեանքի դառնութեանց մէջ, աստուածային ամենաէական հիւթը ծծել ու անով սնանիլ։ Այս առանձնաշնորհումէն զրկուած են երկնից հրեշտակները, անիկա Աստուծոյ զաւակներուն մասնայատուկ օրհնեալ բաժինն է։ Միայն մէկ պայման կայ այս անգին շնորհին տիրանալու, գիտակցիլ ու Տէրոջ մէջ մընալ հնազանդութեամբ

Սաղմոսները ո՛չ թէ լոկ փրկեալին երգն է փառաբանութեան, այլ անիկա նոյնքան աղերսանքն է տառապող հաւատացեալին առ Աստուած։ Անիկա մեղաւորին սրտաբուխ աղօթքն է զղջման ու թողութեան։ Աստուծոյ զաւակին բովանդակ կեանքն է պատկերացած իր ամենանուրբ գծերովը, Աստուած կը տիրէ ամէնուն վրայ՝ փա՜ռք Տէրոջ, Աստուծոյ մարդոցը թողուցած անջնջելի հետքերուն համար։

Սիրելի Սամուէլ եղբայր, մինչեւ հոս մէկ շունչով գրեցի իբրեւ սրտաբուխ խորհուրդներս եւ տակաւին ինչեր ունիմ գրելիք. սակայն թուղթս ինծի կը յիշեցնէ թէ աւելի չեմ կրնար երկարել, վստահ եմ որ դուք այս ճշմարտութեան ծուծին թափանցած էք տարիներ առաջ Ձեր հոգեկան փորձառութեամբը ու սերտողութիւններովը։

Այսօր յուշատետրիս անուններու ցանկին մէջ գտայ նաեւ ձեր ընտանեկան անունը. գրելու բաղձանքս չեմ կատարած Պէյրութէն վերջին դարձէս ի վեր, կը ներէք։

Այդ պարտականութիւնս կը մնայ անկատար։ Շնորհակալութեան պարտք մը ունիմ, կ'ուզեմ հաճոյքով իրագործել։ Սիրով կը բարեւեմ Տիկ. Մարիին եւ ձերիններուն։

Մնամ Աղօթքով. Ձերդ Անով

Բ. Ց. ԵԱՐՏԸՄԵԱՆ

Երուսաղէմ

Շրջաբերական նամակ թիւ 2

«Ես քու խօսքերդ գտածիս պէս՝ զանոնք ԿԵՐԱՅ,
Եւ քու խօսքդ իմ սրտիս ցնծութիւն եւ ուրախութիւն եղաւ»։
Երեմ. 15. 13։

15 *Նոյեմբեր* 1947, *Պէյրութ*

Տէրոջմով սիրելի
Ստեփան եղբ. Թրաշեան,

Հալէպ

Տէրոջմով կը բարեւեմ քեզ եւ բոլոր անոնք՝ որոնք մեր Փրկիչ Յիսուսը կը սիրեն։ Այսօր Երուսաղէմէն Բիւզանդուհի քրոջմէն թիւ 2 շրջաբերականը ստացայ, որը ուրիշ նամակներու հետ կը ղրկեմ։ Այդ քոյրը իր թուղթին մէջ կը յիշէ թէ՝ «Սաղմոսները ինծի համար զարմանալի օրհնութեանց անսպառ գանձարան մը եղած են», նոյնը կրնամ ես ալ վկայել ինծի համար։ Ամէն օր Սբ. Գրոց ուրիշ հատուածներու հետ Սաղմոս մը կը կարդամ եւ անկէ համար մը մտքիս կը պահեմ, այն օրը որ Սաղմոս չը կարդամ, կարծես հոգւոյս մէջ ծարաւութիւն մը կը տեսնեմ, յաճախ իմ աղօթքներս կը շարադրեմ Սաղմոսներ գոց սորվելով։ Տարիներէ ի վեր սովորութիւն ըրած եմ որ Աստուածաշունչէն մէկ երկու գլուխ գոց սորվիմ եւ տարեդարձիս առթիւ ընտանիքիս եւ բարեկամներու առջեւ արտասանեմ, մինչեւ հիմա Տէրոջ օգնութեամբ 71 *գլուխ եւ* 1000*է աւելի համարներ գոց սորված եւ ըսած եմ, որոնք հետեւեալներն են, որոնց մեծամասնութիւնը Սաղմոսներ են.*

Սաղմոսներ։ 23, 1, 19, 103, 145. 121, 15, 14, 16, 8. 20, 24, 27, 29. 46, 62. 63, 84. 91. 90, 92, 100, 113, 117, 122, 123. 127, 128, 130, 133, 136, 150, 34, 139, 146, 148, 120. 93, 126, 70, 67, 114, 43, 112 82, 84, 131, 47, 13, 40, 6. 3, 2, 26, 11, 57.

Ա․ Կորնթ․ գլ․ 13, Հռովմ․ 12 Եսայի 12, Յոբ 25, Փիլիմոն, Գաղատ․ 5, Հռովմ․ 8, Բ. Տիմ, 3 Փիլիպ․ 4; Ա. Յովհ․ 4. Ժողով. 11, 12, Ա․ Յովհ․ 1 Հռովմ. 13. Եսթերայ 10։

Ո՜հ, որքան քաղցր եւ վայելուչ է Սաղմոս երգել Տէրոջը, վերոյիշեալ հատուածները ինծի մեծ զօրութիւն եւ անպատմելի ուրախութիւն եղած են, օրհնեալ ըլլայ մեր Տէրը որ մեզի համար կենարար աղբիւր մը պատրաստած է, որմէ կրնանք ամէն վայրկեան խմել եւ յագենալ։

Հոս տեղն է յիշել թէ մեր մէջ կան եղբայրներ որոնք 119րդ երկայն սաղմոսը գոց սորված եւ մեր եկեղեցիին մէջ արտասանած են, որոնք են Լեւոն Եղբ․ Սիմոնեան, Պօղոս Եղբ․ Պօղոսեան, եւ Ժիրայր Եղբ․ Այնթապլըեան, (հոգեւոր երիտասարդ մը) զոր վերջերս մեր բոլոր ժողովուրդին առջեւ քաջութեամբ արտասանեց 119րդ Սաղմոսը եւ Եփեսացւոց Թուղթը, որոնք մեծաւ մասամբ հանրակառքերու մէջ սորված է, նաեւ Փիլիպպեցիս եւ Կողոսացիս Թուղթերն ալ գոց սորված է։ Որպէս քաջալերութիւն Նոյ․ 9ին, Կիրակի առաւօտեան ժողովին այս եղբօր 2 ոսկեղէն համար եւ երկաթի վրայ պատրաստըւած եւ իւղաներկով գծուած վկայական մը տուինք։

Այս ուրախալի գործը պատճառ եղաւ որ մենք Պէյրութի մէջ բոլոր գոց սորվողներուն երեք տեսակ վկայական պատրաստենք, որոնք երկաթներու վրայ իւղաներկով գծուած պիտի ըլլան։

Առաջին դասակարգի պատկանողներուն վկայականները երեք աստղ պիտի ունենան, որոնք հետեւեալ հատուածները գոց պիտի սորվին։

119րդ Սաղմոս, ու Ա․ եւ Բ․ Տիմոթէոսի Թուղթերը՝

Երկրորդի վրայ երկու աստղ պիտի ըլլայ։ Գոց սորվելիք հատուածները հետեւեալները պիտի ըլլան, Սաղ

մոսներ. 27, 34, 71, 91, 103, 139 ու Ա. եւ Բ. Տիմոթէոսի թուղթերը, իսկ երրորդին վրայ մէկ ատող: Գոց սորվելիք համարներ, Սաղմոսներ 27, 37, 103 Տիտոս եւ Փիլիմոնի թուղթեր։

Վերոյիշեալ ծրագիրը Նոյեմբեր 9ի Կիրակի առաւօտեան Եղբայրութեան եկեղեցւոյ բեմէն ծանուցինք թէ՝ որոնք կը փափաքին այս գործին մասնակցիլ թող իրենց անունները գրեն եւ մեզի տան. Նոյն օրը 34 պատանիներ եւ երիտասարդներ իրենց անունները տուին։

Սիրելի եղբայր, կարելի չէ որ ձեր պատանիներուն եւ երիտասարդներուն մէջ ալ այսպիսի ձեռնարկ մը ըլլայ, կ'ուզէի ձեր գաղափարը հասկնալ։

Ես վստահ եմ որ այս կերպով մեր երիտասարդ երիտասարդուհիները դատարկ խօսքերէ եւ դիւրաւ պաշարող մեղքերէ ազատ պիտի մնան եւ աւելի զօրացած պիտի ըլլան Տէրոջ գործին մէջ։ Ան որ աղօթքով, հաւատքով եւ խօսքով կը զինուի, այս կեանքի պայքարին մէջ յաղթական դուրս կու գայ, եւ մեր երիտասարդները ասոնց շատ պէտք ունին։

Կ'աղօթեմ որ Տէրը ձեր մէջ ալ հոգիով երիտասարդներ երեւան բերէ որոնք Տէրոջ յաւիտենական խօսքը սորվելու եւ իրենց կեանքին մէջ կիրարկելու քաջութիւնը ունենան, որուն բոլոր սրտով փափաքող եմ։

Տէրոջմով կը բարեւեմ քեզի, ընտանիքիդ. Սէֆէրեան եղբօր, Վեր. Շանլեանի, կը յուսամ անոր միջոցաւ եղած աւետարանչական ժողովները բոլորին ալ օրհնութիւն եղան, որուն համար միշտ աղօթող ենք։

Քրիստոսով կը բարեւեմ բոլոր Աստուծոյ զաւակներուն

Կը մնամ Անով՝ որ մեզ սիրեց
Ու իր անձը մեզի համար զոհեց

Եղբայրդ՝ Ս. Յ. ՓԱՇԿԵԱՆ

Աթէնք 28 Փետր. 1947

Տէր Յիսուս Քրիստոսով

Սիրելի Ղ. Եղբայր Մարանեան

Անոր անգին Սուրբ արեան միջոցաւ կը համարձակիմ փառաբանել ամէնասիրելի Փրկչին Սուրբ Անունը եւ կու գամ ինքզինքս ծանօթացնելու այս պատուական եւ գնահատելի պատեհութեամբ: Փառք Իր Սուրբ Անուան: Արդէն մինչեւ հիմա անձամբ չգրելս ինծի համար թերութիւն մը կը սեպեմ, քանի որ Տէրոջ զաւակներուն հետ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալը Սուրբ գրային եւ ինծի համար ալ խիստ փափաքելի է, օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը քաղցր Անունը, սիրելի Փրկիչս, Տէրս ու Աստուածս: Ամէն:

Սիրելի եղբայր, սրտի գոհունակութիւնս արտայայտելու ի վիճակի չեմ, ինչպէս անցած օր սիրելի Ծանըլեան եղբայրը իր մէկ քարոզին մէջ յիշեց թէ «Յիսուսը իր սրտին մէջ ունեցողը միայն կրնայ հասկնալ Անոր անուշութիւնը, բայց չի կրնար բացատրել», բայց ուրախ եմ որ դուն կրնաս հասկնալ ներկայ զգացումներս, այլեւս այս ուղղութեամբ արտայայտուելու դժուարութենէ ինքզինքս ազատ կը զգամ:

Սիրելի Ղ. Եղբայր, ամսոյս 26ին, սիրելի եղբայր Սիմոնեանէ նամակ մը առի Փետրուար 9 թուակիր, որուն մէջ յիշած էր. «Մանանայ»ի տպագրութիւնը թերեւս մինչեւ Զատիկ կ'ուշանայ, եթէ որեւէ գրութիւն մը ունիս՝ ղրկէ Մարանեան եղբօր, կարելի է հասնի»: Թէեւ ես ալ կը փափաքէի իմ տկար մասնակցութիւնս բերել, բայց սիրելի Ենովքին գրած մէկ նամակդ երբ կարդացի խորհեցայ որ այլեւս շատ ուշ է, որովհետեւ հոն գրած էիր թէ տպագրութեան տրուելիք նիւթերը մինչեւ Նոյեմբեր պէտք է ղրկուին: (Ենովքի հետ միշտ կը հաղորդակցիմ, եւ արտասահմանէն ինծի եկած հոգեւոր նամակները իրեն ալ կը ղրկեմ որ կարդայ, ինչպէս Ան ալ ինծի կը ղրկէ, այսպէս իրեն գրածդ ինծի ղրկած էր, ինչպէս սիրելի Պօղոս առաքեալ Կողոսիոյ եկեղեցիին կը գրէ եւ

կը թելադրէ անոնց որ Լաւոդիկէի Աստուծոյ զաւակներուն ալ ղրկեն որ անոնք ալ կը կարդան)։

Կրկին փառք կու տամ մեր երկնաւոր Հօր, այս պատուական պատեհութեան համար որ շնորհեց հաղորդակցութեան այս առանձնաշնորհումը վայելելու։ Բի՜ւր, փառք Իր Սուրբ Անուան։

Նաեւ ուրախալի լուր մը տալ կ'ուզեմ, ամսոյս 18էն ի վեր Շանլեան եղբայրը մեր մէջն է, եկած օրը Գ.շաբթի իրմէ խնդրեցինք որ քիչ մը հանգիստ ընէ, բայց ինք մերժեց եւ կէսօրէ վերջ աղջկանց ժողովին առաջնորդելէ ետքն ալ իրիկուան ընդհանուր ժողով ունեցանք եւ այն օրէն սկսեալ բացի Շաբաթ իրիկուններէն ամէն օր ժողովները կ'առաջնորդէ, երբեմն ալ օրը 3—4 անգամներ, կը հաւատանք որ աղօթքներու ի պատասխան Տէրը մեզի ղրկած է մեզ օրհնելու իբր միջոց գործածելու համար։ Դրուզէն ալ շատ ժողովուրդ կու գան Աստուծոյ անխարդախ Խօսքը լսելու, այնպէս որ ժողովասրահնիս շատ նեղ կու գայ, կը հաւատանք թէ սերմանուած սերմերը առատ պտուղներ պիտի տան, որուն համար մասնաւոր կ'աղօթենք եւ ձեզմէ ալ կը խնդրենք որ աղօթքի մէջ պատերազմակից ըլլաք։ Տէրը օրհնէ այն եղբայրը։ Ամէն։

1947, Սեպտ. 3ին, Արէնի մէջ Վեր. Ս. Շանլեանի միջոցաւ մկրտուող 44 եղբայր եւ քոյրերու խմբանկարը

Սիրելի եղբայր, ինծ համար Աստուծոյ զաւակներուն գրութիւնները շատ սիրելի ըլլալուն կը փափաքիմ որ անոնք կարելի եղածին չափ երկայն գրեն ինծի։ Բայց ես պիտի փափաքէի լսել քեզմէ մանրամասն ձեր գործունէութեան մասին։ Այս գրութիւնս առաջինը ըլլալով թող հիմը կազմէ մեր եղբայրական հաղորդակցութեան։ Տէրը օրհնէ եւ առաջնորդէ քեզ։

Քրիստոսի սիրովը կը բարեւեմ բոլոր երիտասարդ եղբայրներուս եւ բոլոր սուրբերուն։

Մնամ Սուրբ համբոյրով Անով անարժան եղբայրդ

ՅԱԿՈԲ ԽԱՆՃԵԱՆ

Յ. Գ. Կարդալէդ ետք հաճիս Սիմոնեան եղբօր ղրկել ու ըսէ որ իրեն ալ պիտի գրեմ։

ՆԱՄԱԿ ՏԻՐՈՋ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ

Եղբայր
Տ. Ն. Գույումճեան

Տէր Յիսուսով շատ սիրելի եղբայրներս եւ քոյրերս, մեր սիրելի Տիրոջ առաջնորդութեամբ կ'ուզեմ ձեզի մի քանի առաջարկներ ընել, խորհելով թէ՝ չինիչ եւ օգտակար կրնան ըլլալ։

Սիրելիներ, սա յայտնի է որ վերջին օրերուն մէջ կ'ապրինք։ Սատանան անդադար կը գործէ իր բոլոր ուժով եւ կ'ուզէ որ Աստուծոյ զաւակները իրարմէ անջատէ։ Անոր թունաւոր նետերէն մի քանիները թուենք.

— Խռովութիւններ, իրարու հասցէին խօսիլ, զիրար բամբասել, չնչին նիւթերու համար ժողովներէ հեռու մնալ եւլն.։ Այսպիսով, նա հաւատացեալներուն իրարու հանդէպ ունեցած սէրը մարել կ'ուզէ։ Ո՛հ, զգուշանանք, եւ չխոցուինք այս թունաւոր նետէն։

Աստուծոյ խօսքին մէջ կրկին ու կրկին կը կարդանք եւ կը լսենք թէ՝ զիրար սիրելու ենք։ Մեր սիրելի Փրկիչը երբ այս աշխարհէն պիտի բաժնուէր, սա վերջին պատուէրը տուաւ. «Ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի, նոյնպէս դուք ալ զիրար սիրեցէք»: *Դարձեալ, Ա. Յովհ.* 4. 11*րդ համարին մէջ կը կարդանք.* «Սիրելիներ, եթէ Աստուած մեզ այսպէս սիրեց, ուրեմն մենք ալ կը պարտաւորինք մէկզմէկ սիրել»: *Ո՜հ, եղբայրներ, սէրը մեծ տեղ գրաւած է Աստուծոյ խօսքին մէջ, եւ մենք պէտք է համերաշխ ապրինք։ Սիրոյ պակասէն է որ ամէն տեսակ դժուարութիւններ յառաջ կու գան, եւ նոյնիսկ բաժանումներ։ Սէրը տեղ կը գրաւէ Աստուծոյ խօսքին մէջ (կարդա՛ Ա. Կորն. ԺԳրդ գլուխը)։ Ո՛րչափ լեցուած էին սիրով Առաքեալներն ու անցեալի սուրբերէն շատեր, որոնք Քրիստոսի եւ մէկզմէկու համար իրենց կեանքը եւ ամէն ինչը զոհելու պատրաստ էին։ Եթէ չսիրենք չենք կրնար զոհել։*

Երկրորդ, *մեր վերակացուներս յարգենք եւ սիրենք (Ա. Թես.* 5. 12—13)*։ Եթէ մենք մեր հովիւները չճանչնանք, չսիրենք, չհոգանք մեր հաւատքն ու կեանքը ապարդիւն կը մնան։ Անոնք մեզի կու գան Աստուծոյ պատգամով ու խրատով։ Հին հաւատացեալները մեզմէ շատ աւելի սիրով կը վարուէին իրենց վերակացուներուն հետ։*

Անոնց հանդէպ որեւէ առարկութիւն չէին ըներ, ընդհակառակը աւելի կը գուրգուրային անոնց վրայ։ Դարուս հաւատացեալները ո՛րքան յետամնաց են այս մասին։ Արթուն ըլլանք, եւ մեզի Տիրոջմով խրատ տուողները ճանչնանք։ Եթէ զանոնք արհամարհենք Տէրը արհամարհած կ՚ըլլանք։ Կարդանք այս մասին Եբր. 13. 7*։ Բնականաբար գործիչ մըն ալ իր լուրջ պարտականութեան հաւատարիմ գտնուելու է, այս մասին ալ կրնանք աղօթել որ Տէրը զանոնք իր եռանդով ու սիրով լեցնէ, եկեղեցիին եւ անմահ հոգիներուն հանդէպ։*

Երրորդ, *Միաբանութիւն։ Գործ. Դ.* 32 *րդ համարին*

մէջ կը կարդանք. «Առաքեալները մէկ սիրտ ու մէկ հոգի ունէին»։

Միաբանութիւնը պահպանել ուժ մըն է։ Եթէ նախկին հաւատացեալները միաբան չըլլային, քրիստոնէութիւնը մեզի չէր հասներ։ Անոնց իրարու հետ ունեցած միաբանութիւնը կը զմայլեցնէ մեզ։ Եթէ իրենցմէ մէկը թշուառութեան մէջ իյնար, անոր ձեռնտու կ՚ըլլային, իրենց առօրեայ անհրաժեշտ պէտքերէն զրկուելով։ Անոնց միաբանութիւնը երբ այս աստիճանին հասած էր, մենք ինչո՞ւ անոնց նման չըլլանք։ Աշխարհ որքան որ միաբանութեան կարօտ է, անկէ աւելին Աստուծոյ զաւակները պէտք է զայն ունենան, որովհետեւ հրամանը մեր Աստուծմէն կու գայ։ Սիրելիներ, եթէ մենք միաբանութեան մասին անհոգ ու անտարբեր ըլլանք, չենք աճիր, չենք բազմանար, ընդհակառակը կը ցրուինք։ ՃԼԳ. սաղմոսը մեր աչքին առջեւ ունենալով սրտաբուխ աղաղակներ բարձրացնենք առ Աստուած որ այդ ճշմարտութիւնը գործնականանայ մեր կեանքին մէջ։ Երբ վերոյիշեալ ճշմարտութիւնները՝ սէր, իրարու հանդէպ յարգանք ու միաբանութիւն մեր առօրեայ փորձառութիւնը դառնան, այն ատեն Տիրոջ լի օրհնութիւնները վայելելով կրնանք մեր շուրջինները Քրիստոսի առաջնորդել։

Տիրոջմով ձեր տկար եղբայրը՝

Դամասկոս, Սիւրիա ՏԻԳՐԱՆ Կ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

6 Յունվար 1943. Պէյրութ

Տէր Յիսուս Քրիստոսով

Սիրելի Ղազարոս եղբ. Մարանեան,

Օրհնեալ Տէրոջ անուան դարձեալ փառք մատուցանելու այս պատեհութիւնը ունենալուս համար, քու միջոցով, սէրս ու բաղձանքներս կը յորդին դէպի քեզ ու քու ամէն պարագաներդ։ Գաղ. 1.24ի տարբեր մէկ իրականութիւնը կը կատարուի այսպէս, «Ինձմով զԱստուած կը փառաւորէին»։ Արդարեւ, հիմա քեզի գրելուս, քու պատճառաւդ անհա Տէրոջ փառք տալու առիթը կ'ունենամ, որուն համար կրկնապէս սիրելի ու պատուական կ'ըլլաս այս պահուս դուն ինծի։ Ուրախութեամբ իմացայ Մանանայի պատրաստութեան սկիզբ, որուն կու գամ կարողութիւն ու յաջողութիւն խնդրել քեզի համար Աստուծմէ, եւ այդ սուրբ գործին օգնելու համար քսան տարուան հնութիւն ու արժէք ունեցող երկու շատ պատուական նամակներ կը ղրկեմ քեզի, պատուական եղբայր Գրիգոր Էհրամճեանի կողմէն գրուած, որուն ամէն մէկ գիրը ոսկեփոշի մըն է, եւ կարելի է ըսել Եղբայրութեան մասունքներէն մէկը, որ գուրգուրանքով պահուած է մինչեւ հիմա, ու ժամանակ է որ արժանի ըլլայ հրատարակուելու եւ օգտակար ըլլալու աւելի շատերուն։ Տպագրուելէ յետոյ ձեռագիրը դարձեալ խնամով թող պահուի, վասնզի անոր մատներուն գործը յարգի յիշատակ մըն է զանիկա անձամբ ճանչցողներուն։ Երանի հոգեւոր թանգարան մըն ալ կարելի ըլլայ հաստատել այս տեսակ արժէքներ պահելու համար։ Այսպիսի գործեր, հնութիւններ չէ թէ միայն անձնական նամակի մը արժէքներ ունին, հապա պատմական, մատենագրական արժէք ունին մեզ համար։ Այսպիսի թանկագին աւանդներ հաւաքելու ու հրատարակելու գործով «Մանանան» աւելի մեծ ծառայութիւններ մատուցած կ'ըլլայ քան հասարակ տեղեակ յօդուածներ եւ ուսումնասիրութիւններ։ Կ'արժէ այս նամակ-

մէջ կը կարդանք. «Առաքեալները մէկ սիրտ ու մէկ հոգի ունէին»։

Միաբանութիւնը պահպանել ուժ մըն է։ Եթէ նախկին հաւատացեալները միաբան չըլլային, քրիստոնէութիւնը մեզի չէր հասներ։ Անոնց իրարու հետ ունեցած միաբանութիւնը կը զմայլեցնէ մեզ։ Եթէ իրենցմէ մէկը թշուառութեան մէջ իյնար, անոր ձեռնտու կ'ըլլային, իրենց առօրեայ անհրաժեշտ պէտքերէն զրկուելով։ Անոնց միաբանութիւնը երբ այս աստիճանին հասած էր, մենք ինչո՞ւ անոնց նման չըլլանք։ Աշխարհ որքան որ միաբանութեան կարօտ է, անկէ աւելին Աստուծոյ զաւակները պէտք է զայն ունենան, որովհետեւ հրամանը մեր Աստուծմէն կու գայ։ Սիրելիներ, եթէ մենք միաբանութեան մասին անհոգ ու անտարբեր ըլլանք, չենք աճիր, չենք բազմանար, ընդհակառակը կը ցրուինք։ ՃԼԳ. սաղմոսը մեր աչքին առջեւ ունենալով սրտաբուխ աղաղակներ բարձրացնենք առ Աստուած որ այդ ճշմարտութիւնը գործնականանայ մեր կեանքին մէջ։ Երբ վերոյիշեալ ճշմարտութիւնները՝ սէր, իրարու հանդէպ յարգանք ու միաբանութիւն մեր առօրեայ փորձառութիւնը դառնան, այն ատեն Տիրոջ լի օրհնութիւնները վայելելով կրնանք մեր շուրջինները Քրիստոսի առաջնորդել։

Տիրոջմով ձեր տկար եղբայրը՝

Դամասկոս, Սիւրիա *ՏԻԳՐԱՆ Կ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ*

6 Յունվար 1943. Պէյրութ

Տէր Յիսուս Քրիստոսով

Սիրելի Ղազարոս եղբ. Մարանեան,

Օրհնեալ Տէրոջ անուան դարձեալ փառք մատուցանելու այս պատեհութիւնը ունենալուս համար, քու միջոցով, սէրս ու բաղձանքներս կը յորդին դէպի քեզ ու քու ամէն պարագաներդ։ Գաղ. 1. 24ի տարբեր մէկ իրականութիւնը կը կատարուի այսպէս, «Ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին»։ Արդարեւ, հիմա քեզի գրելուս, քու պատճառաւդ ահա Տէրոջ փառք տալու առիթը կ'ունենամ, որուն համար կրկնապէս սիրելի ու պատուական կ'ըլլաս այս պահուս դուն ինծի։ Ուրախութեամբ իմացայ Մանանայի պատրաստութեան սկսիլդ, որուն կու գամ կարողութիւն ու յաջողութիւն խնդրել քեզի համար Աստուծմէ, եւ այդ սուրբ գործին օգնելու համար քսան տարուան հնութիւն ու արժէք ունեցող երկու շատ պատուական նամակներ կը ղրկեմ քեզի, պատուական եղբայր Գրիգոր Էհրամճեանի կողմէն գրուած, որուն ամէն մէկ գիրը ոսկեփոշի մըն է, եւ կարելի է ըսել Եղբայրութեան մասունքներէն մէկը, որ գուրգուրանքով պահուած է մինչեւ հիմա, ու ժամանակ է որ արժանի ըլլայ հրատարակուելու եւ օգտակար ըլլալու աւելի շատերուն։ Տպագրուելէ յետոյ ձեռագիրը դարձեալ խնամով թող պահուի, վասնզի անոր մատներուն գործը յարգի յիշատակ մըն է զանիկա անձամբ ճանչցողներուն։ Երանի հոգեւոր թանգարան մըն ալ կարելի ըլլայ հաստատել այս տեսակ արժէքներ պահելու համար։ Այսպիսի գործեր, հնութիւններ չէ թէ միայն անձնական նամակի մը արժէքներ ունին, հապա պատմական, մատենագրական արժէք ունին մեզ համար։ Այսպիսի թանկագին աւանդներ հաւաքելու ու հրատարակելու գործով «Մանանան» աւելի մեծ ծառայութիւններ մատուցած կ'ըլլայ քան հասարակ տեղեակ յօդուածներ եւ ուսումնասիրութիւններ։ Կ'արժէ այս նամակ-

ներուն հետ նկարն ալ հրատարակել ու յարգանք մ'ըրած ըլլալ անոր քսան տարուան յիշատակին։ Եւ այս թող գրգիռ մը ըլլայ ուրիշներուն նկատմամբ ալ։

Այս օրերուն շատ զօրաւոր կերպով ազդեցութիւն կը թողնեցնէ վրաս Սաղ. 113. 5. 6։ «Մեր Տէր Աստուծոյն պէս ո՞վ կայ, որ բարձրութեան մէջ կը բնակի, որ երկինքի ու երկրի մէջ եղած բաները տեսնելու համար կը խոնարհի»։ Բարձրութեան մէջ բնակելուն շատ բնական կու գայ գիտել որ կը խոնարհի երկրի մէջ եղած բաները տեսնելու համար, սակայն նոյնքան ուրիշ իրականութիւն մըն ալ կայ, որ կը խոնարհի երկինքի մէջ եղած բաներն ալ տեսնելու համար։ Աստուծոյ համար երկինքն ալ երկրի հաւասար խոնարհելու տեղ մըն է։ Մենք կը խորհինք թէ Աստուած երկինքը կը բնակի եւ երկրի վրայ եղած բաները տեսնելու համար վար կը նայի, այդ տրամաբանական ու չիտակ է. բայց եթէ գրուած չըլլար, ո՞ւրկէ կրնայինք մտածել թէ երկինքի մէջ եղած բաներն ալ տեսնելու համար անիկա կը խոնարհի, որովհետեւ «բարձրութեան մէջ» ըսածը, երկինքէն ալ վեր դիրք մըն է։ Եւ ահա, ասկէ կ'ելլէ փառաւոր ենթադրութիւնն ու թելադրութիւնը, հաւատացեալներուս, Աստուծոյ սիրելի ու արժանի ըլլալ փափաքողներուս համար, երկինք երթալն իսկ բաւական չէ մեր հոգիին փափաքին ու յագուրդին համար։ Կրնանք երկինք երթալ եւ տակաւին երկրի վրայ մեր եղած դիրքըն ու առնչութիւնը ունենալ Աստուծոյ հետ, որ մեզի նայելու, մեզ տեսնելու համար դարձեալ խոնարհելու եւ հեռու եղողի պէս ըլլալու է։ Երկինք ի՞նչ արժէք կրնայ ունենալ մեզի, եթէ մեր Տէր Աստուածը տակաւին անկէ բարձր տեղ մը ըլլայ, ու մենք հեռու ըլլանք Անկէ։ Միայն երկինք մտնելու բաւականացողներ շատ կան, բայց մեր նշանակէտը ըլլայ երկինքի մէջ իսկ բարձրը ելլել մինչեւ Աստուծոյ հասնելու։ Անոր իսկական եւ անմիջական ներկայութիւնը վայելելու, վերջապէս ո՛չ երկինք եւ ո՛չ անոր բովանդակ փառքը, հապա Աստուած եւ միայն

Աստուած։ Ալ հերիք է, փոխանակ միշտ Աստուած խոնարհեցնելու եւ ցուցնելու, մենք արժանի ըլլանք բարձր ելլել մինչեւ Աստուծոյ սրտին բովանդակած տեղը, հոգ չէ այն որչափ բարձրը եղած ըլլայ մեր երեւակայած է՛ն բարձր երկինքէն։ Ա՜հ, երանի, երանի, մարդկային արժանաւորութեան ամենէն առաջնակարգ գիրքերը գրուէինք։ Մեզի բնաւ չ՚արգիլէր Աստուած, եթէ նպատակնիս այն ըլլայ։

Լ. Ա. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Հալէպ, 1927 Փետր. 26

Խաչեալով շատ սիրելի եւ անուշ եղբայրս

Տիգրան Մկրտիչեան.

Անուշ եղբայր իմ, ճիշդ քիչ մը առաջ ստացանք Փետր. 11 թիւ նամակդ, որուն արդէն մեծ կարօտով կը սպասէինք եղբայր իմ, այս անգամուան նամակդ իմ վրաս անմոռանալի եւ խոր ազդեցութիւն մը թողուց։ Ան մէկ կողմէն սիրտս ցաւի կրակով լեցուց, միւս կողմէն ալ ուրախութեամբ։ Մասնաւորապէս այս երկու ներհակ լուրերը, Ցարութիւն Գոնտուրաճեանի մահը եւ Լեւոն Սիմոնեանի ապաշխարութիւնը։ Ո՜հ Տիգրան եղբայր, Ցարութիւնին մահուան գոյժը սիրտս ցաւի բոցավառ կրակով լեցուց։ Ա՜հ, Ցարութի՜ւն.. Ցարութի՜ւն, սիրելի Ցարութի՜ւն, մասնաւոր սիրով մը իմ սիրտս քեզի կապուած էր. եւ ես կը յուսայի դարձեալ իրարու միանալ եւ մէկտեղ ապրիլ Փրկիչ Յիսուսը ու զԱյն պատմել ուրիշներու, բայց, ո՜հ, ինչ սրտաճմլիկ գոյժ մը քու մասիդ։ Ո՜հ, գընա՜ց, գնա՜ց Ցարութիւնը։ Բայց սիրելի Տիգրան եղբայր, աւելի սիրտս ճմլողը սա խօսքդ է, «կարծես թէ անոր ողբակոծութեան ձայները դժոխքէն մինչեւ ականջիս հաս-

ներուն հետ նկարն ալ հրատարակել ու յարգանք մ'ըրած
ըլլալ անոր քսան տարուան յիշատակին։ Եւ այս թող
գրգիռ մը ըլլայ ուրիշներուն նկատմամբ ալ։

Այս օրերուն շատ զօրաւոր կերպով ազդեցութիւն կը
թողնեցնէ վրաս Սաղ. 113. 5. 6։ «Մեր Տէր Աստուծոյն
պէս ո՞վ կայ, որ բարձրութեան մէջ կը բնակի, որ եր-
կինքի ու երկրի մէջ եղած բաները տեսնելու համար կը
խոնարհի»։ Բարձրութեան մէջ բնակելուն շատ բնական
կու գայ գիտել որ կը խոնարհի երկրի մէջ եղած բաները
տեսնելու համար, սակայն նոյնքան ուրիշ իրականութիւն
մըն ալ կայ, որ կը խոնարհի երկինքի մէջ եղած բաներն
ալ տեսնելու համար։ Աստուծոյ համար երկինքն ալ երկրի
հաւասար խոնարհելու տեղ մըն է։ Մենք կը խորհինք թէ
Աստուած երկինքը կը բնակի եւ երկրի վրայ եղած բաները
տեսնելու համար վար կը նայի, այդ տրամաբանական ու շի-
տակ է. բայց եթէ գրուած չըլլար, ո՞ւրկէ կրնայինք մտա-
ծել թէ երկինքի մէջ եղած բաներն ալ տեսնելու համար
անիկա կը խոնարհի, որովհետեւ «բարձրութեան մէջ»
ըսածը, երկինքէն ալ վեր դիրք մըն է։ Եւ ահա, ասկէ
կ'ելլէ փառաւոր ենթադրութիւնն ու թելադրութիւնը,
հաւատացեալներուս, Աստուծոյ սիրելի ու արժանի ըլլալ
փափաքողներուս համար, երկինք երթալն իսկ բաւական
չէ մեր հոգիին փափաքին ու յագուրդին համար։ Կրնանք
երկինք երթալ եւ տակաւին երկրի վրայ մեր եղած դիր-
քըն ու առնչութիւնը ունենալ Աստուծոյ հետ, որ մեզի
նայելու, մեզ տեսնելու համար դարձեալ խոնարհելու եւ
հեռու եղողի պէս ըլլալու է։ Երկինք ի՞նչ արժէք կրնայ
ունենալ մեզի, եթէ մեր Տէր Աստուածը տակաւին անկէ
բարձր տեղ մը ըլլայ, ու մենք հեռու ըլլանք Անկէ։
Միայն երկինք մտնելու բաւականացողներ շատ կան, բայց
մեր նշանակէտը ըլլայ երկինքի մէջ իսկ բարձրը ելլել
մինչեւ Աստուծոյ հասնելու։ Անոր իսկական եւ անմիջա-
կան ներկայութիւնը վայելելու, վերջապէս ո՛չ երկինք եւ
ո՛չ անոր բովանդակ փառքը, հապա Աստուած եւ միայն

Աստուած։ Ալ հերիք է, փոխանակ միշտ Աստուած խոնարհեցնելու եւ ցուցնելու, մենք արժանի ըլլանք բարձր ելլել մինչեւ Աստուծոյ սրտին բովանդակած տեղը, հոգ չէ այն որչափ բարձրը եղած ըլլայ մեր երեւակայած էն բարձր երկինքէն։ Ա՜հ, երանի, երանի, մարդկային արժանաւորութեան ամենէն առաջնակարգ գիրքերը գրաւէինք։ Մեզի բնաւ չ'արգիլէր Աստուած, եթէ նպատակնիս այն ըլլայ։

Լ. Ա. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Հալէպ, 1927 Փետր. 26

Խաչեալով շատ սիրելի եւ անուշ եղբայրս

Տիգրան Մկրտիչեան.

Անուշ եղբայր իմ, ճիշդ քիչ մը առաջ ստացանք Փետր. 11 թուի նամակդ, որուն արդէն մեծ կարօտով կը սպասէինք եղբայր իմ, այս անգամուան նամակդ իմ վրաս անմոռանալի եւ խոր ազդեցութիւն մը թողուց։ Ան մէկ կողմէն սիրտս ցաւի կրակով լեցուց, միւս կողմէն ալ ուրախութեամբ։ Մասնաւորապէս այս երկու ներհակ լուրերը, Յարութիւն Գոնտուրաճեանի մահը եւ Լեւոն Սիմոնեանի ապաշխարութիւնը՝ Ո՜հ Տիգրան եղբայր, Յարութիւնին մահուան գոյժը սիրտս ցաւի բոցավառ կրակով լեցուց։ Ա՜հ, Յարութի՛ւն. Յարութի՛ւն, սիրելի Յարութի՛ւն, մասնաւոր սիրով մը իմ սիրտս քեզի կապուած էր. եւ ես կը յուսայի դարձեալ իրարու միանալ եւ մէկտեղ ապրիլ Փրկիչ Յիսուսը ու զԱյն պատմել ուրիշներու, բայց, ո՜հ, ինչ սրտաճմլիկ գոյժ մը քու մասիդ։ Ո՜հ, գնա՜ց, գնա՜ց Յարութիւնը։ Բայց սիրելի Տիգրան եղբայր, աւելի սիրտս ճմլողը սա խօսքդ է, «կարծես թէ անոր ողբակոծութեան ձայները դժոխքէն մինչեւ ականջիս հաս-

նելով սիրտս կը ճմլուի ու կ'արտասուեմ։ «Ո՜հ. սիրելի եղբայր, այս խօսքերը շատ ծանր են, շատ խորունկ են, յաւիտենականութեան չափ խոր են։ Ըսել է, ալ յաւիտեան պիտի չտեսնե՞նք զիրար։ Իրաւ, հաւատալ չեմ ուզեր իր դժոխք երթալուն։ Երանի թէ քիչ մը աւելի ընդարձակ գրած ըլլայիր իր մասին։ Եթէ այս հարցումներուն պատասխանես շատ շնորհակալ եւ ուրախ պիտի ըլլամ։

ա) Դուն զինքը իր ողջութեան ատենը տեսա՞ր, եւ իրեն հետ խօսակցեցա՞ր եւ զինքը ի՞նչպէս գտար։

բ) Ի՞նչ էր իր հիւանդութիւնը եւ ո՞րչափ ատեն կ'ընէ իր մեռնիլը։

գ) Մեռնելէն առաջ իր փրկութեանը մասին իրեն խօսող եղե՞ր է, եւ ի՞նչ արդիւնք ունեցեր է։

դ) Իր վերջին խօսքովը ի՞նչ ըսել ուզած է, «կը մեռնիմ, բայց ո՜հ առանց նպատակի»։ Կարծեմ գիտես արդէն, բայց դարձեալ գիտցնել կ'ուզեմ քեզի, թէ ան Մարսէյլ երթալէ առաջ ապաշխարեց, եւ Մարսիլիոյ մէջ ալ ատեն մը ապրեցաւ, մինչեւ իսկ հոս դպրոց ալ պիտի գար. բայց արդեօք ինչպէս է եղեր որ ինկեր է յետոյ։ Հոդ իրեն ամէնէն մօտ եղողը ո՞վ է, կ'ուզեմ անկէ հասկնալ։

Սիրելի եղբայրս, քեզի գրելիք շատ ունէի, եւ ուրախալի լուրեր ալ տալ կ'ուզէի, բայց ալ չեմ կրնար, միւս եղբայրները թող գրեն։ Լեւոն Սիմոնեանին ալ գրել կը փափաքիմ։

Մայրիկը եւ իր երկու աղջիկները Մարիամ քոյրը եւ Կիւլէնիա քոյրը շատ սիրով կը բարեւեն քեզի եւ քըրոջդ։ Ընդունէ նաեւ իմ կարօտալի բարեւներս եւ հաղորդէ նաեւ Լեւոն եղբօր (եղբայր եղած է) եւ իմ ուրախութիւնս յայտնէ իրեն։ Բարեւէ նաեւ բոլոր եղբայր եւ քոյրերուն։

Մնամ Խաչեալով եղբայրդ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՇՐԱՄՃԵԱՆ

ԵՂԲԱՅՐ ԳՐԻԳՈՐ ԼԷՀՐԱՄՃԵԱՆ

ԵՂԲԱՅՐ ԳՐԻԳՈՐ ԼԷՀՐԱՄՃԵԱՆ

Ծնած՝ 1902ին, վերստին ծնած՝ 1923ին,
եւ Տէրոջմով ննջած՝ 1927, Օգոստոս 23ին։

Երջանկայիշատակ Լէհրամճեան եղբօր գրած երկու նամակներուն մասունքի մը հանգոյն 20 տարի այնքան գուրգուրանքով ու խնամքով պահուելով, ներկայիս մեր պատ-

նելով սիրտս կը ճմլուի ու կ'արտասուեմ։ «Ո՜հ. սիրելի եղբայր, այս խօսքերը շատ ծանր են, շատ խորունկ են, յաւիտենականութեան չափ խոր են։ Ըսել է, ալ յաւիտեան պիտի չտեսնե՞նք զիրար։ Իրաւ, հաւատալ չեմ ուզեր իր դժոխք երթալուն։ Երանի թէ քիչ մը աւելի ընդարձակ գրած ըլլայիր իր մասին։ Եթէ այս հարցումներուն պատասխանես շատ շնորհակալ եւ ուրախ պիտի ըլլամ։

ա) Դուն զինքը իր ողջութեան ատենը տեսա՞ր, եւ իրեն հետ խօսակցեցա՞ր եւ զինքը ի՞նչպէս գտար։

բ) Ի՞նչ էր իր հիւանդութիւնը եւ ո՞րչափ ատեն կ'ընէ իր մեռնիլը։

գ) Մեռնելէն առաջ իր փրկութեանը մասին իրեն խօսող եղե՞ր է, եւ ի՞նչ արդիւնք ունեցեր է։

դ) Իր վերջին խօսքովը ի՞նչ ըսել ուզած է, «կը մեռնիմ, բայց ո՜հ առանց նպատակի»։ Կարծեմ գիտես արդէն, բայց դարձեալ գիտցնել կ'ուզեմ քեզի, թէ ան Մարսէյլ երթալէ առաջ ապաշխարեց, եւ Մարսիլիոյ մէջ ալ ատեն մը ապրեցաւ, մինչեւ իսկ հոս դպրոց ալ պիտի գար. բայց արդեօք ինչպէս է եղեր որ ինկեր է յետոյ։ Հոդ իրեն ամէնէն մօտ եղողը ո՞վ է. կ'ուզեմ անկէ հասկնալ։

Սիրելի եղբայրս, քեզի գրելիք շատ ունէի, եւ ուրախալի լուրեր ալ տալ կ'ուզէի, բայց ալ չեմ կրնար. միւս եղբայրները թող գրեն։ Լեւոն Սիմոնեանին ալ գրել կը փափաքիմ։

Մայրիկը եւ իր երկու աղջիկները Մարիամ քոյրը եւ Կիւլէնիա քոյրը շատ սիրով կը բարեւեն քեզի եւ քըրոջդ։ Ընդունէ նաեւ իմ կարօտալի բարեւներս եւ հաղորդէ նաեւ Լեւոն եղբօր (եղբայր եղած է) եւ իմ ուրախութիւնս յայտնէ իրեն։ Բարեւէ նաեւ բոլոր եղբայր եւ քոյրերուն։

Մնամ Խաչեալով եղբայրդ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՇՐԱՄՃԵԱՆ

նելով սիրտս կը ճմլուի ու կ'արտասուեմ։ «Ո՜հ. սիրելի եղբայր, այս խօսքերը շատ ծանր են, շատ խորունկ են, յաւիտենականութեան չափ խոր են։ Ըսել է, ալ յաւիտեան պիտի չտեսնե՞նք զիրար։ Իրաւ, հաւատալ չեմ ուզեր իր դժոխք երթալուն։ Երանի թէ քիչ մը աւելի ընդարձակ գրած ըլլայիր իր մասին։ Եթէ այս հարցումներուն պատասխանես շատ շնորհակալ եւ ուրախ պիտի ըլլամ։

ա) Դուն զինքը իր ողջութեան ատենը տեսա՞ր, եւ իրեն հետ խօսակցեցա՞ր եւ զինքը ի՞նչպէս գտար։

բ) Ի՞նչ էր իր հիւանդութիւնը եւ ո՞րչափ ատեն կ'ընէ իր մեռնիլը։

գ) Մեռնելէն առաջ իր փրկութեանը մասին իրեն խօսող եղե՞ր է, եւ ի՞նչ արդիւնք ունեցեր է։

դ) Իր վերջին խօսքովը ի՞նչ ըսել ուզած է, «կը մեռնիմ, բայց ո՜հ առանց նպատակի»։ Կարծեմ գիտես արդէն, բայց դարձեալ գիտցնել կ'ուզեմ քեզի, թէ ան Մարսէյլ երթալէ առաջ ապաշխարեց, եւ Մարսիլիոյ մէջ ալ ատեն մը ապրեցաւ, մինչեւ իսկ հոս դպրոց ալ պիտի գար. բայց արդեօք ինչպէս է եղեր որ ինկեր է յետոյ։ Հոդ իրեն ամէնէն մօտ եղողը ո՞վ է. կ'ուզեմ անկէ հասկնալ։

Սիրելի եղբայրս, քեզի գրելիք շատ ունէի, եւ ուրախալի լուրեր ալ տալ կ'ուզէի, բայց ալ չեմ կրնար, միւս եղբայրները թող գրեն։ Լեւոն Սիմոնեանին ալ գրել կը փափաքիմ։

Մայրիկը եւ իր երկու աղջիկները Մարիամ քոյրը եւ Կիւլէնիա քոյրը շատ սիրով կը բարեւեն քեզի եւ քըրոջդ։ Ընդունէ նաեւ իմ կարօտալի բարեւներս եւ հաղորդէ նաեւ Լեւոն եղբօր (եղբայր եղած է) եւ իմ ուրախութիւնս յայտնէ իրեն։ Բարեւէ նաեւ բոլոր եղբայր եւ քոյրերուն։

Մնամ Խաչեալով եղբայրդ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՇՐԱՄՃԵԱՆ

ԵՂԲԱՅՐ ԳՐԻԳՈՐ ԷՀՐԱՄՃԵԱՆ

ԵՂԲԱՅՐ ԳՐԻԳՈՐ ԷՀՐԱՄՃԵԱՆ

Ծնած՝ 1902ին. վերստին ծնած՝ 1923ին,
եւ Տէրոջմով ննջած՝ 1927, Օգոստոս 23ին։

Երջանկայիշատակ Էհրամճեան եղբօր գրած երկու նամակներուն մասունքի մը հանգոյն 20 տարի այնքան գուրգուրանքով ու խնամքով պահուելով, ներկայիս մեր պատ-

ուական ու սիրեցեալ եղբօր, Տ. Ց. Մկրտիչեանի բարի կամեցողութեամբ, անոնց հրատարակուելուն համար սիրայօժար տրամադրելը, առիթ կու տայ մեզի, Գրիգոր եղբօր քաղցր յիշատակը ոգեկոչելու եւ զանոնք ալ ի լոյս ընծայելու։

Գրիգոր եղբայր մեծցած էր մեծ եղեռնի տարագրութեան պատճառած որբութեան մէջ։ Տարագրութենէն հինգ տարի վերջ իր Փրկիչը գտած եւ Անոր քաղցրութիւնը ճաշակած ու հիմնուած էր Անոր սէրէն։ Եւ իր կեանքը Անոր ծառայութեան տրամադրելու համար Հալէպ եկած էր Հոգեւոր Եղբայրութեան Նորաբաց Սբ. Գրոց դպրոցին մէջ, առ այդ պատրաստուելու համար եւ անոր երէք տարուան շրջանը աւարտելէ վերջ, երբ իր ամբողջ էութեամբը հոգիւ թէ նուիրուած էր իր առաքելութեան պաշտօնին, այն ձայնը որ հաւատացեալներուն օր մը յանկարծ պիտի ազդարարէ թէ հոս եկիր ու ասկէ ետքը ըլլալու բաները քեզի ցոյց տամ, զինքը կանչած էր Վերին գաւառը, հոն իր Փրկիչը դէմ առ դէմ վայելելու։

Զինքը ճանչցողներուն սրտերուն մէջ անոր յիշատակը միշտ թարմ է։ Անմոռանալի են անոր քաղցր ու խոնարհ բնաւորութիւնը, այլոց ծառայելու պատրաստակամութիւնը, անմահ հոգիներու փրկութեան վերաբերմամբ տածած խորունկ ու բուռն սէրը, ջանքն ու աշխատանքը, աղօթասիրութիւնն ու Սուրբ Գիրքը սերտելու եւ անկէ նորանոր ճշմարտութիւններ սորվելու ջերմ փափաքը։

Իմաստունը կ՚ըսէ. «Արդարներուն յիշատակը օրհնեալ կ՚ըլլայ». Առակ. 10. 7: Այո՛, օրհնեալ եղած է եւ օրհնեալ է անոր յիշատակը։

Ո՜ւր էր որ ներկայիս ալ հոգեւոր երիտասարդներէն շատեր այսպիսի խորունկ նուիրումով մը ծառայէին Տիրոջը։

«Մ.»

1927 Ապրիլ 2

Խաչեալ փրկչովս,

Շատ սիրելի եւ անուշ եղբայրս, Տիգրան

Քաղցր նամակդ ժամանակին ստացանք, եւ Տէրոջը փառք տալով կարդացինք եւ սրտերնիս ցնծութեամբ լեցուեցաւ։ Բայց իմ ցաւս ալ նորոգուեցաւ, կ'ուզեմ մոռնալ Յարութիւնը, բայց չեմ կրնար. սրտիս մէջ խորունկ տեղ բռնած էր, երէկ իր հին նամակները աչքէ անցուցի, ինչ քաղցր նամակներ են, ի՜նչպէս Փրկչին սիրով գրուած են, բայց... Ահ ըլլար թէ զինքը երկնից մէջ տեսնէի։ Սիրելի Տիգրան եղբայրս, կեանքիս մէջ այս չափ մեծ եւ խոր սրտի ցաւ ունեցած չէի, ամէն անգամ որ կը յիշեմ սիրտս կը հալի, կը մաշի։ Ա՜հ, Տէրը տար որ շատ մեղաւոր հոգիներու հանդէպ ալ, որոնք տակաւին ողջ են, նոյն այս ցաւը ունենամ։

Ո՜հ, անուշիկ եղբայր, գործէ՜, գործէ՜ Փրկչին համար, գործէ հաւատքով, առանց յուսահատելու, հանդարտութեամբ եւ խաղաղութեամբ ու երկայնամտութեամբ. եւ Ան քու խնդրածէդ ու ակնկալածէդ շատ աւելի արդիւնաւոր պիտի ընէ աշխատութիւնդ։ Մեր գործերուն ճշմարիտ արդիւնքը միայն յաւիտենականութիւնը կրնայ երեւան հանել։ Սիրելի եղբայրս, լաւ գիտեմ որ եթէ ես գործելու յարմար վիճակի մը գամ, գործը խիստ շատ է, բայց պէտք է ինծի տակաւին խոնարհիլ, պարպուիլ, մաքրուիլ, պէտք են շարժառիթներս, փափաքներս, զգացումներս եւայլն, աւելի և աւելի մաքրուելին։ Տակաւին շատ պէտք ունիմ Փրկիչս սորվելու, Անոր խորունկ սէրը եւ զօրութիւնը։ Պէտք ունիմ աւելի նմանիլ Իրեն սիրոյ մէջ, սրբութեան մէջ, խոնարհութեան մէջ եւայլն։ Այն ատեն պիտի գործածէ զօրաւոր կերպով։ Այն ատեն պիտի կրնամ շատ յոգնած հոգիներ հանգչեցնող Փրկչին առաջնորդել, որ մեծ եւ խորունկ փափաքս է։ Ուստի աղօթենք, սիրելիս, իրարու

համար, խոնարհ եւ հեզ սրտով, կոտրած հոգիով, նոյն ատենը հաւատքով։ Այսօր առաւօտ Փիլիպպեցւոց Թուղթը կը սերտէի (Բաւական ատենէ ի վեր է որ կը սերտեմ, Տր. Թօրիի տուած կանոնին համեմատ. որմէ Ղազարոսը քեզի ալ մաս մը գրեց) որմէ շատ օրհնուեցայ. բայց մանաւանդ Պօղոս Առաքեալ սիրելի եղբօր սա խօսքը խորապէս ազդեցին ինծի «Ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ»։ Խորհեցայ թէ այս ըսողը Պօղոս Առաքեալ մըն է, բոլոր քրիստոնեայ աշխարհի մէջ իբր մարդ, ամենէն գլուխը կեցող այս Աստուծոյ սիրելի մարդը եւ քաջ հերոսն է։ Քրիստոսի համար ի՜նչ զարմանալի գործեր կատարած է, ինչե՞ր քաշած էր Իր անուան համար, եւ հիմա ալ Իր անուան համար բանտարկուած եւ շղթայուած էր եւ մահուան կը սպասէր, բայց տակաւին ո՛րչափ խոնարհ է եւ որչա՜փ կարօտ կը զգայ վազելու։

Տէրը զարմանալի կերպով մը 8 եղբայրներ աղօթքի միաբանութեան մէջ դրած է. ամէն շաբաթ երեկոյ մը կը հաւաքուինք Տր. Թօրիի «Սուրբ Գիրքը ինչ կը սորվեցնէ» գիրքէն, աղօթքի վրայով կը սերտենք մէկ ժամի չափ եւ մէկ ժամի չափ ալ աղօթքի պատեհութիւն կու տանք եւ շատ կ'օրհնուինք։ Դուն ալ եւ այդ տեղի Աստուծոյ գործն ալ մեր աղօթքի նիւթն էք։

Այսօր Լեւոն եղբօրմէն նամակիս պատասխանը առի։ շատ ուրախացայ եւ Տէրը օրհնեցի։ «Յօղի» մասին գրած էի. անանկ կը յայտնէ թէ Տէրոջը կամքին համեմատ պիտի գործածէ... աղօթենք այս մասին ալ։

Սիրալիր եւ կարօտալի բարեւներս եւ բարեւնիս... ընդունէ եւ հաղորդէ հոգ եղող հաւատացեալներուն ալ։

Մնամ աղօթարար, եղբայրդ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՀՐԱՄՃԵԱՆ

համար, խոնարհ եւ հեզ սրտով, կոտրած հոգիով, նոյն տունը հաւատքով։ Այսօր առաւօտ Փիլիպպեցւոց Թուղթը կը սերտէի (Բաւական տունէ ի վեր է որ կը սերտեմ, Տր. Թօրիի տուած կանոնին համեմատ. որմէ Ղազարոսը քեզի ալ մաս մը գրեց) որմէ շատ օրհնուեցայ. բայց մանաւանդ Պօղոս Առաքեալ սիրելի եղբօր սա խօսքը խորապէս ազդեցին ինծի «Ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ»։ Խորհեցայ թէ այս բոլորը Պօղոս Առաքեալ մըն է, բոլոր քրիստոնեայ աշխարհի մէջ իբր մարդ, ամենէն գլուխը կեցող այս Աստուծոյ սիրելի մարդը եւ քաջ հերոսն է. Քրիստոսի համար. ի՛նչ զարմանալի գործեր կատարած է, ինչե՛ր քաշած էր Իր անուան համար, եւ հիմա ալ Իր անուան համար բանտարկուած եւ շղթայուած էր եւ մահուան կը սպասէր, բայց տակաւին ո՛րչափ խոնարհ է եւ որչա՛փ կարօտ կը զգայ վազելու։

Տէրը զարմանալի կերպով մը 8 եղբայրներ աղօթքի միաբանութեան մէջ դրած է. ամէն շաբաթ երեկոյ մը կը հաւաքուինք Տր. Թօրիի «Սուրբ Գիրքը ինչ կը սորվեցնէ» գիրքէն, աղօթքի վրայով կը սերտենք մէկ ժամի չափ եւ մէկ ժամի չափ ալ աղօթքի պատեհութիւն կու տանք եւ շատ կ'օրհնուինք։ Դուն ալ եւ այդ տեղի Աստուծոյ գործն ալ մեր աղօթքի նիւթն էք։

Այսօր Լեւոն եղբօրմէն նամակիս պատասխանը առի։ շատ ուրախացայ եւ Տէրը օրհնեցի։ «Ցօղի» մասին գրած էի. անանկ կը յայտնէ թէ Տէրոջը կամքին համեմատ պիտի գործածէ... աղօթենք այս մասին ալ։

Սիրալիր եւ կարօտալի բարեւներս եւ բարեւնիս... ընդունէ եւ հաղորդէ հոն եղող հաւատացեալներուն ալ։

Մնամ աղօթարար, եղբայրդ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՇՐԱՄՃԵԱՆ

համար, խոնարհ եւ հեզ սրտով, կոտրած հոգիով, նոյն ատենը հաւատքով։ Այսօր առաւօտ Փիլիպպեցւոց Թուղթը կը սերտէի (Բաւական ատենէ ի վեր է որ կը սերտեմ, Տր. Թօրիի տուած կանոնին համեմատ. որմէ Ղազարոսը քեզի ալ մաս մը գրեց) որմէ շատ օրհնուեցայ. բայց մանաւանդ Պօղոս Առաքեալ սիրելի եղբօր սա խօսքը խորապէս ազդեցին ինծի «Ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ»։ Խորհեցայ թէ այս ըսողը Պօղոս Առաքեալ մըն է, բոլոր քրիստոնեայ աշխարհի մէջ իբր մարդ, ամենէն գլուխը կեցող այս Աստուծոյ սիրելի մարդը եւ քաջ հերոսն է։ Քրիստոսի համար ի՜նչ զարմանալի գործեր կատարած է, ինչե՜ր քաշած էր Իր անուան համար, եւ հիմա ալ Իր անուան համար բանտարկուած եւ շղթայուած էր եւ մահուան կը սպասէր, բայց տակաւին ո՜րչափ խոնարհ է եւ որչա՜փ կարօտ կը զգայ վազելու։

Տէրը զարմանալի կերպով մը 8 եղբայրներ աղօթքի միաբանութեան մէջ դրած է. ամէն շաբաթ երեկոյ մը կը հաւաքուինք Տր. Թօրիի «Սուրբ Գիրքը ինչ կը սորվեցնէ» գիրքէն, աղօթքի վրայով կը սերտենք մէկ ժամի չափ եւ մէկ ժամի չափ ալ աղօթքի պատեհութիւն կու տանք եւ շատ կ'օրհնուինք։ Դուն ալ եւ այդ տեղի Աստուծոյ գործն ալ մեր աղօթքի նիւթն էք։

Այսօր Լեւոն եղբօրմէն նամակիս պատասխանը առի։ շատ ուրախացայ եւ Տէրը օրհնեցի։ «Ցօղի» մասին գրած էի. անանկ կը յայտնէ թէ Տէրոջը կամքին համեմատ պիտի գործածէ... աղօթենք այս մասին ալ։

Սիրալիր եւ կարօտալի բարեւներս եւ բարեւնիս.. ընդունէ եւ հաղորդէ հոդ եղող հաւատացեալներուն ալ։

Մնամ աղօթարար, եղբայրդ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՀՐԱՄՃԵԱՆ

Գ.— ՆՆՋԵՑԵԱԼՆԵՐ.—

Բոլորովին ուրախալի պարագայ մը պիտի ըլլար շրջանիս (Մերձաւոր Արեւելքի) հոգ. երիտասարդութեան արձանագրութեանց տոմարներուն մէջ տեսնել ծնունդները (հոգեւոր) երիտասարդներու այս անցնող տարուան ընթացքին, երբ երբեք Ամենակարողին կողմէ տնօրինուած չըլլար բաժանումը այս երկրաւոր կեանքէն ու իր սիրելիներէն, Քոյր՝

ԼՈՒՍԻՆ Ս. ԽՈՒՆԿԱՆԵԱՆԸ

Քոյր Լուսին Խունկանեան

Ան ծնած էր Աղեքսանդրիոյ մէջ, Սամուէլ եղբայր Խունկանեանի ընտանիքին անդամներուն թիւը բարձրացնելով հինգի։ Ծնողքը ամէն կերպով հոգ տարած էին անոր զարգացումին, հոգեւոր ու մտային։ Ան՝ Ինկլիշ Ագատեմիի շրջանը լրացնելէ վերջ երկու տարի կը պաշտօնավարէ նոյն հաստատութեան մէջ։ Թէեւ փոքր տարիքէն ընտանեկան ու եկեղեցական հոգեւոր դաստիարակութիւն մը ստացած է, բայց տարի մը առաջ, օր մը, ո՜հ, ի՜նչ երանելի օր, աղօթաժողովի փոքր խումբի մը մէջ, երբ քոյրերէն մին կը վկայէ Քրիստոսի խաչին վրայ թափած արեան միջոցաւ իր մեղքերէն մաքրուած ըլլալն ու խաղաղութիւն գտած ըլլալը, ինքն ալ զգալով թէ ատոր պէտքն ունի եւ փորձառաբար չի գիտեր զայն իր կեանքին մէջ, ոտքի ելլելով կ՚ընդունի Տէր Յիսուսը որպէս իր անձնական Փրկիչը։

Ասկէ վերջ բուռն սէր ու փափաք կ՚ունենայ Սուրբ Գիրք կարդալու, հոգեւոր ժողովներուն յաճախելու եւ իր ընկերուհիներն ալ Փրկչին առաջնորդելու, վկայելով անոնց Փրկչին սիրոյն մասին եւ աղօթքներուն մէջ յիշելով անոնց իւրաքանչիւրին անունը։

1947 տարուան մէջ Տէրը իրեն առիթ կը շնորհէ իր քրոջ հետ այցելելու Գահիրէ, ուր իրեն ներկայացած ամէն առիթ կ'օգտագործէ իր Փրկիչը վկայելու համար ժողովներու մէջ՝ թէ անհատներու առջեւ, ապա ամառուան առթիւ իր մօրն ու եղբօրը՝ Վահրամ եղբօր հետ, կ'այցելեն Լիբանանն ու Սուրիան, միշտ շփում ունենալով հաւատացեալներու հետ ու յաճախելով հոգեւոր ժողովներու եւ երկու շաբաթ Պէյրութ մնալէ վերջ կու գան Հալէպ, ուր ամիս մ'ամբողջ իրեն ներկայացող ամէն պատեհութեամբ կը պատմէ ամէնուն Փրկչին սէրը։

Բայց Սեպտ. 17ին Թայֆօիտի հիւանդութեան բռնուելով ծանրօրէն անկողին կ'իյնան ինքն ու եղբայրը։ Ան էր հիւանդութեան ծանր օրերուն, իր եղբօր առաջարկին վրայ կ'երգէ մէկ երկու երգ, իւրաքանչիւր տունի վերջաւորութեան անոնց նիւթին ու խօսքերուն յարմար սրտաբուխ աղօթքներ մատուցանելով, ապա կ'արտասանէ 23րդ Սաղմոսը։ Վերջին օրը, Սեպտ. 25ի առտուան ժամը 10ին, հազիւ լսելի տկար ձայնով մը; «Ալ մօտ ըլլամ ով Տէր, ալ մօտ Քեզի» երգը երգած ատեն, կ'երթայ իր շատ սիրած ու զինքը Իր ամբիծ արիւնովը ծախու առած Փրկչին քով, հոն զԱյն փառաւորելու ու փառաբանելու։ Հազիւ տասնըինը գարուններ բոլորած այս պարմանուհին, Աղեքսանդրիոյ ափունքներուն եզերքը հասակ առած խնկենիին վրայ կոկոն մը տակաւին իր թերթերուն մէջ ինքնամփոփ, երբ եկած էր Սուրիոյ անապատին փէշերուն տարածուող մեր այս քաղաքին մէջ բացուիլ կեանքի առեղծուածին, յանկարծ՝ այն անտեսանելի Բարի Ձեռքը որ առաջնորդած էր զինք մինչեւ հոս, գուցէ միանգամ ընդ միշտ չխամրելու համար անոր տօթակէզ արեւուն կիզիչ ճառագայթներուն ներքեւ, կտրեց զայն այս աշխարհէն, տնկելու համար անդենականի բուրաստանին անթառամ ու երփնագեղ ծաղիկներուն մէջ, ուր «Ա՛լ գիշեր պիտի չըլլայ եւ ճրագ ու արեւու լոյս պէտք չէ, քանզի Տէր Աստ-

ւած պիտի լուսաւորէ զանոնք. եւ յաւիտեանս յաւիտենից պիտի թագաւորեն»։ Յայտ. 22. 5։

Փա՜ռք Տիրոջ դարեր անվախճան այս երջանիկ յոյսին համար որ մերն է յաւիտեան։

«Մ.»

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԵԱՆՔԻ ՄԸ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

ԵՂԲԱՅՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԽԸԹԵԱՆ

«Յիշեցէք ձեր առաջնորդները որոնք Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, եւ անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ իրենց հաւատքին նմանող եղէք»։ Եբր. 13. 7։

Եղբ. Յրբ. Զարխըրեան
(1883—1943)

Եղբայր Յարութիւն Զարխըթեան ծնած է 1883ին, Մարաշ, Բողոքական ու բարեպաշտ ընտանիքի մը մէջ։ Երեք տարեկանին հայրը կը մեռնի, բայց որբեւայրի ու աստուածասէր մայրը փափաքելով որ ան հոգեւոր գործաւոր մը ըլլայ, բոլոր դժուարութեանց տոկալով աւարտել կուտայ Մարաշու Աւետ. Ա. Եկեղեցիին Նախակրթարանի եւ երկրորդական Վարժարանի դասընթացքները, բայց նիւթական արգելքներու պատճառաւ, ան չէ կրցած գոլէճի մէջ իր ուսումը շարունակել։ Փոքր տարիքէն սկսեալ տան մէջ եւ կիրակնօրեայ դպրոցի մէջ քրիստոնէա-

1947 տարուան մէջ Տէրը իրեն առիթ կը շնորհէ իր քրոջ հետ այցելելու Գահիրէ, ուր իրեն ներկայացած ամէն առիթ կ'օգտագործէ իր Փրկիչը վկայելու համար ժողովներու մէջ՝ թէ անհատներու առջեւ, ապա ամառուան առթիւ իր մօրն ու եղբօրը՝ Վահրամ եղբօր հետ, կ'այցելեն Լիբանանն ու Սուրիան, միշտ շփում ունենալով հաւատացեալներու հետ ու յաճախելով հոգեւոր ժողովներու եւ երկու շաբաթ Պէյրութ մնալէ վերջ կու գան Հալէպ, ուր ամիս մ'ամբողջ իրեն ներկայացող ամէն պատեհութեամբ կը պատմէ ամէնուն Փրկչին սէրը։

Բայց Սեպտ. 17ին Թայֆօիտի հիւանդութեան բռնըւելով ծանրօրէն անկողին կ'իյնան ինքն ու եղբայրը։ Ան իր հիւանդութեան ծանր օրերուն, իր եղբօր առաջարկին վրայ կ'երգէ մէկ երկու երգ, իւրաքանչիւր տունի վերջաւորութեան անոնց նիւթին ու խօսքերուն յարմար սրտաբուխ աղօթքներ մատուցանելով, ապա կ'արտասանէ 23րդ Սաղմոսը։ Վերջին օրը, Սեպտ. 25ի առտուան ժամը 10ին, հազիւ լսելի տկար ձայնով մը. «Ալ մօտ ըլլամ ով Տէր, ալ մօտ Քեզի» երգը երգած ատեն, կ'երթայ իր շատ սիրած ու զինքը Իր ամբիծ արիւնովը ծախու առած Փրկչին քով, հոն զԱյն փառաւորելու ու փառաբանելու։ Հազիւ տասնըինը գարուններ բոլորած այս պարմանուհին, Աղեքսանդրիոյ ափունքներուն եզերքը հասակ առած խնկենիին վրայ կոկոն մը տակաւին իր թերթերուն մէջ ինքնամփոփ, երբ եկած էր Սուրիոյ անապատին փէշերուն տարածուող մեր այս քաղաքին մէջ բացուիլ կեանքի առեղծուածին, յանկարծ՝ այն անտեսանելի Բարի Ձեռքը որ առաջնորդած էր զինք մինչեւ հոս, գուցէ միանգամ ընդ միշտ չխամրելու համար անոր տօթակէզ արեւուն կիզիչ ճառագայթներուն ներքեւ, կտրեց զայն այս աշխարհէն, տնկելու համար անդենականի բուրաստանին անթառամ ու երփնազեղ ծաղիկներուն մէջ, ուր «Ա՛լ գիշեր պիտի չըլլայ եւ ճրագ ու արեւու լոյս պէտք չէ, քանզի Տէր Աստ-

ուած պիտի լուսաւորէ զանոնք. եւ յաւիտեանս յաւիտենից պիտի թագաւորեն»։ Յայտ. 22. 5։

Փա՛ռք Տիրոջ դարեր անվախճան այս երջանիկ յոյսին համար որ մերն է յաւիտեան։

«Մ.»

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԵԱՆՔԻ ՄԸ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

ԵՂԲԱՅՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՁԱՐԽԸԹԵԱՆ

«Յիշեցէք ձեր առաջնորդները որոնք Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, եւ անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ իրենց հաւատքին նմանող եղէք»։ Եբր. 13. 7։

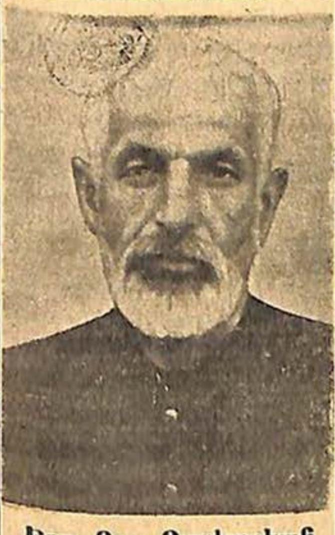

Եղբ. Յրբ. Զարխըրեան (1883—1943)

Եղբայր Յարութիւն Զարխըթեան ծնած է 1883ին, Մարաշ, Բողոքական ու բարեպաշտ ընտանիքի մը մէջ։ Երեք տարեկանին հայրը կը մեռնի, բայց որբեւայրի ու աստուածասէր մայրը փափաքելով որ ան հոգեւոր գործաւոր մը ըլլայ, բոլոր դժուարութեանց տոկալով աւարտել կու տայ Մարաշու Աւետ. Ա. Եկեղեցիին Նախակրթարանի եւ Երկրորդական Վարժարանի դասընթացքները, բայց նիւթական արգելքներու պատճառաւ, ան չէ կրցած գոլէճի մէջ իր ուսումը շարունակել։ Փոքր տարիքէն սկսեալ տան մէջ եւ կիրակնօրեայ դպրոցի մէջ քրիստոնէա-

կան դաստիարակութիւն մը ստացած ըլլալով հանդերձ, 1903ին, տեղի ունեցող երեւելի Հոգեւոր արթնութեան մէջ ինքն ալ Տէր Յիսուսը որպէս իր անձնական Փրկիչը կ'ընդունի։

Դպրոցը ձգելէն վերջ կը պարապի դերձակութեամբ, ամենուն ցուցնելով հոգեւորապէս ազդեցիկ կեանք մը՝ Այս միջոցին Տէրէ Քէօյ, Ֆընտըճագ եւ շրջակայ գիւղերը առանց քարոզիչի մնալով. Աւետարանական Եկեղեցիներու տարեկան Միութեան ժողովին մէջ նկատի առնուելով Ցարութիւն եղբօր հոգեւոր գործունէութիւնը, զինքը յիշեալ գիւղերուն քարոզիչ կը կարգեն։ Ապա Մարաշու Աստուածաբանական Ճեմարանին մէջ հոգեւոր գործաւորներու յատուկ մէկ տարուան դասընթացքի համար դասարան մը կը կազմուի. ինքն ալ անոր արձանագրուելով շրջանը կը լրացնէ։ Յետոյ դաստիարակեալ ու Աստուածապաշտ օրիորդի մը հետ ամուսնանալով յիշեալ գիւղերու մէջ իր քարոզչութիւնը կը շարունակէ։ Տարագրութեան շրջանին կարճ ատեն մը զինուորութեան տարուելէ վերջ, - վերադարձին դարձեալ նոյն գիւղերուն մէջ իրենց տուները աւերակի վերածուած ժողովուրդին վրաններու տակ եւ ծառերու շուքին ներքեւ ժողովներ կ'ընէ մխիթարելով ու քաջալերելով մեծ եղեռնէն վերապրող ժողովուրդը՝ Օր մը Ստեփան Եղբայր Թրաշեանի հետ Տէրէ Քէօյէն Ֆընտըճագ կ'երթան քարոզելու, հոն բոլոր գիւղացիները սիրով կը դիմաւորեն զիրենք եւ գիւղին աղբիւրին շուրջ կը հաւաքուին Աստուծոյ Խօսքը մտիկ ընելու. հոն Ցարութիւն Եղբ. Բ. Պետ. 1. 5—7 համարները բնաբան առած, աւելցնելու մասին կը քարոզէ եւ աւելցուելիք 7 յատկութիւններն ու առաքինութիւնները, հաւատք, առաքինութիւն, գիտութիւն, ժուժկալութիւն, համբերութիւն, աստուածպաշտութիւն, եղբայրասիրութիւն, արեւուն եօթը գոյներուն նմանցնելով խօսած ատեն, ունկնդիրներուն մէջ գտնուող խուլամներէն խօճա մը, բարձրաձայն կը գոչէ «Պրն. քարոզիչ, այս ինչ լաւ բացատրութիւն եւ որքան գեղեցիկ

կեանք է, երանի թէ բոլոր քրիստոնեաներ այս ըսուածներուն պէս ապրէին»։

Մէկ երկու տարի այդ գիւղերը գործելէն վերջ, չըքաւոր ու աղքատ ժողովուրդին նպաստ հաւաքելու համար Մարաշ կ'երթայ։ Բայց հազիւ թէ ինք Մարաշ հասած վրայ կը հասնի Կիլիկիոյ Թուրքերուն հրոսակային ապստամբութիւնը։ Մարաշ եւ շրջակայ գիւղերը կը գարնուին, ինք կ'ապաստանի Պէյթ Շալոմի Որբանոցը։ Այս տխուր պատուհասներէն վերջ, օր մը պազարի մէջ կը տեսնէ որ իր կնոջ հագուստները կը ծախուէին. ատկէ կը հասկնայ թէ կինն ու զաւակները սպաննուած են եւ ունեցած գոյքերնին կողոպտուած։ Ասոր վրայ խորապէս վշտացած, ինքզինք Տէրոջ կը նուիրէ ուխտելով կրկին չ'ամուսնանալ։ Մինչեւ Կիլիկիոյ պարպումը կը մնայ որբանոցին մէջ գործելով 600է աւելի որբերուն մէջ, ուր թէ որբերուն վրայ թէ ալ դրսիններուն վրայ իր Քրիստոնէական խորունկ փորձառութեամբ ու հոգեւոր կեանքովը մեծ ազդեցութիւն կը ձգէ եւ միջոց կ'ըլլայ արթնութեան։

Կիլիկիոյ պարպումէն վերջ կու գայ Սուրիա, եւ ժամանակ մը Սանճագի մէջ Ֆարթըլըը, ապա Լիբանան՝ Ճիւնիի մէջ քարոզչութիւն կ'ընէ եւ շատ օգտակար կը հանդիսանայ։

1925ին ամառը, Ջահլէի մէջ տեղի ունեցող եղբայրութեան Միութեան ժողովին ներկայ գտնուելով, ջրով կը մկրտուի եւ անկէ սկսեալ եղբայրութեան անդամակցելով մինչեւ իր մահը (1943, Փետրուար 6) կը գործէ եղբայրութեան շրջանակին մէջ, այցելելով ու շրջելով Սուրիոյ ու Լիբանանի հայաբնակ բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը։

Սանճագի պարպումէն յետոյ վերջին տարիներուն իր մօրը հետ հաստատուած ըլլալով Պէյրութ, ինքզինքը նը-

ւիրած էր եղբայրութեան բոլոր գործերուն ուր որ կրնար պէտք մը լեցնել։ Ան ծառայած է Պէյրութի Կենաց Դըպրոցին մէջ որպէս պատասխանատու հայրիկ, հաւաքելով աշակերտներուն կրթաթոշակները, առաջնորդելով երբեմըն առաւօտեան պաշտամունքներուն եւ աւանդելով Ս. Գրքի դասեր։

Գործակցելով ուրիշ եղբայրներու, առաջնորդած է Եղբայրութեան ժողովներուն։ Վերջին Երկուշաբթի գիշերը Ա. Թագ. 12րորդ գլուխը կարդալով Սամուէլ մարգարէին վերջին յայտարարութիւնը իրեն համար շեշտեր է ըսելով. «Ահա ես հոս կայներ եմ... որո՞ւն եզը առի, ու որո՞ւն էշը առի, որու գրկանք կամ անիրաւութիւն ըրի...»

Յարութիւն եղայր իր անձնազոհ ծառայութեան ընթացքով, քաջ զինուորի մը նման, պարտականութեան ճամբուն մէջ, պատնէշին վրայ կ'իյնայ։ Վերջին երկու օրերու ընթացքին, Պէյրութի տեղատարափ անձրեւներէն երկիցս կը թրջուի, առաջին օրը, անձրեւի տակ կ'երթայ աղքատ ընտանիք մը այցելելու եւ անոնց նիւթապէս օգնելու։ Հետեւեալ օրը դարձեալ անձրեւի տակ կ'երթայ, հաղորդութեան պատրաստ չեղող անձերը այցելելու ու զանոնք պատրաստելու եւ թրջուած վիճակի մէջ ժողովի կու գայ, եւ վերջին ժողովէն յետոյ սգաւոր ընտանիք մը մխիթարելու կ'երթայ եւ անձրեւէն սաստիկ թրջած ու անհանգիստ վիճակով տուն կ'երթայ ու անկողին կ'իյնայ եւ տասը օր տունը, եօթը օր ալ հիւանդանոցի մէջ պառկելէ յետոյ, բարի պատերազմը պատերազմած եւ ընթացքը կատարած ըլլալով, իրեն համար պատրաստուած արդարութեան պսակը ստանալու համար, վրանի նման եղող երկրաւոր բնակարանը կը մերկանայ եւ անձեռագործ շինուածքը հագնելով, իր շատ սիրած, պաշտած ու ծառայած Փրկչին կը ներկայանայ։

Ոչ միայն «Մանանայ»ի երիտասարդաց հրատարակութեան կողմէ պաշտօնական ու հրապարակային յար-

գանքի տուրք մը մատուցանելու, հապա՝ մտքերու ու սըրտերու մէջ, երէկի պէս թարմ եղող անոր օրհնեալ յիշատակը, անձնուրաց կեանքը, պարզ ապրելակերպը, մեղմ ու չեղ նայուածքը, լուրջ քալուածքը, քաղցր խօսուածքը, խոնարհ վարքը, անձնազոհ ծառայութիւնները, ազգու քարոզները, անխոնջ աշխատանքը եւ հոգիներու նըկատմամբ տածած խորունկ սէրը վերարծարծելու կրկնակ դիտումով, որպէս հաստատուն կոթող, ասոնք կ՚արձանագրենք այս էջերուն վրայ, որպէսզի մեր երիտասարդներն ու յաջորդ սերունդները առիթն ունենան անոր վարմունքին ու Քրիստոսացոյց կեանքին նայելով, անոր հաւատքին նմանող ըլլալ։

«Մ.»

ՇԱՂԵՐ ՈՒ ՇՈՂԵՐ

ՔՐԻՍՏՈՍԸ ՎԿԱՅԵԼ

1. Ան որ ճշմարտապէս Յիսուս Քրիստոսը ընդունած է, ան կրնայ վկայել։ Ա. Յովհ. 5. 9—12։

2. Վկայել պատուիրուած է։ Գործ. 10. 41։

3. Հաւատացեալներ բոլոր ազգերու մէջ այս վկայութիւնը տալու են։ Յիսուս կ'ըսէ. «Դուք էք այս բաներուն վկաները»։ Ղուկ. 24. 48։

4. Հաւատացեալին վկայութիւնը Սբ. Հոգւոյն վկայութեան հետ զուգահեռ ընթանալու է։ Գործ. 5. 32։

5. Այս վկայութիւնը կարելի կ'ըլլայ երբ հաւատացեալը Սբ. Հոգիով լեցուի։ Գործ. 1. 8։

ՔՐԻՍՏՈՍԸ ԴԱՒԱՆԵԼՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Սբ. Օգոստինոս իր «Խոստովանութիւններ» անուն գիրքին մէջ հռչակաւոր պատմութիւն մը կը պատմէ Հռովմայեցի Վիքթօրինոս անուն մեծ ու նշանաւոր մարդու մը մասին որ շատ մը անուանի բարեկամներ ունէր որոնք հեթանոս էին։ Աստուծոյ ողորմութեամբն ու շնորհքովը ան քրիստոնեայ կ'ըլլայ եւ Սիմբլիսիանոսին քով գալով գաղտնօրէն կը պատմէ թէ ինք քրիստոնեայ եղած է։ Սիմբլիսիանոս անոր կը պատասխանէ. «Ես չեմ կրնար հաւատալ թէ դուն քրիստոնեայ եղած ես, մինչեւ որ եկեղեցիին մէջ, հրապարակաւ Քրիստոսը դաւանիլդ չտեսնեմ»։ Առաջին անգամ Վիքթօրինոս հեգնելով անոր առաջարկը ըսաւ.

«Ի՞նչ, կը խորհի՞ս թէ եկեղեցիին պատերը զի՞ս քրիստոնեայ կրնա՞ն ընել», բայց յետոյ յիշելով մեր Փրկչին այն խօսքը թէ ով որ զիս ու իմ խօսքերս դաւանիլը ամօթ սեպէ, Սիմբլիսիանոսին քով գնաց եւ հրապարակաւ դաւանեցաւ թէ ինք քրիստոնեայ եղած է։ Ով երիտասարդ, դուն ալ Քրիստոսը եւ անոր խօսքը դաւանէ ու վկայէ մի ամչնար։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՕՐԴ

Անգամ մը, դեռատի իշխանուհի մը, վտանգաւոր հիւանդութենէ մը ապաքինելէ վերջ, թագաւորը մասնաւոր շնորհակալութեան օր մը որոշեց։ Այդ օր ոչ մէկ անհատ իր տունէն դուրս ելլելու էր։ Մատաղատի իշխանուհին կողով մը թեւին անցուցած, գաղտագողի պալատէն դուրս սպրդեցաւ եւ գնաց չքաւոր ու կարօտ գիւղացիներուն իր նուէրները բաշխելու։

Ճամբան անծանօթ պահակ մը զինքը կեցուց եւ խիստ ձայնով մը յարեց.—

«Չե՞ս գիտեր որ այսօր մասնաւոր շնորհակալութեան օր է եւ ոչ մէկը արտօնուած է փողոցները պտտելու»։ Իշխանուհին անոյշ ժպիտ մը դէմքին, պահապանին դառնալով ըսաւ. «Այո՛, բայց ես իշխանուհին եմ, եւ ասիկա իմ օրս է»։

Ընթերցող, դուն ալ քու շնորհակալութեան օրդ ունի՞ս։

ՓՐԿՈՒԱԾ ԸԼԼԱԼԸ ԳԻՏՆԱԼ

Անգամ մը, Աւետարանիչ մը հանրակառքին մէջ գացած ատեն կ'երգէր. «Յիսուս ներած է իմ մեղքերս» երգը։ Ուղեկից ճամբորդ մը լսելով անոր երգը, ինք ալ սկսաւ ձայնակցիլ անոր ու միասին երգել։ Երգը լրանալէն յետոյ աւետարանիչը ճամբորդին դառնալով հարցուց թէ իրա՛ւ Յիսուս իր ալ մեղքերը ներա՞ծ էր։ «Այո՛, փառք Տիրոջ» եղաւ պատասխանը։ Աւետարանիչը աւելցուց. «Կրնա՞մ գիտնալ թէ քանի տարի առաջ»։ Ճամբորդը պատասխանեց. «Մօտաւորապէս 1900 տարի առաջ»։ Աւետարանիչը բոլորովին ապշած յարեց. «Հազար ինը հարիւր տարի առա՞ջ»։ «Այո» պատասխանեց ուղեկիցը, «բայց կը ցաւիմ որ զայն գիտնալուս հազիւ թէ տարի մը կ'ըլլայ»։ Ընթերցո՛ղ, դուն քանի՞ տարի է որ մեղքերուդ ներումը ստացած ու գիտցած ես։

ԶՕՐԱՎԱՐ ԼԻՈՒ ՈՒԱԼԼԱՍԻ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անգամ մը երկու ան-

հաւատներ շոգեկառքով միասին կը ճամբորդէին, երկուքը միասին նստած կը խօսակցէին Քրիստոսի հրաշալի կեանքին վրայ։ Անոնցմէ մին ըսաւ. «Կը խորհիմ թէ Անոր մասին սքանչելի վէպ մը կրնայ գրուիլ»։ Եւ միւսը շարունակեց. «Ես կը խորհիմ թէ ատոր համար յարմարագոյն մարդը ճիշդ դուն ես։ Աշխատելու ես երեւան հանելու Անոր կեանքին ու նկարագրին ճշգրիտ մէկ պատկերը, մերկացնելով զԱյն Աստուածացնող բոլոր երեւոյթներէն եւ նկարագրելով զԱյն հասարակ մարդոց մէջ որպէս մարդ մը՝ Առաջարկը ընդունուեցաւ եւ վէպը գրուեցաւ։ Այն մարդը որ առաջարկը ըրաւ նշանաւոր անհաւատ Գնդապետ Ինկըրսօլն էր եւ վէպին հեղինակը Զօրավար Լիու Ուալլաս ու գրուած վէպին անունը «Պէն-Հուր»։ Զօրավարը գիրքը յօրինելու ատեն, ան ինքզինքը գտաւ Անզուգական Մարդուն հետ դէմ յանդիման։ Ան որքան աւելի սերտեց Անոր կեանքը այնքան աւելի խոր համոզուեցաւ թէ, Ան հասարակ մարդոց մէջ մարդ մը ըլլալէ աւելին էր. մինչեւ որ ինքն ալ խաչին ներքեւը կայնող հարիւրապետին նման հարկադրուեցաւ գոչել. «Արդարեւ ասիկա Որդի Աստուծոյ էր»։

ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՆԵՐՈՒ ՄԱՀԸ

1. Անոնք չեն մեռնիր հապա կը ննջեն։ Ա. Թես. 4. 12—14։

2. Աշխարհէս հրաժեշտ առնելուն պէս դրախտ կ'երթան։ Ղուկ. 23. 43։

3. Տէրոջ առջեւ պատուական է։ Սաղմ. 116. 15։

4. Ուրիշներ կը փափաքին արդարներուն մահով մեռնիլ եւ անոնց վախճանը ունենալ։ Թու. 23. 10։

5. Յիսուսի Բ. գալըստեան ատեն անոնք առաջ յարութիւն պիտի առնեն։ Ա. Թես. 4. 15, 16։

ՄԱՀՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Անգամ մը տիկին մը Մր. Ուէսլիին հարցուց. «Եթէ գիտնայիր թէ վաղը գիշեր ժամը տասներկուքին պիտի մեռնիս, ինչ-

պէս պիտի անցընէիր միացեալ ժամանակը»։ «Ի՞նչպէս կը խորհիք տիկին» յարեց Մր. Ուէսլի. «Ճիշդ այնպէս պիտի անցընէի, որ հիմա ծրագրած եմ. այս իրիկուն պիտի քարոզէի Գլուսթըրի մէջ եւ վաղը առտու դարձեալ ժամը հինգին հոն պիտի քարոզէի, անկէ վերջ պիտի ճամբորդէի Թիւքսպըրի, կէսօրէն վերջ հոն պիտի քարոզէի, և իրիկունը Ն. Ընկերակցութեան հաւաքոյթին ներկայ պիտի գտնուէի, անկէ պիտի երթայի բարեկամիս Մարթինենց տունը ուր ինծի կը սպասեն, անոնց հետ խօսակցելէ եւ ընտանիքին հետ աղօթելէ վերջ, ժամը տասին պիտի վերադառնայի սենեակս՝ ու անկողին երթալով ինքզինքս պիտի յանձնէի երկնաւոր Հօրս, փառաց մէջ արթննալու յուսով։

ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ

Սկովտիացի քարոզիչի մը, Վեր. Բիտի համար կը պատմուի թէ անիկա զարմանալի մարդ մըն էր եւ ինքնայատուկ գործելակերպ մը ունէր։ Իր ծխականներէն մին կ'ըսէ թէ, նոր տարուան մը առտուն, երբ ես խանութիս մէջ չափազանց զբաղած էի, յանկարծ առանց լուրի եւ դուռը զարնելու ներս մտաւ վերապատուելին եւ առանց իմ բարեւիս սպասելու հարցուց. «Զիս կ'ակընկալէի՞ր»։ «Ոչ, Տէր իմ, չէի ակնկալեր» եղաւ պատասխանս։ «Ուրեմն ի՞նչ պիտի ընէիր եթէ ես մահը եղած ըլլայի» հարցուց ան լրջօրէն եւ մէկէն դուրս ելաւ ու գնաց զարմանքի ու ապշութեան մատնելով զիս։

Ընթերցող, եթէ երբեք մահը մէկէն քու ալ դէմդ ելլէ, դուն ի՞նչ պիտի ընես, յանկարծակիի պիտի գա՞ս, թէ ոչ Մր. Ուէսլիի պէս պիտի կրնաս ըսել. «Փառաց մէջ արթննալու յուսով ինքզինքս պիտի յանձնեմ երկնաւոր Հօրս բազուկներուն»։ Երանի թէ այս վստահութիւնը ունենալով միշտ պատրաստ ըլլայիր։

«Մ.»

Դ.— ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—

1500 ՍԲ. ԳՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂՆԵՐ

Վերէն վար, ձախէն աջ՝ Ա. Շարք

1. Արուսեակ Միքայէլեան, 2. (Անունը անծանօթ)

Բ. Կարգ

1. Ռօզա Պարոնեան, 2. Ռօզ Գասպարեան, 3. Մէյրի Ամիրալեան, 4. Աննա Սողոյեան, 5. Եւնիկէ Աբովեան:

Գ. Կարգ

1. Խանըմ Պօղոսեան, 2. Աղաւնի Անթառամեան, 3. Ազնիւ Թէրզեան, 4. Նոյեմի Թումայեան, Անժէլ Ատուրեան:

Դ. Կարգ

1. Մարիծա Եւատեան, 2. Սրբուհի Թէնիրեան:

Ե. Կարգ

1. Անդրանիկ Գալայճեան, 2. Արամ Զարխըթեան (ննջած), 3. Սարգիս Մելիքով, 4. Ահարոն Ղազարեան:

Նկարները մեզի չհասածներու անունները

1. Մ. Ս. Ապանեան, 2. Գայիանէ Թաթարեան, 3. Հայկանուշ Փաշայեան, 4. Կիւլիզար Պօյաճեան, 5. Մ. Պետիկեան, 6. Ովսաննա Պօյաճեան, 7. Վարդեր Մկրտիչեան, 8. Մարի Եուսուֆ, 9. Նոյեմզար Միսիսեան, 10. Զապէլ Հատիկեան, 11. Նուարդ Կարպիսեան, 12. Նուարդ Շահինեան, 13. Յակոբ Մուշոյեան, 14. Զաքարիա Կարապետեան:

1500 ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂՆԵՐ

1932 տարիէն սկսեալ մինչեւ այսօր 109 անձեր 1500 Ս. Գրային հարցումներուն պատասխանած են եւ 21 անձեր ալ 1001 հարցումներուն՝ որոնց համար Աստուծոյ փառք կու տանք։ Իւրաքանչիւր տարի, մի քանի հոգիներ հեռացած են, հարցումները իրենց կենսունակութիւնը եւ հետաքրքրութիւնը չեն կորսնցուցած, չեն հինցած, անոնք միշտ իրենց մէջ կը կրեն անհամար օրհնութիւններ բոլոր անոնց՝ որոնք աղօթքով եւ հաւատքով կը սերտեն զանոնք։ Այս դասընթացքը լաւ առիթ մըն է բոլոր փոքրերուն եւ մեծերուն որոնք իրենց ժամանակը շահագործել կ՚ուզեն։

Ուրախ ենք ըսելու որ Ամերիկայէն, Ֆրանսայէն, Եգիպտոսէն եւ ուրիշ երկիրներէ շատեր ալ հետեւած են այս սերտողութեան որոնց անունները մեզի տրուեցան։ Անոնցմէ ոմանց լուսանկարները չեն ղրկուած (կը փափաքէինք ունենալ) ստիպուած ենք միայն անոնց անունները յիշել. Դարձեալ Ամերիկայէն եկած քրոջ մը լուսանկարը ունինք, որուն անունը չենք գիտեր (կ՚ուզենք գիտնալ)

Կան տակաւին շատեր որոնք մինչեւ 1000 հարցումներուն հասած բայց այլեւայլ պատճառներով կեցած են, այնպիսիները կը քաջալերենք որ դարձեալ սկսին սերտողութեան, քիչ մըն ալ զոհեն իրենց ժամանակէն, քունէն եւ լրացնելով ստանան իրենց համար պատրաստուած վկայականները։ Այնպիսիներ թող յիշեն ամէն բանի մէջ յարատեւող եւ վազող Պօղոս առաքեալի խօսքերը որ ըսաւ «Ետեւէ ինկած եմ որ բռնեմ մրցանակը... Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչումին մրցանակին կը վազեմ»։ Փիլ. 3. 12—14։

«Ես այնպէս կը վազեմ ոչ թէ որպէս թէ անստուգութեամբ, ես այնպէս բռնամարտութիւն կ՚ընեմ ոչ թէ որպէս թէ հովը ծեծելով ... այնպէս վազեցէք որ հասնիք»։ Ա. Կորն. 9. 24—26։

Վերոյիշեալ հոգիով, հաւատքով ու եռանդով լեցուած մօտեցիր հարցումներուն եւ պիտի տեսնես թէ անոնք քիչ ատենէն պատասխանուած պիտի ըլլան, դուն պիտի օրհնես եւ ուրիշներուն ալ օրհնութեան միջոց պիտի ըլլաս, եւ յետոյ պիտի փափաքիս որ 1001 դժուար հարցումներուն ալ պատասխանես: Թող Տէրը օրհնէ քեզ առատօրէն եւ յաջող տանի Իր գործին մէջ: Որուն համար աղօթող եմ:

«Մինչեւ ի մահ ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ եղիր, ու քեզ կենաց պսակը պիտի տամ» կ'ըսէ Տէրը.—

Պէյրութ, 21 Փետրուար 1948 Ս. Յ. ՓԱՇԿԵԱՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. ԴՊՐՈՑԻ 1946—1947 ՏԱՐՈՒԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս անցեալին, նոյնպէս 1946– 47ի ընթացքին ալ Պէյրութի Հոգեւոր Եղբայրութեան Կենաց Դպրոցը Տէրոջը շնորհքովը բոլորեց կանոնաւոր կերպով իր շրջանը:

Ունի մօտաւորապէս 200ի մօտ երկսեռ աշակերտութիւն մը: Կը բաղկանայ 7 դասարաններէ իրենց բաժանումներով բացի մանկապարտէզէ, ուսուցչական կազմը կը բաղկանայ 16 ուսուցիչներէ, որոնք հաւասար թիւով քոյր եւ եղբայրներ են: Անոնք իրենց կարողութեան համեմատ կանոնաւոր կերպով կը ծառայեն եւ մեր բոլորին փափաքը այս սիրելի փոքրիկները Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաջնորդել է, որոնց համար կ'աղօթենք ալ:

7 տարուան դասերու ծրագիր մը ունինք պատկերներով Հին եւ Նոր Կտակարաններէ բաղկացեալ, որպէսզի աշակերտները ամբողջ Աստուածաշունչին տեղեակ ըլլան այս 7 տարուան ընթացքին: Դասերը հետաքրքրական ընելու համար երբեմն դասաւանդութիւնը դրսէն օրինակներ մէջբերելով եւ առարկաներով կ'ընենք, որպէսզի պզտիկ-

ները հետաքրքրուին եւ կարեւորութիւն տան դասին։ Այս կերպը մեծապէս օժանդակած է թէ ուսուցիչներու եւ թէ աշակերտներու։ Եօթներորդ դասարանի դասագիրքը Հոգ. Եղբայրութեան վարդապետութեան գիրքն է։ Մասնաւոր կարեւորութիւն կը տրուի այս կէտին, որպէսզի մանուկները դպրոցէն չմեկնած, սորվին եկեղեցիին ծրագիրն ու կանոնագիրը։ Ամիսը անգամ մը Ուսուցչական ժողով կ'ունենանք։ Այս ժողովի ընթացքին նախ աղօթքի ժամանակ կը տրուի եւ յետոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցի յատուկ նիւթեր կը քննուին։ Կը ջանանք պակասները լեցնել, թերի կողմերը շտկել եւ տկար կողմերը զօրացնել։ Սուրբ Գիրքի ընթերցումը աշակերտութիւնը աւելի հաճելի եւ շահեկան ընելու համար պատրաստած ենք 360 հարցումներու տետրակը եւ իւրաքանչիւր աշակերտէ պահանջած ենք որ Կիրակնօրեայ Դպրոցը աւարտելէ առաջ անպայման այդ հարցումներուն պատասխանէ։

Մասնաւորապէս, նկատի կ'առնենք այն աշակերտները որոնք Սուրբ Գիրքը լման կը կարդան եւ անոնց անունները ոսկեզօծ խաչին վրայ կը գրուի, որը Սամուէլ եղբայր Փաշկեանի կողմէ պատրաստուած է։

Աշակերտները ալ աւելի ժրաջանութեան եւ ճշդապահութեան եւ հաւատարմութեան մղելու համար, հանդէսի ընթացքին կամ յարմար առիթներով մասնաւոր նուէրներ կը բաշխուին անոնց որոնք հաւատարմութեամբ կատարած են իրենց պարտականութիւնները։

Մեր սովորութեան համաձայն, այս տարի ալ Ծնունդի առթիւ հանդէս մը ունեցանք որու ընթացքին մեր 27 շրջանաւարտները իրենց վկայականները ստացան, որոնցմէ 15ը մանչ եւ 12ը աղջիկ են։

ԱՐՏԱՇԷՍ ԷՕՐԷՃԵԱՆ

Պէյրութ

ՄԵՐ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԸ

Կարգով եթէ սկսիլ ուզենք՝ ըսելու ենք, նախ Կիրակնօրեան, ապա Պատանեացը եւ վերջը Երիտասարդացը։ Պատանեացը ձգելով՝ վերոյիշեալ միւս երկուքին մասին երկու խօսք ըսենք։

Կիրակնօրեան նախաքայլն է մանուկին։ Մանուկը կաղապարուելու մէջ հակամէտ՝ եւ չտկուելու մէջ յօժար է։ Այլ խօսքով. ո՛րքան աշխատութիւն տրուի անոր, նոյնքան արդիւնք կրնայ քաղուիլ անկէ՝ մինչեւ պատանեկութեան շրջանը։

Երիտասարդութեան շրջանը՝ ամենազօրաւոր փորձութեանց ենթակայ եղող շրջանն է, Կիրակնօրեայէն եւ Պատանեացէն շատ աւելի։ Սակայն եւ այնպէս, որքան ենթակայ՝ փորձութեանց, նոյնքան աւելի փորձութիւնները դիմագրաւելու եւ զանոնք պարտութեան մատնելու զօրաւոր կամքով մը օժտուած է երիտասարդը։ Քրիստոսով՝ ան գիտէ առանձինն պայքարիլ, կ՚ուզէ պայքարիլ եւ կը պայքարի փորձութեանց դէմ, մինչեւ որ յաղթանակով պսակէ իր ընթացքը։

Պատանին ընդհակառակը որ կ՚անցնի պատանեկութեան շրջանէն՝ երիտասարդին նման չունի կամքին տիրելու կարողութիւնը, եւ ոչ ալ մանուկի մը համակերպելու վիճակը։ Կամքը տրամաբանութեամբ կառավարելու վիճակէն հեռու՝ արեան շարժումն է որ ընթացք կու տայ իրեն։ Վտանգի ամենազօրեղ այս շրջանին՝ որ ենթակայ է իյնալու պէսպիսի փորձութեանց եւ գերի դառնալու չարին՝ պատանին կ՚ապրի շատ անվախ եւ անհոգ կեանք մը։

Այս պատճառաւ յոգնելէ աւելի կը յոգնեցնէ դիմացինը։ Այնպէս որ, ակնկալուած արդիւնքէն շատ աւելի աշխատութիւն թափուելու է վրան։ Կը տեսնէ, կ՚ուզէ ըլլալ, կ՚ուզէ նմանիլ, սակայն կամքին իշխելու կարողութենէն հեռու՝ օգնութեան կը կարօտի՝ մանուկէն եւ երիտա-

սարդէն շատ աւելի։ Հիմա սխալած կ'ըլլանք եթէ ըսենք պատանեաց գործը շատ աւելի դժուար եւ յոգնութեան կարօտ գործ մըն է քան Կիրակնօրեայ կամ Երիտասարդաց գործը։

Ուրեմն ինչ ընել պէտք է որ սիրաշահուին եւ աւելի յառաջ երթան մեր պատանիները։

Պէյրութի մեր պատանեացին օգտակար տեսնուելով կը կիրարկուին հետեւեալ կերպերը.

(ա) Իրենց առջեւ գրուած նիւթերը կարելի եղածին չափ կարճ եւ հետաքրքրական կ'ըլլան։

(բ) Քիչ բացառութեամբ՝ իւրաքանչիւր պատանիի գործ մը տրուած է՝ այսինքն, ատենադպրութիւն, գանձապահութիւն, արձանագրութեանց տետրակին, սենեակի մաքրութեան, այցելութեան գործին նայիլ, ամէն շաբաթ 5 վայրկեան խօսելու առիթ մը իրենց՝ եւ ասոնց օգնականներուն։

(գ) Երբեմն նոր անձեր կը հրաւիրուին իրենց խօսելու համար։

(դ) Կարելի եղածին չափ շատ երգեր կ'երգուին։

(ե) Յարմար առիթներով երեկոյթներ կ'ունենան։

Պատանիներու մեծամասնութիւնը ընդհանրապէս ժողովներու ներկայ կ'ըլլայ։

Մինչեւ ներկայ ժամանակս՝ ունեցած ենք 25—33 պատանիներ։ Ասոնցմէ 12ը երիտասարդաց անցան։ Այժմ ունինք 18 պատանիներ։ Երիտասարդաց անցնողներէն 7 պատանիներ ունինք ապաշխարած՝ եւ մնացողներէն դարձեալ ունինք 7 ապաշխարած՝ պատանիներ։

Պէյրութ

ՍԵԴՐԱԿ ԹԱՇՃԵԱՆ
(Պէյրութի Հոգ. Եղբայրութեան Պատանեացի պատասխանատու)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ՀՈԳ. ԵՂԲ. ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑԻ

ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ 1946 ՀՈԿՏ. — 1947 ՀՈԿՏ.

«Գրեցի Ձեզի, երիտասարդներ, վասնզի դուք ուժով էք, եւ Աստուծոյ խօսքը ձեր մէջ կը բնակի, ու չարին յաղթեցիք»: Ա. Յովհ. 2. 14:

Նախանձելի բառ մըն է երիտասարդութիւն բառը: Ամէն մարդ կը փափաքի երիտասարդ ըլլալ: Մանուկներ կ'ուզեն շուտով մեծնալ. մինչ անոնք տակաւին պատանի են՝ ինքզինքնին երիտասարդ կը ձեւացնեն, երիտասարդական հովեր կ'առնեն: Շատ անգամ կը տեսնենք ծերեր որոնք կ'ուզեն նորէն ծնանիլ եւ վայելել երիտասարդական փայլուն կեանքը. իսկ անդին ալեւոր ծերունի մը, իր գաւազանին յենած, երբ մտաբերէ իր երիտասարդութեան ժամանակ ըրած քաջագործութիւնները, քալելու տեղ վազելը, իր կեանքին ամենազօրաւոր շրջանը, կանգ կ'առնէ, կը շտկուի եւ իր դէմքին վրայ ուրախ արտայայտութիւններ կը ցոլան, շատ կը փափաքի նոյն շրջանը դարձեալ ձեռք անցնել, բայց ի զուր, կարելի չէ: Երիտասարդութիւնը ոյժ մըն է ինքնին որը կը կենայ իբր հիմնաքար... ունենալ մէկ կազմակերպութեան, ընկերակցութեան, միութեան, համայնքի, ազգի եւ պետութեան կողքին որուն որ ան կը պատկանի, եւ առանց անոր ոեւէ կազմակերպութիւն չի կրնար իր գոյութիւնը պահել եւ սատարել մարդկութեան վերելքին ու զարգացման: Երկրագունդիս չորս կողմերը գտնուող երիտասարդական միլիոններ ուժն է որ ներկայ աշխարհս կը յեղաշրջէ: Աշխարհ այժմ երիտասարդներու պէտք ունի, անոնց առողջ ու կայտառ մարմիններուն եւ մտքերուն: Եթէ պտտինք Ամերիկայի, Եւրոպայի եւ Ասիոյ կարգ մը հսկայ քաղաքները եւ այցելենք հոն գտնուող գործարաններն ու մեծ հաստատութիւնները, որոշ կերպով պիտի տեսնենք թէ անոնց մօտաւորապէս հարիւրին 95ը երիտասարդներով լե-

ցուն է. քանի որ երիտասարդը օժտուած է զանազան կարողութիւններով, ձիրքերով, բնութիւններով, գիտութիւններով եւ զօրութեամբ։ Ուստի կեանքի ամենակարեւոր եւ փայլուն մասը կը տեսնենք որ երիտասարդական շրջանն է։ Ահա թէ ինչո՞ւ երիտասարդութիւն բառը նախանձելի եւ խիստ փափաքելի բառ մըն է։

Այս բոլորը բարի են, սակայն ցաւալի է ըսել որ առանց Աստուծոյ հոգիին ան արժէք մը չի ներկայացներ՝ Աստուած կը փնտռէ երիտասարդը եւ կ՚ուզէ անոր նախ սիրտն ու հոգին եւ յետոյ միտքն ու մարմինը։ Յովհաննէս Առաքեալ իր Ա. Թուղթին, Բ. գլխուն, 14րդ համարին մէջ բացորոշ կերպով կը շեշտէ թէ երիտասարդները ուժով են, Աստուծոյ խօսքը իրենց մէջ կը բնակի, եւ թէ անոնք չարին յաղթելու ոյժ ունին։ Ահա Աստուծոյ փնտռած երիտասարդը՝ եթէ ան իր առողջ հոգիին հետ ունենայ առողջ միտք եւ մարմին։

Փառք կու տանք Աստուծոյ Իր անպատմելի հրաշքներուն համար որ Ան գիտէ Իր գործը եւ նոյն նպատակին համար Տէրը Պէյրութի մէջ ունի Հայ Աւետ. Հոգ. Եղբայրութեան եկեղեցի մը եւ անոր կողքին իբր նեցուկ, հոգեւոր երիտասարդներու խումբը, իր կազմակերպուած վարչութեամբ եւ անդամներով, որոնց միակ նպատակն է վազել Տէրոջը դաշտին մէջ եւ հոգեւոր ու օգտակար գործունէութիւններ ցոյց տալ իրենց կարողութեան ներած չափովը։

Այս առթիւ կը փափաքինք մեր սիրելի ընթերցողաց հակիրճ տեղեկութիւն մը տալ վերոյիշեալ հոգեւոր երիտասարդաց խումբին մէկ տարուան (Հոկտ. 1946 — Հոկտ. 1947) գործունէութեանց մասին.

1. **Անդամներ**.— *Պէյրութի Հոգ. Եղբ. Երտսրդց.ի ընդհանուր ապաշխարած անդամներու թիւն է 37, որոնցմէ 4ը ապաշխարած են 1946ին, 6ը՝ 1947ին, իսկ մնացեալը անցեալին։ Ասոնցմէ զատ, անապաշխար երիտասարդներ ալ ժողովներուն կը յաճախեն։*

ա) Ապաշխարած բայց ոչ մկրտուած անդամներ.— Երիտասարդացի մէկ երրորդը կը բաղկանայ Նորադարձ եւ Նորահաս երիտասարդներէ, որոնք ապաշխարած եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսը իրենց Փրկիչ ընդունած են։ Ասոնցմէ մօտ 8 հոգի երբ զգացին իրենց կեանքին հոգեւոր պէտքը, պատանեացը իրենցմէ աւելի փոքրերուն ձըգելով երիտասարդացին անցան։ Անոնց ալ իրենց յատուկ գործեր տրուեցան երիտասարդացի եւ պատանեացի մէջ իբր օգնական երէց եղբայրներու, որոնք մեծ եռանդով կը կատարեն իրենց յանձնուած այս փոքր գործերը ի մըտի ունենալով Քրիստոսի ընդարձակ գործը։

(բ) Գործօն անդամներ.— Վերոյիշեալ 37 անդամներէն շատեր գործ ու դեր ստանձնած են Երիտասարդացի, Պատանեացի, Կիրակնօրեայ Դպրոցի եւ Եկեղեցիի գործերուն այլեւայլ մարզերուն մէջ։ Ասոնց բոլորն ալ, հոգեւոր կեանքը փորձառաբար գիտցող եւ ապրողներ են, նաեւ մկրտուած եւ եկեղեցւոյ անդամակցած են։ Միաբան իրենց գործերուն մէջ, ասոնք եռանդուն կերպով կը գործեն, եւ իրենց սրտերուն միակ փափաքն է յօժարաբար ծառայել եկեղեցիին, Տէր Յիսուս Քրիստոսի փառաւոր անուան համար։

(գ) Վարչական անդամներ.— Երիտասարդացի վարչութիւնը կը բաղկանայ 7 հոգիներէ, որոնց երկուքը իբր պատասխանատու եւ օգնական պատասխանատու եկեղեցիին կողմէ նշանակուած են, իսկ մնացեալ հինգը երիտասարդներու կողմէ։ Այս կազմը ունի իր մնայուն քարտուղարը, որը կանոնաւոր նօթագրութիւններ կ'ընէ Երիտասարդացի մասնայատուկ որեւէ նիւթի շուրջ։ Ունի նաեւ պիւտճէի պատասխանատու գանձապահ եղբայր մը, որը ճշգրիտ հաշիւներ կը պահէ մասնաւոր տետրակի մը մէջ եւ հոգ կը տանի երիտասարդացի պիւտճէի ելքին եւ մուտքին ու ամէն տեսակ նիւթական պէտքերուն։ Վարչութիւնը նաեւ կարգած է իր անդամնե-

րէն երկուքը իրր պատասխանատու այցելիչ խումբին ու թերթիկներու բաշխման։

(գ) **Պատւոյ անդամներ.**— Ասոնք այն երիտասարդներն են որոնք անցեալին Երիտասարդացին մէջ մեծ դեր ունեցած են Տէրոջը շնորհքով ներկայիս տարիքնին առած ըլլալով եկեղեցիին անցած են։ Կան այսպիսի քանի մը եղբայրներ, որոնք շատ անգամ Երիտասարդացի ընդհանուր ժողովներուն կը յաճախեն իբրեւ հիւր եւ մասնակցութիւն կը բերեն իրենց քաջալերական ու խրախուսիչ խօսքերովը եւ որոնք կ'աղօթեն ներկայ Երիտասարդացի յառաջացման համար։

2.— **Ժողովներու տեսակը.**— Ինչպէս եկեղեցական ժողովները զանազան բնոյթ ունին, նոյնպէս ալ Երիտասարդացը ունի իրեն յատուկ ժողովներ, տարբեր օրերու մէջ այլ եւ այլ նիւթերու շուրջ եւ զանազան առիթներով։

(ա) **Կիրակնօրեայ ընդհանուր ժողով.**— Ամէն կիրակի առաւօտ եկեղեցւոյ պաշտամունքէն անմիջապէս յետոյ կը սկսի Երիտասարդացի ժողովը, որ ընդհանուրին է։ Այս ժողովը կը տեւէ ճիշդ մէկ ժամ, որուն սկիզբը մասնաւոր երգեցողութեան ժամանակ կը տրուի։ Ամէն ամսուան վերջին կիրակին հաղորդակցութեան ժողով կ'ըլլայ, իսկ մնացեալ 3 կամ 4 կիրակիները երբեմն Ս. Գրքէն սերտողութիւն կ'ըլլայ, երբեմն Երիտասարդացէն դուրս հիւրեր կու գան եւ Տէրոջմէն առած իրենց հոգեւոր պատգամը մեզի կը հաղորդեն եւ երբեմն ալ մեր մէջէն առաջնորդողներ կ'ըլլան։

(բ) **Երեքշաբթի իրիկուներ աղօթաժողով.**— Ամէն Երեքշաբթի երեկոյեան, մօտ մէկ ժամ կ'ունենանք աղօթաժողովի լուռ պահ մը, որ դարձեալ երբեմն դըրսէն մէկը եւ երբեմն ալ մեզմէ մէկը կ'առաջնորդէ ժողովին։ Սակայն հոս խօսելէ եւ խորհրդածելէ աւելի, ժամանակը աղօթքի կը յատկացնենք եւ մեր զանազան

նիւթերովը Տէրոջը առջեւ կը ներկայանանք, այս ժողովը մասնաւորապէս օգտակար եւ խիստ օրհնաբեր ժողով մըն է բոլորիս համար ալ։

(գ) Վարչական ժողով.— Ունինք վարչական ժողով մը որ ամիսը անգամ մը կանոնաւոր կերպով կը գումարուի. երբեմն ալ, ըստ պահանջել հարկին, երկու շաբաթը անգամ մը, որուն կը մասնակցին 7 երիտասարդ եղբայրներ։ Այս ժողովն ալ կը սկսի եւ կը վերջանայ աղօթքով, նպատակն է ծառայել երիտասարդներուն, աչալուրջ հսկել անոնց առջեւ. ժողովի պահուն, ժամանակին համաձայն, պատշաճ եւ կարեւոր նկատուած օրակարգի գրի նիւթեր առնուելէ ետք, կարգաւ անոնց շուրջ խորհրդածութիւններ կ'ըլլան ի բարին կատարելու ձգտումով։

(դ) Խորհրդակցական ժողով.— Տարին քանի մը անգամներ ընդհանուր երիտասարդներով կ'ունենանք մասնաւոր ժողովներ, ուր երիտասարդացի թերութիւններուն, պէտքերուն, նորոգման եւ զանազան հոգեւոր գործունէութեանց շուրջ խորհրդածութիւններ կ'ըլլան։ Այս ժողովները մեծապէս նպաստած են երիտասարդացի վերելքին եւ շարժման։

(ե) Աւետարանչական ժողով.— Ամէն տարի Զատկէն 4 շաբաթ առաջ կը սկսինք Կիրակի երեկոներ ընդհանուր երիտասարդաց յատուկ աւետարանչական ժողովներ ընել, ուր օրուան յատուկ կ'ունենանք խօսողներ, վկայողներ, նուագ եւ երգեցողութիւններ, յարմար պատմութիւններ, աւետարանչական պատգամ եւ հրաւէր ապաշխարութեան։

3.— Այցելիչ խումբ.— Ունինք 12 հոգիէ բաղկացեալ այցելիչ խումբ մը որ 4 խմբակներու բաժնուած է։ Ասոնք 3 առ 3 այցելութիւններ կը կատարեն, ամէն ամիս իրենց յատուկ ժողովը ունին, ուր աչքի առջեւ ունենալով ապաշխարած կամ ոչ-ապաշխարած երիտասարդներու ցանկը որ կը կարդացուի իւրաքանչիւր ժողովի ընթացքին, ամէն

խմբակ փոխն ի փոխ անուններ կը նօթագրէ եւ ըստ այնմ այցելութեան կը լուծենք: Յաջորդ այցելութեան ժողովին ամէն մի խմբակ իր կատարած այցելութիւններէն տեղեկութիւններ կու տայ: Ասկէ զատ կ'ունենանք նաեւ քաղաքէն դուրս այցելութիւններ, երբեմն անհատական, երբեմն քիչուոր եւ երբեմն ալ ընդհանուր երիտասարդներով: Այս տարուան շրջանին ունեցանք անհատական այցելութիւններ դէպի Զահլէ, Այնճառ եւ Թրիփոլի, իսկ խմբովին այցելեցինք Ազունիէյի Ազգային Բուժարանը: Երկու անգամներ Լիբանանի հռչակաւոր բանտն ու բերդը ի Պէյթէտտին: Դարձեալ խմբովին այցելեցինք Այնճառ եւ Զահլէ ուր տեղի ունեցան աւետարանչական օրհնաբեր ժողովներ: Նաեւ մեր մէջէն գտնուեցան անձեր որոնք 1946 Դեկտ. 25ին այցելեցին Ծինիլի բանտերը:

Չենք կրնար հոս չյիշել Զատկուան առթիւ ունեցած մեր այցելութիւնը դէպի Հալէպ:

Պէյրութի Հոգ. Եղբ. Երիտասարդացի պատուիրակները
Հալէպ գալու ատեն ճամբան նկարուած

1947, Ապրիլ 5ին, 10—15 երիտասարդներով այցելեցինք Հալէպի Հոգեւոր Եղբայրութեան Երիտասարդացը, որոնց հետ միասնաբար ունեցանք երեք օրուան սահմա-

նափակ համագումար մը Սուրիոյ եւ Լիբանանի Հոգեւոր Եղբայրթ. ընդհանուր երիտասարդներու յատուկ։ Ժողովին մասնակցեցան Հալէպէն, Պէյրութէն, Դամասկոսէն եւ Լաթաքիայէն 32 հոգի, որոնց 22ը ղրկուած էին համագումարին իբր պատուիրակ։ Այս քանի մը օրերուն մէջ Տէրոջ շնորհքով ուսումնասիրեցինք այն միջոցները որոնք հարկ են բարձրացնելու երիտասարդաց հոգեւոր կեանքի մակարդակը եւ աւելի արդիւնաբեր ընելու անոնց գործունէութիւնը։

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Հոգ. Եղբայրութեան Երիտասարդաց Բ. Համագումարին Ներկայ եղողներուն խմբանկարը Հալէպի մէջ

Այս այցելութիւնը խիստ ուրախալի եւ օրհնաբեր հանդիսացաւ թէ անձնական եւ թէ հաւաքական օրհնութիւններ բերելով համագումարին ներկայ եղող եւ մասնակցող բոլոր երիտասարդներուն։ Հոն հոգեւոր խինդն ու

ցնծութիւնը չափ ու սահման չունէին եւ ամէն ոք Տէրը կը փառաւորէր այդ թանկագին պատեհութեան համար որ Ան շնորհած էր թէ գինք եւ թէ գիրար վայելելու։

4. **Թերթիկներ**.— *Շատ թանկագին գործ մը նկատելով հոգեւոր թերթիկներ ցրուելու գործը, ջանացած ենք ըստ կարելւոյն եռանդով կատարել այս օրհնեալ գործը. ասոր համար ալ նշանակուած են երիտասարդ եղբայրներ, որոնք այս գործին պատասխանատուութիւնը իրենց վրայ առնելով աշխատած են խոր սրտի փափաքով։ Երբեմն երբ նեղն են մնացեր թերթիկներու պակասէն, աշխատած են հաւատացեալներու տուներէն թերթիկներ հաւաքել եւ ցրուել։ Մանաւանդ ուրախալի կէտ մը այս մարզին մէջ այն եղած է որ, այս շրջանին սկիզբները Պէյրութի Հոգեւոր Երիտասարդացը ասոր համար մասնաւոր պիտճէ մը յատկացնելով փափաք յայտնած է իր իսկ պատրաստած գրութիւնով տպել տալ թերթիկներ ու ցրուել, եւ առաջին օրինակը գրկած է Հալէպի Հող. Եղբայրութեան «Մարանաթա» տպարանը, ուր տպուած է «Մեղքին վարձքը եւ Աստուծոյ ձրի պարգեւը» վերնագրով։*

5. **Թղթակցութիւն**.— *Այս գործն ալ միւսներուն չափ կարեւոր նկատելով յանձնուեցաւ եղբօր մը որ թղթակցութեան կապեր հաստատէ զանազան շրջանակներուն հետ, որը իր նեղ ժամանակներէն խլելով, իր կարելին ընելու ջանք թափած է այս մարզին մէջ։ Այս տարուան շրջանին զանազան շրջանակներու եւ անհատներու գրած է շատ մը նամակներ. զոր օրինակ՝ Հալէպ, Դամասկոս, Զահլէ եւ Գահիրէ, նաեւ մեր կատարած զանգուածային այցելութիւններուն տեղեկութիւնները հաղորդած է Մարանաթայի երիտասարդաց բաժնին։ (Տե՛ս «Մարանաթա»ի 1947, Փետրուար, Յուլիս եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն թիւերը)։*

6. **Երգչախումբ**.— *Ունինք վերակազմեալ կոկիկ երգչախումբ մը որ կը ջանայ գէթ շաբաթը մէկ անգամ*

փորձ ընելով նորանոր երգեր սորվիլ, երբեմն ալ քառաձայն, որպէսզի միշտ պատրաստ երգեր ունենանք, պաշտամունքի, աւետարանչական եւ տարբեր առիթներով։ Այս մարզին մէջ թէպէտ տակաւին թերի ենք, բայց մեր փափաքն է զայն աւելի յառաջ տանիլ յետ այսու։

7. Երեկոյթ.— Տարին մէկէ աւելի անգամներ յարմար պատեհութիւններով կ՚ունենանք նաեւ երիտասարդաց յատուկ երեկոյթներ, ուր կ՚ըլլան զանազան խօսողներ, երգ, մեներգ, նուագ, համարներ խօսելու մրցակցութիւն, հետաքրքրական եւ շինիչ հարցումներ, կենդանի պատկեր, արտասանութիւններ, հիւրասիրութիւն եւայլն։

8.— Պիւտճէ.— Այս մէկ տարուան շրջանին մեր Երիտասարդացի մուտքի ընդհանուր գումարը եղած է 174,75 Լ. ոսկի եւ ասոր փոխարէն ունեցած է 160.00 Լ. ոսկինոց ելք մը։ Այս վերջինը ծախսուած է հետեւեալ գլխաւոր նպատակներուն.

	Ս. Ո.
Հիւանդի մը	15.00
Նուէր, աղքատաց, Ազունէի հիւանդանոցին եւ Պէյթէտինի բանտին	63.00
Աւետարանչութեան	5.00
Գրքի եւ տետրակներու	3.00
Նուէր յարմար առիթներով	26.00
Երիտասարդաց հաւաքոյթին	28.00
Թերթիկներու հրատարակման	20.00
Ընհ. ծախս	160.00

Փառք կու տանք մեր օրհնեալ Փրկչին, որուն բարի ձեռքերուն տակ խոնարհելով օրհնուած ենք Անկէ եւ գործած Իրեն համար Իր տուածէն տալով Իրեն՝ թէեւ շատ քիչ, բայց սրտաբուխ։ Այն յորդառատ անձրեւներու հեղեղներէն վայելեցինք ամէնքս ալ ամբողջ տարի մը թէ նիւթապէս, թէ հոգեւորապէս եւ թէ Փիզիքապէս, մանաւանդ

Վեր. Ս. Շանլեանի քաղաքս այցելութիւնը մեծ օրհնութեան միջոց եղաւ մեծերուն թէ երիտասարդներուն։

Պէյրութի օդակայանին մէջ, եղբայրներ եւ քոյրեր
կը դիմաւորեն Վեր. Ս. Շանլեանը
Յունաստանէն Պէյրութ ժամանած պահուն

Աղօթենք որ Տէրոջը հոգին գործէ երիտասարդներուն մէջ եւ այսպիսի հոգեւոր երիտասարդներ աւելցնէ իր եկեղեցիին՝ Իր գործին յառաջացման համար։ Տէրը օրհնէ Իրեն կամքը կատարող բոլոր երիտասարդ ուժերը։

Օրհնեալ ըլլայ մեր Տէր ու Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի փառաւոր ու Սուրբ անունը։ Ամէն։

Պէյրութ, 17 Հոկտ. 1947

ԺՈՐՋԷԹ Մ. ԻՍԿԻԿԵԱՆ
(Պէյրութի Հոգ. Եղբայրութեան
Երիտասարդաց Քարտուղար)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑԻ
ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ ՄՐՈՒԺԻ ՄԷՋ

Պէյրութի Հոգ. Եղբայրութեան երիտասարդներուն համար մարմնի կազդուրման եւ հոգի վերացման օրեր եղան 1947 Սեպտ. 13—16ի օրերը Մրուժի մէջ. ուր մեր երիտասարդաց մեծամասնութեան մասնակցութեամբ բանակում մը ունեցանք որուն ներկայ ըլլալու բարեբախտութիւնը ունեցան նաեւ Հալէպէն՝ Հոգ. Եղբայրութեան Երիտասարդաց պատասխանատու, Եղբ. Ղ. Մարանեան եւ Պէյրութէն՝ Եղբ. Աբրահամ Ճիզմէճեան։

Այս բանակումի յաջողութիւնը կը պարտինք մեր Երիտասարդաց պատասխանատուին, եղբ. Գէորգ Հալէպլեանի, որ մարմնական գործողութենէ մը ետք, կազդուրուելու համար ամառուան տօթակէզ օրերը հոն անցնելու եկած էր, բայց իր հանգիստը զոհելով առիթ տուաւ այս բանակումին։

Կիրակի առաւօտ մեկուսացանք մօտակայ անտառ մը, առտուան մեր պաշտամունքն ու նախաճաշը ընելու, որմէ յետոյ, կէսօրէ առաջ ժամը 9.00ին, Մրուժի Արաբ

Պեյրութի Հոգեւոր Եղբայրութեան
Երիտասարդաց կազմը Մրուժի մայրիներուն մէջ

Բողոքականաց Եկեղեցիին մէջ ունեցանք վկայութեան ժողով մը։ Ապա՝ կարգ մը այցելութիւններ ըրինք եւ ճաշէն յետոյ մեկնեցանք դարձեալ անտառ ուր խորհրդածութեան նիւթ ըրինք ապագային երիտասարդաց համար ունենալիք ծրագիր կանոնագրի մը նախագիծերը։

Հետեւեալ օր առտու կանուխ մեզմէ երկու հոգի բարձրացան Սաննին լերան գագաթը իսկ միացեալները Մրուժէն մէկ ու կէս ժամ հեռու, Այն-Պէլաա ըսուած վայրը. հոն ալ ունեցանք պաշտամունք մը եւ միացեալ ժամանակը անցուցինք վայելելով այդ գովարար բարձունքին սառնանման պաղ ջուրն ու կազդուրիչ օդը, փառաբանելով մեր երկնաւոր հայրը Իր արարչագործութեան հրաշալիքներուն եւ բնութեան գեղեցկութիւններուն համար։ Իրիկունը յոգնած ու պարտասուն վերադարձանք Մուրաժ, ուր գիշերը անոյշ քուն մը քնանալէ վերջ, միւս օր վերադարձանք Պէյրութ, նոր ոյժով ու եռանդով լծուելու մեր առօրեայ զբաղմունքներուն։

Պէյրութ ԳՐԻԳՈՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԱՅՑ ՄԸ ԱԶՈՒՆԻԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻՆ

«ՀԻՒԱՆԴ ԷԻ ԻՆԾԻ ՑԵՍ ԵԿԱՔ»
ՅԻՍՈՒՍ

Այս տարի ալ Տէրոջը շնորհքով Հոգեւոր Եղբայրութեան Կենաց Վարժարանի ուսուցչական կազմի մեծամասնութեամբ եւ կիրակնօրեայ դպրոցի վարիչ եղբայր Սամուէլ Փաշկեանի եւ Գէորգ եղբայր Ակիւլեանի հետ՝ 8 քոյրերով եւ 3 եղբայրներով, այցելեցինք Ազգային Բուժա-

րանը գտնուող մեր սիրելի ազգակից քոյրերն ու եղբայրները մխիթարելու, յորդորելու, ուրախացնելու զիրենք Աստուծոյ Խօսքով, վկայութիւնով, երգերով ու աղօթքով։

1947, Յունիս 22ի Կիրակի առտուն, հիւանդանոցին ինքնաշարժով ճամբայ ելանք, հետերնիս օր մը առաջ գնուած 30 քիլօ պանանի չնչին նուէրով մը։ Ինքնաշարժը կը սուրայ վերելքով լեցուն Լեռնալիբանանի օձապտոյտ ճամբայէն... փոքրիկ ու զմայլելի տեսարաններ, ամէն ինչ շուրջդ բնական ու գեղեցիկ ճամբու պատկերներ, ամպերը կը շարժին, դաշտերը կանանչութեամբ զարդարուած, հեռո՜ւն ծովը խաղաղ ալիքներով Պէյրութն է շրջապատած... ճամբու ընթացքին հոգեւոր երգերով ու խորհրդածութիւններով՝ բուժարան կը հասնինք, ուր հիւանդներ եւ գթութեան քոյրեր, քոյր Փայլածու Ծիլիվլիգեանի առաջնորդութեամբ ժպտերես՝ կ՚ընդունին մեզ, եւ ըստ սովորութեան պաշտամունքի պատրաստութիւն կը տեսնուի։ Ժամանակին սկսաւ ժողովը եղբօր մը աղօթքով. յետոյ Ս. եղբ. Փաշկեան իր ձեռքով, իւղաներկով գրած. «Հանդարտ սիրտը մարմնոյն կեանք է», Առակ. 14. 30, գեղեցիկ համարը հիւանդանոցին նուիրելով եւ նոյն համարը բնաբան ունենալով ու սրտի 5 տեսակ կենդանի պատկերներով ներկայացուց այդ մարդկային կարեւոր գործարանը։

Ա.— Անմաքուր սիրտ. Մեղքերով ապականուած ու անապաշխար վիճակը մարդուն։

Բ.— Կես ճերմակ, կես սեւ սիրտ մը. Այսինքն՝ կէս աշխարհասէր, կէս հոգեւոր բարոյական վիճակ ունեցող, անկատար մարդ։

Գ.— Նիզակով սիրտ. Որ կը նշանակէ սրտին ալեկոծ, խոցուած, անհանդարտ ու խռովայոյզ վիճակը։

Դ. Բացուած սիրտ. Որ իր ապականուած վիճակը կը զգայ, կ՚արթննայ, միջոցներ կ՚որոնէ ու Աստուծոյ Խօսքին առջեւ կը բացուի...

Ե. Մաքուր սիրտ. Քրիստոսի արիւնով լուացուած Անոր ձրի փրկութիւնը ընդունուած, երկնային խաղաղութիւն ու հանգստութիւն գտած նոր սիրտ։ Սամուէլ եղբայրը Աստուածաշունչէն ու իր կեանքէն վկայութիւն տուաւ իր աղջկան եւ տիկնոջ մօրը մահուան պարագաները յիշելով որոնք իրարու ետեւէ մեկնեցան այս աշխարհէն, բայց ինք միայն Տէրոջմով կրցաւ տոկալ. «Հանդարտ կենալ եւ վէմին ապաւինիլ»։ Այս յիշատակութիւնը հիւանդներուն վրայ լաւ ազդեցութիւն մը թողուց։ Եղբայրը իր խօսքը վերջացուց ըսելով. «Մաքուր սրտով Տէրը փառաբանենք ու սրբութեամբ զինք դիմաւորելու պատրաստուինք»։ Յետոյ խօսք առաւ Տիմ. եղբ. Զօրպաճեանը, որ Եգիպտոսէն անակնկալօրէն հոն ժամանեց, բնաբան ունենալով Եբր. 2—3 համարը. «Հապա մենք ինչպէս պիտի ազատինք եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկութենէ մը»։ Թելադրեց ներկաներուն զանց չընել ձրի փրկութիւնը եւ դատապարտութեան տակ չմնալ։ Ան ըսաւ. «Այս ձեր հիւանդութիւնը որքան ալ երկար տեւէ, սակայն ժամանակաւոր է։ Տէրը տար որ յաւիտենականապէս դատապարտուած չմնաք»։ Ժամանակը բաւական անցած ըլլալով, ժողովը փակուեցաւ։ Վերջին խօսող եղբօր աղօթքովը։ Յետոյ ցրուեցանք հիւանդներու մէջ... իրենց որպիսութիւնը հարցնելու եւ խօսակցելու։

Դադարէ մը վերջ, հիւանդանոցին դաշնամուրը սրահը հանելով կենաց վարժարանի ուսուցչական կազմը երգեց շարք մը երգեր, տնօրէնուհի Տիկ. Թօփալեանի առաջնորդութեամբ, նպատակ ունենալով հոգեւոր ազդեցութիւն մը առաջացնել ու այսպէս հիւանդներու տրամադրութիւնը բարձրացնել հոգեւոր երաժշտութեամբ, ու իսկապէս երգողները իրենց նպատակին հասած եղան... որովհետեւ այդ երգեցողութեան պահը ունկնդիրներուն վրայ այն անուշ եւ ազդու տպաւորութիւնը թողուց որ իրենք պահ մը վերացած էին այս ցաւոտ աշխարհէն ու այս ձայները

հովեւորներու բերնէ ելած, երկինքէն իջած հրեշտակային սփոփարար մեղեդիներու ազդեցութիւնը տուին։

Բոյր Ալիս Մուրատեանը մեներգեց Ա. Միսիրեանի «Գողգոթան» հասկացողութեամբ ու խոր ապրումով՝ յայտնաբերելով անուշ ու քաղցրահնչիւն ձայն մը։ Յաջողութեամբ զուգերգ մը ըրին քոյրեր Մ. Ֆսթըգճեան եւ Ա. Սադամեանը։

Այս երգեցողութիւնները շատ անուշ տպաւորութիւն մը թողուցին մեր հիւանդ քոյրերու եւ եղբայրներու վրայ։ Այնպէս որ իրենց ճաշի ժամը եկած ըլլալով չէին փափաքեր հեռանալ սրահէն։ «Նորէն երգեցէք, նորէն երգեցէք» կը կրկնէին...

Ճաշի զանգը հնչեց, սրահը կամաց-կամաց պարպուեցաւ ու մենք զատ-զատ խումբերով բոլոր հիւանդները այցելեցինք, օրինակելի պատմութիւններ, Աստուածաշունչէն յուսադրիչ համարներ ու թերթիկներ բաժնելով անոնց։

Երբ հարցուցինք թէ ի՞նչ կը փափաքիք որ ընենք Ձեզ համար, մեծամասնութեան պատասխանը այս եղաւ. «Աղօթեցէք ու կրկին-կրկին այցի եկէք մեզ»։

Արցունքոտ աչքերով ու բարեմաղթութիւններով կը զատուինք իրենցմէ. ցանկալով որ Տէրոջ այցելութիւնը ընդունին ու վերջնականապէս ապաքինին ամէնքն ալ...

Կենաց Դպրոց, Պէյրութ — ԳԱՐԳԵՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՀԱԼԷՊԻ ՀՈԳ. ԵՂԲ. ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԿԱԶՄԸ

Այս տարուան ընթացքին Հալէպի Հոգ. Եղբայրութեան Երիտասարդաց կազմը ունեցաւ շատ օրհնաբեր ու բեղուն շրջան մը զոր կարելի չէ բացատրել այս սեղմ էջերով։

Որքա՜ն հպարտ կը զգանք մենք զմեզ որ այսպիսի տաք, հոգեւոր միջավայր մը ստեղծուած է մեզի համար։

Այսօր աշխարհ երիտասարդ ուժերով կը կառավարուի։ Իւրաքանչիւր ազգ պարծանք մը կը նկատէ իր երիտասարդ տարրը իրեն համար ու անոնցմով կը հրճուի։

Եկեղեցի մը որքա՛ն կը բարգաւաճի ու կը զօրանայ երբ իր ծոցին ունի հոգեւոր տուեալներով սնուցուած ու տոգորուած երիտասարդական կազմակերպութիւններ ու խմբակներ։

Ափսո՜ս, շատ ցաւալի է պարագան շատ մը եկեղեցիներու, որոնց երիտասարդութիւնը հեռացած է եկեղեցիէն, այլազան պատճառաբանութիւններ յօրինելով։

Բայց վստահ կերպով կրնամ վկայել թէ նոյնը չէ եղելութիւնը գոնէ Յունաստանի, Եգիպտոսի, Լիբանանի ու Սուրիոյ մէջ գտնուող Հոգեւոր Եղբայրութեանց եկեղեցիներուն համար։

Հոգեւոր Եղբայրութեանց երիտասարդաց բոլոր կազմակերպութիւններ միշտ անբաժան եղած են եկեղեցիէն, փարելով ու պաշտպանելով անոր ուղղափառ ու հիմնական վարդապետութիւններն ու սկզբունքները։

Տէրոջս գոհութիւն կը մատուցանեմ որ երկրագունդին վրայ գտնուող մի աննշան անապատի մը անկիւնը, ովասիսի մը նման է Հալէպի Հոգեւոր Եղբայրութեան եկեղեցին մեզի համար։ Ուր ծնած, կերակրուած ու իրենց հանգիստը գտած են բազմաթիւ խոնջեալ ու նը-

ւաղեալ հոգիներ ու մեկնած են երկրիս չորս ծայրերը։ Անոնք, որպէս մէյ մէկ ջահ. ցարդ կը սփռեն իրենց լոյսը՝ լուսաւորելով իրենց շուրջը գտնուող խաւար ծալքերը մարդկութեան։

Ներկայիս Հալէպի Հոգ. Եղբայրութեան Երիտասարդաց կազմը ունի իր ամենէն փայլուն ու գործունեայ վիճակը։

Ամէն Կիրակի, կանոնաւորապէս կ'ունենանք մեր ժողովները առտուն ժամը 10.30ին, որուն կ'առաջնորդէ երիտասարդաց պատասխանատուն։ Ժողովները խիստ հետաքրքրական կ'ըլլան եւ շինիչ։ Երգեցողութեան ու երաժշտութեան անհրաժեշտութեան գիտակցելով՝ այս տարի աւելի ժամանակ կը յատկացուի Նոր երգեր սորվելու ժողովներու ընթացքին,

Ամէն Ուրբաթ օրեր, երեկոյեան ժամը 7ին կ'ունենանք աղօթաժողով։ Սոյն ժողովին մէկ մասը կը յատկացուի խորհրդակցութեան սոյն նիւթերուն մասին, որոնք կը շահագրգռեն երիտասարդաց կազմը, ու անոր յառաջացման ու զարգացման կը սատարեն։ Այդ ժողովներուն իբրեւ արդիւնք այս տարուան ընթացքին երիտասարդաց կազմին վրայ աւելցան նոր երիտասարդներ, ու շատեր որոնք պաղ կեանք մը ունէին, վերականգնելով վերստացան իրենց նախկին վիճակը։

Ինչպէս սովոր էինք, այս տարի եւս Ծնունդի առթիւ ունեցանք երիտասարդաց յատուկ ընկերային ու խիստ մտերիմ հաւաքոյթ մը։ Ուր ներկայ էին 30 երիտասարդներ։ Ժամանակը շատ օգտակար եւ լաւագոյն կերպով գործածուեցաւ։ Տեղեկութիւններ տրուեցան անցեալ տարուան գործունէութեանց մասին։

Վեր Ս. Շանլեանի այցելութիւնը Նոյեմբեր ամսուան մէջ նոր փուլ մը բացաւ երիտասարդաց կազմին պատմութեան մէջ։ Որքան մեծ էր ուրախութիւնը երիտասարդաց, երբ անոնք իմացան պատուելիին այցը։

Իր ժամանած օրը, բաւական թիւով երիտասարդներ իրենց առօրեայ պարապմունքները ձգելով, փութացած

էին Հալէպի երկու կայարանները։ Ժամը 4 էր։ Պատուելին հասած էր մեր քաղաքը։ Երիտասարդներէն մին պատուելին կ'առնէ իրեն համար մասնաւոր պատրաստուած մեքենայի մը մէջ եւ կ'ուղղուինք դէպի Եղբայրութեան շէնքը։ Այն օրէն սկսեալ երիտասարդներ կը լծուին գործի, աւետելով ժողովուդին պատուելիին ժամանումը, ու հըրաւիրելով զանոնք եկեղեցի։ Իրապէս հոս յիշուելու արժանի է երիտասարդաց զոհողութիւնը ու ծառայութիւնը, զորս ցոյց տուին բոլոր ժողովներու ընթացքին։ Տէրը մասնաւոր կերպով օրհնեց մեր կազմը Իր սիրելի ծառային միջոցաւ։ Այս առթիւ մեր անկեղծ սէրը ու շնորհակալութիւնը կ'ուզենք յայտնել Տէրոջ անխոնջ մշակին՝ Վեր. Ս. Շանլեանի։ Անոր այցելութիւնը մեծ ազդակ մը եղաւ Հալէպի Եղբ. Երիտասարդաց կազմին բարգաւաճման։

Հալէպի Հոգ. Եղբյր. երիտասարդները Վեր. Ս. Շանլեանի հետ միասին
Ձախէն աջ՝ մէջտեղը, ակնոցաւոր եղբ. Ս. Գ. Սէֆէրեան
Քովը՝ Վեր. Ս. Շանլեան

Այս տարի երբեք արգիլենք Տէրոջ Հոգիին այցելութեան ու մղիչ ուժին, երիտասարդներ աւելի ժամանակ կը յատկացնեն հոգեւոր այցելութիւններու ու թերթիկներ բաշխելու: Ամէն Կիրակի երիտասարդներ առանց վարանելու կ՚իջնեն քաղաքիս կարեւոր հրապարակները եւ կը բաժնեն թերթիկներ տարբեր լեզուներով, տարբեր ազգերու:

Երբեմն այցելութիւններ կ՚ընենք քաղաքիս մօտ եւ հեռու թաղամասերու մէջ բնակող ընտանիքներու:

Հալէպի Հոգ. Եղբայրութեան երիտասարդներէն ոմանք, իրենց ցերեկուան գործերէն վերջ, գիշեր ատեն եկած են «Մանանայ» կազմելու:

Նկարը առնուած է գիշերը ժամը 10ի ատենները, ելեկտրական լոյսով, «Մարանաթա»ի սպարանին մէջ:

Ձախէն աջ՝ ոտքի վրայ. եղբարք՝ Յակոբ Թութեան, *մէջտեղը՝* Ղ. Մարանեան: *Նստողներ՝* եղբարք Պօղոս Սպանեան, Յովհաննէս Պարսազեան, Արամ Սիւլանեան, Եսայի Գարակէօզեան եւ փոքրիկ Փօլ Մարանեան:

Մօտերս դարձեալ, երիտասարդացը ձեռնարկած է խիստ կարեւոր գործի մը, գիշերային դպրոցի։ Հետեւեալ դասերը կ'աւանդուին։ Հայերէն, արաբերէն, անգլիերէն եւ ֆրանսերէն։

Սոյն գործը կրնանք դասել հոգեւոր գործունէութեանց շարքին, որովհետեւ մեր գլխաւոր նպատակն է որ այս դպրոցը միջոց մը ըլլայ աշխարհի հոսանքէն քշուող, ու հոգեւոր միջավայրերէ հեռու եղող երիտասարդներու հոգեկան ու բարոյական կեանքի բարելաւման ու նորոգման։

Այս տարի, աւելի կանոնաւոր կերպով թղթակցութիւններ ունեցած ենք Եգիպտոսի, Յունաստանի եւ Լիբանանի մէջ գտնուող հոգեւոր երիտասարդաց կազմակերպութիւններուն հետ։ Միշտ ջանացած ենք՝ մեր կապը ու յարաբերութիւնները սեղմ ու մտերմիկ դարձնել։

Ապագայի համար աւելի օգտակար ու երիտասարդացին վերելքին սատարող ծրագիրներ ու կարգադրութիւններ մշակելու վրայ ենք։ Որոշած ենք Երիտասարդաց գրադարանը օժտել աւելի նոր եւ օգտակար գիրքերով, ուստի կը հայցենք մեր երկնաւոր Հօրմէն, Իր առաջնորդութիւնը մեզ համար։

Հալէպ — ՅԱԿՈԲ Ս. ԹՐԱՇԵԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԴԷՊԻ ԵԳԻՊՏՈՍ

«Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը զօրութիւն պիտի առնէք, ու ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ եւ բոլոր Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ եւ մինչեւ երկրի ծայրերը»։ Գործ. Ա. Ը։

Գոհութիւն Աստուծոյ որ զիս, անարժանս, սիրեց եւ պատեհութիւն տուաւ որ Իր անունը փառաւորելու համար հեռու քաղաքներ երթամ եւ հոն տեսնելով Աստուծոյ զաւակները վկայեմ անոնց մէջ, իմ Փրկչիս ըրած զարմանալի հրաշքը իմ անձիս վրայ։

1926ին, երբ Փրկիչս զիս գտաւ եւ ես Անոր զաւակ եղայ, խոստումս այս եղաւ. «Ո՜վ Տէր, եթէ ինծի առիթ շնորհես, տուր որ երթամ այն քաղաքները ուր նախապէս թատրոններու մէջ նուագելու համար գացած էի, իբր Սատանայի մի գործաւոր, հիմա ալ Տէ՜ր, սիրելի Փրկչիս, որ զիս մեղքի անապատէն, ու անցաւոր սին հաճոյքներէն ազատելով ինծի յաւիտենական կեանք շնորհած եւ զիս փրկած ու Իրեն համար վկայ ըրած է, Յիսուս Քրիստոսի իբր անարժան մէկ զաւակը, երթամ ու վկայեմ Իր փառքին համար։

Փա՜ռք ըլլայ Իր սուրբ անուան, որ իմ ուզածէս եւ խորհածէս աւելին ըրաւ առիթ տալով ոչ միայն այն քաղաքները, այլ ուրիշ շատ մը տեղեր ալ այցելելու։

1946ին, Հոկտ. եւ Նոյեմ. ամիսներուն, Տէրը պատեհութիւն տուաւ երթալու Դամասկոս, Երուսաղէմ եւ Եգիպտոս։ Դամասկոս, ուր առիթն ունեցայ 14 օր կենալու, հին պատմական քաղաք մըն է։ Հայութիւնը շատ քիչ, հաւատացեալներուն կէսը Հայաստան մեկնած, մնացեալ 20ի չափ Հոգ. Եղբայրութեան անդամները իրարու հետ շատ սիրով ըլլալով, Տէրոջը համար կ'ապրին։ Ժողովներու պատասխանատուն Եուհաննա եղբայր Թօրօ, արհեստով կօշկակար, եւ ընտանիքի ու 4 զաւակներու տէր է։ Ան՝ եռանդուն, համարձակ, եւ հոգիներու փրկութեան համար Տէրոջը ծառայող արթուն գործաւոր մըն է։

4—5 ժողովներ եւ Կիրակնօրեայ Դպրոց ու Պատանեաց կ'ունենան։ Այս վերջին երկուքին պատասխանատուն է Յարութիւն եղբ. Զուխատարեան։ Շարժուան մէջ ալ քաղաքի եւ Սալիհիէյի թաղերուն եւ քէմբերու մէջ ցերեկներն ու գիշերները կ'ունենան 5 ժողովներ։

Հոս՝ Տէրը թէ զիս եւ թէ զանոնք օրհնեց Իր սուրբ Խօսքովը։ Երեք եղբայրներն են. Լեւոն եղբայր Զուխատարեան, Հայկազուն եղբայր Գույումճեան եւ Սարգիս եղբայր Գարլօզեան, ամէնն ալ անոյշ եւ խոնարհ եղբայրներ են. Տէրը օրհնէ զանոնք։ Դամասկոսի մէջ ինծի օրհնութիւն եղած է, Պօղոս Առաքեալի փրկուած տեղը տեսնել, որուն հին պողոտան նոյնութեամբ կը կենայ։ Դարձեալ, այն պատուհանը ուրկէ զամբիւղով վար իջեցուցին զինքը։ Ո՜հ, ի՜նչ եռանդ եւ ինչ համարձակութիւն ունէր ան, իսկապէս Քրիստոսի քաջ վկան էր։

Դամասկոսէն դէպի Հայֆա եւ Երուսաղէմ այցելեցինք։ Հայֆայի մէջ 30ի չափ հաւատացեալներ տեսայ։ Երուսաղէմի մէջ բաւական շատ։ Տէրը պատեհութիւն տուաւ վկայութիւնս տալու եւ այցելելու մի քանի տեղեր։ Յիսուս այս քաղաքին համար լացաւ, եւ պարապ տեղ չէ լացած. ո՜հ, մեղքի եւ կրօնամոլութեան մէջ քնացող մեղաւոր ժողովուրդներ հոն շատ են։ Մոլեռանդ փարիսեցիներ եւ կղերականներ. կարծես Յիսուս հոն չէ ապրած։ Ինծի շատ ազդեցին բնական Գողգոթան եւ Յիսուսի ձեռքերուն գամուած ժանգոտած գամերը։ Ո՜հ, ինծի համար ծակուող ձեռքերը եւ ոտքերը սիրել եւ պաշտել կ'արժէ։

Վերջապէս հասանք Եգիպտոս։ Սբ Գիրքը 3 կարեւոր կէտեր կը յիշէ այս երկրին համար։ ա) Աստուծոյ դրախտ եղող Եգիպտոս: բ) երկաթէ փուռ: գ) Գերութեան երկիր: 17 միլիոն մարդ կ'ապրի Եգիպտոսի մէջ։ 4 միլիոն Գահիրէի մէջ։ Հսկայ շէնքեր, պարտէզներ, հնադարեան թանգարան, կենդանաբանական պարտէզ, Նեղոս Գետը, որ Մովսէսի օրը արիւն դարձաւ, բուրգերը, շարժական կամուրջներ,

Յովսէփ եղբ. Գազանճեան (ձախ կողմը) Եգիպտոսի պատմական ու հնամենի բուրգերուն առջեւ, քովինը իր քեռայրը Պր. Գէորգ Յարութիւնեան։

եւ այլ տեսարաններ։ 2 հատ Լուսաւորչական եկեղեցի եւ 22 հազար հայութիւն կայ բոլոր Եգիպտոսի մէջ։ 400 մզկիթ, իսլամներ ու ղպտիներ։ Գահիրէի եղբայրութիւնը ունի 100ի մօտ հաւատացներ։ Տէրը պատեհութիւն տուաւ 21 օր հոն կենալ եւ Տէրոջը գործերը վկայել թէ ի՛նչ ըրած է իմ վրաս։ Պատասխանատու քարոզիչն է Կիրակոս եղբայր Թումայեան, եռանդուն, խոնարհ, ուսեալ եւ սիրելի եղբայր մը, անձնական գործով զբաղելով մէկտեղ, բոլոր հոգեւոր գործը իր վրայ առած է, պատասխանատու երէց եղբայրներն են Յարութիւն եղբայր Հաքէօեան, Պօյաճեան Յովհ., որոնք փորձառու եւ հօտին համար արթուն եւ ժրաջան են։ Գալով սիրելի Կարապետ եղբայր Թօփալեանին, ան երիտասարդներու եւ Կիր. դպրոցին պատասխանատուն է։ 20ի չափ երիտասարդներ եւ պատանիներ, ժողովներ, աղօթաժողովներ եւ երգեցողութեան ժողովներ կ'ունենան։ Ինծի շատ ազդեց Կարապետ եղբօր անձնուէր ծառայութիւնները։ Ան գ՛նած է անձնական օթօ մը Կիրակնօրեայ դպրոցի համար աշակերտներ կը բերէ ու կը տանի իրենց տուները։ Այցելութիւններ կ'ընէ հիւանդներուն եւ թէ ասեղ կը զարնէ, թէ ալ կ'օգնէ, եւ այս բոլոր զոհողութիւնը կ'ընէ իր քսակէն։

Զիս միասին տարաւ այդ տեղերը։ Իրեն համար կ'ըսէին թէ այս եղբայրը մեր պապան է։ Այո՛, եղբայրներ, եթէ մենք աշխարհին եւ հաւատացեալներուն մէջ օրհնութիւն պիտի ըլլանք, գործնական քրիստոնեաներ պէտք է ըլլանք։ Մեր գործերուն համեմատ պիտի ըլլայ վարձատրութիւնը։ Տէրը օրհնեց մեզ եւ Իր խօսքը լսողները։ Օրհնեալ ըլլայ մեր Փրկիչը որ այսպիսի մեղսալից երկիրներուն մէջ հաւատարիմ վկաներ կը հանէ Իր Աւետարանին համար։ Տէրը օրհնէ Իր խոնարհ եւ քաջ վկաները ամէն կողմ։ Տէրոջը Գալստեան սպասող,

Հալէպ — ՅՈՎՍԷՓ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՇԱԿԻՐՃ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՈՐԾԻ ԴԱՇՏԷՆ

(Հաճիս կարճ աղօթք մը վերջ կարդալ)

Եղբ. Վ.Յով. Թարիկեան

Պոլսոյ մէջ կան 5 Աւետարանական եկեղեցիներ, 4 հայ եւ 1 Յոյն։ Անատոլուի մէջ կան 2 հայ Առաքելական եկեղեցիներ, 1ը Կեսարիոյ, 1ը Էվէրէկի մէջ։ Էվէրէկի մէջ հոգեւոր գործը յուսադրիչ է։ Կանանց աղօթաժողովներ կ'ըլլան տուներու մէջ։ Կանանց աղօթաժողովներ կ'ըլլան նաեւ Կեսարիոյ, Թալասի եւ Սվազի մէջ։ Ուրիշ տեղեր գտնուող հաւատացեալներու հետ կը հաղորդակցինք. Թղթակցութեամբ,

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած է Զօրում Նահանգին Սունկուրլու գիւղաքաղաքին մէջ։ Տակաւին փոքր եղած ատեն ծնողքը իրեն աղօթքներ եւ Ս. Գիրքէն հատուածներ սորվեցնելով հրապարակաւ արտասանել կու տան։ Որով բարեպաշտ ընտանեկան մթնոլորտի մէջ մեծնալով, տղայութենէն հետամուտ կ'ըլլայ բարի գործերու, սակայն երբ չափահաս կ'ըլլայ կը տեսնէ թէ ամբարիշտ մարդոց համար սովորական եղող մեղքեր իր ներսիդին ալ մուտ գործելով մանկունակ սրտին խաղաղութիւնը կը վրդովեն եւ խղճին խայթ կը պատճառեն։ Այս վիճակով երբ օրէ օր մեղքերու մէջ կը յառաջանայ. գիշեր մը երազին մէջ կը տեսնէ որ Աստուած բորբոքած կրակով իրմէ վրէժ առնելու համար վրան կը յարձակի։ Ասոր ի տես, Աստուծոյ աղաչելով Անկէ ներում կը խնդրէ, եւ Տէրն ալ կը ներէ իրեն։ Սակայն իր արհեստակից ընկերները զինքը սինեմա ու թատրոն տանելով կ'աշխատին գլխէ

հոգեւոր թերթիկներ եւ գրքեր ղրկելով՝ Պոլիս այցելող բարեկամներու միջոցաւ։ Էնկիւրիի մէջ կան 500 հայեր, որոնց մէջ կը գտնուին բարեպաշտ բողոքականներ։ Որպէս Սբ. Գրածախ երբ Էնկիւրի այցելեցի ու ջութակով Տէր Ողորմեա շարականը նուագեցի, ծերունի կին մը սկսաւ արտասուել եւ ըսել. «32 տարիէ ի վեր չէի լսած ասիկա»։

Էնկիւրիի մէջ երիտասարդներ Աւետարան գնեցին տաք հացի պէս։ Հին Աւետարան քարոզելով, հիւանդներ այցելելով եւ ապօթաժողովներ ընելով՝ 619 Նոր Կտակարաններու մասեր ծախուեցան Տէրոջը շնորհքով։

Էնկիւրիէն Պոլիս սաւառնակի մէջ Նոր Կտակարան ապըսպրեցին։ Էնկիւրիի մէջ ալ ապաշխարողներ եղան։

Պոլսոյ մէջ հոգեւոր շարժումը լաւ է։ Ամէն տարի դարձի եկողներ ու Նոր Ծնունդ ունեցողներ կ'ըլլան։ Հաւատացեալներ Նոր քայլեր կ'առնեն եւ Աստուած մեզի Նոր հոգիներ կու տայ։

Եկեղեցիները Պոլսոյ մէջ ժողովուրդէն հեռու ըլլալուն՝ քաղաքին տարբեր տեղերը տար-

հանել, բայց օր մը երբ ինք զանոնք եկեղեցի կը հրաւիրէ իրմէ կը զատուին։ Ասոր վրայ խորհելով թէ, եթէ Պոլսոյ եւ շրջակայքի եկեղեցիները այցելէ, կրնայ զօրութիւն ստանալ աւելի լաւ կեանք մը ապրելու, երկու տարի ամբողջ կը սկսի բոլոր քրիստոնեայ եկեղեցիները այցելել, արցունքով աղօթքներ մատուցանելով ու դրամ տալով, եւ օր մըն ալ ծոմ բռնելով ու 5 ժամ քալելով եկեղեցի մը կ՚երթայ եւ պաշտամունքէն վերջ ինքզինքը կը քննէ թէ արդեօք ներքին փոփոխութիւն մը ունեցա՞ծ է, բայց կը տեսնէ թէ առաջուան մեղք գործող անհատն է եւ որեւէ ներքին փոփոխութիւն չունի։ Բայց միշտ իր մէջը անծանօթ բանի մը պակասը զգալով հետամուտ կ՚ըլլայ զայն գտնելու, եւ օր մը եկեղեցիի մը մէջ մտքի յափշտակութիւն մը ունենալով կը տեսնէ Յիսուսը խաչին վրայ բարձրացած, ձեռքերն ու ոտքերը գամուած, գլխուն փշէ պսակ դրուած, արիւնլուայ մարմնով իրեն կ՚ըսէ.

բեր տեղերը աղօթաժողովներ կ՚ունենանք։ Ժողովներու մէջ ամէն անհատ ազատութիւն ըզգալով կ՚աղօթէ, կ՚երգէ ու կը վկայէ։ Քարոզիչի մը առաջնորդութեան տակ չեն ըլլար այս ժողովները։ Մեծ յաջողութիւններ եւ օգուտ կը քաղենք այս կերպով։ Շատեր դարձի կու գան։ Հաւատացեալներ նոր քայլեր կ՚առնեն

Այս ժողովներուն մէջ դըրամ ալ կը հանգանակենք եւ այդ դրամով պտուղ եւ կարգ մը նուէրներ կը գնենք եւ 2—3 ամիսը անգամ մը Ազգային հիւանդանոց կ՚այցելենք ու հիւանդներուն կը բաշխենք։ Իրենց յարկաբաժիններուն ու գրասենեակներուն մէջ Աստուծոյ մտիկ ընելու զժկամակողներ հոն լալով ու սիրով մտիկ կ՚ընեն ու Նոր Կտակարաններ կը գնեն։ Հիւանդանոցի մէջ Տէրը մեզի մեծ յաջողութիւն կու տայ, փառք Անոր Սուրբ անուան։

Այս տեղեկութիւնը կարդացողներէն կը խնդրենք որ աղօթք ընեն Թուրքիոյ մէջ Տէրոջը գործին համար։

Տէրոջը ծառան
ՎԱՀՐԱՄ ԹԱԹԻԿԵԱՆ

Պէյրութ

«Ինծի եկուր որ քեզ փրկեմ»։ Ասոր վրայ ոտքի ելլելով, ինքզինքը Տէրոջ կը յանձնէ, 1928 Հոկտ. 14, Կիրակի օրը ժամը 12,15ին, եւ անկէ ի վեր Տէրոջ շնորհքով կ'ապրի այս կեանքը վկայելով ու պատմելով Փրկչին հրաշալի սէրն ու փրկութիւնը ամէնուն։

Վահրամ եղբ. տարուան մը համար Պոլսէն Պէյրութ եկած է Աստուածաբանական Ճեմարանին մէջ իր մտային պաշարն ու ծանօթութիւնները աւելցնելու։

Մեր մաղթանքն է որ ան օրէ օր աճի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքով ու գիտութիւնովը (Բ. Պետ. 3. 18), մրցելով սուրբերուն մէկ անգամ աւանդուած հաւատքին (Յուդ. 3.) համար ու միշտ փափաքելով Աստուծոյ բանական ու անխարդախ կաթին (Ա. Պետ. 2. 2.) եւ անմահ հոգիները վախով ազատելու իր եռանդին վրայ աւելցնելով Սբ. Հոգւոյն կրակը, որպէս թէ զանոնք կրակէն յափշտակելով (Յուդ. 21)։

«Մ.»

ԹՌՈՒՑԻԿ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

ԱՆՑՆՈՂ ՏԱՐՈՒԱՆ ՎՐԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՐԻՆ.— Բաղդատաբար նախանցեալ տարուան նուազ փոթորկոտ ու խաղաղ ընթացք մը ի յայտ բերած է, թէեւ հոս հոն վրդովիչ դէպքեր ու պատահարներ անպակաս եղած են։ Բաղձացեալ ազգային միութեան մը գաղափարն իսկ յօդս ցնդած եւ «յառաջդիմական» ու «յետադիմական» կողմերու միջեւ բացուած խրամատը իր թանձրացեալ ձեւը ստացած է։ Ուր էր որ դարերէ ի վեր մեր ազգային բարքերու եւ վարքերու այլասերումին դէմ որպէս արթուն պահակ կանգնող Եկեղեցին Հայկական, *իր «Ազգիս Հայոց սէր միութիւն» մեղեդին կարենար ընտանիքներու, հայ կազմակերպութիւններու եւ հայ սրտերու խորքը ներմուծել, արմատացնել եւ զգացնել թէ* հայը ամենուրեք հայ է, եւ պարտին անոնք սիրել զայն որպէս հայ:

● *Ունեցանք նաեւ ազգային* ականաւոր դէմքերու կորուստներ *որ անփոխարինելի պիտի մնան դէթ երկար ատեն։*

● *Դէպի հայրենիք ներգաղթը շարունակուեցաւ, աշխարհի զանազան մասերէն հոն հաւաքելով շուրջ* 33000 *հոգի, մինչեւ հիմա հայրենիք ներգաղթողներուն թիւը բարձրացնելով* 85 *հազարի։*

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ գործօն եղած է աշխարհի զանազան անկիւններուն մէջ, հիւսիս թէ արեւմուտք, եկեղեցիներ որոնք իրենց փարախին մէջ կը հաշուեն հարիւրաւոր միլիոն անհատներ, գիտակցելով մարդկութեան սրտին խորքը բացուած վէրքին ահաւորութեան, զայն ամոքելու համար ի մի հաւաքուած, սպեղանի կը փնտռեն։ Նման ժողովի մը մէջ, որ տեղի ունեցած է Շուէտի մէջ, Մերձաւոր Արեւելքի Աւետարանականութեան Քրիստոնէական Ջանիցի կողմէ, Պատ. Բ. Րուպէնի որպէս նուիրակ հոն ներկայ գտնուիլը եւ յայտնի հայասէր Տքթ. Նանսէնի շիրմին վրայ, հայութեան անունով ծաղկեպսակ մը զետեղելը իսկապէս պատուաբեր արարք մըն է հայութեան համար որ նոյնիսկ օրուան պատկան մամուլը գովասանքով

արտայայտուած է հայութեան հասցէին, թէ անոնք գնահատել գիտցող ու երախտապարտ ազգ մըն են։

● Միջին Արեւելքի հայութեան համար օրհնաբեր պարագայ մը եղաւ աւետարանչական այցելութիւնը, ամերիկաբնակ աւետարանիչ Վեր. Սանատրուկ Շանլեանի, որ նախ Յունաստան 7 ամիս, ապա Լիբանան, Սուրիա եւ Եգիպտոս 5 ամիս անընդհատ, ամէն երեկոյ Աստուծոյ փրկարար շնորհքին Աւետարանը քարոզեց հազարաւոր հոգիներու, որոնց մէջ հոգեւորապէս արթնցողներու, փրկուողներու եւ նորոգուողներու՝ գէթ մեր շրջանի մէջ, ականատես եղանք մենք։ Ի՞նչպէս օրհնաբեր չկոչել այս պարագան, երբ նկատի ունենանք մեր Փրկչին վճարած գինը հոգիի մը փրկութեան համար, եւ կտրած արժէքը թէ հոգի մը՝ ամբողջ աշխարհէ մը աւելի արժէքաւոր է ու նժարին մէջ աշխարհէս աւելի ծանր կը կշռէ. «Ի՞նչ կը շահի մարդ մը երբ բոլոր աշխարհը վաստկի եւ իր անձը կորսնցնէ» կ'ըսէ մեր պաշտելի Տէրը Յիսուս Քրիստոս։ Իսկ մեր պարագային, նկատեցէք թէ հայ հոգիի մը փրկութիւնը ո՛րքան աւելի թանկագին ու սիրելի է մեզի։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՐԻՆ.— Համաշխարհային Բ. պատերազմի վերջանալուն երկուք ու կէս տարի կ'ըլլայ, բայց խաղաղութիւնը տակաւին հաստատուած չէ։ Չինաստանի ու Յունաստանի մէջ ներքին քաղաքային պատերազմները օր ըստ օրէ աւելի սաստիկ թափով կը շարունակուին ու հազարաւոր կեանքեր կը հնձեն եւ Պաղեստինի խռովութիւնները աւելի սուր հանգամանք կը ստանան ու միջազգային ուշադրութիւնը իրենց վրայ կը հրաւիրեն։

Պատերազմի վախճանէն ի վեր, ու անկէ առաջ, ժողով ժողովի ետեւէ, Չորս Մեծերու հանդիպման վրայ հանդիպում, Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան ժողով, Ապահովութեան Խորհուրդ, Մոսկուայի ժողով, Լոնտոնի ժողով, Նիւ-Եորքի ժողով, եւ սակայն ոչ մէկ կնճռոտութեան հարթում։ Եւ միթէ կարելի՞ է բարիք ակնկալել մարդոցմէ որոնք անզիջող, շահախնդիր, եսամոլ ու կասկածամիտ են։ Աստուծոյ Խօսքը պարապ տեղը չ'ըսեր.

«Ետ կեցէք մարդէն, որուն շունչը իր ռնգունքներուն մէջ է. վասնզի ի՞նչ բանի մէջ հաստատ կը համարուի ան»։ Եսա. 2. 22։ Ուստի այսպիսի մարդոցմէ ու ազգերէ բարիք ու խաղաղութիւն ակնկալողներ չարաչար յուսախաբ կ'ըլլան։ Իսկապէս չար ու գէշ ժամանակներու մէջ կ'ապրինք որոնք նշան են վերջին օրերու (Բ. Տիմ. 3. 1) «Երբ ըսելու ըլլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, այն ատեն կորուստը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի հասնի յղիին երկունքին պէս, ու պիտի չ'ազատին» կ'ըսէ Աստուծոյ Խօսքը։ Ուրեմն գլուխնիս վեր վերցնենք, ու սպասենք մեր Փրկչին փառաւոր գալստեան, սպիտակաթոյր, մաքուր ու սուրբ բեհեզ հագած եւ կանթեղնիս վառուած, պատրաստ ամէն վայրկեան զԱյն դիմաւորելու։

«Մ.»

ՑԱՆԿ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

		էջ
Յառաջաբան		գ
Տիրոջ սեղանը	Ղ. Մարանեան	1
Մանանայ	Ե. Բագուպեան	5
Մանանայի յատկանիշները	Ա. Ճիզմէճեան	7
Շաղեր ու Շողեր		13

— Մանանայ եւ Քրիստոս: Գերահրաշ աղբիւրը: Նախախնամական ուրը: Ջանազանել: Առաջ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը: Կասկածներու հետ ինչպէս վարուիլ: Անսըխալ Առաջնորդը: Անեղի յարձակում: Կենդանի ջուրը: Սբ. Գիրքը իր տեղին գործածել:

Ա. ՄԱՍ.— ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ

Օրացոյց		18
Այս տարի	Ղ. Մ.	19
Տօներ, տարեդարձներ, թուականներ		20
Նոր տարուան ու Ծնունդի խորհրդածութիւններ	Ա. Գ. Մ.	21
Նոր ծնունդ մը	Օր. Մ. Մուրատեան	23
Տէր Յիսուս Քրիստոս սքանչելի է	Վեր. Մ. Շանլեան	25
Յիսուսի Ծնունդը	Պրինկէ Ա. Սէֆէրեան	38
Չէզոքութիւն չկայ	Վեր. Տ. Մ. Խնդրունի	39
Խաչը	Միքայէլ Յ. Եուսուֆեան	45
Շաղեր ու շողեր		46

— Նոր տարին: օրինակելի որոշում մը: Փորձառու նաւավարը: Քրիստոսի մարդեղութիւնը: Քրիստոս մեր ուղեցոյցը: Քրիստոսի խաչը: Խաչը ապաստանի վայր: Քրիստոսի յարութիւնը: Յիսուսի յարութիւնը մեր ազատութիւնն է: Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց:

Բ. ՄԱՍ.— ՀՈԳԵՒՈՐ ԿԵԱՆՔ

Հոգեւոր օրհնութիւններ	Գէորգ Հալէպլեան	51
Բայց երկինքի մէջ Աստուած կայ	Կ. Թամայեան	55
Պտղաբեր ըրէ զիս Տէր	Մ. Յ. Թրաշեան	59
Վերի բաները փնտռել	Քերովբէ Թէրզեան	62

Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայ
մտածել *Յովհ. Քէօշկէրեան* 66
Հաղորդակցական ժողովներ *Լեւոն Սիմոնեան* 68
Շաղեր ու շողեր 81

— Հոգեւոր թուաբանութիւն, ու հաշուելով ապացուցուած: Ինչո՞ւ ոմանք ետ կ'իյնան: Ինչպէ՞ս կրնան սընունդ ու զօրութիւն առնել:

Գ. ՄԱՍ.— ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

Քրիստոնէութեան պայքարի կոչը *Մ. Գաբրիէլեան* 84
Յառաջդիմութիւն *Կ. Թօփալեան* 93
1500 հարցումներուն պատասխանողներ *Մ. Փաշկեան* 95
Հանելուկներու պատասխանողներ *Մ. Փաշկեան* 96
Կոչ խրախոյսի *Մ. Տանկուրեան* 98
Շաղեր ու շողեր 99
— Երիտասարդներու ըլլալիք բաները: Խոստմնալից բայց առանց արդիւնքի: Երիտասարդութիւնը արժեցնել,

Դ. ՄԱՍ.— ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Աստուծոյ մասը բնութեան
երեւոյթներուն մէջ *Յ. Յ. Պուճիգանեան* 101
Մարմնական խելք *Սարգիս Գասպարճեան* 108
Կիբրոս-Հաբբավա *Տ. Յ. Մկրտիչեան* 116

Բ.— ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Յիսուս Քրիստոսի տրուած անունները *Լ. Արապեան* 123
Աղօթքը *Յարու. Թ. Փափիկեան* 126
Աղօթքս *Լիտիա Ս. Թրաշեան* 128
Ձայնին մէկ բրէ *Լ. Ա. Սէֆէրեան* 129
Պէտք է ձեզի համբերութիւն *Ի. Սարաֆեան* 130
Կ'անցնի *Յ. Զուխատարեան* 133
Ճշմարիտ քրիստ. կեանքը *Յ. Տէր Եղիայեան* 134
Երգն ու երաժշտութիւնը *Ս. Ա. Սէֆէրեան* 136
Ճշմարիտ խաղաղութիւնը *Յ. Էքմէքճեան* 138
Յուշեր եւ մաղթանքներ
Վեր. Ս. Շանլեանի *Խաթուն Սանկիկեան* 140

Լուծ կրել	Ա. Գ. Սէֆէրեան	144
Ինչո՞ւ վկայելու է հոգ. երիտասարդ մը	Յ. Գասպարճեան	150
Շաղեր ու շողեր		159

Պտուղ չտալու գլխաւոր պատճառները.— Յիսուս Քրիստոս մեր հովիւը.— Յիսուսի երեսը.— Սբ. Գրոց ներշնչման մասին Ուէսլիի տրամաբանութիւնը.— Խղճի խայթ տուող յիշատակներ.— Քաղաքավարութիւն.— Զո՞վ կը հաճեցնես, մարդիկ թէ Քրիստոս։

Ե.— ՄԱՍ.— Վկայութիւններ, նամակներ, ննջեցեալներ, տեղեկութիւններ։

Ա.— ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վկայութիւն եւ Տեղեկութիւն	Մ. Ստեփանեան	163
Ճշմարիտ կեանքի ճամբան	Ե. Գարակէօզեան	167
Տէրոջը փրկութիւնը	Ս. Արփլեան	170
Քրիստոսով կ'ապրիմ	Ժանօ Թովմասեան	172
Տէրն է իմ «Աբենեզերս»	Գ. Մութաֆեան	174
Կոյր էի, բայց հիմա կը տեսնեմ	Մ. Փանոսեան	179
Ի՞նչպէս խաղաղութիւն ունեցայ	Կ. Խավլճեան	180
Խռովեալ սրտիս հանգիստը	Ա. Սիւլահեան	181
Մահուանէ դէպի կեանք	Ե. Բագուպեան	182
Վկայութիւն	Ճէյմս Գալֆայեան	187
Որբութենէ որդեգրութիւն	Գ. Տէմիրճեան	189

Բ.— ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Շրջաբերական նամակ, թիւ 2	Բ. Եարտմեան	191
Շրջաբերական նամակ թիւ 2	Ս. Փաշկեան	193
Նամակ Արքէնքէն	Յակոբ Խանճեան	196
Նամակ Տիրոջ զաւակներուն	Կ. Գույումճեան	198
Նամակ Ղ. եղբ. Մարանեանի	Լ. Ս. Սիմոնեան	201
Նամակ Տ. եղբ. Մկրտիչեանի	Գրիգոր Էհրամճեան	293
Եղբայր Գրիգոր Էհրամճեան	«Մ.»	205
Նամակ Տ. եղբ. Մկրտիչեանի	Գրիգոր Էհրամճեան	207

Գ.— ՆՆՋԵՑԵԱԼՆԵՐ

Լուսին Ս. Խունկունեան «Մ.» 209
Օրինակելի կեանքի մը յիշատակը «Մ.» 211
Շաղեր ու շողեր 216

— Քրիստոսը վկայել։ Քրիստոսը դաւանելու պարտականութիւնը։ Շնորհակալութեան օրդ, Փրկուած ըլլալը գիտնալ։ Զօրավար Լիու Ուալլասի ապաշխարութիւնը։ Հաւատացեալներու մահը։ Մահուան համար պատրաստուած միտք պատրաստ,

Դ.— ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1500 Սբ. Գրային հարցումներուն պատասխանողներ
Ս. Փաշկեան 220
Տեղեկագրութիւն Պէյրութի Հոգ. Եղբայրութեան Կ. Դպրոցի
Արտաշէս Խօրէճեան 223
Մեր պատանիները *Սեդրակ Թաշճեան* 225
Պէյրութի Եղբյրբ. Երիտասարդացի տեղեկագրութիւնը 227
Պէյրութի Եղբբ. Երիտասարդաց
բանակումը Մռուժի մէջ *Գրիգոր Պետրոսեան* 237
Այց մը Ազունիէի
Ազգ. Բուժարանին *Գարգեն Մուրատեան* 240
Հալէպի Հոգ. Եղբ. Երիտ. կազմը *Յակոբ Ս. Թրաշեան* 242
Այցելութիւն մը դէպի Եգիպտոս *Յովսէփ Գազանճեան* 247
Հակիրճ տեղեկութիւն Պոլսոյ
Հոգ. գործի դաշտին *Վահրամ Թաթիկեան* 250
Թռուցիկ ակնարկ մը անցնող
տարուան վրայ «Մ.» 254
Ցանկ նիւթերու 257

—= ՎԵՐՋ =—

ՀԱՅԿ.ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

ՄԱՆԱՆԱՅ Գ. ՏԱՐԻ 194

A П / 79355

Յարմար եւ օգտակար նուէր մը
բարեկամներուդ համար։

Գինն է ՍՈՒՐԻՈՅ եւ ԼԻԲԱՆԱՆ	300 Ս. Գ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	10 Շիլին
ԱՄԵՐԻԿԱ	2 Տոլար

ՄԱՆԱՆԱՅ Բ. ՏԱՐԻ, 1947

Գինն է Սուրիոյ եւ Լիբանան	500 Ս. Գ.
Արտասահման	10 Շիլին
Ամերիկա	2 Տոլար

ՄԱՆԱՆԱՅ Ա. ՏԱՐԻ, 1946

Գինն է Սուրիոյ եւ Լիբանան	200 Ս. Գ.
Արտասահման	5 Շիլին
Ամերիկա	1 Տոլար

Ստանալու համար դիմել

Maranatha, P. O. Box 303

Aleppo, Syria